Bedő Albert Erdészeti Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

6783 Ásotthalom, Kiss Ferenc krt.76.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Érvényes: 2018. szeptember 1-től

Jóváhagyta: PH.

..…….

Andrésiné

dr. Ambrus Ildikó

igazgató

Tartalomjegyzék

I. AZ ISKOLA BEMUTATÁSA 6
I. 1. Alapadatok 6
I. 2. Helyzetelemzés 6
I. 3. Tanulóink családi környezete 8
I. 4. Az iskola tanulóinak szociális környezete 8
I.5. Az iskola erősségei és gyengeségei 10
I.5.1. Erősségek 10
I.5.2. Gyengeségek 10
I.5.3. Fejlesztési lehetőségek és igények 11
II. NEVELÉSI PROGRAM 13
II.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka 13
II.2. Pedagógiai alapelveink, értékeink 13
II.3. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka céljai 14
II.4. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka feladatai 16
II.5. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka eszközei és eljárásai 17
II.6. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka megvalósulása 22
II.7. Az iskola kapcsolatrendszere 24
II.8. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok 29
II.1.9. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok 34
II.10. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek 41
II.11. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek 42
II.12. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok 43
II.13. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program 44
II.14. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység, esélyegyenlőség biztosítása 53
II.15. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges eszközök és felszerelések jegyzéke 53
II.16. Szülő, tanuló és iskola együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei 57
II.17. Az intézmény szolgáltatásai 60
Diákkörök 60
Iskolai sportkör 60
Hit és erkölcstan 61
Az iskolai könyvtár 61
II.18. A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai 62
II.19. Az elsősegély nyújtási ismeretek fejlesztése 63
II.20. A fölvétel és az átvétel szabályai 66
III. A KOLLÉGIUM PEDAGÓGIAI PROGRAMJA 67
III.1. BEVEZETÉS 67
III.2. KOLLÉGIUMI TAGSÁGI VISZONY KELETKEZÉSE ÉS MEGSZŰNÉSE 67
Kollégiumi tagság, jogviszony keletkezése 67
A tanuló kollégiumi tagsága, jogviszonya megszűnik 67
III.3. PEDAGÓGIAI ALAPELVEINK 67
Nevelőtanári munkát végzőkkel szembeni elvárások: 68
Főbb nevelési feladatok 68
Célmeghatározás: 71
A tanulócsoportok szerepe a közösségi szellem formálásában: 71
III.4. JÖVŐKÉP 71
A környezeti nevelés alapelvei közül kiemelten kezeljük: 72
Hosszú távú céljaink, ... 72

Új tervek: ... 72
Tanulókkal kapcsolatos feladatok bővítése: ... 72
III.5. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA. HELYZETFELTÁRÁS ÉS ÉRTÉKELÉS ... 72
Feltételrendszer: ... 72
Nevelési klíma: ... 73
Külső kapcsolatok: ... 74
III.6. FEJLESZTÉSI TERV ... 74
III.7. KOLLÉGIUMI FOGLALKOZÁSOK ÉS TÉMAKÖRÖK KERET TERVE ... 75
III.7.1. Az alapprogram végrehajtásához szükséges kötelező foglalkozások éves óraszáma: ... 75
III.7.2. A kollégiumi foglalkozások programterve a tematikus csoportfoglalkozások szervezéséhez és tartalmának meghatározásához ... 76
III.7.3. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges eszközök és felszerelések biztosítása ... 84
III.7.4. Napirend és a foglalkozások rendje ... 84
Egyéni foglalkozások ... 85
A kötelező foglalkozások rendje ... 85
A kötelezően választható foglalkozások rendje ... 85
A szabadon választható foglalkozások rendje ... 85
III.7.5. A szabadidő hasznos eltöltését szolgáló foglalkozások ... 85
III.7.5. Csoportfoglalkozások kiemelt feladatai ... 85
i) A tanulók fejlődését, tehetséggondozását, felzárkóztatását, pályaválasztását, középiskolai kollégiumok esetén az önálló életkezdést elősegítő tevékenység elvei ... 86
ii) A hátrányos helyzetű tanulóknak szervezett felzárkóztató, tehetséggondozó, társadalmi beilleszkedést segítő foglalkozások terve ... 86
iii) A kollégiumi közösségi élet fejlesztésének módszereit, eszközeit a művelődési és sportolási tevékenység szervezésének elvei ... 86
iv) A gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenység ... 88
v) A kollégium hagyományai és továbbfejlesztésének terve ... 88
IV. AZ ISKOLA EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAMJA ... 89
IV.1. EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM ... 89
IV.1.1. Bevezetés ... 89
IV.1.2. Jogszabályi háttér ... 90
IV.1.3. Az egészségnevelés célja ... 90
IV.1.4. Iskolánk egészségnevelési céljai ... 92
IV.1.5. Az iskolai egészségnevelés területei ... 93
IV.1.6. Iskolánk egészségneveléssel összefüggő feladatai ... 93
IV.1.6.1. Az egészséges életmódra nevelés a tanítási órákon ... 93
IV.1.6.2. Mindennapos testmozgás ... 98
IV.1.6.3. Iskolai étkeztetés ... 100
IV.1.6.4. Személyiség fejlesztése, mentálhigiénés koncepció ... 101
IV.1.6.5. Küzdelem a káros szenvedélyek és a kábítószer fogyasztása ellen ... 102
IV.1.6. 6. Problémakezelés az iskolaorvossal és a védőnővel együttműködve ... 107
IV.1.6.7. Szülők és a család bevonása a programokba ... 108
IV.2. KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM ... 108
IV.2.1. Az iskolai környezeti nevelés törvényi háttere ... 108
IV.2.2. Helyzetelemzés, helyzetkép ... 108
IV.2.3. Erőforrások ... 109
IV.2.4. Alapelvek, jövőkép, célok ... 111

IV.2.5. Az iskola környezeti nevelési szemlélete 112
IV.2.6. Konkrét célok 113
IV.2.7. Hagyományok ápolása 113
IV.2.8. Szaktárgyi célok 113
IV.2.9. Tanulásszervezési és tartalmi keretek 113
IV.2.10. Módszerek 113
IV.2.11. Taneszközök 114
IV.2.12. Kommunikáció 114
IV.2.13. Minőségfejlesztés 114
IV.2.14. Továbbképzés 114
IV.2.15. Ajánlott irodalom a környezeti nevelési könyvtár fejlesztéséhez 114
Összegzés 115
V. AZ ISKOLA HELYI TANTERVE **117**
V.1.1. Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak, kötelező és választható foglalkozások 117
Szakközépiskolai (erdészeti szakmunkás) óraterv (2016. szeptember 1-től) OKJ 34 623 01 117
Szakközépiskolai (Virágkötő és virágkereskedő) óraterv (2016. szeptember 1-től) OKJ 34 215 04 119
Szakközépiskolai (lovász) óraterv (2016. szeptember 1-től) OKJ 34 621 02 120
Szakgimnáziumi (erdészet és vadgazdálkodás ágazat) óraterv (2016. szeptember 1-től) 121
Szakgimnázium utáni egyéves szakképzés (erdészeti technikus) óraterve (2016. szeptember 1-től) 122
Erdészeti szakmunkás szakképesítés 3 éves képzés óraterve (OKJ 34 623 01) – kifutó 124
Erdészeti szakmunkás szakképesítés 2éves képzés óraterve (OKJ 34 623 01) - kifutó 125
Óraterv Erdészeti szakmunkás szakképesítés 3 éves képzés és 2 éves képzés megfeleltetés 126
OKJ 34 623 01 126
Óraterv Erdészeti szakmunkás szakképesítés 3 éves képzés és 2 éves képzés megfeleltetés 127
OKJ 34 623 01 127
Virágkötő és virágkereskedő szakképesítés 2éves képzés óraterve (OKJ 34 215 04) - kifutó 128
Régi típusú szakközépiskola: Erdészet és vadgazdálkodás ágazat óraterve - kifutó 129
Lovász szakképesítés 3 éves képzés óraterve (OKJ 34 621 02) - kifutó 130
Szakmai végzettséggel rendelkezők érettségire történő felkészítésének óraterve (kerettanterv alapján) – 2016. szeptember 1-től 131
Ágazati érettségi utáni egyéves szakképzés 132
(Erdészeti és vadgazdálkodási technikus) óraterve (2016. szeptember 1-től) 132
A tantárgy- és foglalkozás választásra vonatkozó szabályok, csoportbontások 133
A közép és emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítés 133
V.1.2. Alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei 134
V.1.3. A csoportbontás és az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei 140
V.1.4. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái 140
V.1.5. Az értékelés formái 141
V.1.6. Az év végi és a minősítő érdemjegyek kialakításának általános szabályai 141

V.1.7. Az írásbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya 145
V.1.8. Az otthoni (tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai 146
V.1.9. A tanulók jutalmazása, magatartásának és szorgalmának értékelése 147
V.1.10. A KÖZÉPSZINTŰ ÉRETTSÉGI TÉMAKÖREI 149
V.1.11. Az országos és az iskolai szintű kompetenciamérések 168
V.1.12. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek 169
V.1.13. Tanulásmódszertan helyi tanterve 170
V.1.14. Szövegértési kompetencia-fejlesztés szakközépiskolai helyi tanterve (10. évfolyam) 178
V.1.15. Matematika-logikai kompetencia helyi tanterve 10. évfolyam szakközépiskola .. 184
V.1.16. Komplex természettudomány helyi tanterve 188
V.1.17. Elsősegélynyújtási ismeretek helyi tanterve szakközépiskola és szakgimnázium 2019-től 211
V.1.18. Erdőismeret helyi tanterve szakgimnázium 11-12. évf. 2018-tól 215
V.1.19. Erdőismereti és erdőnevelési gyakorlat helyi tanterve szakgimnázium 11-12. évf. 2018-tól 218
V.1.20. Földrajz és erdészeti földtudományi ismeretek helyi tanterve a szakgimnázium 11-12. évfolyamán 2019-től 220
V.1.21. Kresz helyi tanterv a szakgimnázium 11-12. évfolyamán 2020-tól 241
V.1.22. Életviteli ismeretek helyi tanterv szakközépiskola 11. évfolyamán 2018-tól 243
VI. SZAKMAI PROGRAM 248
VI.1. Az iskola szakképzési rendszere 248
VI.2. Az iskola képzési szerkezete 248
VI.3. A tantervek forrása 249
VI.4. A szakmai gyakorlat képzési helyeinek és formáinak bemutatása 249
Az intézmény szervezeti felépítése, a tangazdaság jogállása 250
A tanüzem tanműhelyei és eszközállománya 251
VI.6. Szakmai versenyek 252
VI.7. SZAKKÉPESÍTÉSEK ALAPDOKUMENTUMAI 253
VII. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK, DOKUMENTUMOK, NYILVÁNOSSÁG 254
VIII. ZÁRADÉK 255

I. AZ ISKOLA BEMUTATÁSA

I. 1. Alapadatok

Az intézmény neve: Bedő Albert Erdészeti Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Székhelye: 6783 Ásotthalom, Kiss Ferenc krt. 76.

Az intézmény elérhetősége:

Postacím: 6783 Ásotthalom, Kiss Ferenc krt. 76.

Telefon szám: 62/291-522

Telefax szám: 62/291-522

E-mail: igazgato.bedo@gmail.com

Az intézmény vezetői:

Igazgató: Andrésiné dr. Ambrus Ildikó

Igazgatóhelyettes: Zsiros Attila, Kónya Gábor

Gyakorlati oktatásvezető: Andrési Pál

Gazdasági vezető: Marozsán-Guganovich Éva

Fenntartó: Agrárminisztérium

Az iskola alapításának éve: 1883.

I. 2. Helyzetelemzés

A Bedő Albert Erdészeti Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium évszázados múltra visszatekintő oktatási intézmény, mely kapuit 1883-ban nyitotta meg erdészeti szakképzés céljából.

Hosszú ideig, mint erdőőri és vadőri szakiskola működött, számos átszervezést megélve.

1883 - 1918	Erdőőri képzés
1918 - 1935	Erdőőri-vadőri képzés
1935 - 1945	Alerdészképzés
1945 - 1954	Erdészképzés
1954 - 1958	Tanfolyami jellegű oktatás
1958 - 1969	Erdész-vadászképzés
1969 - 2000	Erdőművelő-fakitermelő szakmunkások képzése

1998 -	Szakiskolai képzés 9. és 10. évfolyamok erdészeti, vadászati és kertészeti pályaorientációval
2000-től	Erdészeti szakmunkásokat és
2001-től	Virágkötő-berendező szakmunkásokat
2003 -	A Pusztamérgesi Középiskola iskolánk tagintézményévé vált.
2004-től	agrár-szakterület keretében, a mezőgazdasági szakmacsoportban szakközépiskolásokat,
2005 -	A Pusztamérgesi Középiskola leválasztása.
2007 - 2013	A Pusztamérgesi Középiskola újra iskolánk tagintézményévé vált!
2013 - elindul	Erdészet és vadgazdálkodás ágazati szakközépiskolai képzés
2013 - 2014	A Pusztamérgesi Középiskola telephely minősítést kap
2011 - 2015	A Pusztamérgesi Középiskola ismét tagintézményi státuszt kap
2015	A Pusztamérgesi Középiskola feladat ellátási helye átkerül Ásotthalomra
2015-től	Kertészet és parkfenntartás ágazatban szakközépiskolásokat, valamint Lovászokat is képzünk.
2017-től	Erdészeti és vadgazdálkodási technikusképzés is folyik.

Az ásotthalmi iskola korának megfelelően, épületállományának zöme és a parkja is idős, melyek fenntartása, felújítása fokozott figyelmet igényel.
Az iskola parkja mellett mindig jelentős erdőterület szolgált oktatási és kutatási célokat. Korábban az erdészeti kísérleti állomás kísérleti erdeje volt, egyidejűleg tanulmányi erdő is.
A rendszerváltást követően az iskola 1994-ben kezelési jogra visszakapta a 441 ha-os tanulmányi erdejét.
Az iskola parkja az oktatási célokon túl jelentős közjóléti funkcióval is rendelkezik. Ez részben a kollégiumban lakó diákok részéről igénybe vehető sport és közjóléti szolgáltatás, de ugyanilyen fontos az iskolán kívülről jövő igények fogadása is. Így a különböző zöldterülethez kötött rendezvények lebonyolítása úgy a község, mint a megye, a szűkebb régió részére. Jelentős látogatási igény jelentkezik az erdős környezet megismerésére a közeli városok iskolái részéről is.

Az intézmény parkja megyei vonatkozásban is jelentős és példa értékű, mint oktatási intézményhez tartozó zöldterület. Csongrád megyében, e fában szegény területen kiemelkedő értékként kezelendő az iskola zöldfelületeinek együttese.

A közoktatásban és a szakoktatásban az ezredfordulón bekövetkezett változások eredményeként iskolánk beindította a 9. és 10. évfolyamokon a szakmai előkészítő és szakmai orientációs felkészítést az agrár szakterületen, a mezőgazdaság szakmacsoportban. Iskolánkban erdészeti szakmunkás, virágkötő és virágkereskedő, és lovász szakmunkás szakmákra képezünk. Mindezek a képzések kifutó jelleggel működnek, ugyanis 2016 szeptemberétől az új típusú szakközépiskolai és szakgimnáziumi keretekben visszük tovább a fenti képzéseket a ráépülésekkel egyetemben.

Iskolánk elsősorban a dél-alföldi régióból iskoláz be. Az utóbbi években e területen igen intenzíven tevékenykedtünk, ennek eredményeképpen háromszorosára növekedett a tanulólétszám.

Jó együttműködés alakult ki a térség gazdasági egységeivel. A régión kívüli szakmai kapcsolataink is jelentősek. Ez elsősorban az erdőgazdasági részvénytársaságokat, az erdészeti szakoktatás társintézményeit, az VM Vidékfejlesztési Képzési és Szaktanácsadási Intézetet, az Országos Erdészeti Egyesületet, az Alföldi Erdőkért Egyesületet jelenti.

Az iskola profilbővítése (virágkötő-berendező) az iskolán kívüli képzésben elfoglalt és betölteni kívánt helye (16 OKJ szakma regisztráltatása) a dél-alföldi régió igényeire épül, és ez szakmai körökben támogatott.

Az iskola tagja számos szervezetnek (Fagazdaságok Országos Szövetsége, Alföldi Erdőkért Egyesület, Országos Erdészeti Egyesület, Csongrád Megyei Agrárkamara, Tangazdaságok és Tanüzemek Szövetsége, SALDO)

Külföldi kapcsolataink erdészeti szakmai, pedagógiai, erdészeti pedagógiai jellegűek. Ez középszintű erdészeti oktatással foglalkozó intézeti kapcsolatokat jelent Ausztria, Németország, Franciaország, Finnország, Románia, Szlovákia területén lévő társintézetekkel. A legszorosabb, élő kapcsolatunk a Temesvár melletti Vadászerdőn 1885-ben alapított, és a Görgényszentimrén működő 1893-ban alapított Erdészeti Középiskolával van, ahova évente szakmai tanulmányutakat szervezünk, és ahonnan vendégeket fogadunk.

Az iskolánkban csaknem minden tanuló kollégiumi elhelyezést kap, az iskola Szervezeti és Működési Szabályzata értelmében minden tanuló számára a kollégiumi elhelyezés kötelező. A szakképző évfolyamok részére az iskola saját tanműhelyeiben és a kezelésében lévő 441 hektáros tanerdejében szervezi meg a gyakorlatokat.
A gyakorlati képzés tárgyi feltételei az elmúlt években jelentősen gyarapodtak, elsősorban pályázati forrásokból.
A képzés tárgyi feltételrendszere – a meglévő fejlesztési lehetőségekhez képest – az erdészeti szakmunkás szakma területén és a virágkötő és virágkereskedő, és a lovász szakma területén is meglehetősen jó.

I. 3. Tanulóink családi környezete

A szülők 35 %-a a mezőgazdaságban dolgozó fizikai munkás, mezőgazdasági kisvállalkozó, őstermelő; 25 %-a nyugdíjas (50 %-a rokkant), 20 %-a munkanélküli; 20 %-a egyéb (közalkalmazott, köztisztviselő, középvezető, ipari tevékenységet folytató vállalkozó).
A szülők iskolai végzettségük szerint: 60 % 8 általános iskola, 35 % szakmunkás, 5 % érettségi.
Elvált szülők gyermeke 45 %.
Tanulóink 35-40 %-a potenciálisan veszélyeztetett a hátrányos családi- és a családok rossz anyagi helyzete miatt.
Tanulmányi eredményeik gyengék, az iskola tanulmányi átlaga 3,0 körül mozog. Sok tanuló küzd olvasási és értelmezési gondokkal. A jobb tanulmányi eredményeket (jó, jeles) elérő tanulók (15 %) az Országos Szakma Kiváló Tanulója Versenyeken rendszeresen jó csapat (I -II.) és egyéni (I-VI.) helyezéseket érnek el.

I. 4. Az iskola tanulóinak szociális környezete

Előmenetel, családi háttér, környezet

1. Az iskolarendszer jellegéből adódóan, a régi szakiskolába ill. az új típusú szakközépiskolába jelentkezők az általános iskolában gyenge, közepes eredményt elért tanulók. A jó tanulók általában gimnáziumba, a közepesek szakközépiskolába, a gyenge tanulók a szakiskolába jelentkezhetnek. Ritkán jelentkezik iskolánkba közepesnél jobb tanulmányi eredményt elért tanuló, bár erre is van példa. Zömük gyenge tanulmányi átlaggal végzi el az általános iskolát.
A szakgimnáziumba, a régi típusú szakközépiskolai osztályba jelentkezők tanulmányi eredménye kicsit jobb a régi szakiskolai ill. az új típusú szakközépiskolai osztályokba jelentkezők átlagánál. Bízunk benne, hogy ez a tendenciai folyamatosan javulni fog.

2. Megismerve a tanulókat kiderül, hogy gyenge tanulmányi eredményüknek nem gyengébb szellemi képességük az oka, sok köztük az éles eszű, jó képességű tanuló. Miért hát a gyengébb eredmény? A magyarázat legtöbbször a hiányos, vagy zűrös családi háttérben keresendő. Mivel a gyerekek kevesebb figyelmet kaptak a családban, mint amennyit igényeltek volna, lassan elkopott a jó, vagy közepes tanulmányi eredmény. Más problémák is izgatták serdülő fantáziájukat, nem csak a tanulás, s mivel nem kaptak családi iránymutatást, vagy éppen rossz példát láttak, más felé fordultak. Ez a más tevékenység egyre inkább kiszorította az iskolai teendőket a figyelmük látóteréből, fontosság tekintetében az iskolai tanulást sajnos a fontossági sorban igen hátra sorolták.

3. Egy korábbi felmérésünk alapján tanulóinknak körülbelül kétharmad része alapvetően, ha nem is jogi értelemben hátrányos helyzetű. Sok diákunk van, akinek meghalt valamelyik szülője, sokan vannak elvált szülők gyermekei, van akit nagyszülő, vagy rokon nevel. A csonka, illetve zilált családi háttérben felnövő gyermekek nehezebben jutnak hozzá azokhoz az erkölcsi, társadalmi ismeretekhez, normákhoz, amelyek segítségével az iskolában, a társadalomban könnyen, de legalábbis könnyebben el tudnak helyezkedni, illetve melyek segítségével könnyebben be tudnak illeszkedni.

4. Az előbbi magyarázattal szoros összefüggésben van az a tény, hogy diákjaink zöme szűkös anyagiakkal rendelkező családi körből kerül hozzánk. Sokuknak problémát jelent a havi étkezési térítési díj rendszeres befizetése is. Vannak olyan tanulóink, akiknek a fent említett díjat a lakóhelyük szerinti illetékes önkormányzat utalja át az iskola számlájára, mert csak így garantálható, hogy a szociális segély - melyet a nappali tagozaton tanuló gyermek étkeztetésére kap a család - ide is ér. Van olyan tanuló, aki azért nem jön a hónap elején iskolába, mert a család nem tudja a térítési díjat befizetni. Megdöbbentő abba belegondolni, hogy ha nincs a családnak havi tízezer forintja arra, hogy a gyerek étkezési térítési díját befizesse, akkor otthon miből vesznek kenyeret, és más élelmiszert - és most csak az élelmiszerre gondoljunk - egy hónapon keresztül.

5. A tanulóink kisebbik része jön városból, nagyobb részük falusi, vagy tanyasi. Ebből következik, hogy többségük nem idegenkedik a fizikai munkavégzéstől, odahaza megszokta, végzett már sokféle munkát. Az idegenkedést inkább a modern kor buta divatja váltja ki belőlük, s egymást piszkálják, ha valaki normálisan, vagy egyszerűen csak dolgozni akar. De ez csak az egyik oldal.
A másik az, hogy munkavégzés, a fizikai leterhelhetőség lehetősége hiányzik a kilencedik, tizedik osztályból. Vagy legalábbis több lehetőség kellene. A tanulóink, mivel gyengébb tanulmányi eredményekkel rendelkeznek, kevesebb sikerélményt tudnak a tanteremben elérni, nem nagyon érdekli őket a tanulás. A tanulók a gyakorlati jellegű foglalkozásokon, ahol egyrészt mozoghatnak, másrészt eddig nem tapasztalt élményekkel gyarapodhatnak – pl. erdőjárás, szerelés, traktorvezetés, fűnyírás, locsolás,

stb., egyáltalán kint vannak a tanteremből – lényegesen kezelhetőbben viselkednek, és talán többet is tudnak elsajátítani a szakmájuk végzéséhez szükséges ismeretekből.
A fizikai munkavégzés közelebb áll hozzájuk, mint a tantermi foglalkozások agytornája, s felnőtt korukban is ebből kell majd megélniük.

6. A gyermek és ifjúságvédelmi törvény előírásainak megfelelően, iskolánkban a gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat főként az osztályfőnökök látják el. Többször van egy héten fogadó órája, de a lelki, vagy egyéb problémával küszködő tanulók a fogadó óráktól eltérő időpontokban, bármikor megkereshetik, az őket épp akkor leginkább foglalkoztató kérdésekkel.

I.5. Az iskola erősségei és gyengeségei

I.5.1. Erősségek

- pályázatok sikeressége
- rendezvények szervezése
- az iskola külső megítélésének javulása
- a szakképző évfolyamra itt maradtak száma
- országos átlag alatti tanulólétszám lemorzsolódás
- gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység
- közismereti versenyeken való eredményes részvétel
- pozitív kicsengésű szakértői vélemények
- új tanműhelyek kialakítása
- könyvtárfejlesztés
- számítógépes szaktanterem kialakítása
- számítástechnikai felszereltség javítása
- kollegák számítógépes ismereteinek belső továbbképzéssel való bővítése
- az informatika fejlesztése az oktatásban és az iskolai adminisztrációban
- közös irányvonal, egyre jobban közelítő egységes nevelési elvek
- naposi szolgálat
- az iskolai és a kollégiumi házirend következetes betartása és betartatása
- diákönkormányzat tevékenysége
- diákközgyűlés diák önkormányzati szervezése
- a tanulói felszerelések kedvezményes biztosítása
- szakmai versenyeken való eredményes részvétel
- sportversenyeken elért eredmények javulása
- tantestületi közös sport összetartó ereje
- minőségfejlesztés egységesen támogatott rendszere
- testnevelés fontossága, és ezen belül a népi hagyományok / néptánc szakköri formában történő
  működtetése/
- információk eljuttatása az érdekeltekhez
- gyermekközpontú iskola
- kollégák együttműködése, hozzáállása, elhivatottsága az oktató-nevelő munka iránt
- jó munkahelyi légkör
- pozitív vezetői hozzáállás
- egymás munkájának kölcsönös támogatottsága

I.5.2. Gyengeségek

- a kollégiumi programok szűkössége

- kollégiumi rongálások
- pedagógiai munka értékelésének hiánya
- a tantárgyi követelmények csökkenése a belépő egyre gyengébb képességű tanulók miatt
- a belépő tanulók alapkészségeinek /olvasás, szövegértés, számolás / hiánya
- pénzhiány elsősorban a szakképzés tárgyi és működési feltételei területén
- tanulói érdektelenség
- ellenőrzések ritkasága
- az IKT eszközök ritka alkalmazása,
- hosszú távú célok helyett a rövid távúak előtérbe helyezése
- egységes pedagógiai elvek alkalmazásának hiánya
- nehéz a gyakorlati foglalkozásokon a motiváció

I.5.3. Fejlesztési lehetőségek és igények

1. Munkaerő racionalizálással, minőségfejlesztéssel megoldható feladatok

- a gyakorlati oktatás előtérbe helyezése
- a gyakorlati foglalkozások módszertani szervezése
- a tanulók motiválása a gyakorlati foglalkozásokon
- elméleti-gyakorlati órák pedagógiai színvonalának emelése
- a követelményszintek emelése
- eszközökkel, energiával, üzemanyaggal való takarékosság
- szabad szilenciumi időtöltés és a szabadszilencium havi felülvizsgálata
- csoportfoglalkozások programjának tervezése, megvalósítása
- dohányzás, alkohol, drog visszaszorítása
- szabadidős programok szervezése
- munkaközösségek aktívabb részvétele a pályázatok készítésében, az oktató-nevelő munkában
- fegyelmi helyzet javítása
- tanulói vétkességek egységes kezelése
- továbbképzési terv átdolgozása az iskola képzési profiljához és az iskolával szemben támasztott
  követelményekhez igazítva
- határidők betartása
- problémameglátás és megoldáskeresés
- tantermek dekorálása
- kollégiumi szobarendek szigorúbb ellenőrzése
- egymás munkájának a megbecsülése, segítése
- rend, tisztaság megkövetelése, pontosság betartása
- ellenőrzések, értékelések tervszerűvé és rendszeressé tétele az oktató-nevelő munkában és az iskolai
  munkában
- hiányzások csökkentése
- rajzkészség fejlesztése a lányoknak
- osztályfőnöki adminisztráció javítása
- több iskolai rendezvény szervezése

2. Anyagi ráfordítást igénylő fejlesztési elképzelések
(pályázati forrásokból, szakképzési hozzájárulásból)

- tanterem bővítés és a kialakított tantermek felszerelése
- új tanműhely kialakítása
- kézi eszköz raktár kialakítás
- számítógépes hálózat kiépítés modernizálása
- számítógépes tanterem eszközbővítése
- a tanulók számára az internetes hozzáférés javítása
- oktatási szemléltető eszközök beszerzése
- az erdészeti géppark fejlesztése
- a központi raktár kialakítása és új eszközökkel való feltöltése bővítése
- motorfűrészes munkához előírt védőeszközök bővítése, cseréje
- kollégiumi felújítások
- orvosi rendelő feltételeinek a megteremtése
- a konyha, a konyhai raktárak és az ebédlő bővítése
- a gyakorlati képzések szállítóeszközeinek folyamatos cseréje
- egy nagy közösségi tér (aula, színházterem) építése, ahol a közös iskolai rendezvények lebonyolíthatók,
  rossz idő esetén is!

II. NEVELÉSI PROGRAM

II.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka

Iskolánkban a nevelő-oktató- szakképző pedagógiai munka a nevelőtestület konszenzusával elfogadott pedagógiai munka szerint folyik.

Pedagógiai feladatainkat, tevékenységünket, lehetőségeinket az intézmény Alapító okirata, illetve az iskolafenntartó továbbá az oktatási intézményekre vonatkozó hatályos jogszabályi környezet alapvetően meghatározza. A mindennapi pedagógiai gyakorlatunk alakítása és működtetése a nevelőtestület (a pedagógusaink, és a pedagógiai munkát segítő munkakörben foglalkoztatott közalkalmazottjaink) alapfeladatát jelenti.

A Pedagógiai Programunk nyilvános, így minden érdeklődő megtekintheti.

A szociális hátrányokkal érkező, sajátos nevelési-oktatási igényű fiatalok szakmához juttatása, tudásvágyuk felkeltése, az érettségi iránti igényük kialakítása szinte karitatív feladatunk.

Hitünk szerint a Bedő Albert Erdészeti Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium a nevelés-oktatás követelményei folytatják, kiszélesítik, elmélyítik az általános iskola tantárgyi követelményeit. A 9-12. évfolyamon az új ismeretek átadása mellett az általános iskolában tanultak átismétlése, rendszerezése, a hiányok pótlása, a gyengébb képességű tanulók fejlesztése és tudatos motiválása folyik.

Iskolánk kötelezettsége, hogy a tanulóink később ne a társadalom leszakadó, gyakran gondoskodásra szoruló rétegeihez tartozzanak majd, hanem a további tanulmányokra is képes felnőttekké váljanak. Nevelői munkánk, a képességek és készségek fejlesztése a közismereti oktatás, valamint a szakmai képzés szerves egységet alkot.

Arra törekszünk, hogy tanulóink képesek legyenek sikeres szakmai vizsgát tenni, szakmájukban elhelyezkedni, szakmájuk követelményeinek kiválóan megfelelni. Gyakorlati sikerélményeket elérve készítjük fel őket a folyamatos fejlődésre, a szakmán belüli továbbtanulásra, szükség esetén a szakmaváltásra.

Lehetőséget biztosítunk különböző szintű szakképesítések megszerzésére elsősorban az agrár-szakterületen.

II.2. Pedagógiai alapelveink, értékeink

Bizalom elve: a megértés a kölcsönös tisztelet a tanár, a tanuló személyisége iránt

Következetesség elve: igényes, határozott, reális, rendezett és következetes követelmények támasztása a tanulókkal szemben.

Differenciált bánásmód elve: a pedagógiai eljárásainkban az egyéni igényeket, az életkori jellemzőket, a fejlődési sajátosságokat figyelembe vevő tehetséggondozás.

Indulási hátrányok csökkentésének elve: tervszerű felzárkóztatással a tanulói képességek széleskörű kibontakoztatásának a lehetősége.

Egyenrangúság elve: a tanár és a tanuló (ill. a szülő) egyenrangú félként való részvétele a nevelés-oktatás folyamatában. A pedagógiai tevékenységben a pedagógusé a vezető, az irányító szerep.

Önállóság elve: a tanulók számára az egyéni tapasztalatszerzés, az öntevékenység lehetőségének a biztosítása. Felkészítés az önkormányzó képesség kibontakoztatására. Az önálló ismeretszerzésre való felkészítés, az önellenőrzés képességének a kialakítása.

Komplexitás elve: a nevelés-oktatás folyamatában a tanulókat érő hatások – biológiai, fiziológiai, pszichológiai, pedagógiai, társadalmi – egységes rendszerben való kezelése.

Kommunikációs alapok elve: az általános műveltség és a szakmai tudás egységében a kapcsolatépítési kompetenciák erősítése.

Emberi életfeltételek elve: az egészséges életmódra nevelés, az élet tisztelete és a környezet megóvására történő felkészítés és az oktatás-nevelésben való szerves egysége.

Közösségi nevelés elve: a tanulók különböző közösségeknek a tagjai. A szűkebb (család, iskola, osztály, tanulócsoport) és a tágabb (környezet, társadalom) közösségek hatásrendszere a személyiségfejlesztésben elengedhetetlen.

Hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve: a tanuló hátrányos megkülönböztetése – neme, színe, vallása, nemzeti-etnikai származása, politikai vagy más véleménye, vagyoni helyzete, kora, cselekvőképessége, adottsága, tehetsége alapján - tilos.

Az iskolában folyó nevelési alapelvek meghatározása.

Az iskolavezetés által összeállított kérdőíveket kiértékelve a nevelőtestület véleményét figyelembe véve soroljuk fel azokat a további alapelveket, amelyeket az iskola fontosnak tart, az oktató-nevelő munkában.

- Motiválás.
- Munkára nevelés.
- A kulturális alapkészségek elsajátításának támogatása.
- Személyiségfejlesztés.
- Egészséges életmódra nevelés.
- Családi életre nevelés.
- Az indulási hátrányok csökkentése (esélyegyenlőség).
- Környezeti nevelés.
- Testi nevelés.
- Hazafias nevelés.
- Hagyományápolás.
- A tanulási készségek kialakítása.
- Szociális ellátás.
- A kreativitás fejlesztése.
- Értékközvetítés.
- Tehetségfejlesztés.

Mindezek mellett fontos még a szabadidő-szervezés, a munka-erőpiaci igényeknek való megfelelés, a kommunikáció megtanítása magyar és idegen nyelven, a manuális képességek fejlesztése.

II.3. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka céljai

- Az intézményi tanítási-tanulási folyamat eredményeként a tanulók komplex személyiségének tervszerű fejlesztése.
- Korszerű műveltség. Konstruktív életviteli és szakmai kompetenciák kiépítése.
- Gyakorlati munkasikerek eredményeként az erdészeti és a virágkötő és virágkereskedő, és lovász

szakmák elsajátítása, gyakorlása, a továbbképzés iránti igény kiépítése.
- A kétkezi munka megbecsülése.
- Ösztönzés a továbbtanulásra (érettségi, vagy magasabb szintű szakképesítés megszerzése), megadva a pályamódosítás, a pályakorrekció, a pályaorientáció, a választás és az átjárhatóság lehetőségét.
- Családias légkörű. Hatékony intézményi feltételrendszer kialakítása, biztosítása.

Az iskolában, mint állami szolgáltatást ellátó oktatási intézményben folyó nevelés, oktatás célját a helyi társadalmi és gazdasági igények, valamint az iskolafenntartó által meghatározott feladatok határozzák meg.
Az iskola alapfeladatait az iskolafenntartó fogalmazza meg az alapító okiratban. Ez határozza meg az iskolafejlesztésünk fő irányát, profilunkat, tevékenységünknek azt a részét, amelynek a finanszírozásáért a fenntartónk kötelezettséget vállal.
Az iskolánkban folyó oktató – nevelőmunka céljait elsősorban az oktatni kívánt szakképesítések határozzák meg.

A régi típusú **szakiskola (2016/2017-től kifutó) szakképzési évfolyamain** a szakképzési kerettanterv szerint - a közismereti oktatással párhuzamosan - szakmai elméleti és gyakorlati oktatás folyik. Az iskolai rendszerű szakképzés az OKJ-ban meghatározott szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye és a szakképzési kerettanterv alapján, szakmai elméleti és gyakorlati képzés keretében történik.

Az iskolában folyó **erdészeti szakmunkásképzés** célja: az erdő- és vadgazdálkodás számára olyan megfelelő biológiai ismeretekkel, széleskörű műszaki és gyakorlati ismeretekkel rendelkező szakemberek biztosítása, akik az erdő- és vadgazdálkodás során előforduló, technikusi képzettséget nem igénylő valamennyi feladatot, munkafolyamatot képesek önállóan elvégezni.

A **virágkötő és virágkereskedő** szakképesítés oktatásának célja: olyan szakemberek képzése, akik alkalmasak a virágkötészeti, virágkereskedelmi, kereskedelmi és szolgáltatási tevékenység végzésére.

A **lovász** képzés célja: olyan lótenyésztő szakemberek képzése, akik rendelkeznek a lótartás, - tenyésztés, sport és versenyhasználat elméleti, gyakorlati tapasztalataival. Önállóan el tudják végezni a lovak szakszerű ápolását, gondozását, istállómunkáit, takarmányozását, szaporítását, felnevelését. Önálló vállalkozói tevékenységet folytatnak, ami lótenyésztéshez, - tartáshoz kapcsolódik. Képesek alapfokú szinten lovagolni és fogatot hajtani. Tehetségüktől függően verseny- és sporttevékenységre, valamint a lovak alapfokú belovaglására, kezdő lovasok oktatására.

A korábbi szakiskolai tartalomra épülnek a **2016/2017-től induló új típusú szakközépiskolai képzéseink**, melynek keretében továbbra is képezzük az erdészeti szakmunkásokat, virágkötő és virágkereskedőket, lovászokat.

A régi típusú **szakközépiskolai** képzés keretében (2016/2017-től **kifutó** képzéseink) általános műveltséget megalapozó, érettségi vizsgára felkészítő és szakmai orientációt, szakmacsoportos alapozó oktatás folyik agrárszakterületen, mezőgazdaság szakmacsoportban.

A régi típusú **szakközépiskola** kilencedik-tizenkettedik évfolyamán (2016/2017-től kifutó képzésben) az ágazathoz tartozó érettségi végzettséghez kötött - a Nemzeti alaptantervre épülő kerettanterv szerinti közismereti oktatással párhuzamosan - a szakképesítések közös tartalmi elemeit magában foglaló szakmai elméleti és gyakorlati oktatás folyik az ágazati szakképzési kerettanterv szerint.

A **lovas túravezető** oktatás célja: olyan szakember képzése, aki biztosítja a ló szakszerű gondozását. Elvégzi az alapkiképzést. Lovas túrát vezet. Lovas tábort felügyel. Gondoskodik a vendégekről. Birtokában van állategészségügyi, munka-, tűz-, és környezetvédelem, gazdálkodási és szervezési ismereteknek, idegenforgalmi és vendéglátói ismereteknek, ezen túl ló használat, lótakarmányozás, lótenyésztés ismereteinek.

A korábbi, régi típusú szakközépiskolai és technikusi tartalomra épülnek a **2016/2017-től induló új szakgimnáziumi képzéseink**, melynek keretében képezzük az erdészet és vadgazdálkodás ágazaton érettségizőket (természetvédelmi munkatárs szakképesítéssel), akiknek lehetőségük lesz majd egy év alatt erdész technikus szakképesítést szerezniük.

A fentebb említett oktatási célok megvalósítását az iskola eszközellátottsága, tanárkapacitása majdnem teljes egészében lehetővé teszi. A hiányosságok megszüntetésére több megoldás is kínálkozik. A személyi feltételek között jelentkező hiányosságokat részben a pedagógus továbbképzési keret terhére történő továbbképzésekkel, részben önerős továbbképzésekkel biztosítjuk. A költségvetési rendeletben biztosított létszámbővítés kapcsán pedig úgy hirdetjük meg az állásokat, hogy a hiányzó szakképesítések meglétét az új pedagógus kollégák alkalmazásával pótoljuk A tárgyi feltételek javítására részben pályázati források, illetve a meglévő eszközpark racionalizált kihasználásából adódó többletbevételek szolgálnak forrásul.
A nevelés mozzanatait, a tapasztalást, a tudatosítást, a gyakorlást különböző színtereken valósíthatjuk meg. Az iskolában, a kollégiumban, az üzemi körülményeket biztosító tanműhelyekben, tanerdőben.
Az iskola valamennyi tanulója számára gyakorlóhelyet biztosít a Tanulmányi erdejében. Az 1994-től újra az iskola kezelésében lévő tanerdő 441 ha-on mind erdőművelési, mind fahasználati téren biztosítja az „Erdészeti szakmunkás”- szakképesítés központi programjában előírt feltételeket.
A tantervben előírt nyári gyakorlatok egy részét az iskolai Tanulmányi erdőben, más részét gazdálkodóknál töltik tanulóink.
A gazdálkodóknál töltött gyakorlatok életszerű jellegét egészíti ki a 2000/2001-es tanévben, iskolánkban is bevezetett naposi szolgálat. Tanulóink év közben folyamatosan egy szakmunkás vagy szakoktató irányításával végeznek szakmai munkákat a Tanulmányi erdőben és az iskola parkjában, heti 20-40 órás időkeretben. E naposi szolgálat kezdeti pozitív tapasztalatai igazolják azt, hogy a gyakorlatoknak e kiscsoportos típusát a jövőben is meg kell szervezni a Köznevelési törvényben rendelkezésre álló órakeret terhére.

II.4. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka feladatai

Az alábbi pedagógiai feladatokat az intézményi működés minden területén, a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozásokon is követjük.

- A tanuló személyiségének, testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésének a biztosítása.
- A tanuló ismereteinek a kiszélesítése, elmélyítése, készségeinek, képességeinek a kibontakoztatása.
- A pedagógiai együttműködés az intézmény partnereivel, a szakszolgálatokkal, a szülők közösségével, a diákönkormányzattal.
- A tanulóközösségek kialakítása, fejlesztése.
- Tájékoztatás az iskola pedagógiai tevékenységéről, a tanulók tanulmányi és magaviseleti előmeneteléről.

- A tanulókkal az iskola követelmények megismertetése, az intézményi belső szabályzatok elfogadtatása, betartása. (pl.: Házirend, Körletezési rend stb.)
- A tanulók kommunikációs készségének, kapcsolatépítő technikájának a fejlesztése.
- A tanulók ügyeiben való méltányos, humánus eljárás biztosítása, amely a többi tanuló érdekvédelmét is figyelembe veszi.
- Az iskola falain belül biztonságos, nyugodt, egészséges és tiszta nevelési környezet kialakítása.
- A tanulói devianciák visszaszorítása, a kölcsönös egymásra figyelés, a mások iránti tisztelet légkörének a kialakítása.
- Gyermek- és ifjúságvédelem, a tanulók egészségi állapotának, életvitelének a nyomon követése.
- A tanulók érdeklődésének a fenntartása, inger gazdag, érdekes változatos tanórai és tanórán kívüli foglalkozások szervezése. Sokoldalú szemléltetés, szemléletesség.
- Útmutatás a szabadidő hasznos eltöltésére.
- Megfelelő motiválással egyre nagyobb tanulói teljesítményösztönzés.
- Sikerélményhez juttatás.
- A tanulói cselekvéseken, cselekedeteken alapuló konstruktív szemléletű pedagógiai módszerek alkalmazása.
- Az összefüggések megértésére nevelés, rendszerszemléletű világkép kialakítása.
- Az iskolai oktatás során alkalmazott eszközök, létesítmények, berendezések rendeltetésszerű használata, állagmegóvásra nevelés.
- A kétkezi munka tiszteletére, az iskolában oktatott szakmák színvonalas elsajátítására ösztönzés.
- A felzárkóztatás során a hiányosságok pótlása, a tehetséggondozás, illetve hatékony verseny- és vizsgafelkészítés.
- Egészséges életmódra, a családi életre nevelés, a rendszeres testedzés iránti igény kialakítása.
- Az iskola hagyományainak megismertetése, megőrzése.

II.5. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka eszközei és eljárásai

Cél	Feladat	Eszközök, eljárások
1. Három párhuzamos nappali tagozatos osztály indítása tanévenként (2 új típusú szakközépiskolai, 1 szakgimnáziumi)	Kialakult beiskolázási tájékoztató rendszerünk működésének fenntartása.	Iskolák Börzéjén bemutatkozás Nyílt Napok tartása Személyes tájékoztatás Újsághirdetés Iskolánk pedagógusai, tanulói az általános iskolákban tájékoztató anyagot, iskolánkról szóló filmet Mutatnak be
	Beiskolázási rendszer új	Erdei iskolák felkeresése

	elemekkel való bővítése Általános iskolás tanulóknak tartott erdész szakkör	Tájékoztatás céljából Igény szerint szakmai foglalkozások tartása
2. Az iskolát váltó 9. évfolyamosok helyzetének Segítése	Beilleszkedés segítése iskolában, kollégiumban.	Beszélgetés, biztatás, beilleszkedést segítő kirándulás szervezése.
3. Hatékony tanulási módszerek Elsajátítása	A szaktanárok tantárgyuk helyes, hatékony tanulásának módjával megismertetik a tanulókat a tanév elején.	Tájékoztatás, felvilágosítás. A hatékony tanulás, tanítás témájú továbbképzésben részt vett kollegák tapasztalatainak átadása tanároknak, tanulóknak.
4. Különböző ismeretanyaggal rendelkező tanulók tudásának közelítése egy szintre hozása (felzárkóztatás) 9. és 10. évfolyamon.	Azonos követelményszintű felmérő dolgozatok íratása, matematika, magyar nyelv- és irodalom, történelem és természetismerettan tárgyakból.	Ellenőrzés, értékelés. Felzárkóztató foglalkozásra a tanulók kijelölése, szaktanárokkal, osztályfőnökkel egyeztetés. Hatékony tanórai, és tanórán kívüli foglalkozások tartása, gyakoroltatás.
5. A 9. és 10. évfolyamon szakmai előkészítő és alapozó Foglalkozásokkal a szakma megismertetése, megszerettetése.	A Tanulmányi erdő megismertetése. Az erdészeti munkákkal is megismerkednek tanulóink A kerettantervi képzésben szakmai előkészítést és alapozást tanulnak az agrár szakterületre.	Megfigyelés, gyakorlás. Kirándulás.
6. Az informatikai oktatás fejlesztése	Tanulók számára az informatika oktatását erősíteni a tanórán kívüli foglalkozáson.	Gyakorlás. Biztatás, dicséret Informatika csoportbontásban történő tanítása Hálózat és eszközfejlesztés.
7. A tanulók idegen nyelv tudásának színvonalát szeretnénk emelni.	Idegen nyelvoktatás hatékonyságának növelése. Tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségek igény szerinti biztosítása	Meggyőzés, gyakorlás. Tudásszint felmérés. Differenciált csoportbontás alkalmazása.
8. A szakképző évfolyamok elméleti és gyakorlati tananyagának gyakorlat orientált tanítása	A gyakorlati oktatás színvonalának (a korszerű eszközök beszerzésével) emelni	Korszerű erdészeti ismeretek oktatása elméleti órán. Erdőgazdasági és virágkötészeti munkafolyamatok megismerése,

		elvégzése gyakorlatokon. Tanulmányi utakon erdőgazdaságok, kertészetek tevékenységének megismerése. Összefüggő gyakorlatok szervezése Lovászok képzése külső gyakorlóhelyen.
9. Szakmához kapcsolódó kiegészítő ismeretek képzettségek megszerzése.	Traktorvezetői jogosítvány megszerzése. Vadászvégzettség megszerzése. Motorfűrész-kezelő jogosítvány megszerzése. Erdőművelő szakképzettség megszerzése, Parkgondozó szakképzettség megszerzése, Könnyűgépkezelői jogosítvány megszerzése, Személyautó jogosítvány megszerzése.	Elméleti, gyakorlati ismeretek elsajátítása. Gyakorlás.

10. Érettségi vagy második szakképzettség megszerzésére irányuló továbbtanulás elősegítése	Biztos szakmai alapok megtanítása, jó alapozás. A jelentkezés lebonyolításában segítségnyújtás tanulóinknak.	Ellenőrzés, értékelés. Tehetséggondozás. Beszélgetés, biztatás.
11. Sokoldalú személyiség fejlesztése	Az értelem kiművelése. Segítő életmódra nevelés. Egészséges és kulturált életmódra nevelés.	A szaktárgyak ismeretanyagán keresztül történik a személyiség fejlesztés. Olyan segítő légkör alakuljon ki, melyben a segítés elvárt és elismert tevékenység. Osztályfőnöki órán, biológia órán elméleti ismeretek nyújtása. Testnevelés órán sportkörön testedzés. Házi –és megyei sportversenyen részvétel. Előadások szervezése.
12. Iskolai közösségek fejlesztése	Osztályközösség fejlesztése. Kollégiumi közösség fejlesztése	Változatos munkaformákkal az összetartozás érzésének erősítése.
13. Tehetség, képesség kibontakozásának segítése	Az adott tantárgy, szakterület iránt nagyobb érdeklődést, tudást mutató tanulók figyelemmel kísérése, segítése	Differenciált foglalkoztatásuk tanórákon. Versenyekre történő nevezésük, felkészítésük. (közismereti, szakmai és sportversenyek)
14. Szociális hátrányok enyhítése	Hátrányos helyzetű tanulók felmérése, segítése.	Regisztráció elkészítése osztályonként. A szociális hátrányok enyhítését szolgáló formák működtetése.
15. Szülőkkel való szoros együttműködés	A szülőkkel kialakult együttműködési kapcsolattartási formák megtartása, továbbfejlesztése.	SZMK értekezletek a szülői értekezletet megelőzően. Tanévente két szülői értekezlet, szaktanári fogadó óra. Szülők véleményének megkérdezése, kérdőíves módszerrel.
16. Iskolai és kollégiumi pedagógusok szoros együttműködése. (sok esetben az iskolai pedagógusok kollégiumi nevelői feladatokat ellátnak)	Közös irányítású intézményünkben saját kollégiumunk pedagógusaival kialakult együttműködés fenntartása. Más kollégiumok nevelőivel a kapcsolat erősítése.	Személyes napi kapcsolat saját kollégiumunk nevelőivel. Osztályfőnökök feladatellátása a kollégiumokban.

17. Egyetemes és nemzeti kultúra alapértékeinek közvetítése.	Egyetemes és nemzeti kultúra megismerése, szaktárgyakon keresztül.	Tanórai foglalkozások. Tanórán kívüli ismeretszerzés. (múzeumlátogatás, kirándulások nemzeti értékek megismerése) Iskolai ünnepi megemlékezések, nemzeti múltunk jelentős évfordulóiról A községi ünnepségeken részvétel.
18. Demokratikus elveket követő állampolgárok nevelése.	Demokratikus jogok gyakorlása az osztály és iskolai diákönkormányzat működésével.	Havonta diák-önkormányzati ülés tartása. Évente diákközgyűlés.
19. Hazájukat szerető jó állampolgárok nevelése	Népünk történelmének megismerése, egészséges magyarságtudat kialakítása, kisebbségek tiszteletben tartása.	Történelemórákon, osztályfőnöki órákon ismeretszerzés. Ünnepi megemlékezések. Előadások. Kirándulások.
20. Tudatos környezetbarát magatartás kialakítása.	A természet értékeinek megismerése szakmai követelmény.	Elméleti ismeretek elsajátítása. Gyakorlatban tapasztalatszerzés, megfigyelés. Környezetvédelmi, természet-Védelmi versenyeken eredményes szereplés. Együttműködés a térségi természet- és környezetvédelmi civil szervezetekkel.

A nevelési módszereink két nagy csoportra oszthatóak:

- Közvetlen (direkt) módszerek, azok, amelyeknek alkalmazása során a nevelő közvetlenül személyes kapcsolat révén hat a tanulóra.
- Közvetett (indirekt) módszerek azok, amelyekben a nevelői hatás áttételesen, a tanulói közösségeken keresztül érvényesül.

Iskolánk pedagógusai által alkalmazott közvetlen és közvetett nevelési- oktatási eljárások:

Nevelési módszerek	**Közvetlen módszerek**	**Közvetett módszerek**
1. Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek	- követelés - gyakoroltatás - segítségadás - ellenőrzés - ösztönzés	- a tanulói közösség tevékenységének megszervezése - közös (közelebbi vagy távolabbi célok kitűzése, elfogadtatása) - hagyományok kialakítása - követelés - ellenőrzés - ösztönzés

2. Magatartási modellek bemutatása, közvetítése	- elbeszélés - tények és jelenségek bemutatása, szemléltetése, - a nevelő személyes példamutatása	- a nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében - követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből
3. Tudatosítás (meggyőződés kialakítása)	- magyarázat, beszélgetés - a tanulók önálló elemző munkája	- felvilágosítás a betartandó magatartási normákról - vita

Oktatási módszertani eszközök és eljárások:

- Motiváció
- Szemléltetés
- Magyarázat
- Pármunka
- Frontális munka
- Csoportmunka
- Projektmunka
- Audiovizuális eszközök használata
- Korszerű információhordozók használata (pl.: szűrt internet, média, könyvtár)

II.6. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka megvalósulása

Az iskola képzési rendje

a, Nappali tagozatos iskolarendszerű képzés

2016/2017-től:

- 1/9.; 2/10.; 3/11. szakközépiskolai évfolyamok
- 9-12. évfolyamos szakgimnáziumi évfolyamok
- 1/13. szakgimnazisták 1 éves technikusi évfolyama
- szakközépiskolát végzettek 2 éves érettségire felkészítő évfolyamai
- 2 éves érettségizettek részére erdészeti szakmunkás szakmában
- érettségizett szakgimnazisták 2 éves erdészeti szakmunkás szakmai képzése

Kifutó (2016/2017-től):

- 2/10; 3/11. szakiskolai évfolyamok
- 10-12. évfolyamos régi típusú szakközépiskolai képzés
- 1/13. szakképző évfolyamok
- 2/14. szakképző évfolyamok

b, Iskolarendszeren kívüli képzés

Az iskola alapfeladatai között szerepel az iskolarendszeren kívüli képzések szervezése is.
Az iskola az NSZFH engedélye alapján az E-00004/213/A1 számon a hatósági nyilvántartásban szerepel, és a következő szakképesítések oktatására és vizsgáztatására jogosult:

A képzés megnevezése	OKJ szám	Képzési engedély száma
Motorfűrész-kezelő	21 623 02	E-00004/2013/A1
Erdőművelő	21 623 01	E-00004/2013/A005
Fakitermelő	31 623 01	E-00004/2013/A006
Erdészeti szakmunkás	34 623 01	E-00004/2013/A002
Virágkötő és virágkereskedő	34 215 04	E-00004/2013/A007
Virágkötő	31 215 02	E-00004/2013/A008
Építő-és anyagmozgató gép kezelője (targoncavezető) szakmairány	32 582 02	E-00004/2013/A003
Építő- és anyagmozgató gép kezelője (Emelőgépkezelő (kivéve targonca) szakmairány)	32 582 02	E-00004/2013/A004

Vizsgáztatási jogosítványaink

A szakképzési törvény alapján.

Terveink között szerepel

- a képzés gyakorlatiasságának növelése,
- tanerdő szerepének, a szakmai szolgáltató funkcióknak a megerősítése (szakmai bemutatók, termelési szaktanácsadás, pályázatok stb.),
- a helyi gazdálkodók és az iskola együttműködésének javítása,
- a tanfolyamos képzés (át- és továbbképzések) felvállalása és erősítése, elősegítve az egész életen át való tanulás lehetőségének biztosítását,
- az országosan egységes szakmai követelmények közelítése az EU normákhoz,
- a szakmastruktúra szükség szerinti átalakítása a termelési igényekkel és az európai normákkal összhangban,
- a gazdálkodási, vállalkozási, kereskedelmi, üzleti, szaktanácsadási, kommunikációs, szakmai nyelvi, informatikai stb. ismeretek oktatásának fejlesztése, erősítése, különös tekintettel a vállalkozói szemlélet kialakítására,
- az új kutatási eredmények (szakmai és pedagógiai egyaránt) gyors adaptálása lehetőségének megteremtése az oktatás folyamatában,
- az alternatív képzési formák, ill. tartalmak bővítése (pl. szolgáltatás, erdei iskola stb.)
- a gazdaságos és környezetbarát technika és technológia előtérbe helyezése,
- minőségbiztosítási ismeretek beépítése a képzésbe, valamint a képzés minőségbiztosítási rendszerének kidolgozása az agrárszakképzés speciális igényeit figyelembe véve,
- az ágazati szakmai irányítással és a szakmai-pedagógiai szolgáltatással meglévő kapcsolat erősítése.
- a mérések és értékelések szervezetté, rendszerezetté tétele az oktató-nevelő munkában.
- tanterem bővítés, regionális oktatóközpont kialakítása
- a végzett diákok számára az érettségi lehetőségének megteremtése
- újabb, az erdészethez, kertészethez kapcsolódó szakképesítések oktatásának megkezdése, a második szakképesítés megszerzési lehetőségének a megteremtése.

Az iskolai oktató-nevelő munka

Körülmények, légkör

- Az intézményben kulturált körülményeket biztosítva szeretnénk elérni, hogy tanulóink környezetükkel, önmagukkal szemben igényes emberekké formálódjanak,
- Olyan munkahelyi légkör kialakítására törekszünk, mely a tanárok és diákok számára biztosítja a nyugodt alkotó munka lehetőségét,
- Olyan körülményeket, emberi kapcsolatokat szeretnénk kialakítani, mellyel biztosítható, hogy tanár és diák egyaránt jól érezze magát az intézményben.
- Kölcsönös tiszteleten alapuló tanár-diák, iskolai dolgozó-diák viszony kialakítása fontos alapelvünk
- Sokoldalúan művelt embereket szeretnénk képezni, akik képesek megfelelni a szakmai elvárásoknak, a munkaerő piaci igényeknek.
- Olyan szakmai ismeretekkel rendelkező szakembereket szeretnénk iskolánkból kibocsátani, akik az iskolában szerzett erdészeti és kertészeti ismeretekkel jól boldogulnak és megállják helyüket az állami és magánszférában.

- Kulturált, udvarias viselkedést, fegyelmezett munkavégzést fontos alapelvünknek tartjuk.
- Az erdészhagyományok megismertetését, ápolását még szakmunkás szinten is fontosnak érezzük.
- A munkaközösségeken belül az azonos szakos tanárok követelményszintjének összehangolása alapvető fontosságú.

II.7. Az iskola kapcsolatrendszere

- Nevelő-oktató munkánkat a tanuló személyiségének harmonikus fejlesztését a szülői házzal együttműködve lehet megvalósítani.
- Társiskolákkal jó munkakapcsolat kialakítására törekszünk.
- Iskolánk működése elképzelhetetlen az erdészeti részvénytársaságokkal, kertészeti gazdaságokkal, gazdálkodókkal való együttműködés nélkül (részben gyakorló területet jelentenek, tanulmányutak szakmai programját biztosítják, szakképzési hozzájárulással segítenek). Ezért nagyon fontos alapelvünk az erdőgazdaságokkal, vezetőikkel való jó együttműködés, erdészbarátság ápolása.

Az iskola rendkívül kiterjedt kapcsolatrendszerrel rendelkezik, él. A kapcsolatokat érdemes több síkon vizsgálni. Ezek a síkok természetesen nem választhatók el élesen egymástól, egymáshoz közel állnak, átjárhatók, közös pontjaik vannak. Megjegyzendő, hogy a csoportosítás önkényes szubjektív, lehetne csoportokat összevonni, újakat alkotni.

A fő síkok, csoportok:
I. Szakmai kapcsolatok
II. Társadalmi kapcsolatok
III. Oktatási kapcsolatok
IV. Kereskedelmi kapcsolatok
V. Hivatalos-, munkakapcsolatok
VI. Emberi kapcsolatok

A sorrend semmiféle sorrendiséget nem jelöl.

Erdőgazdálkodók

A gazdálkodókkal (elsősorban: erdészeti részvénytársaságokkal), főleg szakmai kapcsolataink a meghatározók. Tanulmányutakon rendszeresen látogatjuk meg elsősorban a közeli erdészeti RT-ket. Az RT-k bepillantást engednek tanulóink számára az erdőgazdálkodással foglalkozók tevékenységébe.

Megjelenik e kapcsolatban az oktatási illetve a munkakapcsolat. A tanulók nyári szakmai gyakorlatot töltenek a gazdálkodónál. Legszorosabb a munkakapcsolat a helyi erdészettel. Munkával, géppel, ha kell, és ha lehet kisegítjük egymást (szaporítóanyag gyűjtés, fűnyírás, rakodás, stb.).

A különböző gazdaságoknál sorra kerülő szakmai továbbképzéseken rendszeresen részt veszünk.

Egyéb gazdálkodók

Mezőgazdasággal foglalkozó szervezetek

Máig fennmaradt a kapcsolat volt TSZ-szel, szőlősgazdákkal. Legszorosabb kapcsolatban e téren a helyi szőlő- és bortermelőkkel vagyunk. Mi kisegítjük őket munkaerővel, ők támogatják az iskolát (kisebb-nagyobb segítséggel). Az őszi munka az

utóbbi években kikopott az iskolák programjából, mi úgy gondoljuk a Szakiskolában, megmarad vagy szüret, vagy összefüggő erdei munka formájában.

Javító-, vizsgáztató szervezetek

Az iskola gépállománya, eszközállománya indokolja, hogy bizonyos szervekkel szinte mindennapos kapcsolatunk legyen. Nem múlik el hónap úgy, hogy ne vinnénk valamilyen járművet műszaki vizsgára. (A járműveink alapvető javítását, szerelését az iskola saját erővel oldja meg. Csak a komolyabb problémákkal fordulunk szakszervizhez.)

A kazán, a tűzoltó készülékek vizsgálatán keresztül létrejött kapcsolataink is rendszeresek.

Munkavédelemmel foglalkozó szervezet

Az iskola által végzett képzés a veszélyes kategóriába sorolható, ezért a munkabiztonsági, munkavédelmi tevékenység ellátásával a törvény alapján szakembert kell megbízni. Ez a szervezet ellenőrzi, hogy megvannak-e a biztonságos és egészséget nem veszélyeztető munkavégzés feltételei. Amennyiben hiányosságot tapasztal, javaslatot tesz. Adminisztratív, ellenőrző és javító tevékenységet is végez.

Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Erdészeti Osztály

A hatósággal az iskola elsősorban szakmai kapcsolatban van. Az iskola saját kezelésében lévő 441 ha-nyi tanulmányi erdejére a hatóság készít üzemtervet, illetve ő ellenőrzi, hogy az iskola az erdőt szakszerűen és tervszerűen kezeli-e, az üzemtervi előírások betartásával.

Helyi önkormányzat, helyi emberek

A helyi önkormányzattal szintén rendszeresen kapcsolatban van az iskola. Leggyakrabban gép-ügyből kifolyólag. Ha egy kis tereprendezés, fűnyírás, szemételszállítás, hókotrás, forgalmat akadályozó jármű elvontatása problémás, akkor kérik az Intézmény segítségét.

A helyi sportcsarnokot az ásotthalmi és a Csongrád Megyei Önkormányzat közös erőből építette és az Ásotthalmi Önkormányzat tartja fenn. Ez ügyből kifolyólag is élő a kapcsolatunk.

NAIK Erdészeti Tudományos Intézet

Különböző tudományos kutatásoknak ad helyet az iskola tanulmányi erdejében. Ezen kísérletekben a kivitelezéssel, megfigyeléssel, gyűjtéssel, a kísérleti területek ápolásával segítjük a kutatók munkáját.

Rendszeresen jönnek az ERTI-től különböző előadásokat tartani az itt tanulók, dolgozók számára. Kutatási eredményeikről rendszeresen tájékoztatnak bennünket.

Cégek

Elsősorban a STIHL, HUSQVARNA, OREGON cégeket lehetne említeni, akikkel szorosabb a kapcsolatunk, az általuk gyártott, készített - erdészetben alkalmazott, használt - gépeken, eszközökön keresztül.

Különösen jót tesz a kapcsolatunknak, hogy részünkre, mint oktatási intézmény részére, bizonyos kedvezményeket biztosítanak beszerzéskor. Ezáltal folyamatos kereskedelmi kapcsolatban vagyunk velük, illetve forgalmazóikkal.

Hermann Ottó Intézet, Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal

Hivatalos kapcsolatunk e két intézettel szakmai síkon, illetve az oktatás, képzés síkján alakul.

Az új szakmák kialakításával, tanterveivel, oktatásával, követelményrendszereinek kidolgozásával összefüggésben rendszeres a kapcsolattartás (tantervírás, tankönyvírás, vizsgáztatás).
Rendszeresen találkozunk a nevezett intézetek képviselőivel továbbképzéseken is.
Folyamatos a kapcsolat az évente megrendezésre kerülő Szakma Kiváló Tanulója Verseny szervezése, rendezése, lebonyolítása ügyében.

Külföld

Külföldi kapcsolataink elsősorban erdészeti szakmai, pedagógiai szakmai, illetve ezek határfelületén erdészeti pedagógiai jellegűek. Főleg középszintű erdészeti oktatással-képzéssel foglalkozó intézetekkel állunk kapcsolatban. ausztriai, németországi, franciaországi, finnországi, romániai, szlovákiai társintézetekből jártak nálunk tanulmányúton tanulók-tanárok, ezen intézeteket mi is tervezzük meglátogatni.
Legszorosabb a kapcsolatunk az 1885-ben Temesvár mellett Vadászerdőn alapított, és az 1893-ban alapított görgényszentimrei Erdészeti Középiskolával.

A külföldi tanulmányutak lebonyolításának legfőbb akadálya anyagi természetű, s nem a kapcsolat hiánya.

Kamarák

Elsősorban az Agrárkamara az, amelyikkel a legszorosabb, úgyszólván mindennapos a kapcsolatunk.
Az új törvényi szabályozás szerint az Agrárkamarának képviseltetnie kell magát az iskola által szervezett szakmai vizsgákon (szakmai, erdőművelő vizsga, motorfűrész-kezelő vizsga, stb.).
Az Agrárkamara az iskolaszékben is képviselteti magát.

Tanulmányi Erdő, Park, Múzeum

A Tanulmányi Erdő a Magyar Állam tulajdonában és az Intézmény kezelésében lévő 441 ha kiterjedésű erdő. Az erdőre előírt munkákat és a tantervben előírt munkákat összehangolva tudja az Intézmény megoldani a gyakorlati képzés során.
Így a tanulmányi erdőben szaporítóanyagot gyűjtünk, ültetünk, ápolunk, nevelünk, fakitermelést, rakodást, szállítást végzünk. Ezen munkák végzése során kapcsolatba kerülünk erdészetekkel, munkavállaló vállalkozókkal, fakereskedőkkel, szaporítóanyag-termelőkkel, szállítókkal, fafeldolgozókkal, stb.
A helyi óvoda, általános iskola, szegedi iskolák rendszeresen jönnek, látogatják, megnézik az Intézmény parkját, az iskolatörténeti kiállítást, sétálnak a tanulmányi erdőben. Ha kérik, szakmai tájékoztatást adunk az itt látható növényekről, állatokról, látványosságokról, értékekről.

Iskolák

Felsőfokú intézetek

A Nyugat-Magyarországi Egyetemen tartott, rendezett kiállításokon, rendezvényeken, továbbképzéseken vesznek részt az iskola tanulói, tanárai.
A Szent István Egyetem képzésein, továbbképzésein, kiállításain veszünk részt.
A Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Karán továbbképzéseken, előadásokon jelenünk meg.
A Szegedi Tudomány Egyetem különböző tanszékei keresik fel iskolánkat továbbképzési céllal évente több alkalommal.

Középfokú intézetek

Az ország valamennyi erdészeti szakképzéssel foglalkozó középiskolájával mindennapos, élő a kapcsolatunk. Az erdészeti irányú iskolákon kívül kapcsolatunk van a mezőgazdasági, gépészeti, vadászati képzést nyújtó iskolákkal.
Leggyakrabban természetesen a szegedi Kiss Ferenc Erdészeti Szakképző Iskola oktatóival, hallgatóival találkozunk, rendszeresen látogatjuk egymás munkáit, rendezvényeit.
A testvériskolák rendezvényein rendszeresen részt veszünk.

Alsó fokú intézetek

Leggyakrabban a helyi óvoda és általános iskola az ezen intézetek közül, amelyekkel kapcsolatunk van. Ez alatt értendő, hogy ők eljönnek az iskolát, az itt folyó tevékenységet, a helyszínt megnézni, vagy mi megyünk hozzájuk tájékoztatást, előadást, szakkört tartani.
Jönnek hozzánk Szegedről kirándulásra különböző iskolák. A kapcsolatunk egy ága, hogy elmegyünk az általános iskolák 7. 8. osztályába osztályfőnöki órára, szülői értekezletre, s az érdeklődő tanulóknak, szülőknek elmondjuk milyen ismereteket, jogosítványokat szerezhet az iskolánkba iratkozó diák.
A beiskolázás inkább csak a Dél-Alföldre terjed ki, de jöttek már távolabbról is tanulók.
A beiskolázás során főként Csongrád, Békés, Bács-Kiskun, Jász-Nagykun-Szolnok, Tolna megyei iskolákat keresünk fel, valamint a határon túl is végzünk tájékoztatást az iskolánkkal kapcsolatos lehetőségekről.

Tanfolyamszervező társaságok

Elsősorban motorfűrészkezelő és fakitermelő tanfolyamokon szokta az iskola a vizsgáztatást végezni, de fel vagyunk készülve más szakirányú tanfolyamok vizsgáztatására.

Szakmai, társadalmi szervezetek

Országos Erdészeti Egyesület

Az Egyesülettel való kapcsolatunk elsősorban szakmai jellegű. Az iskola több dolgozója tagja az Egyesületnek. Részt szoktunk venni a különböző országos rendezvényein, illetve a helyi csoport szakmai jellegű gyűlésein, előadásain, szakmai jellegű tanulmányútjain, kirándulásain.
Az Országos Erdészeti Egyesület pártfogásában, támogatásában bízva igyekszünk azon, hogy törvényerőre emelve jelenjen meg a következő gondolat: "Erdészeti szakmunkának minősülő tevékenységet csak az adott munka elvégzéséhez szükséges szakmunkás bizonyítvánnyal, vagy jogosítvánnyal rendelkező dolgozó végezhessen. Ezt a munkaadó követelje meg!"

Faipari Tudományos Egyesület

A kapcsolat hasonlatos az Országos Erdészeti Egyesülettel való kapcsolathoz, de az Egyesület jellegéből adódóan még nem olyan mély. Az iskola többször adott helyet az Egyesület vezetőségi üléseinek.

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület

A kapcsolatot erősíti, hogy van egyesületi tag az iskolai dolgozók között. Ezen keresztül az iskola értesül a különböző egyesületi rendezvényekről, kiadványok megjelenéséről. Az Egyesület tagjai időnként előadásokat, kiállításokat szerveznek az iskola tanulói, dolgozói, vendégei számára. Jó lenne, ha erősödne a kapcsolat a jövőben az iskola és MME között.

Ásotthalmi Orchis Természetvédelmi Egyesület

Iskolai dolgozók között vannak egyesületi tagok. Az iskola, ha szükséges termet, helyszínt biztosít az Egyesület szervezett programjaihoz. Az Egyesület igyekszik munkájába, környezet és természetvédelmi tevékenységébe bevonni az Intézmény diákjait, tanárait is.

Társadalmi Szervezetek

Vadászszövetség, vadásztársaságok

A Csongrád Megyei Vadászszövetség 1994 óta nyolc éven keresztül az Intézmény területén rendezte meg a Megyei Vadász Napot. Ezen keresztül nyílt alkalmunk a megyében levő vadásztársaságokat, azok vezetőit, tagjait megismerni. Legszorosabb kapcsolatban természetesen a helyi vadásztársaságokkal vagyunk.
Az iskola a profilbővítése során igyekszik szélesíteni a vadászattal kapcsolatos ismeretek nyújtását. Ennek érdekében kötöttünk megállapodást a helyi erdőgazdasággal. Mi segítjük az ő munkavégzésüket, ők segítenek a vadászati ismeretek oktatásához szükséges feltételek megteremtésében, biztosításában.
Együttműködési megállapodásunk van az Ásotthalmi Földtulajdonosok Vadászati Egyesületével is.

Fenntartó

A fenntartó által elvárt feladatoknak igyekszünk megfelelni.

Kereskedők

Az Intézmény kereskedők tucatjaival van kapcsolatban. Egyik kapcsolat ritkább, másik rendszeres. Ritkábban van kapcsolatunk pl.: traktort forgalmazó kereskedővel, rakodógép forgalmazóval; gyakoribb, mindennapos kapcsolatunk van élelmiszerkereskedőkkel, minthogy az intézet bentlakásos, és a tanulók étkeztetését is az iskola oldja meg.
Az Intézmény jellegéből adódóan gép, eszköz, berendezés forgalmazásával foglalkozó, anyag, alkatrész, üzemanyag, kenőanyag forgalmazásával, valamint faanyag, csemete forgalmazásával foglalkozó kereskedőkkel termelőkkel vagyunk kapcsolatban. Ezek rendszeresen tájékoztatnak bennünket áruféleségeikről.

Egészségügy

A tanulók iskolaorvosa a helyi körzeti gyermekorvos. Fogorvosi panaszokkal a helyi fogorvoshoz fordulhatnak.
A védőnők heti egy alkalommal tartanak tanácsadást iskolánkban.
A dolgozók foglalkozás-egészségügyi vizsgálatait az iskola üzemorvosa végzi el a szükséges rendszerességgel, illetve utalja be a dolgozókat szakvizsgálatra annak szükségessége esetén.

Katasztrófvédelem, Tűzoltóság, Rendőrség

A tanulmányi erdő miatt is kapcsolatban állunk a tűzoltósággal.
Az iskola nagy erőgépekkel rendelkezik, melyekre katasztrófahelyzetekben szükség lehet. (Erős havazás, közúti baleset, stb.) Ezért a szegedi katasztrófa elhárítási csoporttal együttműködési szerződést kötöttünk.
A rendőrséggel, a járműveinkkel kapcsolatos ügyintézésekből kifolyólag van rendszeres kapcsolatunk, illetve a tanulók vadászvizsgái, valamint a tanárok fegyvertartási engedélyein keresztül.

Alapítványok

Az alapítványi kapcsolatok közül ki kell emelni az Ásotthalmi Bedő Albert Alapítványt.
Az Ásotthalmi Bedő Albert Alapítvány nevéből is kiderül, hogy a Szakiskolában végzendő munka jobb, gördülékenyebb elvégzéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek megteremtése érdekében tevékenykedő magánalapítvány. Ily módon a vele való kapcsolat egészen szoros.

II.8. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Iskolánk Pedagógia Programja a NAT-ban előírt és képviselt értékekre, valamint a kerettantervi sajátságokra és a helyi hagyományokra és szükségletekre épül.
Ezért pedagógiai feladatainkat az alábbiakban határoztuk meg:

- NAT-ban és kerettantervben leírt egységes, alapvető tartalmak átadása, elsajátítása,
- Valamint az ezekre épülő differenciálás.

E két feladatunk az a célt szolgálja, hogy tanulóink
- a különböző szintű adottságaikkal
- eltérő mértékű fejlődésükkel
- az iskolai és iskolán kívüli tanulásukkal
- egyéb érdeklődési körüket érintő tevékenységükkel
- szervezett ismeretközvetítéssel,
- spontán tapasztalataikkal összhangban minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket.

A személyiségfejlesztés nem más, mint az oktató-nevelő munkánk egésze. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos teendőinket az alábbi pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk.

1. Az értelmi vagy intellektuális nevelés területén elvégzendő feladatok

- A megismerés iránti igény az **érdeklődés felkeltésével** valamennyi tantárgy-ismeretanyagán keresztül fejleszti a tanulók személyiségét.
- A tanulók képességeinek fejlődéséhez szükséges szempont, hogy az egyes tantárgyakból olyan **követelményeket** határozzunk meg, mely ösztönzi a személyiségfejlődését.
- **Helyes tanulási formákkal** meg kell ismertetni tanulóinkat, mert így hatékonyabbá, eredményesebbé válhat tanulásuk, fejlődhet személyiségük.

A felnőtté válás küszöbére a tanuló:

- rendelkezzen szilárd, tudatos énképpel, fejlett önismerettel, belső lehetőségeinek ismeretével,
- a társadalmi szabályrendszer ismerete mellett aktívan vegyen részt környezete életében,
- embertársaival szemben legyen segítőkész, szociálisan érzékeny, toleráns, a másságot elfogadni képes, kompromisszumra kész,
- rendelkezzen szilárd értékrendszerrel,
- tudja kifejezni saját gondolatait, önkifejezési formái illeszkedjenek a társadalmi szokásokhoz, illemtanhoz, normákhoz,
- a problémák megoldásakor legyen kreatív, az egyéni elképzeléseit megvalósítani képes, megnyilatkozásaiban legyen őszinte, tisztelje a munkát, mások erőfeszítéseit

2. Az erkölcsi nevelés feladata

- Az erkölcsi nevelés legfontosabb eleme a példaadás.
Az intézmény valamennyi dolgozója megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával, társas kapcsolatával példaként álljon a diákság előtt.
- A tantárgyak ismeretanyagának hiteles közvetítése nemcsak a tanulók tudását, hanem erkölcsi ítélőképességüket is gyarapítja.
- Arra kell törekednünk, hogy tanulóinkban kialakuljon és fejlődjön az öntudatos és felelősségteljes magatartás, a reális önértékelés.

3. A hazaszeretetre nevelés feladatai

- Az alapokat az egyes tantárgyak ismeretanyaga rakja le. Különös szerepe van a hazaszeretetre nevelésben a magyar nyelv és irodalom, történelem és a természetismeret tantárgyaknak.
- Az iskolai megemlékezéseink elmélyítik, érzelemmel töltik ki a konkrét ismereteket. Nemzeti és állami ünnepeinkről iskolai és osztályszintű megemlékezéseinket tartunk.
Iskolánk tanulóinak színvonalas ünnepi megemlékezései segítik megérteni és megélni a nemzeti ünnepek fontosságát.
- Államiságunk jelképei közül a címer az iskola tantermeiben, előadótermeiben megtalálható, nemzeti színű zászlónk iskolánk fő épületének homlokzatán helyezkedik el.
- Fontosnak tartjuk, hogy tanulóink meglátogassák a Parlamentet, megtekintsék a Szent Koronát. Tervezzük, hogy a beiskolázásra kerülő minden 9. évfolyamos tanulót elvisszük a Parlamentbe.

4. Segítő életmódra nevelés feladata

- Pozitív értékrend elfogadása, e szerinti viselkedés, magatartás elsajátítása minden tanóra és gyakorlati foglalkozás feladata.
- Olyan közösségi szellem kialakítása a célunk az osztályokban, melyben a jó tanuló a kötelességet teljesítő a példakép.
- Tanulópárok kialakítása a gyengébb tanulók segítésére.
- Személyes példamutatás, a tanár segítő hozzáállása biztosítéka annak, hogy a tanulóban is alapvető viselkedési elem legyen a segítőkészség kialakulása.
- A tanár példaadó, segítőkészségének meg kell nyilvánulni:
  - a tanórákon a számonkérésnél

- az új anyag feldolgozásnál.
- a tanulók beilleszkedésének segítésénél
- a gyakorlatokon a közösen végzett munka során
- a tanulmányutakon,
- az osztályfőnök két, illetve négy éves munkáját áthatja az a tanuló felé irányuló segítő, irányító magatartás mellyel a tanuló iskolai tevékenységét kísérjük végig.

5. Egészséges és kulturált életmódra nevelés feladatai

- Természetismeret és egészségtan tantárgy keretében a tanulók megismerik az emberi szervezet felépítését, alapvető működéseit.
- Természetismeret és egészségtan valamint osztályfőnöki órákon az egészséges életmód kialakításáról, az egészség megvédéséről szereznek ismeretet.

Az egészséget és az egész személyiséget súlyosan befolyásoló káros hatásokkal dohányzás, alkoholfogyasztás, drogfogyasztással kapcsolatos témákat kiemelten kezeljük.
Az egészség megőrzését, egészséges életmód kialakítását segítő módszerek:
- személyes beszélgetések a szaktanár, osztályfőnök irányításával,
- egészségvédelemmel kapcsolatos filmek megtekintése
- előadók meghívása rendőrségtől, egészségügyi főiskoláról
- iskolaorvos, iskola védőnő segítségének igénybevétele.
- az egészségvédelemmel kapcsolatos témakörök feldolgozásakor, különösen fontos szerepet tulajdonítunk a kollégiumi nevelőmunkának.
- Az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás szabályaival nemcsak osztályfőnöki órán, hanem a tanórán kívül az un. illemtan kollégium foglalkozás keretében ismerkedhetnek meg tanulóink.
Az illemtan kollégiumi foglalkozásokat elsősorban 9. évfolyamos tanulóinknak szervezzük, az ott szerzett ismeretekről, hasznosságukról a diákok és szüleik is elismeréssel nyilatkoznak.
- Az intézmény belső képének kialakításakor arra törekedtünk, hogy tükrözze az oktatott szakmák jellegét, de minden részletében igényes, esztétikus közeget is jelentsen, ahol a tanulók jól érzik magukat, ami fejleszti ízlésüket, igényességüket.
- Az egészséges életmód kialakítását a testi, fizikai képességek kifejlesztését segítik:
- testnevelésórák
- a diáksportköri élet gazdag lehetőségei:
    - diákjaink, kézilabda, labdarúgás, kosárlabda, asztalitenisz, atlétika, kézilabda és konditermi foglalkozásokon vehetnek részt.
- A sportolás tárgyi feltételeit a községi általános iskola által működtetett, 1992-ben közös beruházásként épült sportcsarnok, iskolai tornaterem, az iskola konditerem és az iskolai sportudvar biztosítják.
- Szakmai előkészítő és szakmai alapozó gyakorlati foglalkozások fizikai munkavégzései.
- Különböző házi sportversenyek, valamint kollégiumok közötti megyei bajnokságok.

6. Iskolai hagyományok ápolásának szerepe

A tanulók személyiségét fejleszti a színes sokoldalú iskolai élet, melyben kiemelt szerepet kap iskolánk hagyományainak ápolása.

Iskolánk hagyományi kettős bázison nyugszanak. Építkeznek a magyarországi középiskolai diákszokásokra és az erdésztradíciókra.
Ez utóbbi mivel szűk szakmai közösségből táplálkozik, különösen nagy motivációt jelent a közösségi érzés kialakítására és a szakmai identitás fejlesztésére. Ugyancsak mély gyökeret jelent iskolánk múltja, a szakképzésben kifejtett jelentősége és tradicionálisan magas színvonalú oktató nevelő munkája.
Ezekből az alapokból kiindulva fontos feladat nevelő-oktató munkánknak hagyományaink ápolása, melyek a következők:

Ünnepélyek, megemlékezések rendje, a hagyományok ápolásával kapcsolatos feladatok

a.)Az iskola és a kollégium feladata közé tartozik az állami ünnepek tanulókkal való megismertetése.

Az iskola keretében tartott ünnepségek, megemlékezések
1. Október 06. Megemlékezés az aradi vértanúkról
2. Október 20. Iskolai sportnap, az iskola alapításáról történő megemlékezés
3. Október 23. Az 1956. évi forradalom és szabadságharc kezdetéről, valamint a Magyar
   Köztársaság 1989. évi kikiáltásának napjáról való megemlékezés
4. December 20. Fenyőünnep
5. Február 25. A kommunista diktatúrák áldozatainak emlékéről történő megemlékezés
6. Március 15. Megemlékezés az 1848-49-es forradalom és szabadságharc kezdetéről, valamint
   a modern parlamentáris Magyarország megszületésének napjáról
7. Április 16. Megemlékezés a holocaust áldozatairól
8. Május 10. Erdők napja

b.) Az iskolai sportnap, valamint az Erdők napja olyan hagyományos nap az iskola életében, ami tanítás nélküli munkanapként kerül megtervezésre az éves munkaterv készítése során. E két nap programjának a megszervezése a diákönkormányzat, valamint a diákönkormányzat munkáját segítő pedagógus feladata.
Sportnap megszervezése az egészséges életmód jegyében, a mindennapos testedzés igényének kialakítása miatt kerül az éves programunkba.
A sportnapi programok megszervezésébe a testnevelő szakos tanár kolléga is bevonásra kerül, vezetői szinten pedig a program végrehajtásáért, lebonyolításáért a kollégiumvezető a felelős.
Erdők napja a szakmához kapcsolódó környezet- és természetvédelmi tevékenységek játékos megismerése, a szakmai versenyszellem kialakítása, valamint az osztályok közötti főzőversenyek lebonyolításának a napja.
A szakmai nap megszervezésének vezetői szintű felelőse az igazgató helyettes.
Az Erdők napja programjának lebonyolításában aktív szerepet kell vállalnia a nevelőtestület valamennyi tagjának is.
A téli szünetet megelőző fenyőünnep megszervezését a diákönkormányzat végzi, a diákönkormányzat munkáját segítő pedagógus irányításával.

c.) Az állami ünnepekről szóló megemlékezés az osztályfőnökök valamint a történelem szakos pedagógusok irányításával történik.

II.1.9. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti.

Iskolánkban a közösségfejlesztés fő területei:

- tanórák
  - közismereti órák
  - osztályfőnöki órák
  - szakmai előkészítő és alapozó órák
  - pályaorientációs órák
  - szakmai órák
- tanórán kívüli foglalkozások
  - érdeklődési körök
  - felzárkóztató órák
  - sportkörök
  - versenyfelkészítő foglalkozások
  - művészi foglalkozások
  - diák önkormányzati munka
  - szabadidős tevékenységek
  - nyári összefüggő gyakorlat
  - tanulmányutak a szakmai programnak megfelelően.

Mindegyik terület sajátos foglalkoztatási formát követel, mások az egyes területek feladatai, céljai, abban azonban megegyeznek, hogy valamennyien tevékenyen hozzájárulnak:

- az egyén (tanuló) közösségi magatartásának kialakításához
- véleményalkotó, vélemény nyilvánító képességének fejlődéséhez
- a közösségi szokások, normák elfogadásához
- a másság elfogadásához,
- együtt érző magatartás kialakításához
- harmonikus embertársi kapcsolat fejlesztéséhez.

Éppen ezért, mert valamennyi terület azonos és mivel az iskola nem differenciáltan egymástól függetlenül, egymás mellett fejleszti a tanulók személyiségét, hanem közösen egymást erősítve a tanulók egyéni képességeit, beállítódását figyelembe véve kiemelten fontos, hogy megjelöljük azokat a legfontosabb közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat, amelyeket az iskola valamennyi dolgozójának figyelembe kell vennie mindennapi munkája során.

Kiemelt szerepe van a közösségek fejlesztésében az osztályfőnöknek, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelősnek diákönkormányzatot segítő tanárnak.

Az osztályfőnök legfontosabb céljai:

- az osztályközösség tanulóiból valódi közösséget formálni
- megértetni a tanulókkal, hogy egy osztályközösséget közös érdek, közös cél, közös értékrend és tudat tartja össze.

Feladatai:

- Ismerje meg diákjait, hogy egyéniségüknek megfelelően segíthesse őket beilleszkedni, kövesse figyelemmel az osztály csoportdinamikáját.
- Nevelje a tanulókat önellenőrzésre, egymás segítésére és ellenőrzésére.
- Segítse kiadott feladatokkal és a feladatok megoldásánál megfelelő irányítással, hogy a különböző tevékenységek megfelelően fejlesszék a közösséget, erősítsék közösséghez való tartozás érzését.
- Ismertesse meg a tanulókkal a társas együttélés alapvető szabályait, amelyek egy közösségben való harmonikus kapcsolathoz elengedhetetlenek.
- Segítse a tanulók önállóságának, öntevékenységének, önigazgató képességének kifejlődését.
- A tanulmányutak során mélyítse el a természet iránti tiszteletet, a környezet iránti felelősség érzését.
- Figyeljen arra, hogy a tanulók személyi tárgyi környezete, segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyermekek egészségi állapotát javítják.
- Fejlessze a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást.
- Nevelése irányuljon a szexuális kultúra, magatartás kérdéseire is, fordítson figyelmet a családi életre, a felelős örömteli párkapcsolatokra történő felkészítésre.

Az osztályfőnöki munkaközösség és munkája

Az **osztályfőnöki** feladatkör értelmezése, tartalmának meghatározása az iskola hatáskörébe került.
Ez újabb váltás alkalmat adott arra, hogy végiggondoljuk, melyek azok az elemek az iskolánkban folyó **osztályfőnöki tevékenységben**, amelyeket a jövőben is célszerű megőrizni, illetve melyek a túlhaladott, felesleges vagy teljesíthetetlen részletek és ennek alapján határoztuk meg, hogy ezentúl milyen funkciót töltsenek be az osztályfőnökök.
Az **osztályfőnöki** szerepet életre hívó alapfunkciók – az adminisztratív teendők, az iskola és az adott tanulócsoport közötti összekötői feladatok, a kollégákkal és a szülőkkel való kapcsolattartás, valamint az osztályra és az egyes tanulókra vonatkozó személyes odafigyelés és törődés – ma is időszerűek.
Az osztályfőnöki tevékenység aktuális tartalmának összeállításakor az volt a célunk, hogy legyen konkrét és alkalmas arra, hogy a mindennapi életet, a gyakorlatot vezérelje, illeszkedjen a környezethez, valamint az iskola aktuális állapotához.
A gyerekek eltérő szociális környezetből érkeznek. Ugyanakkor különböző a család, az iskola és a társadalmi környezet is, amely eddig befolyásolta őket, ezért eltérő emberi, világnézeti, személyiségi hatásokkal találkoznak, de bizonyos alapértékekben közösek vagyunk, mert mindannyian közvetítjük;

- a szabadságot, ami az egyéni autonómiát, a különbözőség hangsúlyozását is jelenti, de a felelősségét is,
- a toleranciát, egymás elfogadását, a közösségi létet, a szolidaritást,
- az önismereten alapuló öntudatot, mely egyben a másik ember tiszteletét is jelenti,
- a munka szeretetét, az igényességet, a szakszerűséget,
- a természet szeretetét, tiszteletét, megóvását
- a humanista gondolkodásmód fejlesztését

- nemzeti és helyi kulturális értékeink megőrzését,
- a nyitottságot, a kíváncsiságot, a játék és az öröm jogát.

Az **osztályfőnöki** tevékenység dimenziói

1. A tanulókra és a tanulócsoportra irányuló feladatok
2. a tantestületre /főként az adott osztállyal kapcsolatos mikrotestületre / irányuló feladatok
3. a szülőkre, családokra irányuló feladatok
4. szerepvállalás a helyi tantervek kialakításában

Az **osztályfőnök** feladatköre

1. A tanulócsoporttal kapcsolatos adminisztrációs, ügyviteli teendők ellátása.

2. A differenciált személyiségfejlesztés feltételeinek megteremtése, ezen belül:
- a tanulók megismerése
- érdekeik, szükségleteik képviselete,
- fejlődésük értő követése és
- fejlesztő értékelése.

3. Az osztályközösség minőségének fejlesztése az egyéni fejlesztéshez szükséges optimális légkör megteremtése céljából, valamint a tanulócsoportban rejlő erőforrások kiaknázása a szociális képességek megalapozása és gyakorlása érdekében.

4. A tanulók szűkebb és tágabb környezetében nyert tapasztalatainak feldolgozása, segítségnyújtás az ellentmondásos valóságban történő eligazodásban.

5. A mikrotantestület teamvezetőjeként
- a tanulói szükségletek, érdekek képviselete
- az információcsere biztosítása
- a helyi tanterv működéséhez való hozzájárulás,
- a problémák feltárása, elemzése, és a kollégákkal közös törekvés a megoldásukra.

6. Az ellentétes érdekek egyeztetése, valamint a felmerülő konfliktusok regisztrálása, elemzése, kezelése, továbbá ellentmondásos érdekek esetenként egymást kizáró törekvése menedzselése.

7. Folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel. Törekvés az egyenrangúságon alapuló partneri kapcsolat kialakítására.

8. Szükség szerint szociális funkciók vállalása, és megelőző gyermekvédelem.

Az osztályfőnökök munkájában alapvetően fontos a személyes példamutatás.
Ehhez természetesen megfelelő tekintéllyel kell bírnia, hiszen csak így fogadják el a véleményét.

Az osztályfőnök tekintélyét meghatározza:
- általános emberi vonása
- szavainak és tetteinek összhangja
- szakmai tudása
- neveltjei iránt érzett felelőssége és szeretete
- következetessége

- tisztessége
- emberi tartása
- önzetlen segítőkészsége

Az osztályfőnök és a diákjai közötti jó kapcsolat érdekében az alábbi feltételeket tartja fontosnak:
- ha nyíltság, átláthatóság, egyenesség és őszinteség érvényesül
- ha mindenki értékeli a másikat és törődik vele
- ha egymástól kölcsönös függésbe kerülnek,
- ha toleránsan viselkednek a kreatív egyéniségekkel szemben
- ha az igények kölcsönös kielégítésére törekednek
- ha segítő légkör alakul ki
- ha megvalósul a nyílt kommunikáció és a megfelelő információáramlás
- ha érvényesül a kiszámíthatóság és a következetesség.

Az osztályfőnök a konfliktushelyzetek megelőzésére az alábbi módon reagál:
- az értő figyelem alkalmazásával
- eredményes kommunikációval
- őszinteséggel, bizalommal
- tapintatos bírálattal
- az elhamarkodott reagálások kerülésével
- tisztázó megbeszéléssel

Az iskola közösségépítő módszerei az osztályfőnöki tevékenységben:
- viták, beszélgetések a tanmenetben meghatározott témákról /vitaindítót kezdetben az osztályfőnök, később a felkért vagy a vállalkozó tanulók mondhatnak /
- filmek megtekintése és megbeszélése,
- aktuális konfliktusok, események megbeszélése
- szituációs játékok adott témákban, azok elemzése, értékelése
- kérdőívek, tesztek megoldása, elemzése.

A csoportkohézió megteremtésére az alábbi lehetőségeink vannak:
- közös osztálydíszítés /célja a közösségalakítás és a tanulást segítő környezet kialakítása /
- a település nevezetességeinek közös megtekintése
- kirándulás, túrázás
- hagyományos ismerkedési est szervezése
- klubdélután, /szervezése / sportdélután szervezése az osztály részére
- kiállítások megtekintése

Az osztályfőnöki munka egyik legfontosabb és legidőigényesebb része az adott tanulócsoporttal kapcsolatos adminisztrációs feladatok ellátása, ami nem nyűg, felesleges időtöltés, mert a nevelési és ellenőrző feladatokat megkönnyíti, valamint segít az osztály megismerésében, a változások követelésében.

Osztályadminisztrációk:

1. osztályfőnöki tanmenet
2. osztálynapló – törzslap
3. ellenőrző könyv
4. bizonyítvány

5. nyilvántartások, ezen belül:
- veszélyeztetett tanulók
- igazolatlan mulasztások
- szociális juttatások
- 3 vagy több gyermekes családok

Az osztályfőnökök kiterjedt kapcsolatrendszerrel rendelkeznek. Legközvetlenebb viszonyban a tanulókkal és a kollégákkal állnak, de a tanulókkal való foglalkozás során a szülőkkel és közvetve az egész társadalommal is kapcsolatba kerülnek.
Pedagógiai munkájuk eredményessége nagymértékben függ attól, hogy milyen kontaktust tudnak kialakítani a rábízott gyermekek szüleivel.
Ezért azt az elvet valljuk: a pedagógusok és a szülők viszonya legyen az egyenrangú nevelőtársak felelős kapcsolata!

A személyes kapcsolattartás formái:
- szülői értekezlet
- fogadóóra /előre egyeztetve bármikor /
- üzenetek, ezen belül: ellenőrző könyv, telefon, levél.
Minden osztályfőnök, tanár egyéni érdeke és feladata a folyamatos önképzés, mert csak naprakész ismeret birtokában képes az új feladatokat megoldani, a kihívásoknak eleget tenni.

A **szakoktatói munkaközösség** munkája és működési területe

A munkaközösség a szakmai oktatás magas színvonalának, egységes követelmények és módszerek kialakításának, az összehangolt pedagógusmunka kialakításának híve.
Tagja minden szakoktató.
Egyik fő célja a munkaközösségnek a felzárkóztatás a lemorzsolódás csökkentése és a szakmaszeretet kiépítése a tanulókban.
A munkaközösség szervezi meg a tanulók szakmai versenyekre történő felkészítését.
A korszerű oktatás érdekében a munkaközösség rendszeresen szervez kirándulásokat szakmai kiállításokat, ahol a tanulókkal együtt szemléli és értékeli a gépi és agrotechnikai eszközöket. A munkaközösség büszke arra, hogy az SZKT versenyeken tanulóink rendszeresen a legjobbak között szerepelnek és ez országos elismerés is.

Munkaközösség célja:
- Szakmai tantárgyakon belül az oktató-nevelő munka hatékonyságának fokozása.
- Korszerű szakmai ismeretek gyűjtése, átadása, műszaki intelligencia kimutatása
- Keresni és megvalósítani azokat a lehetőségeket, amelyek a tananyag leghatékonyabb elsajátítását biztosítják.
- A módszeres ismeretek elsajátítását kimunkálni, a lemorzsolódások és bukások megelőzése a követelmények csökkenése nélkül.
- Gazdaságos termelési szemlélet kialakítása.

Szakmai közösség feladatai:
- elmúlt tanév munkájának értékelése, további feladatok kitűzése, program meghatározás,
- nagy létszámú tanulócsoportok foglalkoztatásának kidolgozása, optimalizálása
- beiskolázás, különböző vizsgák, tanulmányi versenyek, felzárkóztatás tökéletesítése

- szülői értekezleten kötelező megjelenés, szülők tájékoztatása a tanulók előmeneteléről,
- a gépjárművezető-képzés korszerűsítése a mindenkori rendeletnek megfelelően.

Szakmai tantárgy tanítási útmutatója

A módszerek kiválasztása úgy, hogy a tanulók ismeretelsajátítási folyamatát megkönnyítsük, olyan módszereket kell alkalmazni, melyek biztosítják a tanulók aktivitását, fejlesztik gondolkodásukat. Új tananyag feldolgozása során a bemutatás módszerének alkalmazása.

Olyan eljárások alkalmazása melyek konkrét problémahelyzetek és problémák megoldás útján irányítják a gondolkodás fejlődését.
Tanulói tevékenységek

Elméleti órán, gyakorlati foglalkozásokon be kell mutatni a szerelési fogásokat. A tanár tevékenysége csak akkor lesz meggyőző, ha maga is tökéletesen végrehajtja a feladatot. A feladatmegoldás minőségi változásához szükség van az alkalmazásra. A feladatmegoldás során a tanulóban létrejön a feladatelemek határozottabb megkülönböztetése, a cselekvési kapcsolatok átrendeződése, fokozódik a tanulói tevékenység biztonsága, tartóssága.

A tanulók munkájának megfigyelése:
a tanár megfigyelő tevékenysége terjedjen ki a következőkre:
- megértették-e a tanulók a feladat lényegét
- erejüknek, képességüknek megfelelő-e a feladat
- tudatosan kapcsolódnak-e be a folyamatba
- betartják-e a balesetvédelmi szabályokat
- gépek, szerszámok szakszerű használata
- munka kulturáltsága, szabályos munkafogások
- technológiai sorrendet betartják-e
- munkavégzés pontossága, minősége
- munkanapló vezetése a nyári gyakorlat alatt
- hiányosság észlelésekor szükséges szakmai segítséget megadni a pedagógiai módszerek szem előtt tartásával.

Tanulók munkájának ellenőrzése és értékelése:

Az ellenőrzés és értékelés a gyakorlatban szorosan összefonódik egymással és feltételei egymásnak. Az ellenőrzésnek akkor van értelme, ha valamilyen értékelés kapcsolódik hozzá, az értékelés pedig akkor reális, ha kellő ellenőrzésen alapul.
A helyes ellenőrzés és értékelés a tanár, szakoktató pedagógiai tevékenységének lendítőkereke.
A rendszeres ellenőrzés és értékelés a hiányosságok és hibák időbeni feltárását segíti elő és biztosítja a korrekció lehetőségét.
Minden oktató kötelessége az objektív mérésre való törekvés.

A mindennapos testnevelés

A mindennapos testnevelés napjainkban egyre nagyobb feladat, kötelesség hárul az általános- és középiskolai tanárok oktató-nevelő tevékenységére.
Hétfőn az iskolai sportkör keretében a Sportcsarnokban, kedden a Sportcsarnokban és az iskolai sportpályákon, szerdán az iskolai konditeremben és a sportpályákon,

csütörtökön az iskolai konditeremben és a sportpályákon, pénteken pedig az iskolai sportpályákon szervezzük meg a sportfoglalkozásokat.
A sport, a rendszeres aktív mozgás, az egészséges életmód egyik alapvető feltétele, melynek kialakítása, fejlesztése, objektív és szubjektív feltételeinek biztosítása, a testnevelő tanár legfontosabb feladatai, közé tartozik.
Az általános iskolát befejező tanulóknak változást, előrelépést jelent a középiskolába való beiratkozás.
Magasabb szintű követelmények rendszerében kell helytállni a középiskola első osztályos diákjainak, amely a testnevelés tárgykörére is vonatkozik.
Képességvizsgálattal meg kell állapítani, hogy az iskolánkba jelentkező tanulók alkalmasak-e a testnevelésre vagy csak könnyített illetve gyógytestnevelési órákra, ehhez a szakorvos javaslata is szükséges. Ez utóbbi esetben szükséges a könnyített testnevelési órák megtartása.

A gyakorlati oktatáshoz szükséges:
Pl. kondicionális képesség:
erő
állóképesség
gyorsaság
rugalmasság
koordinációs képesség:
hajlékonyság
ízületi mozgékonyság
motorikus kombinációs készség
egyensúlyérzék.

A képességek a teljesítménynyújtásban egymással összefüggésben vannak jelen. Ahhoz, hogy kellően tudjunk egy gyakorlati feladat során végig összpontosítani, ne történjen baleset, hibás feladatmegoldás. Napjainkban komplex képességfejlesztésről beszélhetünk.
Rendelkezni kell az összpontosításhoz szükséges pszichikai tényezőkkel is /figyelemkoncentráció /.
A testnevelés tanítása során hatékonyabban be kell vezetni a gyógytestnevelés gyakorlatait, mozgásanyagát. A mindennapos testnevelésre – délutáni foglalkozások keretén belül – minden tanulónak szüksége van.
A tanulók az egyre rosszabbodó pszichikai feltételek mellett fizikailag is egyre jobban fáradtnak érzik magukat;
- állóképesség hiányában elfárad a tanulás és a fizikai munka közben.
„Az izommunka minőségét, az erőkifejtés mértékét alapvetően meghatározza az idegrendszer tevékenysége, de jelentős mértékben befolyásolja természetesen az izmok edzettsége, teljesítőképessége is.”
A tanulók fizikai állapotának mérések a tanév rendjében megfogalmazottak szerint történik.

Diákönkormányzat munkáját segítő pedagógus feladatai:

- A Diákönkormányzat megalakításának segítése (a szervezet demokratikus úton választja vezetőit).
- Olyan közös érdekeken alapuló feladatokat jelöljön ki, amelyek nem sértik az egyéni érdekeket, azzal összhangban vannak.
- A közösség iránti felelősségérzet kialakítása, fejlesztése.
- Olyan közösség kialakítása, fejlesztése, amely büszke saját közösségének sikereire, értékeli más közösségektől megkülönböztető tulajdonságait.

II.10. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Sajnos, a társadalmi folyamatokkal párhuzamosan iskolánkban is növekszik a beilleszkedési, magatartási problémákkal küszködő tanulók száma. Ennek oka a hiányos szocializáció. A szocializáció olyan folyamat, amelynek során az egyének megszerzik azt a tudást, azokat a képességeket és készségeket, amelyeknek birtokában a csoportok és a társadalom többé-kevésbé eredményes tagjaivá válhatnak. A szocializáció zavarát a szocializációs közegek nem megfelelő tevékenysége okozza. Szocializációs közegek pl. a család, az iskola, a baráti társaság, a munkahely. A legfontosabb szocializációs közeg a család, amely ha szétesik vagy egzisztenciális bizonytalanságban él, nem tudja betölteni a funkcióját.
A hibás szocializáció ellensúlyozása kettős feladat: a hibás szociális környezetet át kell alakítani (pl. meg kell szüntetni a családi ártalmakat) és a szocializációs zavarral küszködő gyermeket, fiatalt újra kell szocializálni. Az első feladat csak összetett programban lehetséges (az iskolák, a gazdaság irányítói, a közigazgatás, a rendőrség, a családsegítő központok és a civil szervezetek együttműködését igényli), iskolánk, amely nagyon széles beiskolázási körrel rendelkezik, nem tudja felvállalni. A második feladat - azaz a tanuló újra szocializációja - már vállalható, sőt az iskola és kollégium szoros összefonódása következtében vállalandó feladat is. A kialakult devianciák megszüntetése érdekében a pedagógiai eszközök széles skáláját kell alkalmazni, illetve adott esetben a megfelelő külső szakemberek segítségét igénybe kell venni.

Alkalmazott pedagógiai eszközök a beilleszkedési, magatartási problémák megelőzésére és kezelésére:

- közösségfejlesztés

A közösségteremtés és - fejlesztés szűkebb értelemben azt a szervezett tevékenységet jelenti, amely arra irányul, hogy a tanulók az iskolai, kollégiumi és az osztályközösségekben harmonikusan, egymás igényeit és jogait tiszteletben tartva éljenek együtt, működjenek együtt közös célok elérése érdekében. Az építő jellegű közösségben való részvétel azonban fejlesztően hat az egyén (jelen esetben a tanuló) és a társadalom együttműködésére is. A közösségteremtés alapvető célkitűzései: a tanuló közösségi magatartásának kialakítása, a tanuló véleményalkotó, véleménynyilvánító képességének fejlesztése, a közösségi szokások, normák megismertetése és elfogadtatása, a másság elfogadtatása, együttérző, empatikus magatartás kialakítása, a harmonikus embertársi kapcsolat kifejlesztése. A közösségteremtés és - fejlesztés főbb fórumai: osztályfőnöki órák, osztályrendezvények, szakkörök, versenyre felkészítő foglalkozások, mentálhigiénés klubfoglalkozások szakemberek bevonásával, diákönkormányzat, osztálykirándulások, tanulmányutak, iskolai és állami ünnepségek. A közösségfejlesztésben kiemelt szerepe van az osztályfőnöknek és a diákönkormányzatot segítő tanárnak.

- otthon-élmény, gondoskodás-élmény adása
- feladatkörök, felelős munka átadása a tanulónak

Köztudott, hogy a tétlenség stimulálja a destruktivitást. A felelős feladatok elvégzése felelősségérzetet, kompetenciatudatot alakíthat ki, és a valahová tartozás élményét erősítheti. A feladatkörök kiosztásában, megszervezésében fontos szerepe van a szaktanároknak, a nevelőtanároknak és a diákönkormányzatot segítő tanárnak.

- állandóan ható pozitív szerepminták (modellek)
- probléma felismerés

A beilleszkedési, magatartási nehézségek felismerése az osztályfőnök, a szaktanárok, a nevelőtanárok és az ifjúságvédelmi felelős közös feladata. Jelei: a figyelem szétszórtsága, gyenge tanulmányi eredmény, feltűnési vágyból adódó rendzavaró viselkedés, igazolatlan hiányzások nagy száma, depressziós tünetek

- a pedagógusok magatartása: ítélkezés helyett értő figyelem (Thomas Gordon-módszer)

Természetesen az ítélkezés hiánya nem jelenti a fiatal által elkövetett tett következményeinek eltakarását vagy az írott jogszabályok büntető rendelkezéseinek figyelembe nem vételét! Sokkal inkább egy magatartást, odafordulási stílust jelent a fiatalhoz.

- egyéni beszélgetés a tanulóval
- a szülők, a tanuló és a segítő pedagógus vagy szakember közös problémakezelése
- külső segítség igénybevétele, pl. Ifjúsági Ideggondozó, Nevelési Tanácsadó, Drogambulancia, pszichológus szakorvos

A Nkt.47.§; 56. § -ait bekezdése szerint abban a kérdésben, hogy a fiatal beilleszkedési zavarral, magatartási rendellenességgel küzd vagy fogyatékosságban szenved, a Nevelési Tanácsadó megkeresésére a szakértő és a rehabilitációs bizottság dönt.

II.11. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

„ ... De hogy az adottságokból mi fog megvalósulni és az ígéreteknek tekinthető tehetséges gyermekekből lesz-e a talentum, az már nem a szerencsén múlik. Ezt már a családi környezet, az iskoláztatás, a kortársi hatások és a társadalmi lehetőségek döntik el, valamint a szabad akaratunk, hogy mennyire vagyunk képesek kiaknázni kivételes adottságainkat ...” *Dr. Czeizel Endre*

A tehetséggondozás azt jelenti, hogy keressük a tanulókban azokat az adottságokat, amelyek alapján a legkönnyebben fejleszthetők, s a kiemelt foglalkozást követően a legtöbb sikerélményhez juthatnak. Minél sokszínűbb a képzés, annál többféle tehetség mutatkozhat meg.

A képességek, a tehetség kibontakozását segítő tevékenységgel kapcsolatos oktató-nevelő munka céljai:

- intelligens, kreatív, piacképes tudással rendelkező szakmai vizsgát tett fiatalok hagyják el iskolánkat
- csoportbontással segítsük a számítástechnika, a szakmai jellegű tantárgyak és a szakmai gyakorlatok elsajátítását
- lehetőségük legyen a tanulóknak, hogy egyéni képességeiket, érdeklődésüket felismerve az iskolánk és kollégiumunk által kínált tanórai és azon kívüli foglalkozások, szakkörök segítségével megvalósíthassák önmagukat, sikereket érjenek el diákkorukban és a későbbi életükben egyaránt.

<u>A képességek kibontakozásának lehetséges fórumai iskolánkban</u>

- tanórák, pl. kiselőadás készítésével, szorgalmi feladatok adásával
- szakkörök

Szakköreinket tanulóink érdeklődése, május 20-ig szervezzük. Iskolánkban általában a következő szakkörök működnek: zeneszakkör, rock szakkör, színjátszó szakkör, kézműves szakkör, tánc szakkör, média szakkör, kézilabda szakkör, számítástechnika szakkör, vadászati szakkör, faipari szakkör, erdőjáró szakkör, gépészeti szakkör, virágkötészeti szakkör, elsősegély szakkör.

- háziversenyek

December hónapban közismereti tantárgyakból (pl. matematika, történelem, nyelvtan), januárban pedig szakmai tantárgyakból rendezünk iskolai versenyt. De háziversenyeket

rendezünk számos más területen is: verseny számítógépes játékokkal, csocsóverseny, szkander verseny, fekvőtámasz verseny, "Az iskola legerősebb embere"- verseny, váltóverseny sportnapon, pörköltfőző verseny, kollégiumban hálótisztasági verseny.

- iskolák közötti közismereti tantárgyi és szakmai versenyek, sportversenyek

A Megyei Közismereti Tanulmányi Versenyen évről-évre indulnak tanulóink matematika, nyelvtan, irodalom, történelem és számítástechnika tantárgyakból, nem egyszer dobogós helyezést elérve s így bekerülve az országos versenyre is. Az Országos Szakma Kiváló Tanulója Versenyen szinte minden évben volt dobogós helyezésünk, sőt volt olyan tanév, amikor a versenyszámban iskolánk tanulói nyerték meg az első díjat. Szintén a gyakorlati képzés eredményét regisztrálják az erdészeti szakmunkásképzést folytató iskolák által rendezett versenyek, ahol szintén elégedettek lehetünk tanulóink eredményeivel. A Szepesi László erdész-gépész emlékversenyen is eredményesen szerepeltünk. Sport tekintetében futballban érünk el kiemelkedő eredményeket.

- kézműves és rajz kiállítások

Iskolánkban rendezünk rajz és kézműves kiállítást, s részt veszünk más iskolákkal közös kiállításon is.

- könyvtár-használat, információszerzés, számítógép-használat

Az ismeretszerzés folyamatában és a szabadidő hasznos eltöltésében is jelentős tényező az iskolai könyvtár. Jelentősége kiemelkedő az olvasási készség fejlesztésében, az önálló gondolkodásra nevelésben, az ismeretek önálló elsajátításában. Hisszük, hogy az információszerzésben alapvető szerepe továbbra is a nyomtatott könyveknek lesz, de nem hagyható figyelmen kívül az a lehetőség sem, amelyet a számítástechnika fejlődése nyújt.

- pályázati lehetőségek

Felhívjuk tanulóink figyelmét az oktatási, közművelődési intézmények, alapítványok, civil szervezetek által meghirdetett, a tanulóifjúság érdeklődési körébe tartozó pályázatokra, részvételüket figyelemmel kísérjük és támogatjuk.

- iskolai diákújság szerkesztés

A Fakopáncs című újság az iskolai diákönkormányzat szerkesztésében jelenik meg tanévenként két alkalommal, melyben valamennyi tanulónknak lehetősége nyílik a versei, rajzai stb. publikálására.

II.12. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

A gyermek- és ifjúságvédelem minden gyermekre és ifjúra kiterjedő gondoskodás, pedagógiai, pszichológiai, szociális, egészségügyi és jogi tennivalók összessége, amelyek a gyermekek és fiatalok gondozását, eltartását, nevelését, érdekvédelmét hivatott biztosítani. A gyermekvédelem célja a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, segítségnyújtás, együttműködés különböző szakemberekkel.

A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat a Gyermekvédelmi Törvény, az Nkt. valamint a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelete szabályozza.

Az iskolai gyermek- és ifjúságvédelem a nevelőtestület, az osztályfőnökök, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős és különböző szakemberek közös feladata, együttműködésének eredménye.

A nevelőtestület feladatai az iskolai gyermek-és ifjúságvédelemben

- a tanulók egészséges, szép és biztonságos környezetben történő oktatása- nevelése
- a tanulók képességeinek kibontakozásához, fejlődéséhez szükséges feltételek és eszközök biztosítása

- a tanulók számára pihenési idő, szabadidő, sportolási és étkezési lehetőség biztosítása
- a tanulói szervezetek, diákönkormányzatok létrejöttének elősegítése
- rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel

Megvalósulása: A 9. évfolyam tanulói számára egy tanévben három alkalommal, a többi évfolyam tanulói számára két alkalommal szülői értekezletet és ehhez kapcsolódóan szaktanári fogadóórát tartunk. Szükség esetén az osztályfőnök, kollégiumi nevelő, ifjúságvédelmi felelős külön is kereshetik a tanulók szüleit telefonon, levélben vagy családlátogatáson.

Amennyiben a szülőkkel és a családdal nem lehet együttműködni, vagy az együttműködés eredménytelen, akkor szakemberek segítségét vesszük igénybe, elsősorban a **gyermekvédelmi szolgálat**hoz, és az állandó lakóhely szerinti **önkormányzat gyámügyi hivatalához** fordulunk.

Az osztályfőnök feladatai az iskolai gyermek- és ifjúságvédelemben

- az osztályközösség tanulóiból valódi közösség formálása
- a szexuális kultúra fejlesztése, felkészítés az örömteli, de felelős párkapcsolatokra és a családi életre
- a dohányzással, alkohol- és drogfogyasztással, AIDS-szel kapcsolatos témakörök feldolgozása beszélgetések formájában
- a csonka családban élő, anyagi problémákkal küzdő, szenvedélybetegségek által veszélyeztetett tanulók felmérése
- a szociális támogatásokkal és pályázatokkal kapcsolatos tájékoztatás, segítségnyújtás
- kapcsolattartás a szülőkkel, az ifjúságvédelmi felelőssel, különböző szakemberekkel
- a tanulók és a szülők tájékoztatása az ifjúságvédelmi felelős személyéről, fogadóórájáról és munkájáról

Az ifjúságvédelmi felelős feladatai az iskolai gyermek- és ifjúságvédelemben

- a szociálisan hátrányos helyzetű, magatartási és tanulási nehézségekkel küszködő, szenvedélybetegségek által veszélyeztetett tanulók felmérése és támogatásuknak, fejlesztésüknek a megszervezése
- kapcsolatfelvétel és -tartás ezen tanulók szüleivel és a megfelelő szakemberekkel
- a tanulók tájékoztatása a gyermekvédelmi feladatokat ellátó fontosabb intézményekről
- a tanulók és a szülők tájékoztatása és segítségnyújtás szociális támogatásokkal és különböző pályázatokkal kapcsolatban
- spontán beszélgetések a tanulókkal
- statisztikák készítése különböző hatóságok, intézmények felé
- drog-, AIDS-prevencióval, szexuális kultúrával kapcsolatos előadások, beszélgetések szervezése szakemberek bevonásával

Segítő szakemberek, intézmények az iskolai gyermek- és ifjúságvédelemben

- gyermekjóléti szolgálatok, családsegítő központok
- védőnői tanácsadó, nevelési tanácsadó
- egészségügyi intézmények (gyermek-ideggondozó, gyermekpszichiáter, drogambulancia)
- rendőrség bűnmegelőzési osztálya
- civil szervezetek, pl. Dr. Farkasinszky Terézia Ifjúsági Drogcentrum, A Szexuális Nevelés és Kultúra Elősegítéséért Alapítvány, Szülészeti-Nőgyógyászati Prevenciós Tudományos Társaság

II.13. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

Az iskolaváltás, a környezetváltozás, a kollégiumi bentlakás okozta szülőktől való intenzívebb elszakadás és függetlenedés nagy változást jelent a tanulóknak. Ekkor szembesülnek a középiskolás tananyag általános iskolaitól eltérő követelményével is. A tanulók különböző képességekkel, előképzettséggel, eltérő családi háttérrel, sokszor pedig helytelen tanulási szokásokkal rendelkeznek. Ezek a tényezők okozhatják a tanulási kudarcot. Az iskolai tanulmányi kudarc megoldása nélkül ezen tanulók önbecsülése, én identitása, jövőképe kerül veszélybe. A tanulási hátrányok, nehézségek felismerése a szaktanárok és az osztályfőnök feladata. Az okok feltárásában, esetleges kezelésében az iskola nevelői, az iskolaorvos, az ifjúságvédelmi felelős nyújthat segítséget.

A tanulási és tudásbeli hátrányok kiszűrésére és csökkentésére alkalmas módszerek:

- tanév kezdetén a szaktanárok tájékoztatják a tanulókat az adott tantárgy helyes tanulási módszeréről.
- az iskolavezetés szorgalmazza és támogatja a szaktanárok részvételét olyan továbbképzéseken, amelyek a helyes tanulási módszerekkel kapcsolatosak.
- a kompetenciatudat erősítése elismeréssel, megerősítéssel, jutalmazással
- tanórai differenciálás
- tanulószobai foglalkozás
- felzárkóztató foglalkozás

Iskolánkban a 2003/2004-es tanévtől kijelölt pedagógusok rendszeres jelleggel, szervezetten végzik a felzárkóztató foglalkozásokat, elsősorban a készségfejlesztésre koncentrálva.

Iskolánkban nem csak az SNI-s és BTMN-es tanulók számára nyújtunk felzárkóztatási és fejlesztési lehetőséget, hanem az átmenetileg vagy tartósan tanulási problémákkal és zavarokkal küzdő tanulókkal is külön foglakozunk. Fontosnak tartjuk, hogy minél előbb kiszűrjük azokat a tanulókat, akik bár szakértői véleménnyel nem rendelkeznek, de esetükben is fennáll a sajátos nevelési igény. Ezért a 9. osztályba lépő tanulók tanulási képességeit év elején diagnosztizáljuk; megfigyeljük őket, feladatlapokkal felmérjük, hogy időben el tudjuk küldeni a tanulási zavar gyanújával rendelkezőket a szakértői bizottságokhoz. Ezen túl minden évfolyamon figyelemmel kísérjük a tanulók tanulmányi előmenetelében előforduló problémákat.

Az alkalmazott módszerek:

- Naplók rendszeres ellenőrzése
- Az osztályfőnökök és szaktanárok jelzései
- Problémafeltáró egyéni és csoportos beszélgetések
- Felmérések

A tanuló felzárkóztatását segítő eljárások

- Szülő írásbeli értesítése, személyes elbeszélgetés formájában, tanácsadás a gyermek felzárkóztatásával kapcsolatban.
- Folyamatos együttműködés szülőkkel és társintézményekkel a személyre szabott tudatos korrekció érdekében.
- A tanulók egyéni képességeit figyelembe véve a gátlások feloldásának segítése, és a reális önismeret és önértékelés alakítása, fejlesztése.
- Pedagógiai-szakszolgálat igénybevétele.
- Kapcsolatfelvétel a nevelési tanácsadóval, ill. a családsegítő szolgálattal, amennyiben az okok a családi körülményekre, magatartási rendellenességre vezethetők vissza.

A program eredményességének értékelési módszerei:

- A tanuló előmenetelének ellenőrzése az osztálynapló alapján
- Osztályfőnökök és szaktanárok rendszeres beszámoltatása

- Szóbeli, írásbeli ellenőrzés

A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók nevelésének és oktatásának programja

„Amit nem tudsz egyszerűen elmagyarázni, azt nem is érted egészen." /Albert Einstein/

Jogszabályi háttér:

A pedagógiai program elkészítésekor intézményünk az alábbi jogi szabályozásokat vette figyelembe:

- Irányelvek a sajátos nevelési igényű gyermekek iskolai oktatásáról 2/2005. (III.1.) OM rendelet
- 2. melléklet a 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelethez

Alapfogalmak

SNI gyermek fogalmának a meghatározása:

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a gyermek, tanuló, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján

a) testi, érzékszervi, értelmi, beszédfogyatékos, autista, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd,

b) a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd.

A sajátos nevelési igényű tanulók esetében az iskolai tanuláshoz szükséges képességek részlegesen vagy nagymértékben sérültek, fejletlenek, e képességek fejleszthetősége pedig, lassúbb ütemű és/vagy az átlagtól eltérő szintű.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő, fejlesztő korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC. Közoktatási Törvény 2. sz. melléklete/2012 EMMI rendelet alapján határozzuk meg a sajátos nevelési igényű tanulók oktatására, fejlesztésére vonatkozó célokat, feladatokat.

A Köznevelési törvény új fogalomhasználatot alakított ki a sajátos nevelési igényről. (SNI). A törvény alapján kiemelt figyelmet fordítanak a különleges bánásmódot igénylő, a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, a kiemelten tehetséges és a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókra.

Sajátos nevelési igényű tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a tanulási képességeket vizsgáló szakértői bizottság véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi és beszédfogyatékos, vagy halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzd.

A sajátos nevelési igényű tanulók annyi foglakozáson vehetnek részt, amennyi a hátrányuk csökkentéséhez szükséges. Ezt az óraszámot a szakértői bizottság véleménye és a tanuló fejlesztésében közreműködő gyógypedagógus pedagógiai vizsgálatának alapján határozzuk meg. Ügyelni kell arra, hogy a fejlesztések a tanulókat ne terhelje túl.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység iskolánkban szervezett nyitott tanítási-tanulási folyamatban valósul meg, mely az egyes tanulók, tanulócsoportok igényeitől függő eljárások, időkeret, módszerek alkalmazását teszi szükségessé.

<u>Az integrált nevelés oktatás megvalósulása</u>

Iskolánk a sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatásában sikerkritériumként a tanulók beilleszkedését, önmagukhoz mért fejlődését, a többi tanulóval való együtt haladását tekinti.
Az iskolai vezetés támogatja a pedagógusok részvételét az integrációt segítő szakmai programokon, továbbképzéseken.
Tantestületi értekezleteken, szakmai továbbképzéseken, szülői- és diákfórumokon felkészíti a pedagógusokat, dolgozókat, szülőket, diákokat a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására, elfogadására.
Az integrált nevelésben részt vevő pedagógus rendelkezik az együttműködéshez szükséges kompetenciákkal, pszichológiai képességekkel (elfogadás, empátia, hitelesség). A tananyag- feldolgozásnál, a tanórai tevékenységekben figyelembe veszi a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat. Együttműködik a gyógypedagógusokkal, alkalmazkodik a tanulók eltérő képességeihez.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében az ***iskola gyógypedagógusai***

1) segítik a pedagógiai diagnózisok értelmezését
2) segítséget nyújtanak a tanuláshoz szükséges segédeszközök kiválasztásában
3) javaslatokat tesznek a gyógypedagógiai módszerek alkalmazására
4) figyelemmel kísérik a tanulók haladását
5) részt vesznek a tanulók részeredményeinek értékelésében
6) együttműködnek a többségi pedagógusokkal, figyelembe véve a kollégák tapasztalatait, javaslatait
7) egyéni fejlesztési terv alapján terápiás fejlesztő tevékenységet végez
8) segíti a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolását,
9) eleget tesz gyógypedagógusi küldetéstudatának: a másság elfogadtatásának,
10) a fogyatékkal élők életének, gondolatainak, problémáinak megismertetésére előadásokat, programokat szervez, projekteket dolgoz ki.
11) Javaslatot tesznek a tehetséges tanulók gondozására, ill. részt vesznek a tehetséggondozásban.

1. pszichés fejlődési zavarral küzdők:

- diszlexia

Olvasási képesség zavara, a specifikus tanulási zavarok leggyakoribb formája

- diszgráfia

Az írás grafomotoros jellemzőinek zavara

- diszortográfia

A helyesírási képesség zavara

- diszkalkulia

A számolási képesség specifikus zavara

2. pszichés fejlődési – súlyos tanulási, figyelem –vagy magatartásszabályozási zavarral küzdő tanulók

- hiperaktivitás

Nagyfokú impulzivitásukkal küzdenek

- figyelemzavar

Általában együtt jár a hiperaktivitással, célirányos, tartós figyelem zavarával küzdenek

- szocio-adaptív folyamatok zavarainak következtében kialakult viselkedésszervezési problémákkal küzdők

Külön csoportot alkotnak a beilleszkedési, magatartási és tanulási zavaros (BTMN) tanulók, akik a szakértői véleményüket a nevelési tanácsadókból kapják. Számukra csoportos fejlesztéseket biztosítunk heti rendszerességgel.
Az alapító okiratban nem szerepelnek, de szintén részt vesznek az integrált nevelésben azok az iskolánkba jelentkezett ***tanulásban akadályozott*** tanulók is, akik, ha lassabb ütemben is, de differenciált oktatási formával, képesek elsajátítani a tantárgyi követelmény minimál szintjét. Ezeknek a tanulóknak is biztosítjuk az egyéni és csoportos fejlesztéseket. Tanórákon ügyelünk arra, hogy a megtanítandó ismereteket tevékenységekhez kössük, illetve az elsajátítandó anyagot szemléletessé tegyük. A felkészülést vázlatokkal, csakis a lényegkiemelésre törekedve követeljük meg.
Azok a tanulók, akik általános iskolában szegregált oktatásban részesültek, rengeteget fejlődnek nálunk az önellátás és a szociális alkalmazkodás területén is.

Iskolánk célja, hogy a 9- osztályos tanulási zavaros vagy tanulási nehézséggel küzdő tanulók hátrányait a 12. osztályra teljesen felszámolja. A fejlesztéseken mindig a már meglévő erősségekre alapozva alakítjuk ki a hiányosságok pótlását megcélzó terápiát.

A sajátos nevelési igényű valamint a BTMN tanulók nevelése, oktatása, fejlesztése

Intézményünkben a következő tevékenységek valósulnak meg:

1) egyéni fejlesztések

Amennyiben az SNI-s tanulók száma osztályszinten nem éri el az 5 főt, a tanulók számára a bizottság és a gyógypedagógus által javasolt óraszámban egyéni fejlesztéseket biztosítunk a 6.7.8. órákban. A gyógypedagógus egyéni fejlesztési tervet ír, ennek alapján az egyéni fejlesztő naplóban haladási ütemtervet vezet a tanulói fejlesztő órákról, az individuális módszerekről, az eszközhasználatról és a tanulók motiváltságáról, a velük kapcsolatos észrevételekről.

2) csoportos fejlesztések

a) Az azonos vagy hasonló BNO kóddal rendelkező tanulók számára 9.10. osztályokban kiscsoportos fejlesztéseket biztosítunk. Különös hangsúlyt kap ezeken a foglakozásokon az önismeret, a reális önértékelés kialakítása, a kommunikációfejlesztés és a szociális kompetencia fejlesztése.
b) A régi szakiskolai és az új típusú szakközépiskola SNI-s tanulók számára a 11., 12. osztályokban segítséget nyújtunk a szakmai vizsgák felkészülésére speciális módszerek alkalmazásával.
c) Az új típusú szakgimnáziumi ill. a régi típusú szakközépiskolai tanulók számára 11.12. osztályokban célzott felkészítést végzünk az érettségi vizsgatárgyakból, olyan tanulási technikák, eszközrendszerek, módszerek elsajátításával, melyek megkönnyítik számukra a felkészülést.

3) Csoportbontás

Amennyiben az SNI-s tanulók száma osztályonként eléri a 10 főt, úgy 9. 10. osztályokban lehetőség szerint magyar és matematika tantárgyakból az SNI-s tanulók gyógypedagógus irányításával csoportbontásban tanulhatnak.
A csoportbontásos órákon a tantárgyi követelményszint elsajátításán túl, diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia-reedukációban is részesülnek a tanulók. Ezek az órák kétféle

tanítási módszerre épülnek. Egyrészt a hagyományos bevéséseken, a tantárgyi ismeret állandó ismétlések útján való megszilárdításán, másrészt a frontális munkát felváltó csoport és páros munkák, ill. kooperatív technikák alkalmazásán. A tananyag elsajátításában szerepet kap a projektpedagógia eszköztára, ill. a portfolió készítés elsajátítása. Matematika területén a fejlesztő segédeszközök használata és a szorobán módszer elsajátítása.

A fejlesztések kiemelt területei, célok és feladatok

A sajátos nevelési igényű tanulók oktatására, fejlesztésére vonatkozó célokat, feladatokat
a nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC .Közoktatási Törvény 2. sz. melléklete/2012 EMMI rendelet alapján határozzuk meg.
A legtöbb tanuló az anyanyelvi készséghiány két megnyilvánulási formájával az olvasás és az írás nehézségével érkezik a középiskolába. Olvasáson az olvasás technikáját és a szövegértést, míg íráson az alakiságot (olvashatóság), illetve az adott kornak megfelelő helyesen írást értjük. Középiskolás korban a pontos betűfelismerés, az összeolvasás és egyéb olvasástechnikai nehézségek már kevésbé okoznak problémát, míg az írás alakiságán ebben a korban csak nehezen lehet javítani.
Az írás és olvasás két különböző képesség, hiszen, aki tud olvasni nem biztos, hogy tud írni - főleg nem helyesen, választékosan - mégis fejlesztésükben sok az átfedés, az egymást erősítő, kiegészítő mozzanat. A leggyakoribb probléma gyakran csak külön, mint helyesírás-gyengeség jelentkezik. Fordítva ugyanez nem jellemző, ugyanis biztos helyesírás mellett ritkán fordulnak elő szövegértési nehézségek.
Ezért a fejlesztés tematikájában először a dysgraphia (helyesírás-gyengeség) prioritása áll, majd átveszi vezető szerepét a dyslexia (olvasási és szövegértési problémák) fejlesztése, mindvégig hangsúlyozva az egymást kiegészítő alkalmazásokat.
Fontos szerepet kap a fejlesztésekben a szókincs, a nyelvi kifejezőkészség és a memória fejlesztése.
Egyre nagyobb szerepet kap a szociális kompetencia fejlesztése. Mi sem bizonyítja ezt jobban, hogy a pszichés fejlődési zavar fogalmának differenciálásában megjelentek a szocio-adaptív folyamatok zavarai, az érzelmi kontroll, ön vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségét mutató magatartásjellemzők, az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődései is.

1) Helyesírás fejlesztése
Alapelv, hogy a fejlesztés során az egészből indulunk ki a rész felé, vagyis a hosszabb szövegrész diktálása után történik a szó- és fonémaelemzés. A szövegek kiválasztásánál a mássalhangzó törvények valamint az egybeírás és különírás gyakoroltatásának szempontja érvényesül.
Az ellenőrzés, átolvasás berögzítésével a tudatos nyelvi gondolkodáshoz vezető utat készítjük elő.
A helyesírási elvek 4-es felosztásából a hagyomány és szóelemzés elve élvez prioritást.
A mássalhangzó törvények begyakoroltatásával párhuzamosan történik a ly-j-s szavak bevésése, a szótani és mondattani elemzések.

Cél:
- a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő helyesírási készség kialakítása
- az írott nyelv használatának korosztályi szintű alkalmazása
- az anyanyelvi kompetencia kialakítása

2) Szövegértés fejlesztése
A tanulóknak a legnagyobb nehézséget a hangos olvasás okozza. Egyéni fejlesztések során külön gyakoroltatjuk az értő, kifejező olvasást.
A szövegértést mind a hangos mind a néma olvasás után fejlesztjük.
Nagyon fontos a megfelelő szövegek kiválasztása. Kezdetben rövidebb, de témájában a tanuló érdeklődési körének megfelelő szövegeket olvastatunk. Ehhez napilapokat, sport- és bulvárújságokat használunk. Megtanuljuk a mindennapi élethez szükséges kisebb szövegek – menetrend, használati utasítás, társasjáték szabályok, szolgáltatói közlemények, felhívások, figyelmeztetések – értelmezését. Ezzel párhuzamosan irodalmi szövegeket is olvasunk, melyek segítik a választékos beszéd kialakítását, ill. a szókincsfejlesztést.

Cél:
- a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás készségének kialakítása
- az olvasás eszközzé válásának elősegítése az ismeretek megszerzésében

3) Szókincs és kommunikációfejlesztés
A szókincs bővítése közvetett és közvetlen módon történik a fejlesztések során. A szövegértési feladatok közvetett módon építenek a szókincsbővítésre. Az irodalmi vagy az igényesebb szövegek megismerése által is bővül a tanulók passzív szókincse.
Vannak kifejezetten a szókincsbővítésre alkalmazott feladatok, játékok. A fejlesztő órák során a tanulók megtanulják a szavak szinonimáit alkalmazni, a szinonima szótár, ill. a Magyar Értelmező Kéziszótár használata természetes tevékenységgé válik számukra.
a kommunikációfejlesztésen a szóbeli, az írásbeli és a metakommunikáció fejlesztést is értjük. Ez utóbbit csoportfoglalkozásokon drámapedagógiai eszközökkel érjük el.
Az írásbeli szövegalkotás nagy gondot jelent a tanulóknak. Az alapokra kell visszamenni a szövegalkotásnál, és gyakorlatilag meg kell őket tanítani, fogalmazni. Segítséget jelent a vázlatalkotás, a kulcsszavak kiválasztásának elsajátítása. Az írásbeli szövegalkotás fejlesztése párhuzamosan történik a szóbeli szövegalkotás fejlesztésével, csak a szóbeli szövegalkotás üteme valamivel gyorsabb, mert ezen a területen kicsit jobbak a tanulók.

4) Memóriafejlesztés
Az SNI-s tanulók nagy része a bázisképességek terén elmaradást mutat vagy a vizuális vagy az auditív emlékezet terén.
a tanulók emlékezetét fejleszthetjük a megfelelő tanulási stratégiák, tanulás módszertani technikák elsajátításával. Szókártyák, asszociációs hálók, vázlatok, kulcsszavak előhívásával.

5) Matematikai képességek fejlesztése
A tanulók többségénél függetlenül attól, hogy a szakértői vélemény alapján diszkalkuliás-e vagy sem, nehézségek jelentkeznek a matematikai tantárgyi ismeretek elsajátításában.
A fejlesztés során kiemelt szerepet kap a 100 0000-es számkörben való biztos számlálás inverz irányban is. Fejszámolás erősítése 1000-es és 10 000-es számkörben. Mivel a tanulók az általános iskolai módszerekkel nem alapozódtak meg az alapműveletek terén, új technikákkal, módszerekkel (kézszorobán, szorobán, abaszkusz-táblák) próbáljuk meg a hiányosságokat pótolni. Fejlesztendő terület marad a szorzó- és a bennfoglaló tábla bevésése, a matematikai szabályok felismerése, algoritmusok, analógiák helyes

alkalmazása. A szövegértés fejlesztésének egyik területe a matematikai és logikai szöveges feladatok értelmezése és megoldása.

Cél:

- a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő matematikai készségekkel rendelkezzen
- a matematikai kompetencia megszerzése a hétköznapi gyakorlat színterein
- a matematikai nyelv elsajátítása
- a matematikai relációk verbális kifejezésének megtanulása
- az alapműveletek biztos használata
- gondolkodás edzése, fejlesztése

A szociális kompetencia, az önértékelés, önismeret fejlesztése beépül a fejlesztő órák menetébe. Nagy hangsúlyt fektetünk az állandó megerősítésre, a folyamatos dicséretre, ezzel egyidejűleg az építő kritika befogadására is.

A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésével kapcsolatos eljárások

- Folyamatos kapcsolattartás a tanuló osztályfőnökével és az osztályában tanító szaktanárokkal és kollégiumi nevelőtanárokkal
- Tanulmányi és magatartási előmenetelének végigkísérése az osztálynapló és a kollégiumi napló alapján.
- Rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel.
- Kontrollvizsgálat időpontjának szem előtt tartása.
- A tanuló kontrollvizsgálatra küldése. A pedagógiai és gyógypedagógiai jellemzés elkészítése.
- A szakértői bizottság által javasolt tantárgyi felmentések, javaslatok mérlegelése, az esetleges felmentési kérelem beadása az iskola vezetőjéhez.
- A szakértői véleményben foglalt fejlesztői órakeret biztosítása
- Tanórákon differenciált munkaforma biztosítása, segédeszközök használata.

A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

„Bár tehetséggel foglakozni igen megterhelő lehet, a tehetséges gyermek nem teher. Inkább kihívás.”

Gyarmathy Éva

Tehetségen elsősorban azt a velünk született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességeket értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagosat messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni.
A tehetség kibontakozását serkenti: a megfelelő légkör megteremtése, a motiváció, a tanári attitűd, a bizalom, a megfelelő szervezeti strukturáltság, a játékosság, az értékelés késleltetése, gátolja: az érdektelenség, a kreativitás lebecsülése, a túlzott fegyelem, a teljesítménykényszer.

A tehetséggondozás módszerei:

- Egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése
- Csoportbontás (idegen nyelv, matematika, számítástechnika, magyar)
- Szakkörök, érdeklődési körök szervezése
- Emelt szintű érettségire felkészítő választható tanórai foglalkozások
- Tanulmányi és szakmai versenyek, ezekre előkészítő foglalkozások
- Felvételi előkészítés

- Pályaorientációs tevékenység
- Kulturális rendezvények látogatása
- Sportversenyek
- Kapcsolat a régióban működő kulturális egyesületekkel, intézményekkel
- Iskolai könyvtár
- Egyéb szabadidős tevékenységek

A tehetség kiválasztásának egyik legfontosabb területe a versenyeken való szereplés.

A versenyzési lehetőségek színterei:
- iskolai,
- megyei
- levelezős
- területi és országos szintű.

A versenyeredmények publikálásával, a versenyzők jutalmazásával, iskolai ünnepségeken, osztálykereteken belüli külön dicséretekkel, illetve a tehetséggondozás változatos kínálatával ösztönözzük a többi tehetséges tanulót arra, hogy kialakuljon bennük az az igény, motiváció, hogy kiaknázzák azokat a képességeiket, melyek bennük átlagon felüliek, vagy melyek fejlesztésében örömüket lelik.

Sajátos nevelési igényű tanulók tehetséggondozása

"Ha képzőművészet, zene és testnevelés lennének a vezető tantárgyak az általános iskolai tantervben, kétségtelenül a tanulási zavarokkal küzdőknek a mostaniaktól eltérő csoportjával lenne dolgunk."

Geschwind, 1984

Mivel iskolánkban egyre nő a több figyelmet igénylő tanulók száma, akiknek SNI-s kategorizálása még nem jelenti azt, hogy ne lennének közöttük tehetségesek, a tehetséggondozás fogalmát kibővítettük.
A mai oktatási rendszerben kifejezetten hátrányos helyzetbe kerültek azok a tanulók, akik nem verbális hangsúlyú kulturális közegből érkeztek. Köztük lehetnek azok is, akik az iskolai kudarcok ellenére egy sor olyan képességgel rendelkeznek, melyek az átlag fölé emeli őket: társas-készségük, non-verbális kifejezőkészségük, téri-vizuális felfogó készségük nagyon fejlett lehet.
A szociális hátrányos helyzetből érkezett tanulók zöme az ún. áldiszlexiások csoportját alkotja. Fejlesztésük egyben tehetséggondozás is, mert azt a nézőpontot tartjuk szem előtt, hogy a már meglévő, jól működő képességekre építjük a fejlesztéseket, erre bazírozva korrigáljuk a részképességeket. Mindeközben az átlagnál jobban működő képességeiket is továbbfejlesztjük, biztosítjuk számukra, hogy tanulmányi és egyéb versenyeken részt vehessenek, segítjük a felkészülésüket.
A valódi részképesség-zavarokkal küzdő tanulók sorában is nagyon sok tehetséges tanuló van.
Vizsgálatsorozatok kimutatták, hogy a diszlexiásoknál, hiperaktív gyerekeknél a jobb agyi félteke fejlettebb, így különösen odafigyelünk ezekre a tanulókra, hiszen mozgásban, kreatív gondolkodásmódban, alkotó fantáziában, ill. művészeti tevékenységekben is kiemelkedhetnek a sajátos nevelést nem igénylő társaiktól. Fejlesztésük lényegében nem különbözik a tehetséggondozásban alkalmazott módszerektől, csak a szorosan vett iskolai oktatástól. Nem a hiányzó képességekre koncentrálunk, hanem a magas színvonalú képességekből kiindulva a különböző képességek integrálását, a teljes agy használatát tanítjuk meg. Akinek a verbalitása

fejlett, annak a baltekei területről indul a fejlődése. Akinek a jobbtekei funkciói fejlettek, az ahhoz kapcsolódó képességeket felhasználva juthat előbbre. Bármely fejlesztés ugyanakkor tehetséggondozás is lehet, ha a tananyag kiterjesztését vállalja.
A kreativitás fejlesztése alkotó, kreatív pedagógus által valósítható meg. A pedagógusnak kell felismerni a tanulókban rejlő erőforrásokat. Ez a feladat igazi csapatmunkában valósul meg, és egy olyan szemléletváltásban, amiben a hátrányok, hiányosságok mögé is tekintünk.
Odafigyelünk ezekre a problémás gyerekekre, akik közül sokan egy másfajta oktatási rendszerben nem rendelkeznének szakértői véleménnyel. Felfedjük a kedvelt tevékenységeiket, és megerősítjük őket abban, hogy valóban tehetségesek.

II.14. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység, esélyegyenlőség biztosítása

A tanulók esélyegyenlőségét szolgálják a hátrányos helyzetűek és a halmozottan hátrányos helyzetűek számára szervezett fölzárkóztató foglakozások.
Iskolánkban az elmúlt években növekedett azoknak a tanulóknak a száma, akik csonka családban és/vagy nehéz anyagi körülmények között élnek. Ezek a tényezők tovább növelik a tanulók esélyegyenlőtlenségét, veszélyeztetettségét és tanulási nehézségeit.
A szociálisan hátrányos helyzetű tanulók felmérése az osztályfőnökök kiemelt feladata. Minden osztályban a tanév elején (szeptemberben) felmérés készül ezen tanulók kiszűrésére.

A támogatás lehetőségei anyagi problémákban

a) Az osztályfőnökök tájékoztatják a tanulókat, illetve a szülőket az önkormányzati, alapítványi és pályázati támogatások különböző lehetőségeiről, igénybevételükben pedig segítséget nyújtanak.

b) Alapítványunk, az Ásotthalmi Bedő Albert Alapítvány kérelemre, illetve jeles alkalmakkor vagy pályázat keretében támogatja a szociálisan hátrányos helyzetű tanulókat. A támogatás formái elsősorban a tanulók étkezési díjának kifizetése és könyvek ajándékozása. A támogatás feltétele, hogy a tanuló tanulmányi munkája képességéhez igazodó legyen. Ha a támogatás kérelemre történik, a tanuló vagy szülője kérelmét az osztályfőnök és ifjúságvédelmi felelős véleményével látja el.

c.) Pályázati, alapítványi forrásból és iskolai költségvetésből szabadidős tevékenységek támogatása szociálisan hátrányos helyzetű tanulóink számára, pl. színház- és múzeumlátogatás, alternatív sporttevékenységek.

A szociálisan hátrányos helyzetből adódó testi-lelki-szellemi problémák kezelése

a) egyéni segítő beszélgetések az ifjúságvédelmi felelőssel és szükség esetén szakemberekkel

b) mentálhigiénés klubfoglalkozások a serdülőkori problémák témakörében szakemberek bevonásával

A 2002/2003-as tanévben iskolánk a Közoktatási Modernizációs Közalapítvány (KOMA) támogatásával, a 2003/2004-es tanévben az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium támogatásával vont be szakembereket ezen klubfoglalkozásokba.

c) előadások a rendőrség bűnmegelőzési osztályának és különböző civil szervezeteknek a bevonásával

d) egészségügyi vizsgálatok a védőnői szolgálat segítségével

II.15. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges eszközök és felszerelések jegyzéke

A nevelési és oktatási intézmények működéséről szóló rendelet melléklete határozza meg azokat a kötelező minimális eszközöket és felszereléseket, amelyekkel az iskoláknak – az alapító okiratban meghatározott tevékenységük végzéséhez – rendelkezniük kell.
Az egyes tantárgyak tanításához-tanulásához szükséges eszközöket, anyagokat az iskola Helyi Tanterve és Szakmai Programja évfolyamonkénti és szakmánkénti bontásban határozza meg. A Helyi Tanterv és a Szakmai Program megvalósításához szükséges eszközfejlesztési terv a Pedagógiai Programunk mellékletét képezi.
A Pedagógiai Program végrehajtásához szükséges eszközök, és felszerelések körét az alábbi bontásban vizsgáljuk meg:

- Meglévő infrastruktúra
- Fejlesztési terveink
- Pedagógusaink sajátos eszközei

Meglévő infrastruktúra

Az iskola környezete

Iskolánk Csongrád megye délnyugati sarkában, Ásotthalmon található, a község északnyugati oldalán, közvetlenül a települést körülölelő erdőség tőszomszédságában. Gyönyörű környezetet ad az iskolához tartozó 441 ha-os tanulmányi erdő, emellett az iskola épületei egy 10 ha-os parkban kerültek elhelyezésre. Az első épületet, mely 11 erdőőr képző- és hálóhelyéül szolgált, 1883-ban építették meg. Azóta, azaz több mint 120 éve nevel az iskola folyamatosan, az erdők és a természet szeretetére és tiszteletére, különböző végzettségű szakembereket. Az épületek száma az idők során lényegesen gyarapodott, tanműhelyeket, járműtároló színeket, ebédlőt, kollégiumot, újabb tantermeket épített az iskola. A pompás környezetet adó évszázados fákkal büszkélkedő park korosodó, pusztuló fáinak, részleteinek a felújítása folyamatosan történik, így a 10 ha-os területünkön mindig van frissen ültetett, fiatal fákkal tarkított, középkorú és idős fákkal borított parkrész. A parkot tanulóink tartják karban, ápolják növényeit, gondozzák tereit.
A szabadidő hasznos eltöltését teszik lehetővé az iskola parkjában kialakított, sportolási lehetőségeket biztosító objektumok, területek. A 70-es években került kialakításra a park északnyugati részén egy füves focipálya. A pályára két évvel ezelőtt villanyvilágítást telepítettünk, így naplemente után is lehet edzéseket tartani. A 80-as években, a füves pálya mellett, sikerült egy aszfaltos kézilabdapályát kialakítani, ez a pálya is rendelkezik világítással, és kosárlabdapalánkkal. A pályát tetős, pados asztalok veszik körül emiatt a diákságnak egyik kedves helye ez a terület. A salakos futópályánkat az idő és a nem kívánatos traktoros közlekedés emésztette el az elmúlt tíz évben. A távolugrógödör is alapos felújításra szorul. A súlylökő kör, a mászórudas, létrás, függeszkedésre alkalmas vastraverz az ifjúgárda időkből maradt fenn.

Épületek

A tanügyi főépület, a régi kollégium, valamint a szolgálati lakásokat és tantermeket magában foglaló szárny épültek meg legrégebben. Ezekben az épületekben helyezkedik el az osztálytermek 80%-a. (A tíz osztálytermünkből nyolc.) A tantermek általánosságban alkalmas helyet nyújtanak az elméleti tananyagok feldolgozásához. Újabb szaktantermeink kialakítását a 2003-2008-as időszakra elkészített fejlesztési tervünk tartalmazza.
Az előző bekezdésben említett épületek „…nem elhanyagoltak, de az elkorhadt nyílászárókkal, korszerűtlen fűtéssel és padozatokkal, felújításra szoruló, szakmai

történelmet mesélő épületek!" (Az idézet az iskola Munkavédelmi Kockázat Értékeléséből származik, mely munkát munkabiztonsági szaküzemmérnök készített el 2003-ban.)
A későbbiek során felépült tanműhelyek, garázsok, raktárak, konyha és ebédlő, szolgálati lakások, tantermek, múzeum, sportöltöző, új kollégium, porta épület, erdei pihenőhely, növényház az összes fedett, beépített terület nagyságát közel 6 000 m^2-re emelték.
Az utóbbi évek legnagyobb beruházása az új kollégium megépítése volt, mely 2000-ben került átadásra, és 160 diákunk elhelyezését hivatott megoldani. A zsúfoltság mind a régi, mind az új kollégiumra jellemző. Szükség tantermekben is oktatunk. Az iskolánk iránti érdeklődés folyamatos, sőt fokozódó, így nagyon **rövid időn belül szükségünk van** újabb, **kollégiumi** elhelyezést lehetővé tevő **épület**, illetve az oktató-nevelő munkát lehetővé tevő **tantermek, szaktantermek megépítésére!** Csak így tudjuk kielégíteni a térségben, a régióban iskolánk iránt jelentkező társadalmi igényt!
Az új kollégiummal szemközt, jelenleg folyik egy négy tantermes épület építése, melynek finanszírozásával – a tavalyi és idei évi megszorító intézkedések kapcsán – gondjaink merültek föl. Feltételezve a jó szándékot azoktól, akiknek bármilyen szinten befolyásuk lehet a beruházás befejezésére, bízunk abban, hogy 2004. szeptemberében már négy osztályunkat el tudjuk helyezni az újonnan felépített tantermekben.
A régi gépjárműtároló szín kiváltására – és az eddig a csillagos ég alatt pihenő erő és munkagépeinket a gyors amortizációtól megóvó céllal – a 2001-2003. években újabb géptároló színt építettünk ~ 500 m^2-es területtel. A régi tárolók egy részét, a megnövekvő tanulólétszám keltette emelkedő műhelyigény kielégítésére, terveink szerint, tanműhelyekké alakítjuk át.
Tanműhelyeink nagyobbik része alkalmas a tantervi követelményekben és a Helyi Tantervben megfogalmazott célok elérésére, de vannak még fejlesztésre, átalakításra váró műhelyeink.
A számítástechnika-informatika foglalkozások színterét jelentő szaktanterem eszközellátottsága az utóbbi években sokat javult. Jelenleg 24 tanulót tudunk rendszerbe kapcsolt számítógép elé leültetni! Az előző öt évben folyamatosan próbáltunk helyi szinten, középszinten és miniszteriális szinten is megoldást találni az oly égető Internet hozzáférési problémánkra. Az évekkel ezelőtt beindított sulinet programhoz igyekeztünk sokféle módon kapcsolódni. Sikertelenül. Mára, a helyi polgármesteri hivatal által nyújtott segítséggel, (nem ő a fenntartónk!) egy mikrohullámú rendszer kiépítésével, talán a mi közel 300 diákunk is hozzá fog jutni a – sajtóorgánumok által már minden iskolában meglévőként emlegetett – Internet hozzáféréshez. Ez, fontos, hogy ingyenesen, olyan információszerzési lehetőségek birtokába juttatja a felhasználókat, diákjainkat, amilyenhez más úton nehezen juthatnának hozzá.
Az iskola könyvtára közel hatezer kötetes. Rendelkezik szépirodalmi kötetekkel, jókora szakmai irodalmi anyaggal, különféle folyóiratokkal, sajtótermékekkel.
Az utóbbi években szerencsére viszonylag sok pályázaton sikerült szakmai és szépirodalmi állományunkat fejleszteni. A könyvtári irodalmat számítógépes nyilvántartásba igyekszünk venni.
Az étkezést, 1964 óta, saját üzemeltetésű konyhánkon oldjuk meg, amihez egy 120 fő egyidejű megebédeltetésére alkalmas ebédlő kapcsolódik. Tanulóink itt reggelit, ebédet és vacsorát kapnak. A menüt, az élelmezésvezetői beosztás betöltéséhez szükséges szakmai vizsgával rendelkező kollégánk állítja össze, a Diákönkormányzat javaslatait és a modern táplálkozási szokásokat, elvárásokat figyelembe véve. A napi háromszori meleg ételt, és az általa biztosított energiamennyiséget keveslők számára, két éve az iskola területén nyitott büfé kínál a diákság számára igény szerinti más ízeket.

(Vásárlási szokásaikat elsősorban a reklámok befolyásolják, megítélésünk szerint nem az egészséges irányba! Az egészségnevelési tervünkben foglaltaknak megfelelően előadásokkal, tájékoztatásokkal igyekszünk diákjaink vásárlási szokásain változtatni, az egészségesebbnek ítélt áruk irányába.)
Az iskola orvosi feladatok ellátását a községi orvosi rendelőben biztosítjuk.
A tanulókkal való egyéni kapcsolattartás érdekében, a gyermek- és ifjúsági felelős, feladatát külön helyiségben látja el.
1991-ben a fenntartónk a helyi általános iskola fenntartójával együttműködve megépíttetett egy sportcsarnokot. Ebben az épületben – egy 20 és 40 cm híján – éppen nem szabványos kézilabdapálya, néhány ráfestett kosárlabdapálya, pingpongasztalok, szertár és három öltöző, zuhanyzási lehetőséggel várja a testi nevelésben részt venni kívánó ifjakat. Testnevelési óráinkat – az általános iskolával megosztottan – ebben az objektumban tarthatjuk.

Eszközrendszer

Az iskola audiovizuális eszközökkel való ellátottsága viszonylag jónak mondható. Majdnem minden tantermünkben található televízió és videomagnó készülék. Hordozható írásvetítőink, diavetítőink minden tanár számára hozzáférhetők. A tanított tantárgyak oktatásához szemléltető eszközöket, kiadványokat, szakkönyveket, demonstrációs anyagokat, táblákat, maketteket, preparátumokat használunk.
A gyakorlati oktatáshoz szükséges felszereléseket és eszközöket, osztályonkénti bontásban a szakképesítés szakmai és vizsgáztatási követelményei írják elő. Ennek a listának, feltételrendszernek nagyobbik részével rendelkezünk, a kisebbik rész beszerzése, illetve a felújítandó elemek lecserélése folyamatosan történik, a financiális lehetőségek pályázati úton történő megteremtésének ritmusában.

Fejlesztési terveink

Ahhoz, hogy a kor kihívásának és a modern társadalom által támasztott igényeknek iskolánk meg tudjon felelni, az oktatási-nevelési munkánkat segítő eszközeinket, berendezéseinket, felszereléseinket, épületeinket, egyáltalán mindennemű infrastruktúránkat folyamatosan javítani, fejleszteni kell. Ez nem történhet meg egyszerre, bár számunkra ez lenne a legjobb! Rövidtávú, középtávú és hosszú távú elképzeléseink, fejlesztési terveink, mind a fentiekben említett célt szolgálják. Megvalósulásuknak, sajnos, nem szakmai döntések teremtenek feltételeket, hanem az egy-egy pályázaton elért sikeres, vagy kevésbé sikeres szereplés. Fejlesztési elképzeléseink szakképzési támogatásból, pályázatokon elnyert támogatásokból, és kisebb részben saját erőből valósulhatnak meg. A rövid-, közép, és hosszú távú terveink több oldalnyi terjedelmű felsorolásának soraiból néhány fontosabb terv, elképzelés:

- Az iskolánkban megszerezhető képzettségek, végzettségek iránt megnövekedett tanulói érdeklődés miatt jelentkező tanterem- és tanműhely gondunk részleges megoldását jelenti majd a most még építés alatt álló négy tanterem építésének 2004. nyár végi befejezése.
- A korábban garázsként funkcionált épületben, rövid időn belül, tanműhelyek kialakítását kívánjuk megoldani.
- Egy, az iskolai nagy rendezvények lebonyolítására is alkalmas nagyterem, aula kialakítása.
- Újabb kollégiumi férőhelyek kialakítása.
- Mindkét iskolánkban képzett szakma (erdészeti szakmunkás, virágkötő-berendező) szakmai képzése tárgyi feltételeinek javítása.
- Egyéb OKJ-s szakmák oktatásához szükséges tárgyi feltételek kialakítása.

- A könyvtár állományának fejlesztése, a könyvtárnyilvántartó és kezelő program használatával az állományadatok folyamatos frissen tartása.
- Az informatikai szaktanterem eszközállományának frissítése. Végre el tudjuk kezdeni az Internet oktatását, miután hosszú évek küzdelmes próbálkozásai nyomán végre szert tettünk ingyenes Internet hozzáférésre.
- A füves-, aszfaltos-, salakos-, homokos sportpályáink felújítása, karbantartása.
- Pedagógus kollégák otthoni informatikai eszközparkjának fejlesztéséhez történő segítségnyújtás.
- Pedagógus továbbképzések szervezése, továbbképzéseken való részvétel segítése.
- Az évtizedek óta minden szintű dicséretet elnyert konyhánk felkészítése a csatlakozással együtt járó és legújabb kor által elvárt HACCP rendszer követelményeinek teljesítésére.
- A régi kollégium vizes blokkjainak és szobáinak nagyléptékű felújítása.
- A tanügyi főépület, a régi kollégium épületének, és a szolgálati lakások épületeinek minden szintű felújítása. Elsősorban a nyílászárók, az elektromos- és vízvezetékezés felújítása, a fűtési rendszer korszerűsítése.
- A Munkavédelmi Kockázat Értékelés során feltárt hiányosságok fokozatos megszűntetése a fontossági sorrend és a rendelkezésre álló anyagi lehetőségek figyelembe vételével. A munkavédelmi és tűzvédelmi helyzet folyamatos javítása.

Pedagógusaink sajátos eszközei

Ezek a lehetőségek különösen fontosak megfogalmazott céljaink elérésében, hiszen a meglévő tárgyi eszközök a pedagógus közreműködésével válnak az oktatási-nevelési folyamatot segítő eszközökké. Az innovatív pedagógus ötleteinek megvalósításával hiányzó eszközöket pótolhat, illetve a már meglévő eszközök kihasználtságát javíthatja. A következőkben néhány lehetőséget mutatunk be az egyéni ötletek innovatív, segítő megvalósításának színtereihez:

- Segédanyagok készítése, sokszorosított vázlatok, kiegészítő anyagok, feladatlapok összeállítása
- Saját szemléltető anyagok készítése
- A könyvtár, mint eszköz használata házi dolgozatok kiselőadások készítése alkalmával
- A számítógépes terem által nyújtott lehetőségek
- „Élmény adta” lehetőségek kihasználása, kiaknázása. Pl. az iskola parkjában tett, vagy a tanerdőben vezetett séták, kirándulások, múzeumlátogatások, színházlátogatások, stb.
- A munka, mint nevelőeszköz lehetőségeinek kihasználása a pályaorientációs, szakmai előkészítő, szakmai alapozó foglalkozások alkalmával
- A versenyhelyzet, a jutalmazás lehetőségeinek kihasználása
- A nem tanórai foglalkozások közben teremtődő lehetőségek, pl. szünetekben, tanítás után, stb.
- Az iskolaújság, az iskolarádió munkájában való részvétel
- A sportköri foglalkozások a szakköri foglalkozások által teremtett lehetőségek.

II.16. Szülő, tanuló és iskola együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

A tanuló személyiségének fejlesztése egyrészt a család (szülő), másrészt az iskola (pedagógus) feladata. Könnyen belátható, hogy ez a személyiségfejlesztő tevékenység akkor lesz eredményes, ha a feladatot végző család és iskola között összeegyeztetett,

összehangolt a feladatvégzés, és keresni kell az iskolánkra legjellemzőbb megvalósítható együttműködési formákat.

1. A szülők nevelőmunkát segítő együttműködési formái

a) aktív részvétel az iskolai rendezvényeken

- Tanévnyitó
- Tanévzáró
- Erdők napja
- Diáknap
- Iskolai ünnepségek

b) őszinte véleménynyilvánítási lehetőségek

- Szülők részére összeállított kérdőív
- Tanári fogadóórák
- Osztály szülői értekezletek
- Iskolaszéki ülések

Az iskolaszék olyan intézmény, amelynek legfontosabb feladata az, hogy az iskolai döntéseket az érintettek (diák, szülő, tanár) közösen hozhassák meg, illetve közösen befolyásolhassanak bizonyos döntéseket. Az iskolaszékbe a szülők, a nevelőtestület, az iskolai diákönkormányzat azonos számú képviselőt küldhet. Az iskolaszékbe a szülők képviselőit az iskolai szülői szervezet, a nevelőtestület képviselőit a nevelőtestület tagjai, az iskolai diákönkormányzat képviselőit az iskolai diákönkormányzat tagjai választják. Az iskolaszék döntési jogkörébe tartozik működési rendjének és munkaprogramjának elfogadása, tisztségviselőinek megválasztása. Az iskolaszék részt vesz a tanulók jogainak érvényesítésével, kötelezettségeinek teljesítésével összefüggésben a nevelési-oktatási intézmény által hozott döntések, intézkedések ellen benyújtott kérelmek elbírálásában. Az iskolaszék egyetértési jogot gyakorol jogszabályban meghatározott kérdésekben a szervezeti és működési szabályzat elfogadásakor, a házirend elfogadásakor. Véleményt nyilváníthat a nevelési-oktatási intézmény működésével kapcsolatos valamennyi kérdésben. Feladatai ellátásához térítésmentesen használhatja az iskola helyiségeit, berendezéseit, ha ezzel nem korlátozza az iskola működését.
A családi nevelésben jelentkező nehézségek közös legyőzése: a szülő segítője legyen e feladat megoldásában elsősorban az osztályfőnök, a kollégiumi nevelőtanár, illetve az ifjúságvédelmi felelős.

c) Szponzori segítségnyújtási lehetőségek

- az Ásotthalmi Bedő Albert Alapítvány támogatása
- az adó 1%-nak alapítványunkhoz történő irányítása
- iskolánk támogatása törvényi lehetőségek szerint a gazdálkodó szervezetek által

2. Az iskola (a pedagógus) gyermeknevelését segítő együttműködési formái

a) Rendszeres és folyamatos tájékoztatás a tanuló előmeneteléről, magatartásáról

- ellenőrző útján
- telefonértesítés
- fogadóóra (előre egyeztetett időben)
- szülői értekezleten

- családlátogatáson (szükség szerint)
b) Előadások szervezése
- pszichológus
- egészségügyi szakember
- rendőrségi szakember részvételével
c) Pályaválasztási tanácsadás
- továbbtanulási lehetőségek megteremtése, a life-on-learningre való felkészítés
d) Tanulmányi kirándulások
- szülők, tanulók bevonása a tanulmányutak szervezésébe, lebonyolításába az osztályfőnök és gyakorlati oktatásvezető közreműködésével
- kirándulások, túrák szervezése
e) A pedagógus személyes példamutatása gyermek helyes neveléséhez

3. Az iskola egységes nevelői hatásának biztosítása

Az iskola nevelői hatása kizárólag akkor hatékony, ha a nevelőtestület egységes elveket vall és az egységesség sugárzik a megnyilvánulásokban is. Az iskolai és kollégiumi nevelőtestület együttműködésének formái:

a) közös nevelőtestületi értekezletek
b) az iskolavezetés döntéseiről rendszeres tájékoztatás
c) az osztályfőnök és a nevelőtanár együttműködése
- hiányzó tanulókról kölcsönös értesítés
- tanulók viselkedéséről rendszeres konzultáció
- félévi, év végi magatartás, szorgalom jegyek megbeszélése

4. Az iskola és a tanulók együttműködése

a) tanulói jogok és kötelezettségek

A tanulónak joga van: - hozzájutni jogai gyakorlásához szükséges információkhoz
- a tanuló jogai gyakorlása során véleményt nyilváníthat, javaslatot tehet személyesen, a DÖK-ön keresztül, diákközgyűlések alkalmával, kérdéseivel fordulhat bármelyik pedagógushoz, a DÖK-höz, az iskola vezetőjéhez szóban és írásban egyaránt
- jogosult az egészségügyi ellátás igénybevételére
- rendeltetésének megfelelően használhatja az iskola helyiségeit, sport- és szabadidő létesítményeit, berendezési tárgyait, felszereléseit
- részt vehet az iskola kulturális, sport- és diákköri munkájában, versenyein, pályázatain
- joga van- amennyiben indokolt – szociális támogatásra
- kiemelkedő tanulmányi munkájáért, közösségi tevékenységéért elismerésben, jutalomban részesülhet
- kifejezésre juttathatja vallási, világnézeti, politikai meggyőződését, etnikai vagy nemzetiségi önazonosságát, elvárhatja ezek mások által való tiszteletben tartását, feltéve, ha az nem jogszabálysértő, illetve ez nem sérti mások ugyanezen jogait
- a tanuló köteles tiszteletben tartani tanárai, az iskola alkalmazottai és tanulótársai emberi méltóságát és jogait
- kötelessége megőrizni és gondosan kezelni a rá bízott eszközöket, iskolai létesítményeket
- köteles részt venni az iskolai foglalkozásokon
köteles megtartani az iskola rendjét, a házirend előírásait
- kötelessége óvni saját és társai testi épségét, egészségét, elsajátítani az egészséget, biztonságot védő ismereteket, haladéktalanul jelenteni, ha saját maga vagy társai veszélyeztetett helyzetbe kerülnek vagy megsérülnek

b) tanulói érdekképviselet: Diákönkormányzat

-A tanulók, tanulóközösségek a tanulók érdekeinek képviseletére diákönkormányzatot hoznak létre. A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed.
-A diákönkormányzat munkáját a nevelőtestület által megválasztott pedagógus személy segíti, aki – az önkormányzat megbízása alapján – eljárhat a diákönkormányzat képviseletében is.
-A diákönkormányzat – a nevelőtestület véleményének kikérésével – dönt saját működéséről, a működéshez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról, egy tanítás nélküli munkanap programjáról és hatáskörei gyakorlásáról.
- Véleményezési jogot gyakorol a tanulókat érintő következő kérdésekben:
A) jogszabályban meghatározott ügyekben az iskolai Szervezeti és Működési Szabályzat elfogadásakor és módosításakor
B) a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározásakor
C) az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor
D) a házirend elfogadásakor és módosításakor

A jogkörök értelmezését és a konkrét tevékenységi formákat a diákönkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzata tartalmazza.
-A diákönkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatát a választó tanulóközösség fogadja el és a nevelőtestület nevében az iskola igazgatója hagyja jóvá.
-A diákönkormányzat feladatainak ellátásához térítésmentesen használja az iskola helyiségeit, berendezéseit, ha ezzel nem korlátozza az iskola működését.

5. A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók számának csökkentése

Intézményünk kiemelt feladata a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók létszámának csökkentése. Ezt a feladatot segíti a GINOP 6.2.3-pályázat (**GINOP 6.2.3-17-2017-00022**) 2018.02.15-2020.08.15. között megvalósuló időszakban. A pályázat célja a végzettség nélküli intézményelhagyás csökkentése, az alapkészségek fejlesztése. Ennek érdekében olyan programok, továbbképzések megvalósítását vállalja az intézmény, amellyel megerősítjük a kulcskompetenciákat, fejlesztjük az eszközrendszerüket, módszertani kultúrájukat, eredményesebbé téve a szakképzést.

II.17. Az intézmény szolgáltatásai

Diákkörök

- Az iskola, a kollégium tanulói a **nevelés-oktatással összefüggő közös tevékenységük megszervezésére**, diákköröket hozhatnak létre, amelyek létrejöttét és működését a nevelőtestület segíti.
- Tevékenysége a **Pedagógiai programhoz illeszkedik**.
- A diákkör létrehozása esetén az iskola biztosítja **működésének feltételeit az igazgatóval** történt **egyeztetés alapján**.

Iskolai sportkör

- A legalább négy évfolyammal működő iskola biztosítja az iskolai sportkör működését.
- Az iskolai sportköri foglalkozások megszervezéséhez - sportágak és tevékenységi formák szerint létrehozott iskolai csoportonként - hetente legalább kétszer negyvenöt perc biztosítható.

Hit és erkölcstan

- A tanuló **joga**, hogy az állami fenntartású nevelési-oktatási intézményben egyházi jogi személy által **szervezett hit- és erkölcsoktatásban vegyen részt**.
- A hitoktatást csak olyan módon lehet megszervezni, hogy a középfokú iskolában a tanórai foglalkozások, a kollégiumban pedig a kollégiumi **foglalkozások rendjéhez illeszkedjék**.
- Az iskola és a kollégium az egyházi jogi személy által szervezett hit- és erkölcstanoktatással kapcsolatos feladatok ellátása során **együttműködik az érdekelt egyházi jogi személlyel**. Az egyházi jogi személy által szervezett és felügyelt hit- és erkölcstan órák és foglalkozások tartalmát az egyházi jogi személy határozza meg az adott egyház iránymutatása szerint.
- A hit- és erkölcstan oktatás tartalmának meghatározása, a hitoktató alkalmazása és ellenőrzése, a hit- és erkölcstan oktatásra való jelentkezés szervezése, a foglalkozások ellenőrzése az egyházi jogi személy feladata.
- Az iskola, a kollégium - a nevelési-oktatási intézményben **rendelkezésre álló eszközökből - köteles biztosítani a hit- és erkölcstanoktatáshoz szükséges tárgyi feltételeket**, így különösen a helyiségek rendeltetésszerű használatát, valamint a jelentkezéshez és működéshez szükséges feltételeket.

Az iskolai könyvtár

Részletesen lásd. az intézmény SZMSZ-ben.

Egyéb, térítés ellenében igénybe vehető szolgáltatások:

- Napi háromszori **étkezés**i lehetőséget biztosítunk
- **Kirándulások**

o Kirándulásokat is szervezünk. Törekszünk arra, hogy diákjaink megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, hazánk nevezetességeit. A kirándulások mindegyikéhez (kivéve a nevelőtestületi kirándulást) szülői anyagi hozzájárulást várunk.

o Minden kirándulást egyeztetni kell az igazgatóval és illeszkednie kell intézményünk Pedagógiai programjához.

o Csak pedagógus felügyeletével, a szülő beleegyezésével lehetséges a tanulók számára minden kirándulás.

o Csak a rendelkezésre álló **anyagi források megléte után véglegesíthető minden** kiadással járó intézkedés.

o A középfokú iskolák az iskolai Nemzeti Összetartozás Napja bevezetéséről, a magyarországi és a külhoni magyar fiatalok közti kapcsolatok kialakításáról és erősítéséről a közoktatásban, valamint a Magyarország határain kívül élő magyarság bemutatásáról szóló országgyűlési határozat alapján a hét-tizenkettedik évfolyamok valamelyikén szervezik meg a **határon túli kirándulásokat**.

Tanulmányi kirándulások keretében főleg, szűkebb régiónkban teszünk lehetőség szerinti
kirándulásokat.
Tematikus tanulmányi kirándulások a tanultak szemléltetésére

Osztálykirándulásaink tervezett menetét az igazgató engedélyezi.

Nevelőtestületi kirándulást is szervezünk igény szerint, önkéntes jelleggel a munkahelyi
légkör fejlesztésének érdekében, önköltséggel.

II.18. A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. ***A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg.***

- a tanítási órákra való felkészülés,
- tanmenetek elkészítése,
- a tanulók dolgozatainak javítása, a tanulók munkájának rendszeres értékelése, füzeteik ellenőrzése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- érettségi, szakmai, különbözeti, osztályozó, javító vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- felkészítés a tanulmányi versenyekre és azok lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi, munkaközösségi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óraközi szünetekben és ebédeléskor,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepségek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepségeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- ellátja a kötelező órákat, a tervezhető egyéb rendszeres nem tanórai foglalkozásokat (pl.: szakkör, sportkör), valamint a kötött munkaidőnek neveléssel-oktatással le nem kötött részében elrendelt tevékenységeket,
- a neveléssel-oktatással lekötött munkaidejét meghaladóan a pedagógusnak további tanórai és egyéb foglalkozás megtartása is elrendelhető, ha pl.: a munkakör nincs betöltve, a betöltött munkakör feladatainak ellátása betegség, baleset vagy egyéb ok miatt váratlanul lehetetlenné vált,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- a munkaidőben való távolmaradását engedélyeztetni és igazolni kell,
- betegség és egyéb rendkívüli esemény bekövetkezésekor távollétét köteles azonnal jelezni,
- félévkor, tanév végén írásbeli beszámolót készít,
- vezeti és időre elkészíti a munkaidőnyilvántartást,
- a szakmai titkok megőrzése,
- az előírt rendszeres orvosi vizsgálatokon való részvétel,
- személyi adataiban történt változást, másodállását, tanulmányait bejelenti,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

Az osztályfőnököt – az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével konzultálva – az igazgató bízza meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Az **ellenőrző** útján rendszeresen tájékoztatja a szülőket a tanulók magatartásáról, tanulmányi előmeneteléről, minimum **havonta ellenőrzi** az ellenőrzőket, melyet aláírásával is jelez.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: a napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.

II.19. Az elsősegély nyújtási ismeretek fejlesztése

Az ***elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása*** tanírási órákon belül (osztályfőnöki, biológia, szakmai előkészítő, munkavédelem és testnevelés óra) és délutáni csoportfoglalkozásokon valósul meg. Az ismeretek elsajátításának formái: elméleti és gyakorlati foglalkozások.
Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának célja, hogy a tanulók határozott föllépését segítsük elő, a sérült állapotának további romlását megakadályozzuk, az esetleges életveszélyt elhárítsuk, és a sérültet próbáljuk megnyugtatni.
Az egészségünk megőrzése, életünk védelme érdekében **minden tanév megkezdésekor ismertetésre kerülnek** az intézményre vonatkozó **munkavédelmi, balesetvédelmi és tűzvédelmi** szabályok, valamint alapfokú **elsősegély-nyújtási alapismeretek**.

Az elsősegély-nyújtási alapismereteknél az alábbi témaköröket érintjük:

1. Az elsősegélynyújtás: célja, tájékozódás, körülmények megfigyelése, mentőhívás
2. A sérült vizsgálata: eszmélet, légzés, keringés vizsgálata
3. Eszméletlen, jól lélegző sérült ellátása
4. A stabil oldalfekvő helyzet kivitelezése
5. Teendők légúti idegen test esetén
6. Újraélesztés
7. Sérülések és ellátásuk:

- sebellátás
- vérzések fajtái és ellátásuk
- szemsérülések
- belső vérzések
- égés
- savak és lúgok okozta sérülések
- rándulás és ficam
- törések
- agyrázkódás

8. Sokk: okai, tünetei, ellátása
9. Mérgezések
10. Áramütés okozta veszélyhelyzet: felismerése, a sérült kimentése
11. Rosszullétek és ellátásuk: ájulás, epilepszia, alacsony vércukorszint, szívinfarktus-gyanú

Szakmai vöröskeresztes ifjúsági tevékenységek leírása:

Az elmúlt évek során, sikerült iskolánk tanulóinak egy részével megismertetni és megszerettetni a Magyar Vöröskereszt és a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt munkáját, programjait, eszmerendszerét és versenyeit. Nagyon sok tanulónk képviselte iskolánkat területi, megyei és országos versenyeken, több tanuló vöröskeresztes továbbképzésen vett részt, és nem utolsó sorban, néhányan, jelenleg is önkéntes munkát végeznek a Vöröskeresztnél. Továbbá, a diákjainknak véradást szervezünk – évente három alkalommal, elsősegély szakkört tartunk, és tanfolyamot szervezünk, illetve nagy hangsúlyt fektetünk az egészség- és környezettudatos életmód kialakítására is.
Vállaljuk, hogy a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt Modulprogram-koncepciójából az I. számú **Elsősegélynyújtás és baleseti szimuláció**, illetve a III. számú **Véradásszervezés** modulprogramokat éves szinten rendszeresen megvalósítjuk. Emellett a IV. számú **Komplex egészségnevelés** modulprogramot is folyamatosan végezzük, az iskolánk egészség- és környezeti nevelés programja alapján.

Elsősegélynyújtás és baleseti szimuláció

Megvalósítás:
- Szakkör heti rendszerességgel
- Tanfolyam félévente egy-egy alkalommal
- Kollégiumi csoporttevékenység bizonyos időközönként

Módszerek:
- Mentőállomás látogatás.
- Szakköri szimulációs gyakorlatok.
- Előadás és magyarázat.

Célok:
- Minél többen sajátítsák el az alapfokú elsősegély nyújtási ismereteket.
- Minél több fiatal tudjunk megnyerni a Vöröskeresztnek az elsősegélynyújtáson keresztül.
- A szabadidő hasznos eltöltése.
- A pályaválasztás segítése.

Véradásszervezés

Megvalósítás:
- Évente három alkalommal véradásszervezés az iskolában, illetve a településen.
- Véradók toborzása egész évben.

Módszerek:
- Diákok látogatása a vérellátó állomáson donor kíséretében.
- Első véradó, rendszeres véradó, vért kapott egyén személyes beszámolója.
- Véradók és véradásszervezők elismerése.

Célok:
- Társadalmi felelősségvállalás erősítése.
- Minél több fiatal tudjunk megnyerni a Vöröskeresztnek a véradásszervezésen keresztül.
- A diákok a családjukon keresztül népszerűsítsék a véradás fontosságát.

Ütemtervezet havi bontásban

Szeptember
Ifjúsági vöröskeresztes csoport létrehozása, megalakulása, diákvezető megválasztása.
Az éves program kialakítása.
Véradóállomás látogatása.

Október
Véradásszervezés a diákoknak.
Elsősegély tanfolyam – és vizsga megvalósítása.

November
HIV/AIDS prevenciós versenyre történő felkészülés.
Fogászat-fogápolás.

December
AIDS világnapja – megemlékezés.
Karácsony – Szeretet, család, ajándékozás.

Január
Látogatás a mentőknél.
Véradásszervezés diákoknak.

Február
Drogprevenció.
Dohányzás, alkohol.

Március
Elsősegély háziverseny – válogató a területi versenyre.
Környezetvédelem – vízvilágnapja.

Április
Elsősegélyverseny.
Elsősegély tanfolyam- és vizsga megszervezése.

Május
Egészségnap.
Véradásszervezés a diákoknak.

Június
Az éves munka értékelése, eredmények, hiányosságok, jobbítási lehetőségek.
Nyári szabadidős program megvalósítása.

II.20. A fölvétel és az átvétel szabályai

Az iskolánkba történő fölvétellel kapcsolatosan: **fölvételi vizsgát NEM tartunk**.
Az **általános iskolából** jelentkezőket az általános fölvételi eljárás keretében, az általános iskolában elért tanulmányi eredményeik alapján rangsoroljuk.
Másik középiskolából jelentkező tanulót, tanév közben is, írásbeli jelentkezése alapján vesszük föl, amennyiben az előző iskolája kiadta a fölvételéhez számunkra szükséges dokumentumokat.
Másik iskolába távozó tanköteles tanulónkat úgy tudjuk elengedni, ha a tanuló hozza a másik iskola befogadó nyilatkozatát. Nem tanköteles kiskorú tanulót szülői nyilatkozattal, nagykorú tanulót az ő személyes nyilatkozatával írjuk ki.
Szakképző évfolyamainkra jelentkező tanulóktól az érvényben lévő Szakmai és Vizsgáztatási Követelményekben megfogalmazott orvosi alkalmasságot követeljük meg.

III. A KOLLÉGIUM PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

III.1. BEVEZETÉS

Pedagógiai programunk szerkezetére és tartalmára vonatkozóan a nemzeti köznevelésről szóló törvény az irányadó. Figyelembe vettük a Kollégiumi nevelés országos alapprogramját (59/2013. (VIII.9.) EMMI. Kollégiumunk pedagógiai programjában meghatároztuk azokat a pedagógiai tevékenységi formákat, módszereket és feladatokat, amelyek biztosítják a tanulók humánus légkörben folyó nevelését, személyiségének fejlesztését, képességének és tehetségének kibontakozását.
Pedagógiai programunk elkészítésében részt vett a kollégium nevelőtestülete, a Diákönkormányzat; valamint néhány szülő elképzeléseit is figyelembe vettük. Továbbá tanulmányoztuk és beépítettük iskolák pedagógiai programját is.

III.2. KOLLÉGIUMI TAGSÁGI VISZONY KELETKEZÉSE ÉS MEGSZŰNÉSE

Kollégiumi tagság, jogviszony keletkezése

- A tanuló az iskola útján vagy közvetlenül **kérheti írásban** kollégiumi felvételét, valamint externátusi elhelyezését.
- Az igazgató a kollégiumi felvételi kérelem **elbírálásáról** a tanulót, kiskorú tanuló esetén a szülőt is **értesíti**. Amennyiben a felvételre a gyámhatóság kezdeményezése alapján került sor, a határozatot a gyámhatóság számára is meg kell küldeni.
- A kollégiumba felvett **tanulók foglalkozásra történő beosztásáról** a kollégiumi nevelők véleményének kikérésével az igazgató dönt a kollégiumok kijelölt felelőseivel.

A tanuló kollégiumi tagsága, jogviszonya megszűnik

- **tanulói jogviszony megszűnésével**, egyébként a **tanév végén**,
- ha a tanulót másik kollégium átvette, az **átvétel** napján,
- ha a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő a tanuló **kollégiumi tagságáról írásban lemond**, az adott hónap végén,
- **kizáró fegyelmi határozat** jogerőre emelkedésével,
- ha a nem hátrányos helyzetű tanuló kollégiumi tagságát **fizetési hátralék miatt** az igazgató- a szülő, nagykorú tanuló esetében a tanuló eredménytelen felszólítása és a tanuló szociális helyzetének vizsgálata után - megszünteti, a megszűnés tárgyában hozott döntés jogerőre emelkedésének napján,

az utóbbi két pontban foglaltakat nem lehet alkalmazni abban az esetben, ha a kollégiumi tagsági viszony fennállása nélkül a tanuló nem tudja teljesíteni tankötelezettségét, vagy ha a tanuló felvételére a gyámhatóság intézkedése alapján került sor.

III.3. PEDAGÓGIAI ALAPELVEINK

Rendelet írja elő az elvek pedagógiai programban való megjelenítését, megalapozza és kijelöli a szakmai fejlesztés irányait, valamint meghatározza a kollégiumok nevelési alapelveit. Kollégiumunk az alapprogramra építve készítette el önálló pedagógiai programját, figyelembe véve az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelveit is.
Az alapprogramban megfogalmazottak tág teret engednek az intézmény szakmai önállóságának, hiszen a kollégiumi nevelés általános kereteit határozzák meg.

Az alapprogram azokra a hazai és európai nevelési értékekre és haladó hagyományokra épít, amelyek megalapozzák a jelenlegi magyarországi kollégiumi nevelést, különös tekintettel a humanista, nemzeti, közösségi értékekre, továbbá a tehetséges tanulók kiválasztásában és gondozásában, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásában és gondozásában, az esélykülönbségek csökkentésében, a kultúraközvetítésben betöltött szerepükre
Felhasználja - többek között - a pedagógiai, a pszichológiai, szociológiai tudományok korszerű kutatási eredményeit. Figyelembe veszi a Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben, egyezményekben vállalt kötelezettségeket, a gyermekek nevelésével, oktatásával és védelmével összefüggő törvényeket, jogszabályokat.

Kollégiumi nevelőtestületünk ars poeticája:

- a gyermekközpontúság,
- a humánum,
- a hagyományőrzés,
- a magyarság és az emberiség iránt érzett felelősség,
- az értékközvetítés a műveltség és az erkölcs területén,
- az egészséges életmód, a tudatos életvitel,
- a kötelesség és a jog azonos szintű elismerése.

A küldetés a mindennapi működés, illetve a továbbhaladás alapjául szolgáló, hosszú távra érvényes vezérelv, szervező elv, melyhez viszonyítani kell a tevékenységet, annak sikerességét, vagy sikertelenségét.
Az erkölcsi nevelés, a közösségformálás, a szociális képességek fejlesztése egészen speciális tere az oktatásnak a kollégiumban.
Meggyőződésünk, hogy a kollégium, a pedagógus hatása alapvető jelentőségű a jövő nemzedékének sorsa szempontjából. A kollégium belső világa, értékrendje emberközpontú, egymás megbecsülésére, tiszteletére, elfogadására épül.

Nevelőtanári munkát végzőkkel szembeni elvárások:

- kulturált kommunikációs, döntési, szervezési elemző-képesség,
- színvonalas, korszerű szaktudás, tájékozottság a pedagógiai eszköztárakban, befogadási és önművelődési készség,
- felelősségérzet, szavak, tettek és következmények végiggondolása,
- türelem, a kiváró optimizmus, nagyfokú empátia, amely a gyermek fejlődését hosszabb érési folyamatnak tekinti.

Főbb nevelési feladatok

Ezeket a dokumentumokat és javaslatokat összevetve, a kollégiumi nevelés fő feladatait az alábbiakban határoztuk meg:

• Tanulási kultúra fejlesztése, felzárkóztató, korrepetáló foglalkozások:
Az eredményes és hatékony ismeretszerzés, a megismerési és gondolkodási képességek fejlesztése érdekében a kollégium lehetőséget biztosít arra, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a helyes tanulási módszereket. Kiemeli a tanulási motívumok - az érdeklődés, a megismerés és a felfedezés vágyának- fejlesztését, hangsúlyt helyez annak előmozdítására, hogy az ismeretek elsajátítása ne csak kötelességként, hanem igényként is fogalmazódjék meg a tanulókban, s így életprogramjuk részévé váljon a tanulás.
Az oktatási tartalmú, az iskolai oktatást kiegészítő foglalkozások, felzárkóztatást célzó speciális korrepetáló órák.
A felzárkóztató, korrepetáló foglalkozások megelőző szerepe evidens, céljuk a rászoruló tanulók benntartása az oktatás rendszerében és a számukra elérhető lehető legjobb teljesítmény elérése.

• Családi életre nevelés:
Nagyobb hangsúlyt kap a családismeret oktatása. A család meghatározza, formálja, befolyásolja az egyén, a gyermek fejlődését, a másokhoz való viszonyát. A családi szerepekre való felkészítés sokkal nagyobb szerepet kap az eddigieknél a várható, a családok stabilizálását fenyegető veszélyekre való figyelemmel.

• A közösségi élet fejlesztése:
A kollégium - mint közösségi helyszín- a nevelési folyamat során hangsúlyt helyez a pozitív közösségi szokások és minták közvetítésére, a szociális készségek (empátia, tolerancia, kooperáció, konfliktuskezelés, kommunikációs és vitakultúra, szervezőkészség, stb.) fejlesztésére. Segíti a közösségi együttélés szabályainak elsajátítását, az egyén, a csoport, a társadalom kölcsönhatásainak megértését, különös figyelemmel a nemzeti, etnikai kisebbségi és vallási sajátosságokra.
A kollégium feladata a családi életre, a családi szerepekre, a párkapcsolatok kulturált kialakítására, a takarékos és ésszerű gazdálkodásra való nevelés.
E feladatok megvalósításában kiemelt szerepet, és megfelelő teret kap az intézeti diák önkormányzati rendszer. Az egyén fejlődése szorosan összefügg és nem választható el a közösségtől, a közösségi neveléstől.

• Egészséges és kulturált életmódra nevelés:
A testi és mentális képességek folyamatos fejlesztéséhez és megőrzéséhez szükséges a megfelelő életritmus kialakítása, az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, a rendszeretet belső igénnyé válása az ehhez kapcsolódó szokásrendszer megalapozása: A tanulók olyan ismereteket, gyakorlati képességeket sajátítsanak el, szokásokat tanuljanak meg; amelyek segítik őket testi és lelki egészségük megőrzésében, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében.
A kollégium minden részletében otthonos, kulturált, esztétikus közegként működik, ahol a tanulók jól érzik magukat, és ami egyben fejleszti ízlésüket, igényességüket. A kollégium kulturális- és sportélete hozzájárul az egészséges életvitel, a helyes életmódminta kiválasztásához. A kollégium környezettudatos magatartásra neveli a tanulókat, hogy érzékennyé váljanak környezetük állapota iránt, életvitelükbe beépüljön a környezetkímélő magatartás, egyéni és közösségi szinten egyaránt.

• Önismeret fejlesztés:
A kollégiumon belüli kapcsolat- és tevékenységrendszer szervezésével, önismereti tréningek szervezésével ismeretek nyújtásával a nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti, tapasztalati alapjai. A természeti és társadalmi ismeretek bővítésével, művészeti élményekkel hozzájárul a világban való tájékozottság, a személyes és szociális azonosságtudat fejlődéséhez.

• Korszerű világkép kialakításának segítése:
A világról kialakított képben kiemelt helyet kap Európához való kötődésünk, az Európai Unióhoz való csatlakozás, kultúra megismerése.

• Nemzeti, etnikai kisebbségi kulturális és anyanyelvi nevelés:
Kiemelt feladat az adott kisebbséghez való tartozás tudatának erősítése. Megismertetjük nemzetünk, nemzetiségi és etnikai kisebbségeink kultúrájának értékeit, nemzeti, történelmi és vallási hagyományainkat, jellegzetességeinket. Az adott kisebbséghez való tartozás tudatának erősítésére, az etnikai kisebbségi kultúra, nyelv, szokások ápolására és fejlesztésére is gondot fordítunk.

• Tehetséggondozás, pályaorientáció:
A kiemelkedő képességű tanulók gyorsabb haladásának biztosítása szervezetten, szakkörökbe, érdeklődési körökbe (színjátszó, zenei, tánc) irányítással, önálló ismeretszerzési technikák elsajátításának megtanításával, kollégiumon kívüli programok szervezésével segítjük elő képességeik kibontakozását.
Uniós csatlakozásunk küszöbén, egyre globalizálódóbb világunkban igyekeznünk kell tanulóinkat felkészíteni az élethosszig tartó tanulásra. Foglalkozni kell a pályakezdő munkanélküliség problémájával is.
Fontos terület az életünk tervezése. Időben megtanítjuk erre is fiataljainkat, csökkentve ezzel is a sodródás veszélyét.

• Társadalmi beilleszkedés segítése:
A tanuló a kollégiumi nevelési folyamat során elsajátítja a társadalomba való beilleszkedéshez és a családi életben, a hivatás gyakorlásában, az állampolgári létben az önálló életvitelhez szükséges alapvető ismereteket, értékeket. Kialakul reális társadalomképe.

• Életmód, életvitel, háztartási ismeretek:
Elsajátítja és követi az alapvető erkölcsi normákat, képes az egészséges és kulturált életmód kialakítására. Képes az együttműködésre, az emberi kapcsolatok kialakítására és továbbépítésére. Megtanulja saját maga ellátását, segít saját környezetében és az otthoni feladatok megoldásában. Másokhoz való viszonyában toleráns, empátiával rendelkezik. Fontos és teljesen új technikákat igénylő terület a pénzzel való bánni tudás területe. Nincsenek meg a megfelelő pénzügyi ismereteik a pénz mozgásáról, a kollégiumban felkészítjük őket arra, hogy a megtakarítás előtérbe kerüljön a pénzköltéssel szemben. Tanulóink választ és segítséget kapnak arra nézve, hogyan tudják biztosítani jövőjüket, életszínvonalukat.

• Gyermek- és ifjúságvédelem:
A diák társadalmi szemléletét a szolidaritás jellemezze, segítse a nála fiatalabbakat, illetve gondoskodjék segítségre szoruló társairól. A kollégium ifjúságvédelmi munkájának eddig is döntő részét képezte a hátránykompenzációs tevékenység, a tanulók sikeres iskolai pályafutásának segítése, olyan tevékenységek, amelyek a fiatalok társadalmi beilleszkedését, érvényesülését, egyéni boldogulását szolgálják, illetve mozdítják elő. A diákok igénylik a velük való törődésnek, ráfigyelésnek, kommunikációnak még sokkal nagyobb mélységét, intenzitását. A klasszikus veszélyforrások vonatkozásában, mint a drog, az alkohol és az egyéb szenvedélybetegségek megelőzése pedagógiai programunk deklarált feladata.
Meggyőződésünk, hogy nem sajnálkozni kell a bajba jutott gyerekeken és rajtuk keresztül a nehéz helyzetbe jutott családokon, hanem segíteni rajtuk.

• Művészeti és információs kultúra fejlesztése:
Sokoldalú képzettsége, műveltsége párosul az új ismeretek befogadásának és a folyamatos megújulásnak a képességével. A foglalkozások során hangsúlyt kap a tanulók irodalmi, képzőművészeti, zenei- és vizuális képességeinek a fejlesztése, a nemzetiségi kultúrához való kötődés erősítése.

• Stressz oldás:
A kollégiumi évek alatt a pszichológiai segítségnyújtás fontos formája a stressz oldás is, segítve ezzel a kapcsolati zavarok, konfliktusok kezelését, az agresszió megelőzését is.

• Szociális segítségnyújtás:

Itt elsősorban az intézményünk alapítványára számíthatunk. Igyekszünk felvenni a kapcsolatot az anyagi segítségre szoruló lakóhelyeinek önkormányzataival, hogy az étkezési térítési díjakat részben vagy egészében vállalják át.

Célmeghatározás:

A célokat fontosságuk, időtartamuk, a megvalósításukhoz szükséges anyagi igény, a rendelkezésünkre álló személyi feltételek szerint osztályozzuk.
A kollégiumi nevelés célja a bentlakásos intézmény sajátos eszközeinek és módszereinek felhasználásával a tanulók szocializációjának, kiegyensúlyozott és egészséges fejlődésének, a sikeres életpályára való felkészítésének segítése, személyiségének fejlesztése, kibontakoztatása.

A kollégiumi nevelő-oktatómunka céljai:

- az alapvető emberi és szabadságjogok, a gyermekeket megillető jogok érvényesítése,
- demokratikus, humanista, nemzeti és európai nevelési elvek alkalmazása,
- tanulók iránti felelősség, bizalom, szeretet és tapintat,
- intellektuális igényesség, kulturált stílus a pedagógiai tevékenységben,
- az alapvető erkölcsi normák betartása,
- az egyéni és életkori sajátosságok figyelembe vétele,
- a nemzeti, etnikai kisebbségi azonosságtudat tiszteletben tartása, fejlesztése,
- építés a tanulók öntevékenységére, önszervező képességére,
- a szülőkkel és a kapcsolódó iskolákkal való konstruktív együttműködés,
- a lemorzsolódások folyamatos csökkentése,
- a hátrányos helyzetű tanulók kiemelt segítése,
- tehetséggondozás: jól működő szakkörök, sportkörök működtetése,
- az aktív diákélet színtereinek folyamatos fenntartása,
- önfejlesztő magatartásforma kialakítása, fejlesztése,
- a rend és a fegyelem fenntartása,
- a meggyőzés eszközeinek alkalmazása,
- segítségadás a hátrányban lévőknek,
- tehetséggondozás,
- ösztönző ellenőrzés.

Céljaink eléréséhez kiemelkedő jelentőséget tulajdonítunk a szülőkkel történő együttműködésnek, a diákönkormányzat szerepének, külső kapcsolataink ápolásának, fejlesztésének.
Kollégiumunk hagyományai, légköre, folyamatosan korszerűsödő felszereltsége nevelési céljaink eléréséhez jó hátteret biztosít.

A tanulócsoportok szerepe a közösségi szellem formálásában:
A kollégiumi tanulócsoportok nálunk az intézményi sajátosságok miatt maguk az osztályközösségek. Mivel a kollégista idejének nagyobbik részét a tanulócsoportban tölti, nagyon meghatározó annak légköre, szellemisége, egymás között kialakuló kapcsolatrendszere.
A tanulócsoport feladata valamennyi tanuló pozitív irányú befolyásolása, az egyéni értékek felismerése, egymás tiszteletben tartása, egymás segítése a tanulásban és a beilleszkedési problémákban. Mások gondjainak, nehézségeinek felismerése, megoldása a csoportvezető nevelőtanár közreműködésével történik.

III.4. JÖVŐKÉP

Kollégiumunk jövőjét illetően a helyzetfeltárás sok nehézségre és problémára rámutat, valamint az alapprogram jelentős változásokat is generál. A változás tervezésénél ügyeltünk a kivitelezhetőségre. Ez azt jelenti, hogy olyan képet vázoltunk fel, amelyről tudjuk, hogy reális, és az adott időintervallumban, az adott feltételek mellett el is érhető. A kollégium - az iskolával és a szülővel együttműködve - hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló eredményesen fejezze be tanulmányait választott iskolájában. A tanuló a kollégiumi nevelési folyamat során elsajátítja a társadalomba való beilleszkedéshez és a családi életben, a hivatás gyakorlásában, az állampolgári létben az önálló életvitelhez szükséges alapvető ismereteket, képességeket, értékeket.

A környezeti nevelés alapelvei közül kiemelten kezeljük*:*

- a fenntartható fejlődést,
- a kölcsönös függőséget,
- az alapvető emberi szükségleteket,
- az emberi jogokat,
- a demokráciát,
- a biológiai és társadalmi sokféleséget.

Hosszú távú céljaink,
hogy környezettudatos állampolgárrá váljanak kollégistáink, ezért ki kell alakítani tanulóinkban:

- a környezettudatos magatartást, életvitelt,
- a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartást és életvitelt,
- a környezet értékei iránti felelős magatartást és annak megőrzésének igényét,
- a természeti és épített környezet szeretetét, védelmét,
- az egészséges életmód igényét.

Új tervek*:*

- Erdők Napja megszervezése minden év tavaszán
- több vetélkedő lebonyolítása,
- több kirándulás szervezése,
- intézmények, múzeumok látogatása,
- drog-prevenciós program folytatása,
- minél több tanulónk jusson el színházba

Tanulókkal kapcsolatos feladatok bővítése:

- kiemelten hátrányos helyzetű tanulók azonosítása
- egészségtelen családi légkör kiszűrése,
- felelőtlen életszemlélet, hirtelen hanyatlás kiszűrése,
- lelki segítségre szoruló tanulók kiszűrése,
- szülői háttér hanyatlása (munkanélküliség, betegség).

III.5. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA. HELYZETFELTÁRÁS ÉS ÉRTÉKELÉS

Feltételrendszer:

a) **Tárgyi-dologi feltételek, környezeti jellemzők**:

- Kollégiumunk Ásotthalom, Kiss Ferenc krt. 76. sz. alatt működik, Bedő Albert Erdészeti Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium néven az iskolával szoros egységet alkotva. Csaknem minden tanuló kollégista. Egy nagyobb, 160 fős épület 4 ágyas szobákkal, zuhanyzókkal, WC-vel blokkonként társalgókkal ellátva. Ezt fiúk lakják. Egy régebbi épület 60 férőhelyes, amelyben a kilencedikes fiúk laknak. Ebben

közös WC-k és zuhanyzók, mosdók találhatók, egy társalgóval. Itt a szobákban 6-10 tanulót helyezünk el. Az E-épület tetőterében helyezzük el a leányokat. Az egyes épületek felszereltsége megfelelő illetve korszerű.

b) A tanuló-összetétel jellemzői:

- Diákjaink közül kb. 1/5 rész a lányok, 4/5 rész a fiúk aránya.
- Zömében Csongrád, Békés, Bács-Kiskun és Tolna megyéből érkeznek. Kb. 50 %-ban valamilyen oknál fogva hátrányos helyzetűnek tekinthetőek. Minden évben érkezik határon túli magyar diákunk is.

c) Humán erőforrás:

- A kollégiumban feladatot ellátó pedagógusok valamennyien ebben az iskolában tanító kollégák. Egy-egy nevelő kollégiumban teljesített óráinak száma eltérő, illetve évente jelentősen változhat.
- Általában 7-8 pedagógus lát el nevelőtanári munkát a kötelező óráinak döntő hányadában és ugyanannyian segítik a kollégiumi nevelőmunkát kisebb részben.

d) Szabadidős lehetőségek

- A napi tanulmányi munka illetve az ebéd befejeztével tanulóink kimenőt kapnak 16^{00} óráig.
- Intézetünkben nagy hagyományai vannak a sportnak. A sportolás tárgyi feltételei biztosítva vannak. Szabadtéri sportpályák, kondicionáló terem és sportcsarnok állnak a sportolni vágyók rendelkezésére.
- Labdarúgó és kézilabda csapataink tornákon és bajnokságokon egyaránt részt vesznek. Diákjaink közül fele rendszeresen sportol, sokan egyesületekben igazolt játékosként.
- Évente átlagosan kb. 6-16 féle szakkört vagy érdeklődési kört működtetünk a legkülönfélébb érdeklődésűek számára.
- A kollégium szerencsés természeti környezetben, egy 10 hektáros parkban helyezkedik el, közvetlen szomszédságában pedig nagy kiterjedésű erdő terül el. (erdei séta, futás stb.)

e) **A pedagógiai folyamatokat kiegészítő, segítő rendszer**:

- A jövő feladatai közé tartozik a személyi és tárgyi feltételek további javítása. Várhatóan lehetőség lesz kollégiumi nevelő szakra jelentkezni posztgraduális képzés keretén belül.
- Pályázati lehetőségek kihasználásával a kollégiumi helységeket minél otthonosabbá szeretnénk tenni. Különböző sporteszközök, játékok, audiovizuális eszközök beszerzését tervezzük a jövőben. A számítástechnikai fejlesztésre is folyamatosan gondot fordítunk.
- A mindennapi kulturált életvitelhez, a tanulók életteréhez kapcsolódó objektumok; helyiségek, eszközök (iskolai ebédlő, kollégiumi konyha, audiovizuális berendezés, stb.) mind a környezeti esztétika színvonalát, a komfortosságot emelik.
- A tanulók minőségi ellátása, a róluk való szociális gondoskodás iránya lehetőségeinkhez képest folyamatos fejlődést eredményez.

Nevelési klíma:

- A jó tanár-diák viszony kialakítása a rendszeres törődéssel, odafigyeléssel, a diákok meghallgatásával, a diákok beleszólásával a kollégium ügyeibe, önállóságukkal, a pedagógusok rugalmasságával érhető el, amit egyik fő nevelési feladatunknak tekintünk.
- A pedagógiai munka dokumentumai megfelelő alapul szolgálnak a tanár-diák együttműködés folyamatos figyelemmel tartásának.

Külső kapcsolatok:

- Kapcsolatot és együttműködést a szülőkkel szülői értekezleteken, az iskolákkal telefonon, személyes megkereséssel, levelezéssel, e-mail-en keresztül tartunk.
- Egyéb intézményi, szakmai együttműködés a szóban forgó létesítmények, múzeumok, színház látogatása útján történik.
- Minden évben részt veszünk Szentesen a megyei kollégiumok sporttalálkozóján.

III.6. FEJLESZTÉSI TERV

- Felzárkóztatás, a tehetségek kiválasztása és gondozása, a pályaorientáció segítése:

A kollégium olyan változatos szervezeti és módszerbeli megoldásokat alkalmaz, amelyek segítségével az egyes tanulók közötti műveltségi, képességbeli, felkészültségi, neveltségi különbözőségeket kezelni képes.
A kollégium feladata a tanulók képességeinek felismerése, és kibontakoztatásuk segítése. Támogatja a tanulásban elmaradt és a fogyatékos tanulókat, biztosítja annak esélyét, hogy az iskolában eredményesen végezzék tanulmányaikat. Segíti a tehetséges tanulókat képességeik továbbfejlesztésében, tudásuk bővítésében.

- Az egészséges és kulturált életmódra nevelés:

A testi és mentális képességek folyamatos megőrzéséhez és fejlesztéséhez szükséges a megfelelő életritmus kialakítása, az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, a rendszeretet belső igénnyé válása, az ehhez kapcsolódó szokásrendszer megalapozása. A tanulók olyan ismereteket, gyakorlati képességeket sajátítanak el, szokásokat tanulnak meg, amelyek segítik őket testi és lelki egészségük megőrzésében, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében. Fogyatékos tanulók nevelése során kiemelt figyelmet kap a személyi higiénia, a saját állapot pontos megértére, a gyógyászati, illetve az egyéb speciális eszközök használata.

- A kollégiumi tevékenység szerkezete:

A kollégium - igazodva a közoktatási törvény rendelkezéseihez - a nevelési folyamat során a tanulói tevékenységeket - annak céljától, jellegétől függően - csoportos és egyéni foglalkozások keretében szervezi. Külön figyelmet fordít a nemzeti és etnikai sajátosságokra és a fogyatékos tanulók egyéni szükségleteire.

- A kollégium által kötelezően biztosítandó foglalkozások:

A foglalkozások során hangsúlyt kap a gyermekek irodalmi, képzőművészeti, zenei és vizuális képességeinek fejlesztése. Ennek során erősíteni kell a nemzet kultúrájához való kötődést, annak megismerését és szeretetét.

III.7. KOLLÉGIUMI FOGLALKOZÁSOK ÉS TÉMAKÖRÖK KERET TERVE

Kollégiumunk évi 37 nevelési héttel (12-13-14. évfolyamon 33-mal), minden héten egy kötelező csoportfoglalkozással számol. Ennek 60 %-ára, azaz 22, illetve 20 csoportfoglalkozásra teszi kötelezővé a rendelet azt, hogy az itt megjelölt témákkal foglalkozzunk a kollégiumban.

III.7.1. Az alapprogram végrehajtásához szükséges kötelező foglalkozások éves óraszáma:

A kollégiumi csoportfoglalkozások éves óraszáma

(A Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 59/2013 (VIII.9.) EMMI rendelet 2. melléklete alapján)

TÉMAKÖR	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	13–14. évf.
1. A tanulás tanítása	3	2	2	2	1
2. Az erkölcsi nevelés	2	2	2	1	1
3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	2	2	2	1	1
4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés	2	2	2	1	2
5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	1	1	1	1	1
6. A családi életre nevelés	1	2	2	3	3
7. Testi és lelki egészségre nevelés	2	2	2	2	2
8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	2	2	2	1	1
9. Fenntarthatóság, környezettudatosság	2	2	2	2	2
9. Pályaorientáció	2	2	2	2	2
10. Gazdasági és pénzügyi nevelés	2	2	2	3	3
11. Médiatudatosságra nevelés	1	1	1	1	1
ÖSSZESEN	**22 óra**	**22 óra**	**22 óra**	**20 óra**	**20 óra**

A kollégiumokban évi **37 nevelési héttel** (a 12–13–14. évfolyamon **33 nevelési héttel**), ezen belül minden **héten egy kötelező csoportvezetői foglalkozással** kell számolni. Az óraszámok minden évfolyamon lehetővé teszik, hogy a kollégiumok a tematikus csoportfoglalkozásokat – részben vagy egészben – a csoportvezetői foglalkozások keretében, vagy a felkészítő foglalkozások terhére szervezzék meg. A 13-14. évfolyamra vonatkozó óraszámok és követelmények a szakképzésben résztvevő pedagógiai foglalkozások alapját jelentik, amelyek ezekben a feladatokban résztvevő és nem tanköteles tanulók számára kollégiumi ellátást biztosító kollégiumok számára csak szakmai ajánlást jelentenek.

A további idő a csoport és a kollégium, valamint a csoport tagjainak ügyeivel, szervezéssel, közösségi feladatok megszervezésével telik:

Feladatok, témakörök

1. A nevelés alapelvei, célja, feladatai, eszközei, eljárásai.
2. A kollégiumi tanulók személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladatok.
3. A közössé fejlesztés pedagógiai feladatai, a diákmozgalom támogatása.
4. Beilleszkedési, magatartási nehézségek kérdései. Tanulási kudarcú tanulók felzárkóztatását segítő program.

5. Ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek.
6. A társadalom intézményeinek megismertetése.
7. Nemzeti és etnikai kisebbségeink kulturális, történelmi hagyományai.
8. Az érintett szülő, tanuló, osztályfőnök együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei.

III.7.2. A kollégiumi foglalkozások programterve a tematikus csoportfoglalkozások szervezéséhez és tartalmának meghatározásához

(A Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 59/2013 (VIII.9.) EMMI rendelet 2. melléklete alapján)

1. A tanulás tanítása

A kollégium a foglalkozások és a tevékenységek során támogatást nyújt abban, hogy a tanulók eredményesen fejezzék be választott iskolájukat.
Nagy jelentősége van az egyénre szabott tanulási módszerek elsajátításának, ezzel segítve az iskolai órákra való felkészülést, a jó eredmények elérését, a hátránnyal küzdők felzárkóztatását, a gyermekek tehetségének kibontakoztatását.
A tanulás tanítása, az ismeretszerzést és hasznosítást el segít beállítódások kialakítása nagymértékben hatással lesz egész felnőtt életükre, és el segíti helytállásukat a munka világában.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Sajátítsa el és legyen képes alkalmazni a hatékony tanulási technikákat.
- A tanuló – pedagógus segítségével – legyen képes a számára legalkalmasabb módszereket kiválasztani.
- Tudjon szelektálni a megszerzett ismeretek, információk között.
- Alkalmazza a tanulást segít hagyományos és modern eszközöket, használja a könyvtárat, és a feladatai megoldásához megfelel en tudja kiválasztani a szükséges szakirodalmakat.
- Legyen képes elemezni, értelmezni, rendszerezni a megszerzett ismereteket.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	3	2	2	2	1
Témák	**Tartalmak, tevékenységek**				
- különböző tanulási technikák és módszerek alkalmazása - a megszerzett és elsajátított ismeretek értelmezése, rendezése - a könyvtárhasználat rendje és módszerei	- Ismertessük az általánosan elfogadott tanulási módszereket, különös tekintettel a közösségben történ tanulásra. - Ismertessük az alapvető tanulási stílusokat, azok sajátosságait, az egyes stílusoknak leginkább megfelel , hatékony tanulási módokat. - Gyakoroltassuk az iskolai követelmények teljesítésére felkészít tanulási technikákat. - A gyakorlatban sajátítsa el a tantárgyhoz kapcsolódó ismeretek, tartalmi ele szabatos szóbeli és írásbeli megfogalmazását. - Elemezzék, értelmezzék, rendszerezzék a megszerzett ismereteket. - Könyvtárlátogatással segítsük el , hogy megfelel módon és hatékonyan tudj használni a könyvtár nyújtotta ismeretszerzési lehetőségeket. - Készítsük fel a diákokat a tudatos, tanulást segítő internethasználatra. - Kérjük számon a megszerzett ismereteket és vessük össze az alkalmazott tanulási technika kiválasztásával, megfelelőségével.				

2. Az erkölcsi nevelés

A kollégiumi nevelés során fontos, hogy a diákok megismerjék az alapvető erkölcsi normákat, és ezek a normák beépüljenek személyiségükbe, mindennapi életükbe, tevékenységükbe. Lényeges, hogy az erkölcsi nevelés a napi élet gyakorlatából, tapasztalataiból vegyen példákat, egyben készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra és azok kezelésére. A kamasz fiatalok esetében különösen jelentős, hogy segítsen számukra választ találni erkölcsi kérdéseikre, az esetleges problémáikra. Az erkölcsi nevelés nagy hatással van a közösség és az egyén életére egyaránt.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Lássa be az erkölcsi felelősség fontosságát.
- Gyakorlati és iskolai tapasztalatai, ismeretei révén ismerje fel a morális helytállás jelentőségét.
- Képes legyen megfelelő erkölcsi választásokra.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	2	2	2	1	1
Témák	**Tartalmak, tevékenységek**				
- erkölcsi érzék kifejlődése és szerepe - felelősség- és kötelességtudat - a munka megbecsülése - mértéktartás, együttérzés, segít készség	- Mutassuk be az embert, mint értékel és erkölcsi lényt. - Szerepgyakorlatokon keresztül, a drámapedagógia eszközeivel teremtsünk összhangot a lelkiismeret szabadsága és a személy erkölcsi felelőssége között. - Példákon keresztül utaljunk az erkölcsi értékek és az erkölcsi érzék kialakításának jelentőségére az emberi kapcsolatokban. - Irodalmi, történelmi személyiségek életén keresztül ismertessük a különböző erkölcsi választásokat és ezeket értékeljük. - Mutassunk be a mindennapi élet tapasztalataiból a morális helytállás jelentőségét, az egyéni döntések meghozatalában betöltött szerepét. - Ismertessük fel a diákokkal az erkölcsi kérdéseket felvet élethelyzeteket.				

3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A kollégiumi foglalkozások lehetőséget biztosítanak arra, hogy a tanulók elsajátítsák azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését.
Ennek révén kialakul bennük a szűkebb és tágabb közösséghez való tartozás, a hazaszeretet érzése.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje fel a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket.
- Tudatosuljon a közösséghez tartozás, a hazaszeretet fontossága.
- Váljon nyitottá más népek kultúrája iránt.
- Ismerje országunk és a magyarság nemzeti szimbólumait.
- Ismerje a magyar tudomány, kultúra és sport kiemelkedő személyiségeit.
- Legyen kell ismerete a település kultúrtörténetér l, hagyományairól.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Id keret (óra)	2	2	2	1	1
Témák	**Tartalmak, tevékenységek**				
- közösséghez tartozás,hazaszeretet	- Mutassuk be nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. - Történeti el adásokon keresztül alakítsunk ki pozitív attitűdöt a településhez, az				

- nemzeti, népi kultúránk értékei, hagyományai - a hazánkban élő nemzetiségek kulturális szokásai, emlékei, jelene - nemzetünk kapcsolódása Európához	országhoz, a nemzethez. - Ismertessük általában az Európához és az Európai Unióhoz való tartozásunk jelentőségét, történeti alapjait. - Mutassuk be a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket. - Ismertessük a nemzeti és az európai identitás kapcsolatát. - Egyéni témafeldolgozások révén mutassuk be a hazai nemzetiségek kulturális és nyelvi sokféleségét.

4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A kollégiumban folyó nevelés sajátos pedagógiai eszközei révén el segíti a demokratikus jogállam, a jog uralmára épül közélet működésének megértését.
A közösségi tevékenységek gyakorlásával a diákok átélhetik annak jelentőségét, hogy mit is jelent a felel s állampolgári részvétel a közügyekben a közösség és az egyén számára egyaránt.
Ez tágabb értelemben sokat segít a nemzeti öntudat erősítésében, és egyben összhangot teremt az egyéni célok és a közösségi jó között.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje a demokratikus állam működésének főbb elemeit (választási rendszer, helyi önkormányzatok, törvényhozás, kormány, igazságszolgáltatás, fegyveres testületek stb.).
- Legyen tisztában a jog szerepével a társadalmi életben.
- Értse meg az állampolgár és a társadalom együttműködésének fontosságát az egyéni és társadalmi célok elérése érdekében.
- Képes legyen belátni a kollégiumi diák-önkormányzat jelentőségét a kötelezettségek és a jogok gyakorlása során.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	2	2	2	1	2
Témák	**Tartalmak, tevékenységek**				
- a demokratikus jogállam felépítése - a felelős állampolgári magatartás jelentősége - a demokrácia elvei és gyakorlati megvalósulása - cselekvő állampolgári magatartás és törvénytisztelet	- Ismertessük a demokratikus jogállam működésének alapelveit, az állampolg fogalmát és az alapvető állampolgári jogokat. - Szerepjátékokon keresztül értessük meg a cselekvő állampolgári magatartás törvénytisztelet jelentőségét. - A diák-önkormányzati munka révén gyakorolja a közügyekben kifejtett hate együttműködés jelentőségét, a helyi és a tágabb közösségeket érintő probléma iránti érdeklődés fontosságát. - Tevékenyen vegyen részt a kollégiumi diákönkormányzat munkájában, így a demokratikus elvek megvalósításában, az önálló cselekvés, a megbízhat a kölcsönös elfogadás elsajátításában.				

5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A kollégiumi nevelés el segíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti és tapasztalati alapjai.
A közösségi lét, a csoporthoz tartozás, az egymás közötti interakciók el segítik a reális énkép és az önértékelés kialakulását, melyek a személyiségfejlődés meghatározó elemei.
Mód van a mások helyzetébe történ beleélés képességének kialakítására, mások elfogadására.
Ezek a képességek el segítik, hogy kulturált közösségi élet alakuljon ki a kollégiumban.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje meg az emberi kapcsolatok létrejöttét el segít , illetve gátló

személyiségvonásokat.
- Legyen tudatában, hogy a gondosan kiválasztott és mély emberi kapcsolatok mennyire értékesek az emberi együttélésben.
- Életkorának megfelel választékossággal legyen képes a társas kommunikációra.
- Alakuljon ki a tanulóban a választási lehetőségek felismerésének képessége, és döntési helyzetekben legyen képes e lehetőségeket mérlegelni.
- Váljék természetessé benne a másik ember személyiségének tisztelete és megértése, a helyes önismeret kialakítása, önmaga felvállalása.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	1	1	1	1	1
Témák	**Tartalmak, tevékenységek**				
- az önismeret és társas kapcsolati kultúra - az empátia és mások elfogadása - a tudás és tapasztalat jelentősége - társas kommunikáció	- Ismertessük az önismeret és a társas kapcsolati kultúra meghatározó jellemzőit. - A csoport aktív közreműködésével segítsük el a megalapozott önismeret kialakítását. - Mutassuk be a kulturált társas kapcsolatok, a helyes egyéni és közösségi élet szabályait. - Szerepjátékok segítségével alakítsuk ki, illetve fejlesszük a mások megértéséhez és tiszteletéhez szükséges képességeket. - Csoport előtti megmérettetés révén segítsük el a pozitív énkép kialakítását az eddig elsajátított készségekre és tudásra alapozva annak érdekében, hogy a diákok sorsukat és életpályájukat maguk alakítsák.				

6. A családi életre nevelés

A család mint a társadalom alapvető közösségi épít köve különös jelentőséggel bír a fiatalok kiegyensúlyozott személyiségfejlődésében.
A kollégiumnak éppen ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek, értékek megbecsülése.
A kamaszkorban kiépül párkapcsolatoknak is fontos szerepe van a későbbi családi közösség kialakításában.
Egymás tisztelete, a másik iránt érzett felelősség, a helyes szexuális kultúra és az erkölcsi értékek kialakítása dönt jelentőségű, melyben a kollégiumi nevelésnek fontos szerepe van.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam
- Ismerje a különféle szerepeket és szabályokat a családban.
- Tudatosuljon a családalapítás, családtervezés, a helyes párkapcsolat és felelősségvállalás fontossága.
- Ismerje meg a helyes szexuális kultúra jellemzőit és kialakításának jelentőségét a párkapcsolatokban.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	1	2	2	3	3
Témák	**Tartalmak, tevékenységek**				
- a család szerepe, jelentősége az egyén életében - együttműködés és felelősségvállalás a	- Példákon keresztül mutassuk be, hogy a családi élet színtere a csa otthon. - Ismertessük a család szerepét, jelentőségét az egészséges testi és				

családban - szexuális kultúra - családtervezés - konfliktusok a családban	fejlődés kialakulásában. Hangsúlyozzuk az idős családtagokkal val kapcsolattartás, együttműködés és támogatásuk fontosságát. - Mérjük fel, hogy kinek, mit jelent a család, az otthon. - Szemléltessük a családi munkamegosztást, ennek helyét és szerep családi közösségben. - Ismertessük a helyes, felelősségteljes párkapcsolat jelentőségét és kialakításának folyamatát. - Ismertessük a helyes szexuális kultúra jellemzőit és jelentőségét a férfi nő kapcsolatban. - Szerepjátékokon keresztül mutassuk be a családban el forduló konfliktusokat és kezelésük módját.

7. Testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életritmus és életvitel kialakítása, tudatosítása meghatározó jelentőségű a fiatalok számára.
A tanulók a kollégiumban olyan ismereteket, gyakorlati képességeket sajátíthatnak el, olyan szokásokat tanulhatnak meg, amelyek segítik ket testi és lelki egészségük meg rzésében, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében.
A kollégium sportélete nagymértékben hozzájárulhat az egészséges életmód kialakításához és fejlesztéséhez.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Legyen tisztában a helyes életritmus és életvitel személyiségre, testi fejlődésre kifejtett pozitív jelentőségével.
- Ismerje fel az egészséget fenyeget tényezőket, a szenvedélybetegségeket, és ismerje ezek megelőzésének módjait.
- Tudatosuljon és váljon napi gyakorlattá az egészséges életmód és a testmozgás, az egészségtudatos életmód.
- Legyen tisztában az egészség, a sport és a lelki élet egymásra gyakorolt hatásával.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	2	2	2	2	2
Témák	**Tartalmak, tevékenységek**				
- egészséges életmód és életvitel - a sport hatása a lelki egyensúly megteremtésében és megőrzésében - prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	- Ismertessük a rendszeres testmozgás és az egészségtudatosság kapcsolatát, az elhízás és a korszer! táplálkozás, egészséges életmód és életvitel összefüggéseit. - Ismertessük a káros szenvedélyeket, szokásokat, a teljesítménynövelő szerek használatának veszélyeit. - Mutassuk be és a gyakorlatban alkalmazzuk a rendszeres fizikai aktivitás és sport hatását a szervezetre. - Ismertessük az érzelem-, feszültségszabályozás és agresszió megelőzését a sport, a mozgással járó tevékenységek révén. - Diákköri tevékenységek révén a tanulók tapasztalják meg az egyéni felelősség és döntés jelentőségét az egészséges életvitel és a szabadidős tevékenységek megvalósításában.				

8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A hátránnyal élők iránt érzett felelősség, és az értük végzett önkéntes feladatvállalás megfelelő módon segíti a szociális érzékenység kialakulását a tanulókban.
A szűkebb és tágabb környezetünkben ilyen helyzetben él!kért végzett önkéntes feladatvállalás fontos személyiségfejlesztő hatással bír.
Az önkéntes feladatvállalási hajlandóság beépülése, megszilárdítása fontos nevelési feladat: a tudatos, felelősségteljes állampolgári lét alapvető velejárója.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Alakuljon ki segít! magatartás a fogyatékkal él!k iránt.
- Tudatosuljon az együttműködés és az egymásra figyelés fontossága.
- Legyen motivált önkéntes feladatvállalásra a hátrányos helyzet és halmozottan hátrányos helyzet társak iránt.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Id keret (óra)	2	2	2	1	1
Témák	**Tartalmak, tevékenységek**				
- társadalmi felelősségvállalás és szolidaritás - önkéntes feladatvállalás másokért - összetartás és együttérzés	- Ismertessük a hátrányos helyzet fogalmát. - Példákon keresztül mutassuk be a társadalmi felelősségvállalás fontosságát, a másokért érzett szolidaritás jelentőségét. - Ismertessük, hogy mit jelent fogyatékkal élni. - A segítő magatartás kifejlődése érdekében szervezzünk olyan diákkört, melyben beteg, idős emberek élethelyzetén javíthatunk. - Az együttműködés, egymásra figyelés képességének kialakítása érdekében élethelyzeteken keresztül mutassuk be az egyéni felelősség és a közös felelősségvállalás egymásra hatását. - Ismertessük a tágabb közösségért (kollégium, település) végzett önkéntes munka lehetőségeit és jelentőségét.				

9. Fenntarthatóság, környezettudatosság

A mai társadalmi, gazdasági helyzetben kitüntetett szerepe van a természeti környezet megóvásának.
A kollégiumi diáknak meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja.
Fel kell készíteni őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására, a környezet védelmét el segít tevékenységekre, közös cselekvésekre.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje fel a mindennapi életben el forduló, a környezetet szennyez anyagokat, a környezetre káros tevékenységeket, és kerülje is el ezeket.
- Legyen képes társaival együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani a kollégium belső és külső környezetét. Ne hagyja figyelmen kívül személyes élettereinek kialakításában a környezetbarát módokat.
- Részesítse előnyben a természetes, újrahasznosítható anyagokat.

- Legyen felkészülve a környezettudatos döntések meghozatalára, melyekben hasznosítsa a különböző tantárgyakban tanultakat.
- Legyen felkészülve arra, hogy érvelni tudjon a környezetvédő megoldások mellett.
- Váljék erkölcsi alapelvévé a természet tisztelete, környezete megbecsülése.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	2	2	2	2	2
Témák	**Tartalmak, tevékenységek**				
- a természet és az emberi környezet egymásra hatása - természeti erőforrásaink védelme - ipari termelés és a környezet védelme - 'gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan'	- Ismertessük, és lehetőségeink szerint mutassuk be a környezetre káros anyagokat és tevékenységeket. - Mutassuk be (pl. természetfilm segítségével) az ember és természet egészséges együttélését. - A gyakorlatban szervezzünk természeti környezetet védő tevékenységeket, akciókat. - Mutassuk be az újrahasznosítható anyagok sokszínű felhasználhatóságát. - A tanulók adjanak számot az iskolában tanultak felhasználásával arról, hogy miként tudnának segíteni környezetük megóvásában. - Ismertessük a környezetkímélő életmód előnyeit úgy egyéni, mint a közösségre gyakorolt hatása alapján.				

10. Pályaorientáció

A kollégium olyan feltételekkel rendelkezik, melyek az öntevékeny tanulói cselekvések révén biztosítják a képességeik kibontakoztatását, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják későbbi hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát.
A különféle szakkörökön, önképző körökön képessé válhatnak arra, hogy a számukra megfelelő pályaválasztásuk érdekében megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.
A pályaválasztáson túl egyben felkészülhetnek a választott életpályára is.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Legyen képes felismerni az önismeret szerepét a helyes pályaválasztásban, ismerje saját képességeit.
- Legyen képes mérlegelni saját pályaválasztási lehetőségeit.
- Tudjon önállóan tájékozódni a pályaválasztási dokumentumokban.
- Legyen képes megérteni a munkahelyi feladatokat és elvárásokat.
- Tudja alkalmazni az álláskeresés különböző technikáit, alakítsa ki a megfelelő kommunikációs stílust.
- Tudatosuljon benne, hogy élete során többször pályamódosításra kényszerülhet, ezért is van jelentősége a folyamatos tanulásnak, önképzésnek.
- Rendelkezzen megfelel ismeretekkel választott szakmájával, hivatásával kapcsolatban, munkaerő - piaci lehetőségeiről, munkavállalói szerepéről.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	2	2	2	2	2
Témák	**Tartalmak, tevékenységek**				
- tevékenységek és szakmák jellemzői - különféle életpályák bemutatása	- Mutassuk be a különféle szakmákat és a betöltésükhöz szükséges képességeket, adottságokat, ergonómiai elvárásokat. - Önismereti teszt segítségével mérjük fel a tanulók személyiségjellemzőit, érdeklődési körét és ehhez kapcsolódóan a pályaválasztási lehetőségeit. - Mutassuk be, milyen pályaválasztási dokumentumok léteznek és azok hogyan használhatók.				

- a munka világa és jellemzői - továbbtanulási lehetőségek	- Ismertessük és gyakoroltassuk az álláskeresés (bemutatkozás, interjú, pályázat írás stb.) különböző technikáit. - Mutassuk be, hogy a folyamatos tanulás, az újabb képzettség megszerzése mennyiben segíti a pályamódosítást, és munkanélkülivé válás esetén az újbóli elhelyezkedést.

11. Gazdasági és pénzügyi nevelés

A pénz világának, a helyes gazdálkodás alapvető szabályainak megismerésére a kollégium megfelelő helyet és lehetőséget biztosít a tanulók számára.
Működése egyben megfelelő példát mutat arra, hogy miként kell és szabad a javakkal ésszerűen gazdálkodni, a fogyasztás szerkezetét a lehetőségekhez viszonyítva megfontolt módon kialakítani.
Az egyéni és közösségi érdekek jól összehangolhatók a diák-önkormányzati munka révén.
Gyakorolhatók a döntés és a felelősség egymásra hatásából adódó helyzetek.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje a társadalmi, gazdasági problémák kialakulásának okait.
- Tanulja meg az ésszerű családi gazdálkodás kialakításának módszereit.
- Tudja alkalmazni a pénzkezelés különböző technikáit.
- Tudatosuljon benne a munka jelentősége, mint a javak létrehozásának, illetve megszerzésének eszköze.
- Legyen tisztában a vállalkozások szerepével, a kockázatvállalás fontosságával és veszélyeivel.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	2	2	2	3	3
Témák	**Tartalmak, tevékenységek**				
- a gazdaság működésének alapjai - a családi gazdálkodás - munka, fogyasztás és gazdálkodás - pénzkezelés technikái - vállalkozás és kockázat	- A helyes családi gazdálkodás bemutatása különféle családszerkezetben. - Példákon keresztül ismertessük, milyen problémák adódhatnak a társadalomban a helytelen gazdálkodás miatt és ezek milyen következményekkel járnak. - Ismertessük és a lehetőségeknek megfelel!en gyakoroltassuk a banki műveleteket (csekk kitöltése, bankkártya használata, pénzátutalás stb.). - Mutassuk be a munkával szerzett jövedelem és az ebből finanszírozható javak, szolgáltatások összefüggéseit. - Ismertessük a vállalkozás lényegét, alapvető formáit és a működési módjukat. - Példákon keresztül mutassuk be, mit jelent a kockázatelemzés, a kockázatvállalás, miért van ennek jelentősége, és melyek a veszélyei.				

12. Médiatudatosságra nevelés

A társadalmi élet szinte minden mozzanatát áthatják a különféle médiumok.
A diákok kollégiumi nevelésének szempontjából tehát fontos, hogy értsék az új és hagyományos médiumok nyelvét, a társadalom és a média kölcsönös kapcsolatát.
A médiatudatosságra nevelés során a megfelelő értelmező, kritikai beállítódás kialakításának és fejlesztésének meghatározó jelentősége van valamennyi korosztály számára.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Alakuljon ki kritikai érzéke a médiatartalmak megválasztásához.
- Képes legyen az online kommunikáció hatékony felhasználására.

- Ismerje a reklám hatását a fogyasztásra.
- Tanulja meg hatékony módon és megfelel mértékben felhasználni a számítógép és egyéb online média nyújtotta lehetőségeket.
- Ismerje meg a közösségi tartalmak etikus, jogszabályok szerinti használatának és felhasználásának szabályait.
- Tudatosuljanak az adatbiztonsággal, jogtudatossággal, a függőséggel (internet, számítógépes játékok) és egyéb veszélyekkel és azok elkerülésével kapcsolatos ismeretek.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	1	1	1	1	1
Témák	**Tartalmak, tevékenységek**				
- a média társadalmi szerepe - a reklám és a fogyasztás összefüggése - a médiatartalmak és a valóság összefüggése - az internet használatának szabályai, a helyes etikai magatartás és felelősség - a számítógép, az internetfüggőség veszélyei	- Ismerkedés a hagyományos médiával a különféle folyóiratokon, kiadványokon keresztül. - Az elektronikus médiák (internetes ismeretterjesztő oldalak, e-book stb.) használatának gyakorlása. - Reklámok céljainak, hatásainak bemutatása különféle (pozitív és negatív) példákon keresztül. - Jogszabályok, etikai el írások ismertetése a hagyományos média és az internet használat esetében. - Gyakoroltassuk különféle ismeretek hozzájutásának módjait az internetes keresők segítségével. - Az adatbiztonság szabályainak, megteremtési lehetőségeinek ismertetése. - Az internet- és játékfüggőség kóros hatásainak bemutatása.				

III.7.3. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges eszközök és felszerelések biztosítása

A nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló rendelet mellékletében, valamint a Magyar Közlöny 1998. évi 68. számában megjelent felsorolás szerint a szükséges eszközöket és felszereléseket fenntartónk biztosítja.

III.7.4. Napirend és a foglalkozások rendje

Vasárnap / szünetek utáni első tanítási napon

17.00-21.30	beérkezés

Tanítási napokon

5.45	ébresztő
5.45/– 6.00/6.30	reggeli készülődés, szobarend kialakítása,
6.20 - 6.45	reggeli
7.15	tanítás kezdete
7.30 – 12.30	délelőtti ügyelet időszaka kollégiumonként
13.30 – 14.30	ebédügyeleti időszak
12.30	a kollégiumok nyitása
12.30 – 16.00	délutáni kollégiumi ügyelet kollégiumonként és szintenként
13.30 – 15.55	szabadidő, kimenők, foglalkozások…
15.40 – 15.50	a kollégiumok elhagyása
16.00 - 19.00	szilenciumok
▪ 16.00 – 16.45	1. szilencium

- 17.00 – 17.45 2. szilencium
- 18.00 – 18.45 3. szilencium

18.30-19.15 vacsora
19.00 - 20.30 szabadprogram illetve kollégiumi programok
20.30 létszámellenőrzés
21.45 elcsendesedés
22.00 – 06.00 éjszakai ügyelet időszaka kollégiumonként és szintenként

Pénteken / a hét utolsó tanítási napján: 12.30-tól / utolsó tanítási órák után hazautazás (rövidített órák esetében 10.25-től)

Egyéni foglalkozások

Ezek a személyes törődést biztosító foglalkozások jó lehetőséget kínálnak arra, hogy a tanulók feltárják egyéni gondjaikat és segítséget kapjanak a tanórákra való felkészülésben.

A kötelező foglalkozások rendje

- szilencium /tanulószoba
- csoportfoglalkozás
- rendezvények

A kötelező tanulószoba időszakában minden kollégista **köteles számára kijelölt helyen a következő napi iskolai foglalkozásokra felkészülni**. A kötelező tanulószobai foglalkozásokat a házirend szabályozza. A nevelők szükség szerint szakjaiknak megfelelő segítséget tudnak nyújtani a tanulásban
A **szilenciumon** mindenkinek, aki tanulmányi eredménye alapján (külön rend szerint) nem kapott felmentést, a **felzárkóztatáson** annak a tanulónak, akit a szaktanár arra javasol. Kötelező továbbá részt venni a heti rendszerességgel tartott kollégiumi **csoportfoglalkozásokon**, melyet minden csoport a csoportvezetőjével állandó időpontban tart a **szilenciumi időn kívül.**

A kötelezően választható foglalkozások rendje

A kollégiumban felzárkóztatásra, fejlesztésre külön foglalkozások kerülnek megszervezésre, melyekből, egynek a választása kötelező.

A szabadon választható foglalkozások rendje

A kollégiumban a szabadidő hasznos eltöltésére, fejlesztésre különböző foglalkozások megszervezése történik, melyeken a részvétel igény szerint történik.

III.7.5. A szabadidő hasznos eltöltését szolgáló foglalkozások

A délelőtti **tanítás után** érkeznek meg diákjaink második otthonukba, a kollégiumba. Mivel minden irányban fejleszteni kívánjuk a képességeiket a tanulás mellett a szabadidő hasznos eltöltésével is, ezért célunk az, hogy a szabadidővel biztosítsuk tanulóink számára az érzelmi és fizikai feltöltődést, a kikapcsolódás lehetőségét. A szabadidős foglalkozások nagymértékben lehetőséget adnak a sportra és az egészséges életmódra nevelésre is, melyek iskolánk legfőbb célkitűzései közé tartoznak.

III.7.5. Csoportfoglalkozások kiemelt feladatai

A heti rendszerességgel a nevelőtestületből kijelölt csoportvezető irányításával vezetett csoportfoglalkozások legfontosabb feladata, a közösség tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett

tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatot gyűjthetnek. A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy csoportvezetői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

i)A tanulók fejlődését, tehetséggondozását, felzárkóztatását, pályaválasztását, középiskolai kollégiumok esetén az önálló életkezdést elősegítő tevékenység elvei

Minden diák állandó, irányított, inger gazdag pedagógiai környezetben kell, hogy érezze magát, ezzel biztosított a kellő motiváltság és a megfelelő figyelem. A kollégiumi nevelők kerülnek a legközvetlenebb kapcsolatba a diákokkal. Hiszen ők vezetik a szilenciumokat, és ők látják el a kollégiumokban az ügyeleti feladatokat. Ezzel személyre szabottan végzik a nevelő-oktató munkájukat, ami a beszélgetések, a felzárkóztató foglalkozások, a tanulás-módszertani gyakorlatok, a tehetséggondozás, a csoportfoglalkozások és a szakkörök kereteiben valósulnak meg.

Fontos, hogy a diákok olyan tapasztalatokkal és tudással is gazdagodjanak, amit az iskolai keretek nem biztosítanak. Így lehetőségük van arra, hogy felkészüljenek a továbbtanulás és az önálló életkezdés nehézségeire.

ii) A hátrányos helyzetű tanulóknak szervezett felzárkóztató, tehetséggondozó, társadalmi beilleszkedést segítő foglalkozások terve

A csoportvezetők kiemelt feladata, hogy felismerjék és segítsék a hátrányos helyzetű tanulókat. A társadalmi beilleszkedést és a felzárkóztatást a nevelő és a diák közötti beszélgetéssekkel és a kollégiumi csoportfoglalkozás keretében speciális témák feldolgozásával valósítják meg. A kollégiumi nevelő az osztályfőnökkel összehangoltan és egymást segítve végzi felzárkóztató munkáját. Ezen kívül a nevelő állandó kapcsolatot teremt a szülőkkel, és együttesen próbálják a problémákat megoldani. Ha a nevelő ezen keretek közt nem tud pozitív változást elérni a hátrányos helyzetű tanulónál, akkor szakemberhez irányítja a diákot.

iii) A kollégiumi közösségi élet fejlesztésének módszereit, eszközeit a művelődési és sportolási tevékenység szervezésének elvei

<u>Az erkölcsi nevelés terén</u>

- az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása,
- a toleranciára való nevelés a különböző ideológiai, vallási, világnézeti felfogásokkal, nézetekkel szemben,
- az egymás iránti tisztelet kialakítása, a másság elfogadása,
- gyerekeinket az erőszak mindennemű elutasítására neveljük,
- diákjaink tanulják meg a konfliktusok vállalását, azok kezelését és feloldását!

Feladatunknak tartjuk a másik emberrel való együttműködési készség fejlesztését, úgy, hogy a gyerekek aktívan részt vegyenek a közéleti munkában és meg tudják óvni a közösségi értékeket.

<u>Demokratikus és humanista értékrendszerre való nevelés</u>

Gyerekeink ismerjék meg a nemzeti értékeinket és hagyományainkat! Szeressék a szülőföldet és az anyanyelvet! Tanulják meg nemzeti szimbólumainkat (zászlónkat, himnuszunkat, címerünket, szózatunkat) tisztelni! Ismerjék meg az etnikai kisebbségek és a határon túl élő magyarság problémáit!

Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, a kollégiumi és a helyi közéletben való részvételre.

A tanulmányi munka színvonalának emelése

Felzárkóztató foglalkozásokat szervezünk azok számára, akik valamilyen okból lemaradtak a tanulásban. Igyekszünk felkutatni a lemaradás okait, kijelölni a lehetséges haladási irányt, megválasztani a helyes tanulási módszereket, és nyomon követni az eredményeket.
Feladataink közé soroljuk a tehetségfejlesztő foglalkozások szervezését is, ahol a tehetséges gyerekeinket versenyekre készítjük fel, segítséget nyújtunk nekik különböző pályázatok megírásában és ösztönözzük őket, hogy részt vegyenek felvételi előkészítőkön.
A speciális ismereteket adó csoportfoglalkozásokon a szociális viselkedés szabályait illetve a szociális értékrend megőrzésére vonatkozó ismereteket szeretnénk feldolgozni. Ezek megvalósítását kiscsoportos és kollégiumi szintű foglalkozások keretében tervezzük. A kiscsoportos foglalkozások témakörei a következők lehetnek: viselkedéskultúra, önismeret, beszédkultúra, káros szenvedélyek, környezetvédelmi ismeretek, alkotmánytan, alkotmányjogi ismeretek, stb. Kollégiumi szinten foglalkozunk a környezetvédelemmel, Pusztamérges és környékével, valamint Csongrád megye bemutatásával, külföldi utak élménybeszámolóival, diákpályázatok ismertetésével és az egészséges életmóddal.
Előadásokat tartunk a helyes tanulási módok kialakításáról és a már meglévő módszerek továbbfejlesztéséről.

Környezeti és természetvédelmi nevelés

Célunk az, hogy a diákokat korszerű környezeti világképpel rendelkező személyiségekké neveljük. Életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére törekvés váljon meghatározóvá! Szerezzenek személyes tapasztalatokat a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén.
A **szobarend kialakítása nemcsak kötelező, de egyben verseny is.**
Intézményünk környékének tisztántartását napi feladatunknak tekintjük. A kollégiumot körülvevő virágoskert kiválóan alkalmas arra, hogy tisztaságáról, ápoltságáról a tanulóink is gondoskodjanak.

Egészséges életmódra nevelés

Kollégiumunkban a szabadidős tevékenység keretében fontos helyet foglal el a sport. Célunk az, hogy a sportolás sajátos eszközeivel hozzájáruljon ahhoz, hogy a tanulók az egészséget saját értékrendjükben kiemelt helyen kezelő személyiséggé váljanak. Olyan fiatalokká, akik ismerik és igénylik a mozgásos játék, a versengés örömét és megbecsülik társaik teljesítményét. Ezenkívül a kollégiumban végzett rendszeres sporttevékenység megelőzi a rossz szokások kialakulását.
Az egészségnevelés terén:
- Fontosnak tartjuk a testi szükségletek alapvető érvényesítését, melyben segítünk kialakítani a tisztálkodás, étkezés és öltözködés kultúráját.
- Célunk az egészséges életritmus kialakítása (napirend és életrend).
- A káros táplálkozási szokások megelőzése, a rendszeresség és a tudatosság kialakítása az étkezésben (mindig azonos időpontban történjen és kulturált körülmények között).
- Tudatosítjuk a gyerekekben a testi higiénia fontosságát, a testápolás elmulasztásának kockázatát és biztosítjuk a testápolás lehetőségét.
- Foglalkozunk a párkapcsolatokkal, a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel, a meggondolatlan nemi élet lehetséges következményeivel.
- Törekszünk a káros szenvedélyek kialakulásának megelőzésére és felhívjuk a figyelmet az új veszélyekre (AIDS, kábítószer, alkohol, dohányzás). A már meglévő

szenvedélyeket orvosoljuk olyan ismeretek átadásával, amelyek elősegíthetik a tanulók egészségének megőrzését. Legfőbb célunk a dohányzásmentes kollégium kialakítása, melynek megvalósítását nagymértékben segíti iskolánk Egészségnevelési és Környezeti nevelés Munkacsoportja (EKM).

iv) A gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenység

A gyermekvédelmi feladatok ellátásánál alapvetően kétféle szempont alapján kell dolgoznunk. Egyrészt figyelni kell a kollégiumokba bekerülő egyre több **hátrányos helyzetű tanulóra**, másrészt a **társadalmi veszélyforrásokra**: úgymint a drogokhoz és az alkoholhoz való hozzájuthatóságra, a szélsőséges szektákra és politikai csoportosulásokra stb.

"Lakva ismerszik meg az ember" - tartja egy közmondás. A tanulókkal együtt töltött idő folyamán alakul ki a tanuló és a nevelő között az a viszony, amikor is megismerhetik egymást, és a tanár felfedezheti a tanítványában szunnyadó képességeket. És ha ez a kapcsolat létrejön, akkor a nevelő hatékonyabban és lényegesen gyorsabban tud beavatkozni a veszélyek észlelése esetén. Sőt, ami még fontosabb, és ami prioritást élvez az előbb említett beavatkozásnál, meg is tudja előzni és ki is tudja szűrni az agresszív hatásokat, amik a tanulókat érhetik. **Az ifjúságvédelmi felelős, a kollégiumi életet is koordinálja gyermekvédelmi szempontból. A munkáját a kollégiumi nevelőkkel** - ezen belül **főleg a csoportvezetőkkel** -, az illető **osztályokban tanító tanárokkal** illetve **osztályfőnökökkel** együttműködve végzi. A feladatok között szerepel a szükség szerinti **családlátogatás, az érintett nevelők előadásokon és tanfolyamokon való részvételének intézése, személyes elbeszélgetéseken célirányos megszervezése**. Az eredményeket, az esetlegesen felmerülő problémákat **megbeszéléseken** vitatjuk meg. Ezután következhet - ha szükséges - az **illetékes hatósági szervekkel** való kapcsolatfelvétel (gyámügy, drogambulancia, rendőrségi szakemberek, orvos stb.).

v) A kollégium hagyományai és továbbfejlesztésének terve

A legtöbb program az iskolai rendezvényekkel közösen történik.

IV. AZ ISKOLA EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAMJA

IV.1. EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM

IV.1.1. Bevezetés

Az ENSZ Egészségügyi Világszervezete (WHO) megfogalmazása szerint az iskola az oktatási nevelési feladatokon túl egy egészségfejlesztő intézmény is, amely folyamatosan fejleszti környezetét. Ez elősegíti azt, hogy az iskola az élet, a tanulás és a munka egészséges színtere legyen.

Mi az egészség, az egészségfejlesztés és az egészségnevelés?

Az **egészség** nem a betegség hiánya, hanem a testi, lelki, szociális jólét állapota. Ezen meghatározás (WHO) Alkotmánya, 1948.) helyes kiindulópont, de mindenképpen hangsúlyozni kell, hogy az egészség nem passzív állapot, hanem folyamat, amely életmódunkkal, környezetünkkel kapcsolatban van. Az egészség megőrzése elengedhetetlen, fontos eszköz életcéljaink megvalósítása során.

Az **egészségfejlesztés** az összes nem terápiás egészségjavító módszer gyűjtőfogalma, így magában foglalja a korszerű *egészségnevelés, a prevenció, a mentálhigiénia, az egészségfejlesztő szervezetfejlesztés, az önsegítés* feladatait, módszereit. Iskolánk egészségnevelési programja a fenti témaköröket kiemelt feladatként kezeli. Az egészségfejlesztés folyamata elengedhetetlen, hiszen képessé teszi az embereket arra, hogy egészségüket kontrollálják, javítsák.

Az egészség megtartása és fejlesztése elképzelhetetlen az egészségnevelés nélkül. Az **egészségnevelés** olyan változatos kommunikációs formákat használó, tudatosan létrehozott tanulási lehetőségek összessége, amely az egészséggel kapcsolatos ismereteket, tudást és életkészségeket bővíti az egyén és környezetében élők egészségének előmozdítása érdekében.

Az egészségünk megőrzése, életünk védelme érdekében **minden tanév megkezdésekor ismertetésre kerülnek** az intézményre vonatkozó **munkavédelmi, balesetvédelmi és tűzvédelmi** szabályok, valamint alapfokú **elsősegély-nyújtási alapismeretek**.

Az elsősegély-nyújtási alapismereteknél az alábbi témaköröket érintjük:

12. Az elsősegélynyújtás: célja, tájékozódás, körülmények megfigyelése, mentőhívás
13. A sérült vizsgálata: eszmélet, légzés, keringés vizsgálata
14. Eszméletlen, jól lélegző sérült ellátása
15. A stabil oldalfekvő helyzet kivitelezése
16. Teendők légúti idegen test esetén
17. Újraélesztés
18. Sérülések és ellátásuk:
    - sebellátás
    - vérzések fajtái és ellátásuk
    - szemsérülések
    - belső vérzések
    - égés
    - savak és lúgok okozta sérülések
    - rándulás és ficam,
    - törések
    - agyrázkódás

19. Sokk: okai, tünetei, ellátása
20. Mérgezések
21. Áramütés okozta veszélyhelyzet: felismerése, a sérült kimentése
22. Rosszullétek és ellátásuk: ájulás, epilepszia, alacsony vércukorszint, szívinfarktus-gyanú

IV.1.2. Jogszabályi háttér

Az alábbi felsorolás tartalmazza azokat a jogszabályokat, melyek az iskola és az egészségvédelem, egészségfejlesztés szoros kapcsolatára utalnak.

1. A 2003. évi LXI. törvénnyel módosított 1993. évi LXXIX. törvény a Közoktatásról 48. § (3) bekezdés.
2. A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. (XII.17.) Kormányrendelet.
3. A 96/2000. (XII.11.) országgyűlési határozattal kiadott „Nemzeti stratégia a kábítószer-fogyasztás visszaszorítására".
4. A 1036/2003. (IV.12.) Kormány határozat a 96/2000. Országgyűlési határozat rövid és középtávú céljainak végrehajtásával kapcsolatos kormányzati feladatokról.
5. A 46/2003. (IV.16) Országgyűlési határozat, az Egészség Évtizedének Johan Béla Programjáról.
6. A nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló 1999. évi XLII. törvény.
7. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 38. § (1) és (2) bekezdése.
8. Az iskola egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX.3.) Népjóléti minisztériumi rendelet 2. és 3. számú melléklete.
9. A kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető, betegségek megelőzését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról szóló 51/1997. (XII.18.) Népjóléti minisztériumi rendelet.
10. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény.

IV.1.3. Az egészségnevelés célja

Társadalmunk egyik alapvető gondját ma az életminőség romlása, az indokolatlan halálozások arányának rohamos emelkedése okozza.
Az egészségnevelés legfontosabb célja és feladata az elsődleges prevenció, a betegségeket előidéző tényezők korai felismerése és elkerülésére irányuló tevékenység, ami a veszélyeztetett emberekre irányul. A veszélyeztetett csoportok közül az általános iskolások, és a középiskolások a leginkább veszélyeztetettek, hiszen fiatal szervezetük állandó fejlődésben van és az egészséges felnőtté válás folyamatát számos veszélyforrás fenyegeti (dohányzás, alkohol, kábítószerek, AIDS, stb.). A veszélyforrások szakszerű megismerése, kivédése, helyes kezelése – a szülőkkel közösen – az iskolai oktató-nevelő tevékenység egyik kiemelkedően fontos és nehéz feladata.
Az iskolai egészségnevelés célja, hogy a tanuló megértse a saját egészségvédelmének jelentőségét, és rendelkezzék azokkal a szükséges ismeretekkel, jártasságokkal, amelyekkel környezetét, egészségi feltételeinek javítását, az egyes emberek, valamint a közösség egészségének a védelmét cselekvően megteremtheti.
Az egészségnevelési program célja, hogy a tanulók ismerjék meg az egészségvédelem kiemelt kérdéseit, így:

- Az életkorral járó biológiai, pszicho-higiénés, és életmódbeli tennivalókat
- A társkapcsolatok egészségi, etikai kérdéseit
- Az egészségre káros szokásokat

- Az antihumánus szenvedélyek problémakörét
- Az egészséges életvitelhez szükséges képesség fejlesztésének lehetőségeit
- Az egészség = érték tudatosítását

A program kidolgozásával az is a célunk, hogy eredményeképpen csökkenjenek az ártótényezők és erősödjenek a személyiségfejlesztő hatások:

- Információközlés: az életkorral bővülő és mélyülő ismeretek átadása
- Önismeret fejlesztés: pozitív énkép, önbecsülés kialakítása, belső lelki egyensúly megteremtése
- Társismeret fejlesztés: kapcsolatok, társkapcsolatok, csoportszerveződés, csoportban folyó munka, tájékozódás a társas környezetben, a társas kapcsolatokban
- Döntéshozó képesség fejlesztése: tanulják meg a lehetséges döntések közül, a körülmények ismeretén alapuló legjobb választás meghozatalát, tanulják meg a pozitív minták követésének értékét, szerezzenek jártasságot a veszélyhelyzetek felismerésében, kezelésében
- Stressz-kezelés: ismerjék meg a valós élethelyzetekben keletkező szorongások feloldásának technikáit, az egészséges és biztonságos élet értékeit
- Egészség-szemléletű magatartás kialakítása: az egészséges életmód testmozgás, a helyes táplálkozás, a káros szerek fogyasztásának elutasítása, az egészségi állapot rendszeres felülvizsgálata, stb.

A megelőzés területei

Az *elsődleges megelőzés* a betegségeket előidéző tényezők korai felismerésére és elkerülésére irányuló tevékenység. Az egészségfejlesztés az egészségi állapot erősítésére irányul. Ide tartozik többek között, pl.:

- Az egészséges táplálkozás
- Aktív szabadidős tevékenységek
- Mindennapos testmozgás
- Személyi higiéné
- Lelki egyensúly megteremtése
- Harmonikus párkapcsolat és családi élet kialakítása és fenntartása
- Családtervezési módszerek
- Egészségkárosító magatartások elkerülése
- Járványügyi- és élelmiszerbiztonság megvalósítása
- Fogorvosi ellátás, ellenőrzés rendszeres igénybevétele

A *másodlagos és harmadlagos megelőzés* a már meglévő betegségeknek és hatásainak a feltartóztatását vagy lassítását kívánja elérni korai kórmegállapítás és megfelelő kezelés révén, vagy a betegség visszatérését akadályozza, illetve az idült állapot súlyosságának csökkentését célozza, például hatékony rehabilitáció segítségével.

Az egészségnevelési tevékenységnek át kell szőnie az iskolai élet egész területét, hiszen jól tudjuk, hogy az oktatási tevékenység mellett a mindennapok gyakorlatában alapvető szociális technikák gyakorlása is folyik. Az egészségnevelés nem egy-egy pedagógus feladata. A tanári testület minden tagjának személyes példamutatással kell pozitív mintát adnia.

Országunk egészségi állapot mutatóit elemezve megállapíthatjuk, hogy Magyarországon nagyon kedvezőtlenek a népegészségügyi adatok. Kiemelkedően magas a keringési-, daganatos-, az emésztőrendszeri- és pszichés megbetegedések száma. Ha belegondolunk, – életmódbeli-, táplálkozási szokásainkat vizsgálva – nincs min csodálkoznunk, láthatunk összefüggéseket. A minden szinten rohanó, hajszolt életmód,

a folyamatosan fokozódó tempó, és elvárások törvényszerűen felőrlik az emberek többségének egészségét. Nincs ételünk, nincs italunk, amiben ne lenne tartósítószer, („E-330, E-stb. vitamin"), állományjavító, ízfokozó, színezékanyag, nem beszélve a mennyiségi és minőségi termelést-termesztést „segítő" vegyszerek tonnáiról, ami végső soron bennünk gyülemlik föl! Az anyagi haszon érdekében bárkin és bármin keresztül gázoló nagyipar és kereskedelem szemében mi egyszerű állampolgárok nem egészséges életre vágyó emberek vagyunk, hanem egyszerűen „a fogyasztó", egy statisztikai adat, akinek szerepe – a fogyasztó társadalom létszámának növelésén túl – az élet körforgásában mindössze annyi, hogy a profit alapjául szolgáló apró fillért, forintot, dollárt számára beszolgáltassuk.
A kormány megalkotta az Egészség Évtizedének Nemzeti Programját (2001-2010).
Hazánk csatlakozása az Európai Unióhoz lendületet ad a program sikeres végrehajtásához. A program célja, hogy minden magyar állampolgár a lehető legegészségesebben éljen és ennek eredményeképpen 10 év elteltével legyen 3 évvel magasabb a születéskor várható élettartam, mindkét nem esetében.

A program a cél elérését két úton határozza meg:
1. az állampolgárok egészségének védelme és fejlesztése.
2. a főbb betegségek, halálokok gyakoriságának csökkentése.

A program prioritásai a lakosság egészségi állapotának egészségügyi gondjaiból indulnak ki.

Cél:
1. Már a fogantatástól kezdve biztosítani az egészséges élet lehetőségét mindenkinek.
2. A család mellett az iskola váljék az egészségfejlesztés alapvető színterévé. El kell érni, hogy a tanulók az egészséget értékként kezeljék.
3. Elfogadtatni, hogy az ifjúság egyszer elmúlik (s ha egyszer elmúlott, vissza már nem kapod…), az időskori betegségek elkerülését ifjúkorban kell elkezdeni.

Az egészséges életmódra való nevelés nemcsak azért feladatunk, mert a program céljainak megvalósításában az iskolát is megjelöli, hanem azért is, mert a tanulók idejük nagy részét itt töltik, így nyílhat lehetőségünk arra, hogy ebből a „munkából" is kivegyük a részünket.

Ne feledjük az egészséges életmódra való nevelés három fő irányát:
1. testi nevelés
2. lelki nevelés
3. szociális nevelés.

Az egészséges életmódra nevelés fontosabb alapirányai:
- általános egészségügyi ismeretek
- egészséges táplálkozás
- személyi környezet és higiénia
- rendszeres testmozgás
- károsító hatások csökkentése
- betegségek megelőzése

IV.1.4. Iskolánk egészségnevelési céljai

1. Rövid távú céljaink:
- Az egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretanyagok elsajátíttatása: egészséges táplálkozás, a káros szenvedélyek (alkoholfogyasztás, dohányzás, stb.)

következményeinek tudatosítása, a rendszeres testedzés fontosságának hangsúlyozása, az „ép testben ép lélek” mondásunk igazságtartalmának igazolása, bizonyítása.

- Az emberi test élettani folyamatainak megismerése kapcsán az ok-okozati összefüggések feltárása (prevenció).
- Küzdelem a drogfogyasztás ellen.
- A lehető legtöbb alkalommal (a lehető legtöbb pedagógus tolmácsolásában) tudatosodjon, hogy a legfőbb kincsünk az egészségünk, amelyet elveszítenünk – saját hibánkból különösen – nagy bűn.

2. Középtávú céljaink:

- Tanulóink komplex ismeretekkel rendelkezzenek az egészségmegőrzés terén.
- Értsék meg, hogy egészségük megőrzéséért tudatosan kell cselekedniük.
- A diákok ismerjék föl környezetükben is a negatív hatásokat, erősödjön meg bennük a „nemet mondás” képessége.

3. Hosszú távú céljaink:

- Olyan ismeretanyaggal rendelkező tanulók nevelése, akik felnőttként maguk, szeretteik és a környezetükben élők egészségére is vigyáznak. Életmódjukat, tetteiket a tudatos egészségmegőrzés jellemzi, harmonikus, vidám, kiegyensúlyozott életet élnek.

IV.1.5. Az iskolai egészségnevelés területei

- Az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe
- A szenvedélybetegségekkel való foglalkozás, a dohányzás, az alkoholfogyasztás, a droghasználat megelőzése
- A szexuális felvilágosítás a szexuális nevelés, a családtervező magatartás alapjai, az AIDS megelőzése
- A betegség, és a gyógyulást segítő magatartások (elsősegélynyújtás, gyógyszerhasználat)
- A környezeti ártalmak (zajártalom, rezgésártalom, levegőszennyezés, vízszennyezés, talajszennyezés, hulladékkezelés)
- A testedzés, a mozgás, a helyes testtartás
- Személyes biztonság (kockázatvállalás, közlekedés)
- A testi és a lelki higiénia
- Barátság, párkapcsolatok
- A fogyatékosok és a hátrányos helyzetűek elfogadása, integrációja

IV.1.6. Iskolánk egészségneveléssel összefüggő feladatai

- Egészséges életmódra nevelés a tanítási órákon
- Mindennapos testmozgás
- Iskolai étkeztetés
- Személyiség fejlesztése, mentálhigiénés koncepció
- Küzdelem a káros szenvedélyek és a kábítószer fogyasztása ellen
- Problémakezelés az iskolaorvossal és a védőnővel együttműködve
- Szülők és a család bevonása a programokba
- Környezeti nevelés

IV.1.6.1. Az egészséges életmódra nevelés a tanítási órákon

Célok:

- Alapvető ismeretek átadása
- Az egészséges életmóddal kapcsolatos tananyagok hangsúlyozott tanítása
- A tanulók ráébresztése arra, hogy életmódjuk és környezetük nagymértékben befolyásolják egészségi állapotukat
- Hasonlítsuk össze más országokban az egészségügy különböző vonatkozásait, illetve a tudatos egészségmegőrzés eltérő módjait
- Ismerjék meg a tanulók a legáltalánosabb betegségeket, valamint az egészségi állapot és életmód közvetlen összefüggéseit
- Fel kell hívni tanulóink figyelmét a civilizációs betegségekre, kockázati tényezőkre
- Ismerjék meg saját testük felépítésének és működésének alapjait, az egészséges életmód szabályait
- Mindig az adott ismeret, a mindennapi élet, az egészséges életmód kapcsolata legyen a lényeg
- A tudatos környezetvédelem nemcsak egészségügyi, hanem társadalmi feladat is
- A tantárgyi és tantárgyak közötti koncentrációs lehetőségek alkalmazása.

Az egészséges életmódra nevelés elsőrendű célja a tananyag ismeretanyagának elmélyítése, az összefüggések megláttatása, a megelőzés jelentőségének tudatosítása.
Bár a biológia elsőrendű szerepet tölt be abban, hogy kialakítsa az egészséges környezet és az egészséges életmód iránti igényt, a tantárgyak közötti koncentráció hangsúlyozása, alkalmazása e téren különösen jelentős.
Tulajdonképpen nem is létezik olyan tantárgy, amelyik valamilyen módon ne tudná szolgálni az egészséges életmódra nevelést. Bár az oktató-nevelő tevékenység, *az egészséges életmódra nevelés* alapvetően az iskolában történik, nem csak egy-egy tanórán és nem csak az iskolán belül kell megvalósulnia, hanem mindenütt, a hétköznapi életben is! Ez *minden felelősségtudó ember feladata és kötelessége!* Az egészséges életmódra való nevelésre sok lehetőség van iskolán kívül is pl.: kirándulások, kiállítások, előadások, ismeretterjesztő filmek megtekintése, stb.

<u>Az egészséges életmódra való nevelés lehetséges módjai:</u>

- A tanítási órák keretén belül az egészséges életmóddal kapcsolatos tananyagok hangsúlyozott oktatása
- Az egészséges életmóddal kapcsolatos tananyagok szóbeli számonkérése
- Igényes házi dolgozatok készítése, pl. a helyes táplálkozásról, a személyi higiéniáról, a környezetet károsító hatásokról, a rendszeres testmozgás szükségességéről, a betegségek megelőzéséről, stb.
- Kiselőadások készítése, pl. a gyógynövényekről, védőoltásokról, vitaminokról, természetvédelmi területekről, kórokozókról, stb.
- Az oktatás során elsődleges feladatunk a megelőzés, ami az eddigi módszerekkel segíthető, megvalósítható
- A szemléltetés minden formáját használjuk ki, pl. szakkönyvek, lexikonok, tájékoztatók, kirándulások, állatkert, botanikus kert, stb.
- Vitafórum szervezése az egészséges életmóddal kapcsolatos témakörökben
- Egészségügyi vetélkedő megszervezése
- Szorgalmi feladatok értékelése és egyben annak elérése, hogy az egészséges életmód és az egészséges környezet kialakítása igénnyé váljon
- Önálló ismeretszerzés igényének kialakítása, pl. érdekességek gyűjtése könyvekből, szelektált TV nézés, szakfolyóiratok, szakkönyvek olvasása, rendszeres könyvtárlátogatás, napi tájékozottság.

Minden pedagógustól elvárható, hogy minden tanórán pozitív példát mutasson. Különösen fontos feladat hárul az osztályfőnökökre, a biológia, a kémia és a testnevelés szakosokra. A 28/2000. (IX.21.) Oktatási minisztériumi rendelet az osztályfőnöki órákra meghatározott óraszámban kötelező, egészségvédelmet szolgáló tananyagot ír elő. Biztosítani kell az egészséges életmódhoz szükséges tárgyi és létesítményi feltételeket. Az iskola feladata, az egészségügyi szűrések megszervezése és számontartása, valamint a munkahelyi környezet értékelése, a balesetek megelőzése, a biztonsági előírások betartása.
Az egyes évfolyamokon és tantárgyakban meghatározott témakörök:

9. évfolyam – Egészséges életmód, serdülés

Biológia óra

1. A bőr egészségtana, serdülőkor
    - A bőr a szervezet külső védelmi vonala
    - A bőr egészsége, betegségei és higiéniája
    - Körömápolás
    - Hajápolás
2. A mozgás egészsége
    - A csontok egészsége (csonttörés, típusai, kezelése)
    - Csontritkulás
    - Helyes testtartás
    - Izmok egészsége
    - Az ízületek egészségtana
    - Rándulás, ficam
3. A táplálkozás egészségtana
    - Normális táplálkozás (táplálkozási piramis)
    - Alternatív táplálkozási módok
    - Megfelelő mennyiségű folyadék bevitel fontossága
    - A szájüreg higiéniája
    - A gyomor betegségei
    - A bélflóra védelme
    - A máj egészségtana (az alkohol hatásai)
    - Hasmenés, székrekedés
4. A légzőszervrendszer egészségtana
    - A tüdőfelépítése, szerepe
    - A tüdő betegségei, megelőzésük, kezelésük
    - A dohányzás hatásai
5. Az érzékszervek egészségtana
    - A szem betegségei és kezelésük, a megelőzés lehetőségei
    - A fül betegségei és kezelésük, a megelőzés lehetőségei
6. A nemi szervek egészségtana
    - A nemi szervek szerepe, felépítése, működése
    - A nemi szervek betegségei a betegségek kezelése, a megelőzés lehetőségei
    - A nemi úton terjedő betegségek kezelése, a megelőzés lehetőségei
7. A betegségek okai, gyógyszeres kezelési lehetőségek

Osztályfőnöki óra

1. Egészséges életmód

- Helyes táplálkozás
- Dohányzás, alkohol, drog, hatásai
- Rendszeres sportolás
- Higiéniás viszonyok
- Betegségek megelőzése

2. A serdülés

- A bőr egészségtana (pattanások, mitesszerek)
- A nemi szervek működése és egészségtana
- Szexuális felvilágosítás

Testnevelési óra

1. Balesetek megelőzése (rándulás, ficam, csonttörés, stb.)
2. A rendszeres sportolási lehetőség
3. A helyes testtartás
4. A sport testet-lelket ápoló hatása

Szakmai előkészítő gyakorlat

1. Az érzékszervek egészségtana (zajvédelem, rezgésvédelem, a szem védelme, a bőr védelme stb.)
2. Balesetek megelőzése (helyes eszközhasználat, védőeszközök, védőfelszerelések)

10. évfolyam – Nyomás alatt, helyem a világban, én és mások

Biológia

1. Az idegrendszer egészségtana

- Fejfájás, migrén
- Epilepszia
- Agyi érbetegségek
- Neurózis
- Depresszió, öngyilkosság

2. A hormonrendszer egészségtana

- Növekedési hormonok
- Női nemi hormonok
- Férfi nemi hormonok
- Fogamzásgátlás hormontartalmú szerekkel

Testnevelési óra

1. A teljesítmények fokozásának módszerei
2. A dopping és következményei

Osztályfőnöki óra

1. A felnőtté válás problémái

- A szülőkkel való kapcsolat változása, a jó kapcsolat kialakítása
- Milyen szülő lennék én? Hogyan csinálnám én?
- A reális önkép, az önkép fejlesztése, példakép
- Probléma felismerés, problémakezelés, probléma megoldás
- Bizalmi viszony kialakítása valakivel, segítségnyújtás
- Alkohol és kábítószer
- Helyünk a világban – életcélok
- Nyitottság mások irányában, barátság

2. A nemi élet

- Szerelem
- Lelki érettség
- Fogamzásgátlás
- Nemi úton terjedő betegségek

Szakmai alapozó gyakorlat

1. Balesetvédelem

11. évfolyam – Hogyan tovább? Melyik úton?

Munkavédelem

Fiúk (erdészeti szakmunkás):

- Erdészeti Biztonsági Szabályzat
- Zaj- és rezgésvédelem
- Kullancs által terjesztett betegségek
- Védőfelszerelések
- Vegyszerhasználat
- Baleset megelőzés
- Elsősegélynyújtás
- Orvosi vizsgálatok szerepe, rendje
- Szűrővizsgálatok

Lányok (virágkötő-berendező):

- Elsősegélynyújtás
- Növényvédő szerek, vegyszerek hatásai az emberi szervezetre
- A bőr és a körmök védelme
- Orvosi vizsgálatok szerepe, rendje
- Szűrővizsgálatok

Osztályfőnöki óra

1. Párválasztási tanácsadás
2. Munkahely keresési technikák
3. Párkapcsolatok, házasság, családtervezés

Szakmai gyakorlat

1. Balesetvédelem

12. évfolyam – Felelősség a közösségért

Osztályfőnöki óra

1. A közösség
2. Család – szülő – gyermek viszonya
3. Egy átlagos magyar család problémái, megoldási lehetőségek
4. Felelősség a családtagokért
5. Szülőtípusok – Te milyen szülő lennél?
6. Baráti társaság
7. Munkahelyi közösség
8. Emberekkel való bánásmód

Szakmai gyakorlat

1. Balesetvédelem

IV.1.6.2. Mindennapos testmozgás

Az egészségügy Világszervezet (WHO) 1948-as alkotmányában megfogalmazott meghatározás szerint az egészség nem a betegség hiánya, hanem a testi, lelki szociális jól-lét állapota.
A közoktatási törvény módosítása megteremtette a mindennapi egészségfejlesztő testmozgás jogszabályi feltételeit a közoktatásról szóló törtvény 52. § (9), (10), valamint az 53 § (9) bekezdéseiben foglaltak, továbbá a Nemzeti alaptanterv kiadásáról szóló 243/2003. (XI.17.) kormányrendelet keretei között.
Az egészségfejlesztő iskolai testmozgás program célja a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a testmozgás eszközeivel, hiszen tapasztaljuk, hogy a modern kor és az azzal együtt járó technológiák az embert olyan életmódba kényszeríthetik, amely a mozgásszegény életmódhoz, a fizikai képességek hanyatlásához vezethet, áttételesen előidézve ezzel a szellemi tevékenység romlását is.
A testnevelés mindig nagy szerepet játszott az egészséges életmód kialakításában. A társadalom jobban meg tudja valósítani céljait egészséges, edzett emberekkel. Az egészség kialakítását az iskolában kell megalapozni rendszeres testedzéssel, sporttal. Amennyiben a testi készség- és képességfejlesztés ebben a korszakban elmarad, az később nehezen pótolható.
Az orvostudomány és a sporttudomány kutatási eredményei szerint a tanulóknak napi 90 perc fizikai terhelésre van szükségük ahhoz, hogy életkoruk, és nemük sajátosságai szerint harmonikusan fejlődjenek.
Az életkori sajátosságokból adódóan a természetes mozgás- és játékigényt figyelembe véve kívánatos, hogy a tanulók szervezett kertek között vegyenek részt testnevelési órai és tanórán kívüli testnevelésen, ahol a tantervi anyaggal, és a célszerű, aktív mozgással elősegíthető a testi és lelki egészség kialakítása.

Az egészségfejlesztő testmozgás megvalósulásához szükséges szempontok:

- Minden tanuló minden nap vegyen részt testmozgás-programban
- Minden testnevelési foglalkozáson megtörténjék a keringési- és légző-rendszer megfelelő terhelése
- Minden testnevelési órán legyen gimnasztika, benne a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását célzó gyakorlatanyag és légző torna.
- A testnevelési tananyag egészében legyünk figyelemmel a gerinc- és ízületvédelem szabályainak betartására, különösen a fittségi mérések és az izomerősítések különböző testhelyzeteiben
- Minden testnevelési foglalkozás jelentsen örömöt és sikerélményt még az eltérő adottságú tanulóknak is
- Érvényesüljenek a testnevelés és a sport személyiségfejlesztő hatásai a teljes mozgás-programban
- A testmozgás-program tanítson életmód-sportokat, életminőség-sportokat, olyan sportokat, melyeket egy életen át lehet folytatni az életminőség javítása érdekében
- A testmozgás-program játékokat és táncot is tartalmazzon.

A megvalósítás területei:

- A testnevelési órákon, a tantervi anyag teljesítése a fenti kiemelt szempontok figyelembe vételével. Ellenőrzés egy-egy tantervi rész elsajátítása után.
- Könnyített testnevelési foglalkozások az e csoportba tartozó tanulók számára, orvosi besorolás szerint
- Tanórán kívüli testnevelési lehetőségek

Diáksportköri foglalkozások

Házibajnokságok

Labdarúgás

- Kispályás évfolyam bajnokság
- Évfolyambajnokok körmérkőzés sorozata

Kézilabda

- Osztályok közötti bajnokság

Kosárlabda

- Osztályok közötti bajnokság

Sakk

- Egyéni évfolyam bajnokság
- Egyéni iskola bajnokság
- Iskolák közötti versenyek

Asztalitenisz

- Egyéni évfolyam bajnokság
- Egyéni iskola bajnokság
- Iskolák közötti versenyek

Konditermi bajnokságok

- Fekvenyomás
- Guggolás
- Húzódzkodás
- Felülés

Sportfoglalkozások

Labdarúgás: a tehetséges tanulók iskola válogatottba való felkészítése és részvétel az alábbi versenyeken-bajnokságokon:

- Szeged város középiskolái közötti kispályás labdarúgó-bajnokság
- Térségi középiskolák közötti kispályás labdarúgó-bajnokság
- Térségi középiskolai kollégiumok közötti kispályás labdarúgó torna

Kézilabda: a tehetséges tanulók iskola válogatottba való felkészítése és részvétel az alábbi bajnokságokon:

- Térségi középiskolák közötti kézilabda-bajnokság
- Térségi középiskolai kollégiumok közötti kézilabda torna

Egyhetes nyári tábor

- Közvetlen kapcsolat az iskolaorvossal, védőnővel és az ifjúságvédelmi felelőssel
- Általános fizikai teherbíró képesség mérése az OM megbízásából a Testnevelési

Bizottság által összeállított tesztek alapján, melynek részei:

- Hajlékonysági teszt
- Dinamikus láberőt mérő teszt
- Törzserőt mérő teszt
- Funkcionális karerőt mérő teszt
- Futási sebességet mérő teszt
- Kardio-respiratikus állóképességi teszt

- A tantestület tagjainak példamutatása a rendszeres testedzés egészségmegtartó szerepének tudatosítása terén
- Kondicionáló foglalkozások
- Túrák
- Tanár-diák mérkőzések

IV.1.6.3. Iskolai étkeztetés

Magyarországon kiemelkedően magas a kardiovaszkuláris és daganatos betegségekből eredeztethető halálozások száma. Ennek a kedvezőtlen helyzetnek nagyfokú javulását lehet elérni helyes táplálkozással. Hogy mely korban milyen táplálék-összetétel jelenti a helyes táplálkozást, erről a nézetek folyamatosan változnak, még a hivatalos, úgynevezett tudományos álláspont szerint is. (Gondoljunk csak az előző néhány évben hogyan változott a margarin, vagy a zsír fogyasztásának megítélése. Vagy a tudományos nézetek mellett jelentkező alternatív táplálkozási elképzelések nem mindegyike abszurd, vannak olyanok, amelyeket érdemes lenne vizsgálni, s amennyiben igazságtartalmuk igazolást nyert, az arra érdemeseket be kellene emelni a hivatalos nézetek közé.)
Az átlagos magyar étkezési szokások miatt Magyarországon magas a túlsúlyos fiatalok aránya, bár ez a jelenség iskolánkban – az erdészeti szakmunkás szakma sok fizikai munkavégzést és esetenként nagy megterhelést igénylő jellegéből adódóan – kevésbé jellemző. Előfordul országunkban az alultápláltság kérdése is, de iskolánkban az előző indoklás miatt ez sem jellemző.
Az iskolai egészségtervnek a helyes táplálkozásra, az elfogyasztásra kerülő ételek megfelelő mennyiségére és minőségére, valamint az elfogyasztás módjára egyaránt figyelemmel kell lennie.
A gyermek étkezése, a fejlődő szervezet speciális igényei miatt, különös gondosságot, szakmai ismereteket követel. Az iskolai étkeztetésben kiemelten fontos a táplálkozási ismeretekben való széleskörű tájékozottság, jártasság. Iskolánkban az élelmezésvezető, és a konyhai dolgozók mindannyian megszerezték a munkakörük betöltéséhez szükséges szakmai képesítéseket. Jártasságot szereztek a modern, tudományos étrend összeállításában. Változatosan elkészített ételekkel, – az ifjúság normális testi-lelki fejlődéséhez szükséges vitaminokat, ásványi anyagokat biztosító – fogásokkal járulnak hozzá napjában háromszor, tanulóink egészséges táplálkozási igényének kielégítéséhez.
Ahhoz, hogy meg tudjunk felelni az egészségfejlesztéssel kapcsolatosan iskolánkkal szemben megfogalmazott elvárásoknak, az alábbi – központilag meghatározott – szempontokat okvetlenül figyelembe kell venni:

- El kell érni, hogy a gyermekek nagy része, de leginkább a veszélyeztetettek az iskolában étkezzenek. Ezt a szempontot iskolánk maradéktalanul teljesíti, ugyanis minden tanulója az iskolában étkezik!
- Az étkezést biztosító a kornak megfelelően állítja össze az étlapot. Tanulóinknak szerencsére helyben tudunk főzni az iskola konyhájában, az ebédet az iskola ebédlőjében fogyasztják el. Az étrendet az e téren szükséges képesítést szerzett élelmezésvezető a kor szellemének megfelelően állítja össze, a diákönkormányzat által az iskola felé továbbított diákigényeket is figyelembe véve.
- Legyen képzett az élelmezésvezető. Az előzőekben erről, ennek meglétéről már tettem említést.
- Iskolánkban pillanatnyilag nincs mód egyes beteg gyermekek külön konyhás étkeztetésére. Megjegyzem az iskolánkban oktatott erdészeti szakmunkás szakma

olykor jelentős fizikai megterheléssel járó jellege, nem teszi lehetővé a nem kifogástalan fizikai és szellemi állapotban lévő tanulók elhelyezését, és foglalkoztatását.

- Szemléletváltás szükséges az iskolai büfék választékaival kapcsolatban. Ez önmagában így igaz, csakhogy nem az iskolai büfé polcain található áru fogja a tanulót vásárlásra késztetni, hanem a lényegesen nagyobb hatású médiumok, televízió, rádió, sajtótermékek. Ennek ellenére teszünk lépéseket abba az irányba, hogy az iskolai büfében lehessen a modern étkezési szokásoknak megfelelő élelmiszereket (gyümölcsöt, joghurtot, kefirt, barnalisztből készített péksüteményt, stb.) vásárolni.
- Osztályfőnöki órák keretében dietetikus tartson felvilágosító órákat a modern táplálkozással kapcsolatos legújabb ismeretekről.
- E téren is fontos a pedagógusok példamutatása.

IV.1.6.4. Személyiség fejlesztése, mentálhigiénés koncepció

Meglehetősen sok helyen megfogalmazásra került, hogy az iskolákra nagy feladat és felelősség hárul a felnövekvő nemzedék egészséges életmódra nevelésében. Az egészséges életmódra nevelés ne csak a betegségek megelőzési módjainak megismertetésével történjék, hanem elvárás, hogy az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értékként való tiszteletére is neveljünk!
Az utóbbi években megerősödött iskolai mentálhigiénés programok, az elkötelezetten egészségközpontú továbbképzések célja olyan pedagógusi szemléletváltás, amely multiplikálható az iskolai oktató-nevelő munka mindennapos gyakorlatában.
Amikor mentálhigiénéről beszélünk, akkor a lelki egészséget nem orvosi szempontból vizsgáljuk, hanem lelki és kapcsolati kultúrát értünk az alatt. E tekintetben elég sok gond van az ország lakosságát illetően, de a fiatalok fokozottan veszélyeztetettek. Ezért sokat tehet az iskola, a pedagógus. Mentálhigiénés szemlélet, attitűdök, és nevelési gyakorlat nélkül nem teljes az iskolai képzés. Fontos cél az egészségesség, ezen belül a lelki egészség megőrzése, a pszichikai jólét fokozása, a lelki betegségek és problémák megelőzése, az enyhébb lelki és magatartási zavarok stigmatizáció mentes rendezése, az ember egészségben tartása. Iskolánk mentálhigiénés szemléletét a magyarországi pozitív primer prevenciós szemlélet határozza meg.
Az elsődleges megelőzés helyszíneként, iskolánkban, a megelőzés az egészség megtartására, a negatív kortársi minták elutasítására, vagy a mára már kialakult szenvedélybetegségek ártalmainak mérséklésére irányulhat. Olyan diákokat kívánunk nevelni, akik tudják, hogy felelősek önmagukért, kapcsolataikért. Képessé kell válniuk saját egyéniségük, lelki egyensúlyuk és alkalmazkodóképességük megóvására. Képeseknek kell lenniük arra, hogy kontrollálják saját viselkedésüket, küzdőképességüket egyéni világukban, közösségi kapcsolataikban (osztály, család, később munkahely) és társadalmi relációjukban. Ezen elvárások megvalósíthatósága érdekében tanulóinknak meg kell tanítanunk a következőket:

- A szenvedélykeltő szerek visszautasítása
- Apróbb sikertelenségek elviselése
- Konfliktusok megoldása
- Korlátok felállítása és azok elfogadása
- Érzelmek kifejezése
- Kapcsolatok építése
- Saját erényeik és gyengéik felmérése
- Az érzések kezelése
- A reklámok nem kívánatos hatásainak kivédése

- Pozitív értékrend kialakítása
- A jó közérzet, a boldogság és sikeresség szükségleltének kontrollálása.

Az iskolai nevelésünk során pozitív életvezetési mintát kell nyújtanunk. Építenünk kell az emberi kapcsolatokra és ezek védő, fejlesztő hatásaira. Törekednünk kell felelősségvállaló, érzelmileg teherbíró emberi közösségek kialakítására, ezek védelmére és erősítésére.
A mentálhigiénés koncepció beépíthető a mindennapjainkba és a tananyagba is.

1. Osztályfőnöki órák keretén belül évfolyamonként felfelé bővítve a témákat, az életkori sajátosságoknak megfelelően foglalkozunk az egészségnevelési témákkal.
2. Tantárgyi keretben, elsősorban természetismeret, biológia, kémia órákon, ahogy azt az egészségterv korábbi fejezeteiben részletesen leírtuk. Jelentős a testnevelési órák kiemelt szerepe, ahol a rendszeres mozgást, csapatépítő és közösségformáló játékfajtákat népszerűsítünk, mintegy alternatívaként kínálva pl. a droghasználat ellen. A sportolás sajátos eszközeivel hozzájárulhat ahhoz, hogy a tanulók életigenlő, az egészséget saját értékrendjükön belül kiemelt helyen kezelő személyiséggé váljanak.
3. Iskolai programok keretein belül
   a.) Önerőből megvalósítható fejlesztő, megelőzési és közösségpszichológiai programok:
      - Életmódnap
      - Sportnap
      - Iskolanap
      - Iskolai kulturális programok
      - Önismereti-, kommunikációs-, készségfejlesztő-, konfliktuskezelő klubfoglalkozások
      - Szakkörök
      - Tanulást segítő tréning
      - Szabadidős rendezvények
      - Egyéni beszélgetések, tanácsadások
   b.) Külső szakmai szervezettel, szakértőkkel megvalósítható programok:
      - Önismereti csoportok
      - Kortárssegítők képzése
      - Alternatív szülői értekezlet
      - Mentálhigiénés szakemberek bevonása az osztályfőnöki órák megtartásába

A belső erőforrásokat is felhasználó programokat és a külső szakmai segítséggel lebonyolítottakat is a szülők és a diákönkormányzat támogatásával koordináljuk.

IV.1.6.5. Küzdelem a káros szenvedélyek és a kábítószer fogyasztása ellen

Az utóbbi évek megdöbbentő drogstatisztikákkal rémítettek meg bennünket és minden ép lelkületű embert. A vizsgálatok kimutatása szerint az alkoholfogyasztás megkezdése is mind alacsonyabb korosztályokhoz kötődik, s egyre szélesebb társadalmi rétegeket érint. A dohányzás problémakörével való szembesülés már az általános iskolai korosztályokban megkezdődik. A dohányzás káros hatásainak visszaszorítására született törvények, rendeletek betartása és betartatása – amennyi abból lehetséges – sokat segíthet a kedvezőtlen helyzet javításában.
Iskolánkba nagyobb részben hátrányos helyzetű tanulók járnak, akik e téren is, ha lehet, még veszélyeztetettebbek, mint a többiek. Tanítványaink nagy része dohányzik, egy

részük fogyaszt alkoholt, és feltételezhető, hogy néhányan, alkalomszerűen élnek a drogok nyújtotta élvezettel is.

A káros szenvedélyek és a kábítószer fogyasztása elleni küzdelemben prioritást élveznek az alábbi feladatok:

- Határozott fellépés a dohányzás visszaszorítására
- Az alkoholfogyasztás társadalmi és élettani következményeinek tudatosítása
- Ismeretterjesztő előadások szervezése
- Osztályfőnöki órákon adott témakörök feldolgozása
- Kapcsolattartás mentálhigiénés és drogprevenciós szakmai szervezetekkel
- Kiscsoportos személyiségfejlesztő tréningek (pl. a „nemet mondás” képességének kialakítására
- Együttműködés a diákönkormányzattal, a szülői házzal
- A pályázati lehetőségek kihasználása

Legfenyegetőbbnek a drogok közelségét érezzük, ezért az iskolai drogstratégiát a következők szerint állítottuk össze:

Iskolai drogstratégia

Egészségmagatartási, drog fertőzöttségi állapotfelmérés

A Bedő Albert Erdészeti Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium helyzetét drogfertőzöttség szempontjából két tényező határozza meg:

1. A megye és a település helyzete

Az iskola Csongrád megyében, Ásotthalom településén található. Megyénk sajnálatosan a hat legveszélyeztetettebb térség egyike. A tanulók beiskolázási területe jórészt három megyét ölel fel: Bács-Kiskun, Békés és Csongrád megyéket. Mindhárom szerepel a legveszélyeztetettebb térségek listáján. Ezt a negatív képet némileg enyhíti településünk helyzete a megyén belül. A település viszonylag nagy távolságra van a legközelebbi nagyvárostól, határ menti helyzete pedig csökkenti az átmenő forgalmat. A település egy viszonylag zárt közösséget alkot, ahol az információterjedés gyorsabb, az egymásra figyelés intenzívebb.

2. A tanulók szociális helyzete

Tanulóink jelentős hányada rossz családi és szociális körülmények közül kerül iskolánkba. Ez sajnálatos módon felerősíti az önpusztító, személyiségromboló tendenciákat.

Az iskola jövőképe

Iskolánk általános célja testben-lélekben egészséges, szakmájukhoz értő fiatalok nevelése és képzése. Egészségnevelés (s így drogmegelőzés) szempontjából pedig célunk, hogy az oktatási ciklus végén felelősségteljes döntésre, önálló életvitelre képes, egészséges szemléletű fiatalokat búcsúztassunk iskolánktól.

Erősségek

- iskolavezetés támogatása
- aktív pedagógusok munkája
- helyiségek használata
- szakirányú képzettség megléte (drogügyi koordinátor)
- külső kapcsolatrendszer megléte
- alapítványi támogatás.

Gyengeségek

- tantestület egységes szemléletének hiánya
- passzív pedagógusok hozzáállása
- anyagi források hiánya.

Lehetőségek

- növekvő igény a prevencióra
- pályázási lehetőségek növekedése.

Veszélyek

- politikai instabilitás
- családi és szociális helyzet romlása össztársadalmi szinten.

Az iskolai misszió prioritásainak meghatározása

- *Az iskolai eszközrendszerre ható célok*: a tantestület mentálhigiénéjének javítása, drogügyi koordinátor alkalmazása az iskolai drogmegelőzési munka fejlesztésére, iskolai egészségfejlesztési-drogmegelőzési munkaközösség megalakítása, tagjainak továbbképzése, működőképes külső és belső kapcsolatrendszer kialakítása (egészségügyi szervekkel, az önkormányzat szakszolgálataival, rendészeti szervekkel), drog fertőzöttségi állapotfelmérés módszereinek kidolgozása, a drogprevencióhoz megfelelő anyagi háttér megteremtése, a dohányzással és alkoholfogyasztással kapcsolatos szabályok betartatása

- *A tanulókra ható célok*: ismeretfejlesztés (a tanulók droggal kapcsolatos ismereteinek javítása), készségfejlesztés (a döntéshozási, nemet mondási készség fejlesztése), egészségmotiváció kialakítása, egészséges szemléletmód kialakítása, szakköri tevékenység fejlesztése, iskolaújság fejlesztése, a tanulók részére elérhető fogadóórák rendszerének kidolgozása, az iskolai szinten megjelenő drogproblémák kezelési folyamatának kidolgozása

Programtervezés

A drogprevenciós feladatok végrehajtásának színterei a különböző programok.

Általános programok: a teljes tanulói kört célozzák meg.
Az iskolai eszközrendszerre hatóan:
- az iskolai egészségfejlesztési-drogmegelőzési munkaközösség megalakítása
- az iskolai egészségfejlesztési-drogmegelőzési munkaközösség működési feltételeinek kialakítása (időkeretek, pénzügyi feltételek)
- a drogügyi koordinátor munkaköri leírásának elkészítése.

A tanulókra hatóan:
- szaktárgyi órák témafeldolgozása
- osztályfőnöki órák
- sportnap
- egészségnap
- filmvetítés
- szakkörök
- iskolaújság
- gyógyult drogos megszólaltatása.

Szelektív programok: a kockázati csoportokat célozzák meg.
Az iskolai eszközrendszerre hatóan:
- a tanári kiégés elkerülését célzó program biztosítása.

A tanulókra hatóan:
- kiscsoportos beszélgetés
- mentálhigiénés klub
- felzárkóztató (a réteghelyzetből fakadó különbségek megszüntetésére irányuló) programok a veszélyeztetett fiatalok számára.

Indikált programok: olyan egyéneket céloznak meg, akiknél már valamilyen probléma felfedezhető drogfogyasztással kapcsolatban (pl. kipróbálás, törvénnyel való összeütközés).
Az iskolai eszközrendszerre hatóan:
- a drogproblémával küzdő fiatal iskolai segítőinek kijelölése (drogügyi koordinátor, védőnő, iskolaorvos)
- működési feltételek biztosítása problémakezelésre (helyiség, pénzügyi keretek).

A tanulókra hatóan:
- egyéni elbeszélgetés
- a drogproblémás fiatalok ellátása a kompetenciahatárok betartásával.

Kapcsolati rendszer

Együttműködők: egészségfejlesztési-drogmegelőzési munkaközösség, SZSZ, DÖK, Ásotthalmi Bedő Albert Alapítvány, Családsegítő Szolgálat, iskolaorvos, védőnő, Gondozási Központ Lélekszerviz Mentálhigiénés Szolgáltató Betéti Társaság.

Akcióterv

Az iskolában az oktatási ciklus 4 tanévből áll. A programsorozat tanévenként ismétlődik.

Egy tanév akcióterve:

Időpont	Tematika	Kinek	Felelős
augusztus	- az egészségfejlesztési munkaközösség megalakítása, működési feltételeinek kialakítása, - a drogügyi koordinátor munkaköri leírásának elkészítése - a drogproblémás fiatalok iskolai segítőinek kijelölése - a működési feltételek biztosítása problémakezelésre	iskolai tantestület	igazgató, egészségfejlesztési munkaközösség
szeptember	- a bejövő évfolyamok közösségi fejlesztése - az osztályközösségek „összerázása” a nyár után - felzárkóztató program - gólyabál - az iskolaújság egészségfejlesztési szemléletű használatának áttekintése - a személyiségfejlődést szolgáló szakköri tevékenység beindítása	9. évfolyam minden évfolyam	egészségfejlesztési munkaközösség, osztályfőnöki munkaközösség, DÖK
október	- az osztályfőnöki órák	minden évfolyam	osztályfőnöki munkaközösség,

	egészségfejlesztési-drogmegelőzési programjának elindítása - mentálhigiénés klub elindítása - sportnap	veszélyeztetett fiatalok minden évfolyam	egészségfejlesztési munkaközösség vezetője, testnevelés tanár, DÖK
november	- filmvetítés	minden évfolyam	egészségfejlesztési munkaközösség vezetője
december	- AIDS-ellenes Világnap tájékoztatókkal egybekötve	minden évfolyam	egészségfejlesztési munkaközösség
január	- gyógyult drogos megszól.	minden évf.	egészségfejlesztési munkaközösség
február	- a pedagógusok továbbképzésének tervezése (pl. kiégés elleni rekreációs tréning)	tantestület	Igazgató
március	- pályázatírás		egészségfejlesztési munkaközösség vezetője
április	- drogproblémás fiatalok számára szervezett foglalkozás	drogproblémás fiatalok	egészségfejlesztési munkaközösség vezetője
május	- Dohányzásmentes Világnap alkalmából szervezett iskolai ismeretátadó, egészségmotivációt fejlesztő program - Erdők napja - Kihívás napja	minden évfolyam minden évfolyam	egészségfejlesztési munkaközösség, osztályfőnöki munkaközösség, DÖK, osztályfőnöki munkaközösség
június	- az éves programok lezárása, értékelése		igazgató, egészségfejlesztési munkaközösség, osztályfőnöki munkaközösség, diákönkormányzatot segítő pedagógus

IV.1.6. 6. Problémakezelés az iskolaorvossal és a védőnővel együttműködve

Az együttműködés módjai:

- Az osztályvizsgálatok során a figyelem felhívása a rendszeres testmozgás, fizikai aktivitás, a sport fontosságára

- Az érintett tanulók esetében a helyes testtartás elsajátítása, a rendszeres gyógytorna és az úszás fontosságának hangsúlyozása
- A „fénytörési hibák” és az egyéb látásproblémák gondozása
- Túlsúlyos tanulók számára táplálkozási és diétás tanácsadás
- A korszerű, egészséges táplálkozási szokások népszerűsítése (menza, iskolai büfé, áruházak …)
- Segítségnyújtás a beilleszkedési és pszichoszociális problémákkal küzdők számára
- A magas vérnyomással, cukorbajjal és egyéb úgynevezett civilizációs betegségekkel küldő tanulók gondozása
- Előadások szervezése többek között az alábbi témakörökben:
    - A mellrák és a hererák megelőzése és szűrése, önvizsgálati módok
    - Egészséges táplálkozás
    - Nemi betegségek terjedése, megelőzése, kiemelten az AIDS.

A konkrét teendőket személyre szabottan, egyénileg, illetve kiscsoportos foglalkozások keretében határozzuk, oldjuk meg.

IV.1.6.7. Szülők és a család bevonása a programokba

Az egészségneveléssel kapcsolatosan meghatározott céljaink eléréséhez elengedhetetlen a szülőkkel történő folyamatos és aktív kapcsolattartás. Egy részről, mert a szülőknek is tudniuk kell, hogy milyen – az eddig közismerteken túli – értékközvetítés történik gyermekük számára, másrészről pedig a tanulók, fiatalkorban kialakuló attitűdjeiket, nagyobb arányban a szülői ház hatására alakítják ki.
A szülők tájékoztatása – az egészségneveléssel kapcsolatosan gyermekük felé közvetített ismeretekről – többnyire az osztályfőnökök által megtartott szülői értekezleteken történik meg. Ezen alkalmakkor, fontosabb kérdésekről, az igazgató központi tájékoztatást nyújt.
Elvárjuk a szülőket a különféle iskolai rendezvényeinkre.
(Sportnap, Erdők Napja, Kihívás Napja, AIDS-ellenes Világnap, Dohányzás-ellenes Világnap, ismeretterjesztő előadásaink, szalagavató bál, stb.)
Általánosságban elmondható, hogy a szülők többsége egyetért céljainkkal, és aktívan segíti az egészséges életmód, tanulóinkban való kialakítását célzó tevékenységünket.
A következő időszakban igyekszünk komolyabb hangsúlyt fektetni arra, hogy az egészségneveléssel kapcsolatos eddigi tevékenységeinkbe, iskolai rendezvényeinkbe, a szülők minél nagyobb arányban kapcsolódjanak be. Fontos lenne ez amiatt is, mert a nagyobb részben hátrányos helyzetű tanulóink szülei is közel hasonló gondokkal küzdenek, mint az iskolánkba járó diákjaink!

IV.2. KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM

IV.2.1. Az iskolai környezeti nevelés törvényi háttere

A Bedő Albert Erdészeti Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium figyelembe véve a köznevelési törvény előírásait, a Földművelésügyi Minisztérium – mint fenntartó elvárásainak figyelembe vételével készíti el a környezeti nevelési programot.

IV.2.2. Helyzetelemzés, helyzetkép

Iskolánk évszázados múltra visszatekintő intézmény, mely 1883 óta működik erdészeti szakképzés céljából, így épületállományának zöme és a parkja is idős, melynek felújítása fokozott figyelmet igényel. A felújítások és a bővítések során fontos szempontnak tartjuk a korszerű környezet-gazdálkodásnak megfelelő fejlesztéseket. A

rendszerváltást követően 1994-ben iskolánk visszakapta a 441 ha-os tanulmányi erdejét, amely kiváló lehetőséget biztosít számunkra, hogy bemutassuk tanulóinknak a fenntartható erdőgazdálkodás gyakorlatát. Intézményünk parkja megyei vonatkozásban is jelentős és példa értékű, mint oktatási bázishoz tartozó zöldfelület. A tanulmányi erdő és a park nemcsak az oktatás helyszínéül szolgál, hanem esztétikus és egészséges környezetet biztosít az iskola tanulói számára a szabadidős és a sport (rekreációs) tevékenységek számára. Az iskola helyzetéből és profiljából adódóan a természetvédelmi nevelést hangsúlyos pedagógiai feladatként kezeljük a közismereti és a szakmai tárgyak tanításánál egyaránt.

A környezeti nevelés színterei iskolánkban

Tanórán, szakmai gyakorlaton

A tanórákon hozzárendeljük az adott témákhoz a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat. Mindig az óra jellege határozza meg, hogy melyik problémát hogyan dolgozzuk fel. Mivel tanulóink 35-40%-a potenciálisan veszélyeztetett a hátrányos családi - és a családok rossz anyagi helyzete miatt, ezért az osztályfőnöki órákon az egészséges életviteli szokások témakör feldolgozására nagy hangsúlyt fektetünk. Az osztályfőnökök a gyermek és ifjúságvédelmi felelőssel együttműködve valósítják meg ezt a pedagógiai feladatot. Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozások, amelyekhez a diákoknak is köze van. A szakmai gyakorlati órákon nagy gondot fordítunk a megfelelő hulladékkezelésre, pl. gépszerelésnél tudatosítjuk a tanulókban, hogy a fáradt olaj és a gépzsírok a veszélyes hulladék kategóriájába tartoznak, nagyon körültekintően kell gyűjteni, hogy ne szennyezzük vele a környezetet. Az erdészeti és kertészeti gyakorlaton bemutatjuk a biológiai védekezés technológiáját. A szerves hulladékból komposztot készítünk.

Tanórán kívüli programok

Tanulóink szakköri foglalkozáson gyakorolhatják a természetvédelmi feladatokat, mint például a téli madárvédelemmel kapcsolatos tennivalókat. Évente legalább egyszer meglátogatjuk a Szegedi Vadasparkot, amelynek élővilágát szervezett vezetéssel ismerhetik meg tanulóink. A kollégiumban, a szabadidős programokban meghívott előadókkal szervezünk tanítványaink számára környezeti nevelési foglalkozásokat. Minden évben szervezünk az osztályok számára tanulmányi kirándulást, amelynek programjában szerepel a nemzeti parkok meglátogatása is.
Különböző akciókban veszünk részt:

- Tanulóink sok környezetvédelemmel foglalkozó csoport-akcióban vállalnak komoly szerepet. A helyi település (Ásotthalom) takarítási akciójában tavasszal és ősszel kézi és gépi takarítást és lomtalanítást vállalunk. Az iskola szakterületéből adódóan a fásítási és virágosítás akciókban is jelentős szerepet vállalunk, hogy az iskola szűkebb és tágabb környezetének esztétikusabb és egészségesebb kialakításában aktívan részt vegyünk.
- A jeles napokhoz; - Víz világnapja, Föld napja, Madarak és fák napja, Erdők napja, Állatok napja - évente rendezünk tanulóink aktív közreműködésével programokat.

IV.2.3. Erőforrások

A környezeti nevelési munkánk céljainak eléréséhez elengedhetetlen feltétel, hogy az iskolai élet résztvevői egymással, valamint a külső intézményekkel, szervezetekkel jó munkakapcsolatot, együttműködést alakítsanak ki. A résztvevők és a közöttük kialakuló együttműködés egyben környezeti nevelési munkánk erőforrása is.

- **Tanárok**: Az iskola minden tanárának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára. Ahhoz, hogy az iskolai környezeti nevelés egységes szemléletben és célokkal valósuljon meg, ki kell

alakítanunk, illetve tovább kell fejlesztenünk a munkaközösségek együttműködését. Mivel a tanári karunk 25%-a alapképzésben vagy posztgraduális képzésben elsajátította a környezetvédelem alapvető ismereteit, ezt a munkát az ő aktív bevonásukkal végezzük. Azoknak a kollégáknak, akik most kívánnak bekapcsolódni az iskola környezeti nevelési munkába, az ezen a területen tájékozottabb, tapasztaltabb kollegák tanácsokat, javaslatokat adnak.

- **Diákok**: Az iskola minden diákjának feladata, hogy vigyázzon környezetére és figyelmeztesse társait a kulturált magatartásra. Ebben kiemelkedő feladata van az iskolai diákönkormányzatnak, az osztályközösségeknek, valamint a környezet védelme iránt érdeklődő és elkötelezett tanulókból álló diákcsoportnak.
- **Tanárok és diákok**: A diákok és tanárok együttműködése nélkülözhetetlen a környezetbarát iskolai környezet létrehozásában és megőrzésében. A tanórák környezeti tartalmát a munkaközösségek határozzák meg, a tanórán kívüli környezeti nevelési tevékenységek áttekintése és megszervezése igazgatóhelyettesi és kollégiumvezetői feladat.
- **Tanárok és szülők**: Az iskolai környezeti nevelés területén nélkülözhetetlen a szülői ház bevonása is. Mivel a szülők többsége nem megfelelően iskolázott és nem rendelkezik a környezettudatos szemlélettel, ezt úgy kívánjuk fejleszteni, hogy az iskolában elsajátított viselkedési formákat, ismereteket otthon is alkalmazzák a tanulók.
- **Nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak**: Az iskola adminisztrációs és technikai dolgozói munkájukkal aktív részesei környezeti nevelési programunknak. Az iskolai adminisztráció területén fontos feladatunk, hogy csökkentsük a felesleges papírfelhasználást, csökkentjük a féloldalas papírok használatát, kicsinyített és kétoldalas fénymásolást alkalmazunk, folyamatosan gyűjtjük a hulladékpapírt és a kifogyott nyomtatópatront. Példamutató, ha a tanulók látják, hogy az iskola épületének takarítása során környezetkímélő, az egészségre nem ártalmas tisztítószereket használunk. Ezek beszerzése és felkutatása az iskolai gondnok feladata. Az iskolai szelektív hulladékgyűjtés továbbfejlesztéséhez a takarítók aktív, környezettudatos munkájára is szükségünk van.

Iskolán kívüli együttműködés

- **Fenntartó**: Mivel a fenntartó határozza meg az általa fenntartott intézmények profilját és költségvetését, ezért a fenntartóval való kölcsönös együttműködés - az iskola egész életén belül – a környezeti nevelési programunk megvalósítása szempontjából is fontos. Az iskola igazgatójának feladata, hogy a fenntartóval való egyeztetés során a lehető legoptimálisabb helyzet megteremtését elérje. Célunk, hogy a fenntartó a kötelező támogatáson túl is hozzájáruljon a környezeti nevelési programunk finanszírozásához.
- **Környezeti neveléssel foglalkozó intézmények**: A tanórai és a tanórán kívüli környezeti nevelési programot színesebbé és tartalmasabb teszi a különböző intézmények meglátogatása. Iskolánk számára így fontosak az állatkertek, vadasparkok, nemzeti parkok és a múzeumok. Ezeket a látogatásokat a tanórákon készítjük elő. Minden tanuló számára biztosítani szeretnénk, hogy az iskolai tanulmányai során legalább egyszer részt vegyen egy környezeti témájú intézménylátogatáson. Az adott intézményekkel a kapcsolatot a munkaközösségek egy megbízott tanára tartja.
- **Civil szervezetek**: A civil szervezetek szakmai ismereteikkel és programjaikkal segítik környezeti nevelési munkánkat. Tantestületünk több pedagógusa aktív tagja több civil szervezetnek, vagy jó kapcsolatot alakított ki velük. A Magyar Madártani Egyesületnek tagja egyik tanárunk. Ezen keresztül az iskola értesül a különböző egyesületi rendezvényekről, hasznos kiadványok megjelenéséről. Az

egyesület tagjai meghívott előadóként előadásokat, rendezvényeket szerveznek az iskola tanulói és dolgozói számára. Az Ásotthalmi Orchis Természetvédelmi Egyesületnek több tanárunk is tagja. Az iskola, ha szükséges, termet, helyszínt biztosít az Egyesület szervezett programjaihoz. Tanáraink igyekeznek bevonni tanulóinkat a helyi egyesület környezet és természetvédelmi tevékenységébe, hogy a gyakorlatban is elsajátíthassák ezeket a feladatokat. A szegedi székhelyű CSEMETE Természet és Környezetvédelmi Egyesület szakembereinek segítségével továbbképzéseken, rendezvényeken vehetnek részt a diákok és tanárok egyaránt.

- **Hivatalos szervek**: A hivatalos szervek egyik feladata annak ellenőrzése, hogy környezetvédelmi és egészségvédelmi szempontból megfelelően működik-e az iskola. Javaslataikra, véleményükre építeni kívánunk az iskolai környezet kialakításában.

Iskolai büfé

Diákjaink részére a kollégiumi étkezések mellett az iskolai büfé kínálata is rendelkezésükre áll. Kívánatos, hogy bővüljön az egészséges táplálkozáshoz nélkülözhetetlen tejtermék- és gyümölcskínálat. Időszerűvé vált annak felmérése, hogy az egészséges táplálkozás érdekében mi legyen a büfé kínálata, hiszen ez is fontos része a környezeti nevelésnek. Ezt a feladatot az iskolai diákönkormányzat végzi el, majd az eredmény ismeretében az iskolavezetés megbeszélést folytat a büfé működtetőjével.

Anyagi erőforrások

Saját erőforrások

- **Költségvetés**: Az iskolai költségvetésből minden évben olyan felújításokat kell végezni, amelyek a környezetbarát és kulturált környezet megteremtését, továbbá a környezetkímélő működtetést szolgálják. A költségvetésből biztosítani kívánjuk a környezeti nevelési munkához szükséges eszköz- és szakkönyvvásárlást.
- **Alapítvány**: Az iskolai alapítvány – rászorultsági alapon – támogatja a tanulók környezeti nevelési rendezvényeken való részvételét.

Külső erőforrások

- **Fenntartó**: Mivel a közoktatási törvény előírja a környezeti nevelési feladatot minden iskola számára, annak anyagi fedezetét a fenntartóval való egyeztetés alapján kívánjuk biztosítani. Az egyeztetési feladatot az iskola igazgatója végzi, majd a pénzösszeg elosztásáról a diákönkormányzat munkáját segítő pedagógus, az osztályfőnök és a környezeti nevelést koordináló tanár dönt.
- **Saját bevétel**: Az iskolának a külső munkák elvégzéséből, gépek kölcsönzéséből, teremkiadásból, szállásadásból, szakképzési támogatásból saját bevétele is van, melynek összege változó. Az iskolai beszerzési egyeztetések során határozzuk meg, mekkora összeg fordítható környezeti nevelési célokra. A tanárok kéréseit összegyűjtve a környezeti nevelési feladatot koordináló tanár képviseli a környezeti nevelési munka érdekeit.
- **Pályázat**: A pályázat-megjelenésének figyelése az iskola vezetőségének a feladata. Az igazgató és igazgatóhelyettes tájékoztatja a kollegákat a pályázati lehetőségekről, és segít a pályázatok elkészítésében.

IV.2.4. Alapelvek, jövőkép, célok

A környezeti nevelés alapelvei közül az alábbiakat kiemelten kell kezelnünk. Ezek fogalmát, tartalmát, a mindennapi életben való megnyilvánulási módjait körül kell járnunk, meg kell világítanunk.

- A fenntartható fejlődés;
- A fenntartható gazdálkodás modelljei;

- Alapvető emberi szükségletek;
- A helyi és globális szintek kapcsolatai, összefüggései;
- A kölcsönös függőség, ok-okozati összefüggések;
- Emberi jogok;
- Demokrácia;
- Biológiai és társadalmi sokféleség

Rövid távú célkitűzésünk – a fenntartói elvárásokkal összhangban, - hogy iskolánk Ökoiskolává válljon, a fenntarthatóság elveinek és gyakorlatának, valamint a környezettudatosságnak az iskolánkban és kollégiumunkban történő minél hatékonyabb megjelenése érdekében. E cél elérésének érdekében 2015. szeptemberében pályázatot nyújtottunk be az Ökoiskolai cím elnyerésére.

A cím elnyerése kapcsolódik az ENSZ „A fenntarthatóságra oktatás 2005–2014" évtizedének programját követő magyarországi vállaláshoz, a Globális Fenntarthatóságra Nevelési Akcióprogramhoz. (Global Action Programme on Education for Sustainable Development)

Hosszú távú célunk, jövőképünk, hogy környezettudatos állampolgárrá váljanak a tanítványaink. Ennek érdekében diákjainkban ki kell alakítani:

- A környezettudatos magatartást és életvitelt,
- A személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos életvitelt,
- A természetes és az ember alkotta környezet értékei iránti felelős magatartást
- A természeti és épített környezet szeretetét és védelmét, a sokféleség őrzését,
- Az egészséges életmód igényét és elsajátíttatni az ehhez vezető technikákat, módszereket.

A célok eléréséhez szükséges készségek kialakítása, fejlesztése a diákokban:

- Ökológiai szemlélet és gondolkodásmód,
- Környezettudatosság,
- Fenntarthatóság,
- „Zöld" szemléletmód,
- Analizálás és szintetizálás,
- Problémaérzékenység
- Együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia és segítő életmód,
- Vitakészség, kritikus véleményalkotás,
- Kommunikáció, média használat,
- Az információfeldolgozás képességének fejlesztése,
- Konfliktuskezelés és megoldás
- Állampolgári részvétel és cselekvés,
- Értékelés és mérlegelés készsége.

IV.2.5. Az iskola környezeti nevelési szemlélete

Iskolánkban a diákok számára olyan oktatást kívánunk biztosítani, amelyben a szakmai képzésen kívül hangsúlyt kapnak az erkölcsi kérdések és a környezettudatos életmód. Ennek megvalósítása érdekében interaktív módszerek segítségével együttműködésre alkalmas, felelős magatartást kialakító, döntéshozatalra, konfliktus-kezelésre és megoldásra képes készségeket kell kialakítanunk. Munkánk az iskolai élet sok területére kiterjed. Szemléletet csak úgy lehet formálni, ha minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programon törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem, egységes egészként lássák a természetet, s benne az embert. Mivel a természettudományos tantárgyakat tanító tanáraink többsége elvégezte a környezetvédelem szakot, így ők már hangsúlyos feladatként kezelik a környezeti nevelést a tárgyaik tanítása során. Ezt a kört kívánjuk bővíteni a humán, a szakmai és a készségfejlesztő tantárgyak tanítása során is.

IV.2.6. Konkrét célok

- Az iskolában tervezett új képzési irányok, mint például az érettségi kidolgozása során a környezeti nevelési vonatkozások összegyűjtése, tananyagba építése,
- Ökoiskolai munkacsoport működtetése,
- A tantestület tagjainak megnyerése a környezeti nevelési munkához,
- Tantestületen belüli továbbképzés szervezése, a környezeti nevelés módszereinek bemutatása,
- Környezeti nevelési irodalmak feldolgozásán alapuló foglalkozások szervezése: témanap.

IV.2.7. Hagyományok ápolása

- Az iskola híresség einek bemutatása
- Az iskola környékén található nevezetességek feltérképezése
- A kulturális és természeti értékek felkutatása
- Jeles napokhoz kötődő rendezvények szervezése (Víz, Föld napja, Madarak fák napja, stb.)
- Osztályfőnöki órák környezetvédelmi témában.

IV.2.8. Szaktárgyi célok

- A hétköznapi környezeti problémák megjelenítése a szakórákon - a környezetszennyezés hatása a természeti és az épített környezetre, valamint az emberre
- A környezetkímélő technológiák és munkamódszerek bemutatása és gyakoroltatása.

IV.2.9. Tanulásszervezési és tartalmi keretek

Tanórán kívüli és tanórai foglalkozások

Iskolánkban minden lehetőséget meg kell ragadnunk, hogy egységes világképet alakítsunk ki a diákjainkban az őket körülvevő világról. Fontos a tantárgyak közötti integráció, legalább néhány területen.
A megvalósítás lehetőségei:

- Terepi munka során: terepgyakorlat, tanulmányi kirándulás, akadályverseny;
- Szakkörök,
- Iskolazöldesítés,
- Témanap, témahét;
- Tanulmányi látogatás: múzeumban, állatkertben, botanikus kertben, szennyvíztisztító, szeméttelep;
- Zöld Napok megünneplése, a naphoz kapcsolódó rendezvények, akadályversenyek szervezése.

IV.2.10. Módszerek

Olyan módszereket választunk, amelyekkel hatékonyan tudjuk megvalósítani a környezeti nevelés céljait, feladatait. Főleg az interaktív módszerek alkalmazását kell szorgalmaznunk, amelyeket továbbképzések során ismerhetnek meg és próbálhatnak ki a kollegák.

- Kooperatív (együttműködő) tanulási technikák, mint pl.: csoportmunkák;
- Játékok, pl.: szituációs játékok;
- Modellezés;
- Projektmódszer;

- Terepgyakorlati módszerek;
- Közösségépítés;
- Művészi kifejezés.

IV.2.11. Taneszközök

Az iskola rendelkezik azokkal az alapvető oktatási eszközökkel, szakkönyvekkel, amelyek a környezeti nevelési munkához szükségesek. Folyamatosan pótolni kell az elhasználódott eszközöket, és új eszközök beszerzésével a fejlődést is követni kell. A terepi munkákhoz biztosítani kell a biológiai és kémiai víz, - talaj, - levegő vizsgálatokhoz szükséges eszközöket, vegyszereket. Folyamatosan fejleszteni kell a környezeti nevelési szak- és CD-könyvtárat. Biztosítani kell a környezeti nevelési programok számára szükséges szemléltető és tanulási segédeszközöket.
A felsorolt feltételek kialakítására az anyagi fedezetet az „Anyagi erőforrások" című alfejezet tartalmazza.

IV.2.12. Kommunikáció

Fő célkitűzésünk, hogy segítsük a diákjainkat abban, hogy a nagyszámú írott, hallott és látott információkat - amelyet a média közvetít - fel tudják dolgozni. Segítjük őket, hogy megfelelően értelmezzék, kritikusan elemezzék, és megfelelő következtetéseket tudjanak levonni a környezeti témájú hírekből.
A kritikus gondolkodás fejlesztésével a reklámok okozta túlfogyasztás elkerülésére próbáljuk felkészíteni tanulóinkat. Fontos, hogy megtanulják elkülöníteni az értékes információt az értéktelentől.

Iskolán belüli kommunikáció formái

- Kiselőadások tartása megfelelő szemléltetőeszközökkel;
- Házi dolgozatok készítése;
- Poszterek készítése és bemutatása;
- Vitafórum környezetvédelmi témában;
- Faliújság készítése, aktuális információk közlése.

Iskolán kívüli kommunikáció formái

- Média-elemzés: környezetvédelmi cikkek, rádió és televíziós hírek feldolgozása, értékelése;
- A közvetlen környezet állapot-felmérése, értékelése, kapcsolatfelvétel az illetékes szervekkel és önkormányzattal.

IV.2.13. Minőségfejlesztés

Az iskola környezeti nevelési munkájának mérése, értékelése megegyezik az iskola életének más területén alkalmazottakkal. (Lásd az Intézményi Minőségirányítási program)

IV.2.14. Továbbképzés

Az iskola továbbképzési programjában minden évben legalább egy tanár vesz részt a külső intézmények által szervezett környezeti nevelési tanár-továbbképzéseken.

IV.2.15. Ajánlott irodalom a környezeti nevelési könyvtár fejlesztéséhez

Adorján Rita: Magonc. 1998, Mecseki Erdészei Rt.
Béres Mária: Az erdőből jöttünk. 1994, Független Ökológiai Központ.
Cornell, J.: Kézenfogva gyerekekkel a természetben. 1998, Magyar Környezeti Nevelési Egyesület.
Csonka A. – Fésű J. Gy. (szerk.): Zöld hálózat. 1997, Ökológiai Kultúra Fejlesztéséért Alapítvány.
Disinger-Monroe: A környezeti nevelés fogalma. 1998, Környezeti Nevelési Egyesület.
Frank – Zamm: Környezeti nevelés a városban. 1998, Környezeti Nevelési Egyesület.

Gulyás Pálné (szerk.): Környezetvédelmi oktatás szakérői tevékenység elméleti és gyakorlati megalapozása. 1998, TKTE.
Gulyás Pálné – Láng Edit – Vízy Istvánné: A természetvédelem, környezetvédelem bevezetése a nevelésbe. 1994, 1998, TKTE.
Havas Péter (szerk.): A környezeti nevelés gyökerei Magyarországon. 1996, Körlánc-Infogroup.
Havas Péter: Környezeti nevelés Európában. 1999, Körlánc.
Hegedűs Gábor (szerk.): Projekt módszer I–II. III.1998-2000, Hírös Akadémia.
Hortobágyi Katalin (szerk.): Környezeti nevelés az erdei iskolában. Réce-füzetek 4. 1995, Alapítvány a Magyarországi Környezeti Nevelésért.
Hortobágyi Katalin: Ahol a fáktól jobban látni az erdőt. Altern füzetek 6.
Hortobágyi Katalin: Projekt kézikönyv. Altern füzetek 1.
Horváth Attila: Kooperatív technikák – Altern füzetek 7. IFA.
Jónás Ilona (alk.szerk.): A környezeti nevelés és a földrajztanítás. 1998, Földrajztanárok Egylete.
Juhász-Nagy Pál : Vázlatok az ökológiai kultúra tematikájához. 1993, TKTE.
Juhász-Nagy Pál – Zsolnai László: Humánökológia. 1992, ELTE.
Kárász Imre: Ökológiai és környezetvédelmi alapismeretek. 1990, Typotex Kft.
Kárász Imre (szerk.): Környezetünk vizsgálata. 1993, NSZI.
Könczey Réka – Nagy Andrea: Zöldköznapi kalauz. 1997, Föld Napja Alapítvány.
Legány András (szerk.): Környezeti nevelés a táborban. Réce-füzetek 2. 1993, Alapítvány a Magyarországi Környezeti Nevelésért.
Lehoczky János: Hasznoskönyv. 1997, Környezetgazdálkodási Intézet.
Lehoczky János: Iskola a természetben, avagy a környezeti nevelés gyakorlata. 1998, Raabe.
Monore-Cappaert: Környezeti nevelés a tantervekben. 1998, Környezeti Nevelési Egyesület.
Moser – Pálmai: A környezetvédelem alapjai. 1992, Tankönyvkiadó.
Palmer, Joy – Neal, Philip: A környezeti nevelés kézikönyve. 2000, Routledge – Körlánc – Infogroup.
Pennock – Bardwell: Környezeti témák a tanórán. 1998, Környezeti Nevelési Egyesület.
Rohwedder – Alm: Számítógép a környezeti nevelésben: multimédia és hálózati tanulás. 1998, Környezeti Nevelési Egyesület.
Scheibert F. (szerk.): A környezeti nevelés és a helyi tanterv. 1997, Infogroup.
Sípos Imréné: Iskolavezetés és környezeti nevelés. 1998, Körlánc.
Szerényi Gábor (szerk.): Környezeti nevelés a szakkörön. Réce-füzetek 3. 1994, Alapítvány a Magyarországi Környezeti Nevelésért.
Tourtillot – Britt: Környezeti nevelési segédletek értékelése. 1998, Környezeti Nevelési Egyesület.
Vásárhelyi Tamás: A városban. Városi környezet és környezeti nevelés. 1998, Körlánc.
Vásárhelyi Tamás: Szitakötészet. 1994, Független Ökológiai Központ.
Vásárhelyi Tamás – Victor András (szerk.): Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia. 2003, Magyar Környezeti Nevelési Egyesület.
Vida Gábor – Gulyás Pálné – Tóth Albert (szerk.): Kultúra – Nevelés, Oktatás – Környezet. 1999, TKTE.

Összegzés

Iskolánk egészségnevelési és környezeti nevelési programjával igyekszik megfelelni annak a felelősségteljes kihívásnak, amellyel hozzájárulhat az egészséges életet értékként kezelő és környezetükért felelősséget vállaló, környezettudatos szemlélettel rendelkező polgárok neveléséhez. A társadalmunkat és a Földünket egyaránt érintő globális problémák, a fenntartható fejlődés ismerete, a modern természettudományos műveltségen kívül, az általános műveltségnek is szerves része, mindannyiunk közös érdeke.

Az iskolánknak, mint az intézményes szocializáció kiemelkedő fontosságú színterének, fontos szerep jut a felnövekvő generációk egészségmagatartásának formálásában. A tanulók az iskolában nem csak az életre készülnek, hanem az iskola is maga az élet,

szövevényes személyközi és intézményes viszonyulási formáival. A személyközi és intézményes kapcsolatok gazdagsága teszi az iskolát valódi, életteli szocializációs színtérré, ahol a diáknak rendkívül szerteágazó ismerethalmazra, viszonyulásmódokra, attitűdökre kell szert tennie. Ebben a feladatban – a diákot a nagybetűs Életre való felkészítési folyamatban –, a jelen Egészségügyi Program és a Környezeti Nevelési Program elkészítésével és megvalósításával is igyekszünk megfelelni a társadalom által velünk szemben támasztott elvárásoknak.

V. AZ ISKOLA HELYI TANTERVE

V.1.1. Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak, kötelező és választható foglalkozások

Szakközépiskolai (erdészeti szakmunkás) óraterv (2016. szeptember 1-től) OKJ 34 623 01

2017.09.01. 2017.09.01. 2018.09.01.

Tantárgy	**1/9**		**2/10**		3/11	
	heti	**éves**	heti	éves	heti	éves
Kommunikáció	2	72	1	36	-	-
Angol	2	72	2	72	2	62
Matematika	2	72	1	36	-	-
Társadalomismeret	2	72	1	36	-	-
Természetismeret	3	108	-	-	-	-
Testnevelés és sport	4	144	3	108	3	93
Osztályközösség építés	1	36	1	36	1	31
Szabad sáv (informatika)	1	36	-	-	1,5	46,5
Tanulásmódszertan	1	36	-	-	-	-
Szövegértési és matematikai kompetenciafejlesztés			2	72	2	62
Közismeret összesen	**18**	**648**	11	396	9,5	294,5
Munkavédelmi ismeretek	+0,5	18	-	-	-	-
Foglalkoztatás II.	-	-	-	-	2	62
Foglalkoztatás I.	-	-	-	-	0,5	15,5
Növénytan	3	108	-	-	-	-
Növénytan gyakorlat	3,5	126	-	-	-	-
Vállalkozási ism.gy.	-	-	-	-	1	31
Gallyazás-darabolás	-	-	1+1	72	-	-
Gallyazás-darabolás gyakorlat	-	-	3,5	126	-	-
Erdőhasználat	-	-	2	72	-	-
Erdőhasználat gy	-	-	3,5	126	3,5	108,5
Erdőművelés	-	-	2,5	90	1,5+0,5	62
Erdőművelés gy	-	-	2,5 + 1	126	3,5	108,5
Erdészeti alapismeretek	1,5 +0,5	72	-	-	1	31
Vadászati alapismeretek.	1 +1	72	-	-	1,5	46,5
Vadászati alapism.gy.	-	-	-	-	2,5 + 1	108,5
Műszaki/Közl.ism	-	-	1/1+1/1	36/36	-	-
Erő-és munkagéptan	2,5	90	2,5	90	1,5 + 1	77,5
Faanyagmozgatás	-	-	-	-	1	31
Géptani és anyagmozgatási gyak	2,5 + 1	126	3,5	126	3,5	108,5
Szakmai kerettantervi összesen:	14+3	612	22+3	900	23+2,5	790,5
Szabad sáv	3	90	3	72	2,5	77,5
Szakmai összesen	**17**	**612**	25	900	25,5	790,5
Nyári gyakorlat	-	140	-	140	-	–
Mind összesen	**35**	**1400**	36	1436	35	1085

- A járművezetési ismeretek programja a Közlekedési Főfelügyelet által jóváhagyott tanterv
- A géptan gyakorlatok csoporti óraszámán túl
+ 15 óra/fő rakodógép

+ 15 óra/fő közelítőgép-kezelő gyakorlat
+ 16 óra/csoport biztonsági üzemeltetési gyakorlat
- A járművezetési ismeretek gyakorlatok csoportóraszámán túl
+ 25 óra/fő mezőgazdasági vontatóvezetői gyakorlat

Szakközépiskolai (Virágkötő és virágkereskedő) óraterv (2016. szeptember 1-től)
OKJ 34 215 04

Tantárgy	2017.szept.01. 1/9	2017. szept. 1. 2/10	2018. szept. 1. 3/11
Kommunikáció	2	1	-
Angol	2	2	2
Matematika	2	1	-
Társadalomismeret	2	1	-
Természetismeret	3	-	-
Testnevelés és sport	4	3	3
Osztályközösség építés	1	1	1
Szabad sáv (informatika)	1	-	1,5
Tanulásmódszertan	1	-	-
Szövegértési és matematikai kompetenciafejlesztés	-	2	2
Közismeret összesen	**18**	11	9,5
Munkavédelmi alapismeretek	0,5	-	-
Foglalkoztatás II.	-	-	2
Foglalkoztatás I.	-	-	0,5
Növényismeret és kezelés	2 +1,5	2	2
Növényismeret és kezelés gyakorlat	2	3	2 +1
Virágkötészet	3 +0,5	2 +1	2
Virágkötészet gyakorlat	3	4	4
Virágeladás alapjai	2+0,5	2 +1	-
Virágeladás alapjai gyakorlat	2	4	-
Virágkereskedelem	-	3	1,5 +0,5
Virágkereskedelem gyakorlat	-	3	3 +0,5
Vállalkozási ismeretek	-	-	3
Vállalkozási ismeretek gyakorlat	-	-	3 +0,5
Szakmai kerettantervi összesen:	14,5	23	23
Szabad sáv	2,5	2	2,5
Szakmai összesen	17	25	25,5
Mind összesen	**35**	36	35

Szakközépiskolai (lovász) óraterv (2016. szeptember 1-től) OKJ 34 621 02

Tantárgy	2017. szept. 1-től 1/9	2018. szept. 1-től 2/10	2019.szept.01. 3/11
Kommunikáció	2	1	-
Angol	2	2	2
Matematika	2	1	-
Társadalomismeret	2	1	-
Természetismeret	3	-	-
Testnevelés és sport	5	5	5
Osztályközösség építés	1	1	1
Szabad sáv (informatika)	1	-	1,5
Tanulásmódszertan	1	-	-
Szövegértési és matematikai kompetenciafejlesztés	-	2	2
Közismeret összesen	**18**	11	9,5
Munkavédelmi alapismeretek	0,5	-	-
Foglalkoztatás II.	-	-	2
Foglalkoztatás I.	-	-	0,5
Tartás és takarmányozás e	2	2	3
Tartás és takarmányozás gy	4	4+1	4
Anatómia és egészségtan e	1	2+1	1
Anatómia és egészségtan gy	-	2	-
Lótenyésztés e	1	2	1
Lótenyésztés gy	1	1	2+1
Gazdálkodási ism.	- +1	-	2
Lovaglás e	1	2	1
Lovaglás gy	2+1,5	3	3+0,5
Fogathajtás e	-	2	1
Fogathajtás gy	2	3	2,5+1
Szakmai kerettantervi összesen:	**14,5**	23	23
Szabad sáv	2,5	2	2,5
Szakmai összesen	**17**	25	25,5
Mind összesen	**35**	36	35

Szakgimnáziumi (erdészet és vadgazdálkodás ágazat) óraterv (2016. szeptember 1-től)

A kerettantervben meghatározott 10%-os időkeretet minden tantárgy esetében a kerettantervben megadott témák elmélyítésére, rendszerezésére használjuk fel!

2017. **2017.** 2018 2019.

Tantárgy	**9.évf.**		**10.évf.**		11.évf.		12.évf.	
	heti	**éves**	heti	éves	heti	éves	heti	éves
Magyar nyelv és irodalom	**4**	144	**4**	144	4	144	4	124
Angol	**4**	144	**4**	144	4	144	4	124
Matematika	**3**	108	**3**	108	3	108	3	93
Történelem	**2**	72	**2**	72	3	108	3	93
Etika	**-**	-	**-**	-	-	-	1	31
Informatika	**2**	72	**2**	72	-	-	-	-
Művészetek	**-**	-	**-**	-	1	36	-	-
Testnevelés és sport	**5**	180	**5**	180	5	180	5	155
Osztályfőnöki	**1**	36	**1**	36	1	36	1	31
Kötelező komplex természettudományos tantárgy	**3**	108	**-**	-	-	-	-	-
Ágazathoz kapcsolódó tantárgy: Biológia	**-**	-	**2**	72	2	72	2	62
Kötelezően választható tantárgy: Emelt szintű érettségi, vagy idegen nyelv, vagy Fizika, vagy Informatika, vagy szakmai tantárgy	**-**	-	**-**	-	2	72	2	62
Pénzügyi és vállalkozói ismeretek	**-**	-	**1**	36	-	-	-	-
Érettségire épülő fő szakképesítés	**8**	**288**	**8**	288	7	252	7	217
Állattan	**2**	72	**-**	-	-	-	-	-
Növénytan	**3**	108	**-**	-	-	-	-	-
Termőhely-ismerettan	**-**	-	**2**	72	-	-	-	-
Műszaki alapismeretek	**-**	-	**2**	72	-	-	-	-
Erdészeti alapismeret gyakorlat	**3**	108	**4**	144	1	36	-	-
Erdőműveléstan	**-**	-	**-**	-	-	-	2	62
Erdőművelés, erdővédelem gyak.	**-**	-	**-**	-	-	-	1,5	46,5
Vadászattan	**-**	-	**-**	-	-	-	2	62
Vadgazdálkodás gyakorlat	**-**	-	**-**	-	-	-	1,5	46,5
Erdészeti erőgéptan	**-**	-	**-**	-	2	72	-	-
Erdészeti géptan gyakorlat	**-**	-	**-**	-	1	36	-	-
Erdőbecsléstan	**-**	-	**-**	-	2	72	-	-
Erdőbecslés, erdőrendezés gyak.	**-**	-	**-**	-	1	36	-	-
Érettségi vizsga keretében megszerezhető szakképesítés	**3**	**108**	**4**	144	3	108	3	93
Mezőgazdasági és erdészeti ismeretek	**2**	72	**-**	-	-	-	-	-
Természettudományos ismeretek	**-**	-	**2**	72	-	-	-	-
Természet és tájföldrajz	**-**	-	**1**	36	-	-	-	-
Természetvédelmi ismeretek	**-**	-	**-**		2	72	2	-
Természetvédelmi alapok gyakorlat	**1**	36	**1**	36	1	36	1	-
Rendelkezésre álló órakeret/hét	**35**	**1260**	**36**	1296	35	1260	35	1085

Tanítási hetek száma	**36**	-	**36**	-	36	-	31	-
Éves összes óraszám	**1260**	-	**1296**	-	1260	-	1085	-

Szakgimnázium utáni egyéves szakképzés (erdészeti technikus) óraterve (2016. szeptember 1-től)

Szakképző évfolyam (Erdész-technikus OKJ 54 623 01)

Jelenleg nincs!

2020.09.01.-től

Tantárgy	**13.évf.**	
	heti	**éves**
Magyar nyelv és irodalom	-	-
Angol	**4**	124
Matematika	-	-
Történelem	-	-
Etika	-	-
Informatika	-	-
Testnevelés és sport	-	-
Osztályfőnöki	-	-
Kötelező komplex természettudományos tantárgy	-	-
Ágazathoz kapcsolódó tantárgy: Biológia	-	-
Kötelezően választható tantárgy: Emelt szintű érettségi, vagy idegen nyelv, vagy Fizika, vagy Informatika, vagy szakmai tantárgy	-	-
Pénzügyi és vállalkozói ismeretek	-	-
Érettségire épülő fő szakképesítés	**31**	961
Foglalkoztatás II.	0,5	15,5
Foglalkoztatás I.	2	62
Erdőműveléstan	3	93
Erdővédelemtan	2	62
Erdőművelés, erdővédelem gyakorlat	2	62
Erdőhasználat	4	144
Erdőhasználat gyakorlat	1,5	46,5
Vadgazdálkodástan	2,5	77,5
Élőhelygazdálkodás	2	62
Vadgazdálkodási gyakorlat	1,5	46,5
Erdészeti géptan	3	93
Erdészeti géptan gyakorlat	1	31
Erdőrendezéstan	2	62
Erdőbecslés, erdőrendezés gyakorlat	0,5	15,5
Erdészeti üzemgazdaságtan	3	93
Erdészeti üzemgazdaságtan gyakorlat	0,5	15,5
Rendelkezésre álló órakeret/hét	**35**	1085
Tanítási hetek száma	31	-
Éves összes óraszám	**1085**	-

Erdészeti szakmunkás szakképesítés 3 éves képzés óraterve (OKJ 34 623 01) – kifutó

Tantárgy	-	2016. szept. 1.	**2017. szept. 1.**
	1/9	2/10	**3/11**
Kommunikáció	2	1	-
Angol	2	2	2
Matematika	2	1	-
Társadalomismeret	2	1	-
Természetismeret	3	-	-
Testnevelés és sport	5	5	5
Osztályközösség építés	1	1	1
Szabad sáv (informatika)	1	-	1,5
Közismeret összesen	18	**11**	**9,5**
Munkavédelmi alapismeretek	0,5	-	-
Foglalkoztatás II.	-	-	2
Foglalkoztatás I.	-	-	0,5
Növénytan	3	-	-
Növénytan gyakorlat	3,5	-	-
Vállalkozási ism.gy.	-	-	1
Gallyazás-darabolás	-	1+1	-
Gallyazás-darabolás gyakorlat	-	3,5	-
Erdőhasználat	-	2	-
Erdőhasználat gy	-	3,5	3,5
Erdőművelés	-	2,5	1,5 +0,5
Erdőművelés gy	-	2,5 + 1	3,5
Erdészeti alapismeretek	1,5 + 0,5	-	1
Vadászati alapismeretek.	1 + 1	-	1,5
Vadászati alapism.gy.	-	-	2,5 + 1
Műszaki/Közl.ism	-	2/2	-
Erő-és munkagéptan . Faanyagmozgatás	2,5	2,5	2,5 + 1
Géptani és anyagmozgatási gyakorlat	2,5 + 1	3,5	3,5
Szakmai kerettantervi összesen:	14,5	23	23
Szabad sáv	2,5	2	2,5
Szakmai összesen	17	**25**	**25,5**
Mind összesen	35	**36**	**35**

Erdészeti szakmunkás szakképesítés 2éves képzés óraterve (OKJ 34 623 01) - kifutó

Tantárgy	-	2016. szept. 1-től
	1. évfolyam	2. évfolyam
Munkavédelmi alapismeretek	0,5	-
Foglalkoztatás II.	-	2
Foglalkoztatás I.	-	0,5
Növénytan	2	1
Növénytan gyakorlat	3,5	-
Vállalkozási ism.gy.	-	1 +0,5
Gallyazás-darabolás	1 +1	-
Gallyazás-darabolás gyakorlat	3,5	-
Erdőhasználat	2	-
Erdőhasználat gy	3,5	3,5
Erdőművelés	2	2 +0,5
Erdőművelés gy	3,5	3,5
Erdészeti alapismeretek	1,5 +0,5	1
Vadászati alapismeretek.	- +1	2,5
Vadászati alapism.gy.		3,5
Műszaki/Közl.ism	2/2	-
Erő-és munkagéptan . Faanyagmozgatás	3	4 +1,5
Géptani és anyagmozgatási gyakorlat	3,5	7
Szakmai kerettantervi összesen:	31,5	31,5
Informatika	1	1
Szabad sáv	3,5	3,5
Mind összesen	**35**	**35**

Óraterv Erdészeti szakmunkás szakképesítés 3 éves képzés és 2 éves képzés megfeleltetés
OKJ 34 623 01

Tantárgy	2/10		I.évfolyam	
	heti	éves	heti	éves
Kommunikáció	1	36	-	
Angol	2	72	-	
Matematika	1	36	-	
Társadalomismeret	1	36	-	
Természetismeret	-	-	-	
Testnevelés és sport	5	180	+1	36
Osztályközösség építés	1	36	1	36
Szabad sáv (informatika)	-	-	-	
Közismeret összesen	**11**	**396**	**2**	**72**
Munkavédelmi alapismeretek	-	-	0,5	**18**
Foglalkoztatás II.	-	-	-	
Foglalkoztatás I.	-	-	-	
Növénytan	-	-	2	72
Növénytan gyakorlat	-	-	3,5	126
Vállalkozási ism.gy.	-	-	-	
Gallyazás-darabolás	1+1	72	1+1	72
Gallyazás-darabolás gyakorlat	3,5	126	3,5	126
Erdőhasználat	2	72	2	72
Erdőhasználat gy	3,5	126	3,5	126
Erdőművelés	2,5	90	2+0,5	90
Erdőművelés gy	2,5 + 1	126	3,5	126
Erdészeti alapismeretek	-	-	1,5+0,5	72
Vadászati alapismeretek.	-	-	-	
Vadászati alapism.gy.	-	-	-	
Műszaki/Közl.ism	2/2	72	2/2	72
Erő-és munkagéptan . Faanyagmozgatás	2,5	90	2,5+0,5+0,5	126
Géptani és anyagmozgatási gyakorlat	3,5	126	3,5	126
Szakmai kerettantervi összesen:	23+2	900	30,5	1098
Szabad sáv	2	72	3,5	126
Szakmai összesen	**25**	**900**	**34**	**1224**
Nyári gyakorlat		140		140
Mind összesen	**36**	**1436**	**36**	**1296**

Óraterv Erdészeti szakmunkás szakképesítés 3 éves képzés és 2 éves képzés megfeleltetés
OKJ 34 623 01

2017.09.01.

Tantárgy	3/11		II.évfolyam	
	heti	éves	heti	éves
Kommunikáció	-	-	-	
Angol	2	64	-	
Matematika	-	-	-	
Társadalomismeret	-	-	-	
Természetismeret	-	-	-	
Testnevelés és sport	5	160	+1	32
Osztályközösség építés	1	32	+1	32
Szabad sáv (informatika)	1,5	48	-	
Közismeret összesen	**9,5**	**304**	**2**	**64**
Munkavédelmi alapismeretek	-	-		
Foglalkoztatás II.	2	64	2	64
Foglalkoztatás I.	0,5	16	0,5	16
Növénytan	-	-	1	32
Növénytan gyakorlat	-	-	-	
Vállalkozási ism.gy.	1	32	1	32
Gallyazás-darabolás	-	-	-	
Gallyazás-darabolás gyakorlat	-	-	-	
Erdőhasználat	-	-	-	
Erdőhasználat gy	3,5	112	3,5	112
Erdőművelés	1,5+0,5	64	2	64
Erdőművelés gy	3,5	112	3,5	112
Erdészeti alapismeretek	1	32	1	32
Vadászati alapismeretek.	1,5	48	1,5+1+1	112
Vadászati alapism.gy.	2,5 + 1	112	3,5	112
Műszaki/Közl.ism	-	-	-	
Erő-és munkagéptan . Faanyagmozgatás	2,5 + 1	112	3,5+0,5+0,5	144
Géptani és anyagmozgatási gyakorlat	3,5	112	3,5+3,5	224
Szakmai kerettantervi összesen:	**23+2,5**	**816**	29,5	944
Szabad sáv	2,5	80	3,5	112
Szakmai összesen	**25,5**	**816**	**33**	**1056**
Nyári gyakorlat		–		-
Mind összesen	**35**	1120	**35**	**1120**

Virágkötő és virágkereskedő szakképesítés 2éves képzés óraterve (OKJ 34 215 04) - kifutó

Tantárgy	-	
	1. évfolyam	2. évfolyam
Munkavédelmi alapismeretek	0,5	-
Foglalkoztatás II.	-	2
Foglalkoztatás I.	-	0,5
Növényismeret és kezelés	4 +0,5	2
Növényismeret és kezelés gyakorlat	5 +2	2,5 +1
Virágkötészet	4	3 +1
Virágkötészet gyakorlat	7	7
Virágeladás alapjai	4	-
Virágeladás alapjai gyakorlat	7	-
Virágkereskedelem	-	4,5
Virágkereskedelem gyakorlat	-	4
Vállalkozási ismeretek	-	3 +0,5
Vállalkozási ismeretek gyakorlat	-	3
Szakmai kerettantervi összesen:	31,5	31,5
Informatika	1	1
Szabad sáv	3,5	3,5
Mind összesen	**35**	**35**

Régi típusú szakközépiskola: Erdészet és vadgazdálkodás ágazat óraterve - kifutó

51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről

Tantárgy	-	2016. szept. 1-től	**2017. szept. 1-től**	**2017. szept. 1-től**
	9.évf.	10.évf.	**11.évf.**	**12.évf.**
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4 +0,5	4 +1
Angol	3 +0,5	3 +0,5	3 +1	3 +1
Matematika	3 +0,5	3 +0,5	3 +1	3 +1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	3 +0,5	3 +1
Etika	-	-	1	-
Biológia- egészségtan	- +2	2	2	1
Fizika	2	2	1	-
Kémia	2	1	-	-
Földrajz	2	1 +1	-	-
Művészetek	-	1	-	-
Informatika	1 +1	- +2	-+1	-
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Szabadon tervezhető	4	4	4	4
Közismereti összes	29	**29**	**27**	**24**
Munkavédelmi alapismeretek	0,5			
Állattan	1,5	1		+1
Műszaki alapismeretek		2	1	2
Termőhelyismeret	+1		3	
Növénytan		+1	+1	3
Vállalkozási és szervezési ismeretek				2
Erdészeti és vadgazdálkodási gyakorlat	3	3	3	3
Szabadon tervezhető szakmai (Erdészeti és vadászati alapismeretek)	1	1	1	1
Összes szakmai	6	**7**	**8**	**11**
Mindösszesen	35	**36**	**35**	**35**

Lovász szakképesítés 3 éves képzés óraterve (OKJ 34 621 02) - kifutó

Tantárgy	-	2016. szept. 1-től	**2017. szept. 1-től**
	1/9	2/10	**3/11**
Kommunikáció	2	1	-
Angol	2	2	2
Matematika	2	1	-
Társadalomismeret	2	1	-
Természetismeret	3	-	-
Testnevelés és sport	5	5	5
Osztályközösség építés	1	1	1
Szabad sáv (informatika)	1	-	1,5
Közismeret összesen	18	**11**	9,5
Munkavédelmi alapismeretek	0,5	-	-
Foglalkoztatás II.	-	-	2
Foglalkoztatás I.	-	-	0,5
Tartás és takarmányozás e	2	2	3
Tartás és takarmányozás gy	4	4+1	4
Anatómia és egészségtan e	1	2+1	1
Anatómia és egészségtan gy	-	2	-
Lótenyésztés e	1	2	1
Lótenyésztés gy	1	1	2+1
Gazdálkodási ism.	- +1	-	2
Lovaglás e	1	2	1
Lovaglás gy	2+1,5	3	3+0,5
Fogathajtás e	-	2	1
Fogathajtás gy	2	3	2,5+1
Szakmai kerettantervi összesen:	14,5	23	23
Szabad sáv	2,5	2	2,5
Szakmai összesen	17	**25**	25,5
Mind összesen	35	**36**	35

Szakmai végzettséggel rendelkezők érettségire történő felkészítésének óraterve (kerettanterv alapján) – 2016. szeptember 1-től

Évfolyam/ Tantárgyak	I. (12.) Nappali tagozat		II.(13.) Nappali tagozat	
	Heti	**Éves**	Heti	Éves
Magyar nyelv és irodalom	6	216	6+1	224
Angol nyelv	6	216	6+1	224
Matematika	6	216	6+1	224
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	4+1	180	5	160
Természetismeret	2	72	-	-
Földrajz	+2	72	+2	72
Informatika	2	72	2	72
Testnevelés és sport	5	180	5	180
Osztályközösség-építő program	1	36	1	32
Szabadon tervezhető órakeret	3	-	5	-
Összesen	**35**	**1260**	36	1152

Ágazati érettségi utáni egyéves szakképzés
(Erdészeti és vadgazdálkodási technikus) óraterve (2016. szeptember 1-től)
Szakképző évfolyam (Erdészeti és vadgazdálkodási technikus
OKJ 54623 01)

2017.09.01.

Tantárgy	**13.évf.**	
	heti	**éves**
Foglalkoztatás II.	0,5	16
Foglalkoztatás I.	2	64
Erdőműveléstan	2	64
Erdővédelemtan	2	64
Erdőművelés, erdővédelem gyakorlat	1,5	48
Erdőhasználat	4	128
Erdőhasználat gyakorlat	1,5	48
Vadászat	3	96
Vadászat gyakorlat	1	32
Vadgazdálkodás	4	128
Vadgazdálkodási gyakorlat	1	32
Erdészeti géptan	1,5	48
Erdészeti géptan gyakorlat	1	32
Erdőbecsléstan	2	64
Erdőrendezéstan	1+1	32
Erdőrendezés gyakorlat	0,5	16
Erdészeti üzemgazdaságtan	2	64
Erdészeti üzemgazdaságtan gyakorlat	0,5	16
Rendelkezésre álló órakeret/hét	**31**	992
Szabad sáv	**4**	128
Osztályfőnöki	**1**	32
KRESZ/Műszaki ism	**2**	64
Összesen	**35**	1120
Tanítási hetek száma	32	-
Éves összes óraszám	**1120**	**1120**

A tantárgy- és foglalkozás választásra vonatkozó szabályok, csoportbontások

- Az iskola igazgatója minden év **április 15-éig** elkészíti és a fenntartó jóváhagyását követően közzéteszi a tájékoztatót azokról a **tantárgyakról, amelyekből a tanulók választhatnak**, középiskolában tájékoztatást ad továbbá az **érettségi vizsgára történő felkészítés szintjéről** is. A tájékoztatónak tartalmaznia kell, hogy a tantárgyat előreláthatóan melyik pedagógus fogja oktatni. A tájékoztató elfogadása előtt be kell szerezni az iskolaszék, ennek hiányában a szülői szervezet és az iskolai diákönkormányzat véleményét.
- A tanuló **május 20-áig** jelentheti be **a tantárgy és a felkészülési szint megválasztásával** kapcsolatos döntését. Ha a tanuló iskolakezdés vagy iskolaváltás miatt nem tud élni a választási jogával, kérelmének elbírálása előtt egyezteti elképzeléseit igazgatóval.
- **Május 20-áig**, illetve a beiratkozáskor történik a **tanórán kívüli foglalkozások**ra való jelentkezés.
- A **tantárgyválasztás jogát a szülő gyermekével közösen gyakorolja**, **írásos jelentkezés** alapján.
- A tanuló a tanév során egy alkalommal az igazgató engedélyével **módosíthatja választását.**
- **Tanévév közben kimaradni** csak a szülő és a tanuló írásos kérése, a foglalkozást vezető tanár javaslata és az igazgató döntése alapján lehet.
- A foglalkozások **indítása - kellő létszám és órakeret esetén**-, történik.
- A **csoportbontásokat** a helyi tantervünk óratervei, a pedagógiai indokoltság és a rendelkezésünkre álló órakeret határozza meg.

A közép és emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítés

A pedagógiai programunknak megfelelően **közép és emelt szintű érettségi vizsgára** való felkészítést szervezünk és a tantárgyakból mindkét szinten biztosítjuk a lehetőséget az érettségi vizsgára.

A **kötelező érettségi tárgyak (magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, angol nyelv, régi típusú szakközépiskolai szakmai ágazati tárgy)** mellett iskolánk lehetővé teszi **biológia, földrajz és informatika** tantárgyakból az emelt szintű vizsgára való felkészítést.

- Kötelező érettségi vizsgatárgyak:

a) Magyar
b) Történelem
c) Matematika
d) Idegen nyelv
e) Szabadon választott
f) Ágazati Szakmai tárgy (2016/2017. tanévtől)

A 19/2016. (VIII. 23.) EMMI rendelet 1. mellékletben található ágazati szakmai érettségi vizsgakövetelményeket vesszük alapul:

- 32. ERDÉSZET ÉS VADGAZDÁLKODÁS ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA

- Emelt szintű vizsgára való felkészítés

a) Biológia
b) Földrajz
c) Informatika

- Középszintű vizsgára való felkészítés

a) Biológia

b) Földrajz
c) Informatika
d) Testnevelés
e) Kémia
f) Fizika

V.1.2. Alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Iskolánkban az oktató-nevelő munka során pedagógusaink nyomtatott (tankönyv, munkafüzet, térkép, stb.), illetve elektronikus információhordozóra rögzített taneszközöket használnak a tananyag feldolgozásához. Néhány tantárgynál szükség van egyéb eszközökre is, pl. tornafelszerelés, rajzfelszerelés, stb.
Pedagógusaink, az alkalmazható tankönyvekről, az évente megjelenő szakmai és közismereti tankönyvjegyzékből, illetve szakmai tankönyvbemutatókon szereznek tudomást.
Az egyes évfolyamokon – a különféle tantárgyak feldolgozásához – szükséges kötelező tanulói taneszközöket (tankönyvek, munkafüzetek, egyéb taneszközök, egyéb tanulmányi segédletek, stb.) a nevelők szakmai munkaközösségei határozzák meg, az iskola helyi tanterve alapján.
A nevelő testület a munkaközösségek ajánlásai alapján tanévenként dönt a tartós használatú tankönyvekről is.
A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:

- A taneszköz igazodjék a képzés szakmai követelményéhez, az iskola helyi tantervéhez
- Korszerű és színvonalas legyen
- Az egyes eszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket részesítjük előnyben, amelyek több tanéven keresztül használhatók
- Hatékonyan segítse a tanulási folyamatot
- Igazodjék a tanulók előképzettségéhez
- Vegye figyelembe a hátrányos helyzetű tanulók anyagi helyzetét.

Iskolánk törekszik arra, hogy egyre több nyomtatott taneszközt szerezzen be az iskolai könyvtár számára. Ezeket a taneszközöket elsősorban a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók használhatják, ingyenesen.

A **tankönyvellátás rendjét** intézményünk min**den tanévre vonatkozóan külön dokumentumban szabályozza** a jogszabályi alapok (A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény; A nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról szóló 2013. évi CCXXXII. törvény (Ntt.); 17/2014. (III. 12.) EMMI rendelet a tankönyvvé, pedagógus-kézikönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről) és a fenntartói elvárások alapján.
Ingyenes tankönyvellátásra jogosultak 2016. szeptember 1-jétől rászorultsági alapon azok a tanulók, akiknek szülei normatív kedvezmény iránti igényt nyújtottak be. A normatív kedvezményre való jogosultságot igazolni szükséges.

Normatív kedvezményre jogosult	Igazolás
Tartósan beteg tanuló.	emelt családi pótlék igazolása vagy szakorvosi igazolás
Fogyatékos, pszichés fejlődési zavarral küzdő tanuló, pl.: SNI	szakértői bizottság szakvéleménye
Három- vagy többgyermekes családban élő tanuló.	családi pótlék igazolása

Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő tanuló.	a települési önkormányzat határozata
Nagykorú és saját jogán iskoláztatási támogatásra jogosult.	hatósági igazolás
A gyermekvédelmi gondoskodás keretében nevelésbe vett vagy utógondozói ellátásban részesül.	a tanuló számára gyámhatósági határozat alapján gondozási helyet biztosító intézmény vezetője által a kiállított igazolás

- *A tankönyvvé, pedagógus-kézikönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről szóló 17/2014. (III. 12.) EMMI rendelet 5. melléklet szerinti igénylőlap alapján készült iskolai formanyomtatványon keresztül, valamint*
- *a gyermekvédelmi gondoskodás keretében nevelésbe vett vagy utógondozói ellátásban részesülő tanuló számára a gyámhatósági határozat alapján gondozási helyet biztosító intézmény vezetője által kiállított igazolás normatív kedvezmény igénybevételéhez c. igazolással a történik az igénylés.*

Az ingyenes tankönyvellátást iskolánk:

- könyvtári tartós tankönyv kölcsönzésével,
- az állami normatíva felhasználásával biztosítja.

Az ingyenes tankönyvi ellátás kötelezettségének a Tankönyvtári szabályzat alapján teszünk eleget:

- Az ingyenes tankönyvre jogosult diákok az iskolai könyvtár nyilvántartásába felvett tankönyveket kapják meg felelős használatra.
- Nem kell megtéríteni a tankönyv, munkatankönyv stb. rendeltetésszerű használatából származó értékcsökkenést.
- Ezeket a tankönyveket a diákok a könyvtári könyvekre vonatkozó szabályok alapján használják.
- Az iskolából távozó, illetőleg az érettségiző tanulók esetében a tanulói jogviszony megszűnésének időpontjáig a kölcsönzött tankönyveket, tartós tankönyveket, egyéb könyvtári dokumentumokat vissza kell szolgáltatni.
- Az ingyenes tankönyvtámogatásban részesülő diákok által átvett tankönyvek arra az időtartamra kölcsönözhetők ki, ameddig a tanuló az adott tárgyat tanulja.
- Amennyiben az ingyenes tankönyvtámogatás révén kapott tankönyvet a tanuló nem használja folyamatosan, a tanév végén június 15-ig minden kölcsönzésben lévő dokumentumot vissza kell juttatni az iskolai könyvtárba.
- Az iskola részére tankönyvtámogatás céljára juttatott összegnek legalább a huszonöt százalékát tartós tankönyv, illetve az iskolában alkalmazott ajánlott és kötelező olvasmányok vásárlására kell fordítani. A megvásárolt könyv és tankönyv az iskola tulajdonába, az iskolai könyvtár állományába kerül.

A tankönyvellátás feladatai:

Feladat	Határidő	Intézményi felelős(ök)
A KELLO **megnyitja a tankönyvrendelési felületet**, a tankonyvrendeles.kello.hu weboldalt az intézményi- és diákadatok áttöltésére és rögzítésére.	2016. március 16.	tankönyvfelelős, iskolatitkár, igazgató
A KELLO **feltölti a tankönyvjegyzéket** a rendelési felületre.	2016. április 1.	tankönyvfelelős

A tankönyvfelelősök leadják az **alaprendelés**eket, alaprendelés lezárása, fenntartói jóváhagyás.	2016. április 01 – 29.	tankönyvfelelős, igazgató
A KELLO megnyitja a **szülői felület**et.	2016. április 15.	tankönyvfelelős
A tankönyvfelelősök **módosíthat**ják az alaprendeléseket, legkésőbb ekkor kell a **fiktív diákokat nevesíteni, fenntartói jóváhagyás**.	2016. május 15. – június 30.:	tankönyvfelelős, igazgató
A KELLO **kiszállítja** az alaprendelés során megrendelt könyveket.	2016. augusztus 1 - 25.	tankönyvfelelős
Az alaprendelés **hiányainak pótlása** (az augusztus 25-ig ki nem szállított tankönyvek kiszállítása).	2016. augusztus 26. – szeptember 1.	tankönyvfelelős
A **pótrendelés** leadásának időszaka a rendelési felületen a fenntartó jóváhagyásával,.	2016. augusztus 22. – szeptember 15.	tankönyvfelelős, igazgató
A tanévnyitó értekezleten kerül **megválasztásra a tankönyvfelelős**, akivel az igazgató szerződést köt.	minden év augusztus 31-ig	igazgató
A KELLO **kiszállítja a pótrendelésben** megrendelt tankönyveket.	2016. szeptember 21 – től	tankönyvfelelős
Évközi rendelés. + **KELLO web shop:** a 2016/2017-es tankönyvjegyzéken szereplő tankönyvek web shopon történő rendelése és szállítása egész évben folyamatos.	2016. szeptember 16. – 2017. április 30	tankönyvfelelős
Amennyiben a kedvezményekre való **jogosultság igazolása még nem történt** meg, de annak fennállását az illetékes hatóság várhatóan a **tanév első napjáig**, de legkésőbb **október 15**. napjáig kell, hogy igazolja és ezt a szülőknek el kell juttatni az iskola számára.	2016. szept. 1., csütörtök., vagy október 15., szombat	tankönyvfelelős
A **normatív kedvezményben részesülők státusmódosítás**ának határideje.	2016. október 1., szombat	tankönyvfelelős
Pótrendelés, visszáruzás határideje.	2016. szeptember 8., csütörtök	tankönyvfelelős
Az igazgató az osztályfőnökök és a tankönyvfelelős segítségével **felméri**, hány tanuló kíván az iskolától **tankönyv kölcsönzés**ével támogatást kapni.	minden tanév november 15-ig	tankönyvfelelős osztályfőnök igazgató
A tankönyv kölcsönzés felmérésének eredményéről az **igazgató tájékoztatja az iskolaszéket és az iskolai diákönkormányzatot**.	minden tanév november 30-ig	igazgató
Az **intézmény dönt a normatív** jogcímen kapott **tankönyvtámogatás felhasználásáról**, a döntésről a **szülőket írásban tájékoztatja**.	minden tanév december 15-éig	igazgató
A **pedagógusok, a munkaközösség-vezetőkön keresztül leadják** a tantárgyaikhoz kapcsolódó **tankönyvrendelési igényeket**, külön megjelölve a tankönyvjegyzéken nem szereplő	minden tanév március 15-ig	igazgatóhelyettes, munkaközösség-vezetők, tankönyvfelelős

könyveket.		
Tankönyvellátási szerződés kötése a KELLO-val.	2017. március	igazgató
A **tanulók megkapják** a részükre megrendelni kívánt tankönyvek, segédkönyvek **listáját**, amelyen **be kell bejelölniük** a megvásárolni vagy kölcsönözni kívánt tankönyveket, mely értesítést a szülő aláírva visszaküld.	minden tanév március 31-ig	tankönyvfelelős, könyvtáros
Osztályok, csoportok kialakítása a KELLO internetes felületen.	2017. márc. 20-ig	iskolatitkár, tankönyvfelelős
- **Az újonnan induló osztályok tanulói május 31-ig megkapják az osztály számára megrendelni kívánt tankönyvek listáját**. A tanulónak be kell jelölnie a listán a megvásárolni kívánt könyveket, és nyilatkoznia kell az igényelt tankönyvtámogatás formájáról. A tankönyv támogatási kérelmeket ezzel együtt kell leadni a beiratkozásig. - **Közzé kell tennie** azoknak a **tankönyveknek, ajánlott és kötelező olvasmányoknak a jegyzékét**, amelyeket az iskolai **könyvtárból** a tanulók **kikölcsönözhetnek**.	2017. <u>május 31.,</u> szerdáig / <u>beiratkozásig</u>	igazgató, tankönyvfelelős, könyvtáros
- Fel kell **mérni, hogy hány tanulónak** kell vagy lehet biztosítani a tankönyvellátást az iskolai könyvtárból, **kölcsönzéssel.** - Ezzel párhuzamosan **tájékoztatni** kell a **szülőket az ingyenes tankönyvellátás jogosultságairól** és egyéb esetleges kedvezmények lehetőségeiről. - Az iskolába belépő **új osztályok** tanulói **esetében** a felmérést a **beiratkozás napjáig** kell elvégezni (ide hozzák magukkal a kitöltött igénylőlapokat).	2017. <u>június 10</u>-ig, leendő 9. évfolyamosoknak a <u>beiratkozás napjáig</u>	igazgató, könyvtáros, tankönyvfelelős

- **Tájékoztatni** kell a nevelőtestületet, az iskolaszéket, a DÖK-öt, a fenntartót és - **kikérni** véleményüket az iskolai tankönyvtámogatás rendjének meghatározásáról. - Az iskola **kezdeményezheti** a fenntartónál az állami tankönyvtámogatásra nem jogosultak támogatását és egyben **jelenteni kell** a fenntartónak a **támogatásra jogosultak számát**. - A **kölcsönzött (tanári, diák) tankönyvek leadása, visszavétele**. - A **szülőket** az iskola a megelőző tanítási év végén **tájékoztatja** a tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök, kölcsönözhető könyvek mellett **a következő tanévben szükséges egyéb más ruházati és más felszerelésekről, továbbá** arról is, hogy az iskola **milyen segítséget tud nyújtani** a szülői kiadások csökkentéséhez.	2017. <u>június 15.,</u> csütörtökig	igazgató, tankönyvfelelős, könyvtáros
- Meg kell határozni a tankönyvellátás rendjét és erről **tájékoztatni kell** a helyben szokásos módon a szülőket, nagykorú cselekvőképes tanulókat és a fenntartót.	2017. <u>június 17.,</u> szombatig	igazgató
A kiszállított **tankönyvek átvétele,** osztályonkénti kiosztásra való **előkészítése**.	2017. augusztus	tankönyvfelelős
Amennyiben a kedvezményekre való **jogosultság igazolása még nem történt** meg, de annak fennállását az illetékes hatóság várhatóan a **tanév első napjáig**, de legkésőbb **október 15**. napjáig kell, hogy igazolja és ezt a szülőknek el kell juttatni az iskola számára.	2017. <u>szept. 1.,</u> péntek, vagy <u>október 15.</u> vasárnap	tankönyvfelelős, osztályfőnökök
A **normatív kedvezményben részesülők státusmódosítás**ának határideje.	2017. <u>október 1.,</u> vasárnap	tankönyvfelelős,
Pótrendelés, visszáruzás határideje	2017. <u>szeptember 8., péntek</u>	igazgató, tankönyvfelelős

<u>A tankönyvellátásban közreműködők feladatai:</u>

igazgató
- a tankönyvellátás megszervezéséért
- a tankönyvellátás helyi rendjének kialakításáért
- a tankönyvfelelős megbízásáért
- az illetékes szervezetek véleményének beszerzéséért

igazgatóhelyettes
- a tankönyvellátás megszervezéséért
- a tankönyvellátás helyi rendjének kialakításáért

iskolatitkár, gazdasági dolgozók
- dokumentálja, összesíti, ellenőrzi a normatív kedvezményekre való jogosultságot

tankönyvfelelős: Arany József

- előkészíti és lebonyolítja a tankönyvrendelést, pótrendelést, visszáruzást, melyet az igazgató jóváhagyása után lehet elküldeni,
- átveszi és kiosztja a tankönyveket
- az elvégzésre kerülő munka ellenértéke, elismerésének elvei:
  - a 32 órás munkahét terhére történő munkaidő elszámolás

könyvtáros

- előkészíti az ingyenes tankönyvellátással kapcsolatos iskolai feladatok végrehajtását előkészítő felmérést végez, és lebonyolítja azt,
- közreműködik a tankönyv-rendelés előkészítésében,
- követi az ingyenes tankönyvellátásban részesülő diákok és a nekik kiadott kötetek számának, azok elhasználódásának alakulását,
- az iskolai könyvtár állományába veszi az ingyenes tankönyvellátásra jogosult tanulók számára beszerzett tankönyveket, azokat leltári nyilvántartásba veszi, majd kikölcsönzi a tanulóknak,
- a tankönyveket külön gyűjteményként kezeli, melynek nyilvántartásának és használatának sajátos szabályait a tankönyvtári szabályzat tartalmazza.
- a tanév közben lehetőséget biztosít a tanulók számára a tanév közben jelentkező, tankönyv-elhasználódásból, tankönyv elhagyásából keletkező hiány pótlására.

nevelőtestület

- tartós tankönyvek jegyzékének megállapítása.

szakmai munkaközösségek

- a munkaközösséghez tartozó tantárgyak tankönyveinek kiválasztásáról.

munkaközösség-vezetők

- összesítik és ellenőrzik a szaktanárok által rendelni kívánt tankönyveket

osztályfőnök

- segítik a tankönyvrendelés osztályszintű lebonyolítását, a tankönyvosztást és a tanév végi begyűjtést

szaktanárok

- a munkaközösséggel egyeztetve kiválasztja az általa tanított osztályok számára a megrendelni kívánt tankönyvet
- a munkájukhoz szükséges tankönyveket, tanári segédkönyveket a munkaközösség-vezetőn keresztül igénylik és könyvtári kölcsönzéssel kapják meg ezeket, amit tanévente meg kell ismételniük.

Tankönyvrendelés, kapcsolat a KELLO-val:

- A tankönyvek országos **megrendelése, beszerzése és az iskoláknak történő eljuttatásának megszervezése,** valamint a tankönyvek **vételárának beszedése, a számlázás a Könyvtárellátó feladata.**
- **Az iskolai tankönyvrendelést az iskola a fenntartója egyetértésének beszerzését követően** közvetlenül a Könyvtárellátó (KELLO) által működtetett elektronikus információs rendszer alkalmazásával **a Könyvtárellátónak küldi meg** azzal, hogy a tanévenkénti:

a) tankönyvrendelés határideje **április utolsó munkanapja**,
b) **módosításának** és a normatív kedvezményben részesülők feltüntetésének határideje, valamint a **pedagógus-kézikönyvek beszerzésére vonatkozó igények összesítése június 30**.,
c) pótrendelés határideje **szeptember 5**.

• A tankönyvrendelést **a megrendelés időpontjában rendelkezésre álló információk alapján** kell megtenni, az ismert és a tanulókat megillető támogatások a feltüntetésével. Azokat a tanulókat is fel kell tüntetnie, akiknek nem rendel az iskola tankönyvet, az okok megjelölésével. A **módosítás** tankönyvenként a megrendelt szám legfeljebb **15%**-a lehet.
• Az iskolának legkésőbb **május 31-ig** - a helyben szokásos módon - közzé kell tennie azoknak a **tankönyveknek, ajánlott és kötelező olvasmányoknak a jegyzékét, amelyeket az iskolai könyvtárból a tanulók kikölcsönözhetnek.**

V.1.3. A csoportbontás és az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

A **csoportbontásokat** elsősorban a **szakgimnáziumokban illetve a régi szakközépiskolai** osztályokban igyekszünk megvalósítani. A csoportbontás alapja az újonnan érkezett tanulók idegen nyelv (angol) ismerete. Csoportbontás megvalósítása minden évben a tantárgyfelosztásban kerül rögzítésre. Cél a matematika, az idegen nyelv és az informatika csoportbontásban való oktatása.
Az **új típusú szakközépiskolai illetve a régi szakiskolai** osztályokban – ha lehet – az írás-olvasás problémákkal küzdő tanulókat igyekszünk csoportbontásban fölzárkóztatni. A gyakorlati csoportokat ABC alapján alakítjuk ki.

A tanuló az iskola **magasabb évfolyamába**, illetve szakképzési évfolyamába akkor léphet, ha a megelőző évfolyam számára előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette minden tantárgyból.
Ha a tanuló a tanév végén maximum 3 elégtelen tantárgyi osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet.
Szakképző évfolyamra lépés feltétele:
- egészségügyi alkalmasság
- az adott évfolyam eredményes teljesítése
- a nyári gyakorlat teljesítése szintén feltétele a magasabb évfolyamra lépésnek.

Csak évfolyam megismétlésével folytathatja tanulmányait az a tanuló, aki
- 3-nál több tantárgyból a tanév végén elégtelen osztályzatot kapott.
- A javítóvizsgán elégtelen osztályzatot kapott.
- A javítóvizsgáról igazolatlanul távol maradt.
- Nem teljesítette a kötelező szakmai nyári összefüggő gyakorlatot.
- Ha a mulasztása meghaladta a jogszabályban előírt mértéket, és a nevelőtestület nem engedélyezte az osztályozó vizsga letételét.
- Ha az osztályozó vizsgán elégtelen osztályzatot kapott.

Az év végi érdemjegyek kialakításának általános szabályai:
Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület az osztályozó értekezleten áttekinti, és a pedagógus, illetve az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről. Abban az esetben, ha a tanuló év végi osztályzata a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felhívja az érdekelt pedagógus figyelmét, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról, és indokolt esetben változtassa meg döntését. Ha a pedagógus nem változtatja meg a döntését, és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, az osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján a tanuló javára módosíthatja.

V.1.4. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

A tanulók rendszeres értékelése a pedagógiai folyamat meghatározó területe. Az értékelés a beiskolázástól kezdve végig kíséri az oktatási-nevelési folyamatot. Az egyes képzési szakaszokat különböző vizsgák zárják. Ez a fejezet nem foglalkozik a bemeneti és kimeneti értékeléssel, kizárólag az oktatási-nevelési folyamat részeként kezeli az értékelési rendszert. Az értékelés motiválja a tanulót, visszacsatolás a szaktanár számára, jelzés a szülő felé, és folyamatosan segíti az iskola ellenőrzési rendszerét.
A pedagógus a tanuló teljesítményét, előmenetelét a tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeli. Az érdemjegy kialakításánál az érvényben lévő tantervi követelményeket vesszük alapul.
Az érdemjegy, illetőleg az osztályzat megállapítása nem lehet fegyelmezési eszköz.
Az értékelésnél igyekezni kell betartani a rendszeresség és a módszertani sokszínűség elvét (feleltetés, dolgozatírás, évfolyami felmérések, otthoni munkák értékelése, osztályok értékelése félévenként, illetve rendkívüli alkalmakkor).

V.1.5. Az értékelés formái

Diagnosztikus értékelés
Diagnosztikus értékelést általában akkor célszerű alkalmazni, ha az a cél, hogy a tanulók indulási szintjét állapítsuk meg, pl. egy nagyobb tematikus egység kezdetekor az előzetesen tanult ismeretekről. Ez az eljárás tájékoztathat a tanulók tudásáról, készségeiről és képességeiről. Mindezek ismeretében a későbbi tanítási-tanulási folyamat jobban irányítható, felépíthető, szervezhető. A formatív értékeléshez hasonlóan azonban itt sem célszerű érdemjegyeket vagy más értékelést alkalmazni, érdemesebb inkább arra törekedni, hogy értékelő megjegyzéseink véleményünk a tanulók tudásának, készségeinek és képességeinek értékeire és hiányosságaira hívják fel a figyelmet.

Formatív (folyamatjellemzésre alkalmas) értékelés
A formatív értékelést elsősorban a tanítási-tanulási folyamat közben lehet alkalmazni. Ennek célja a mindenkori tudás-, vagy készségszint megállapítása. Fontos megjegyezni, hogy ehhez az értékelési eljáráshoz nem célszerű érdemjegyeket vagy további következményeket, vonzó értékeléseket illeszteni, hiszen célja a fejlesztés, formálás, illetve az ezt befolyásoló fontos tényezők, tudáselemek és motivációk feltárása.

Szummatív (összegző) értékelés
A szummatív értékelést általában egy-egy tematikus egység végén, vagy fontosabb csomópontoknál érdemes alkalmazni. Ennek célja a tanulók közötti különbségek feltárása és azok érdemjeggyé (vagy más értékelési formává) történő alakítása. Az ilyen értékelési lépések során kapott jegyek irányadók lehetnek mind a tanárok, mind a tanulók számára, s fontos tulajdonságuk a tanítás-tanulás folyamatának visszacsatolása is.

V.1.6. Az év végi és a minősítő érdemjegyek kialakításának általános szabályai

- Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület az osztályozó értekezleten áttekinti és a pedagógus, illetve az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről.
- Abban az esetben, ha az év végi osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felhívja az érdekelt pedagógus figyelmét, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról és indokolt esetben változtassa meg döntését.

➢ Ha a pedagógus nem változtatja meg döntését, és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, az osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján a tanuló javára módosíthatja.
➢ Az érettségi vizsga megszervezésére, lebonyolítására, a vizsgatantárgyak általános követelményeire, a vizsgázók teljesítményének értékelésére, a jelentkezésre és az ügyvitelre vonatkozó rendelkezéseket az érettségi vizsga vizsgaszabályzata határozza meg.
➢ A szakmai vizsgáztatás általános szabályait és eljárásrendjét az OKJ-s vizsgakövetelmények figyelembevételével a szakmai vizsgaszabályzat határozza meg.
➢ A szakmai vizsga helyét és időpontját a tanév rendjében meghatározottak szerint az iskola jelöli ki, egyúttal gondoskodik a szükséges feltételek biztosításáról, valamint vezeti a szükséges nyilvántartásokat

1. A tanuló teljesítményének értékelése

a) Alapelvek

Törekedni kell az objektivitásra és változatos számonkérési formák megvalósítására.
Figyelembe kell venni az életkori sajátosságokat, az adott tantárgy specifikumait, meg kell találni az írásbeli és szóbeli számonkérés helyes arányát. Az értékelés során a következetesség alapvető pedagógiai szempont. Az egyes tantárgyak minimum követelményeit a munkaközösségek dolgozzák ki.

b) Érdemjegy, osztályzat

A pedagógus a tanuló teljesítményét, előmenetelét a tanítási év során rendszeresen – a tanév elején meghatározott számú – érdemjeggyel értékeli. A szóbeli naplóba és az ellenőrzőbe írja be a szaktanár.
A kijavított dolgozatokat megtekintésre megkapják a tanulók, valamint a szülők igény szerint a szaktanár által meghatározott módon megtekinthetik.
A pedagógus a tanuló teljesítményét félévkor és a tanítási év végén a kapott érdemjegyek alapján a pedagógiai elvek érvényesítésével osztályzattal minősíti.
Minősítések:
Az új köznevelési törvény 54. §-a szerint jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).
Az év végi osztályzat a tanuló egészéves munkáját minősíti.
Az érdemjegy és osztályzat megállapítása nem lehet fegyelmezési eszköz.

2. Vizsgák

a) Osztályozó vizsga

- Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha
  - felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól,
  - engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
  - a Mulasztások miatt tett osztályozó vizsga c. pontban meghatározottak alapján,
  - a tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát.
- **Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik.**
- A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.
- Osztályozó vizsgának számít a szakképző iskolában – a szakképzésre vonatkozó rendelkezések szerint – szervezett **beszámoltató vizsga** is.

• **Javítóvizsgát tehet** a vizsgázó, ha az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára **felróható ok**ból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

b) Pótló vizsga

• Pótló vizsgát tehet a vizsgázó, ha **a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné**.

• A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására.

• Az igazgató **hozzájárulhat** ahhoz, hogy az adott vizsganapon vagy a vizsgázó és az intézmény számára megszervezhető legközelebbi időpontban a vizsgázó pótló vizsgát tegyen, ha ennek feltételei megteremthetők.

• A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

c) Javítóvizsga

Javítóvizsgát kell tenni a tanulónak, ha

- a tanév végén a nevelőtestület valamely tantárgyból (tantárgyakból) javítóvizsga letételét írta elő.
- Osztályozó, vagy különbözeti vizsgáról igazolatlanul távolmaradt, illetve az előírt időpontig nem tette azt le.

d) Különbözeti vizsga

Különbözeti vizsgát kell tenni a tanulónak, ha más iskolából való átvétele esetén az iskola igazgatója előírja.

• Különbözeti vizsgát a tanuló abban az iskolában tehet, amelyben a tanulmányait folytatni kívánja.

• A különbözeti és a beszámoltató vizsgákra tanévenként legalább két vizsgaidőszakot kell kijelölni. Javítóvizsga letételére az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban, osztályozó, különbözeti és beszámoltató vizsga esetén a vizsgát megelőző három hónapon belül kell a vizsgaidőszakot kijelölni azzal, hogy osztályozó vizsgát az iskola a tanítási év során bármikor szervezhet. A vizsgák időpontjáról a vizsgázót a vizsgára történő jelentkezéskor írásban tájékoztatni kell.

• A különbözeti vizsgáról számára **felróható ok**ból elkéső, távolmaradó, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozó javítóvizsgát tehet. **Fel nem róható ok** esetén pótló vizsgát tehet.

e) Egyéb más tanulmányok alatti vizsga

Részletesen lásd. a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról 65-73. §

• Tanulmányok alatti vizsgát – az e rendeletben meghatározottak szerint – független vizsgabizottság előtt, vagy abban a nevelési-oktatási intézményben lehet tenni, amellyel a tanuló jogviszonyban áll. A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételhető.

• (3) Az iskolában tartott tanulmányok alatti vizsga esetén az igazgató, a független vizsgabizottság előtti vizsga esetén a kormányhivatal vezetője engedélyezheti, hogy a vizsgázó az (1) bekezdés szerint előre meghatározott időponttól eltérő időben tegyen vizsgát.

• (4) Tanulmányok alatti vizsgát legalább háromtagú vizsgabizottság előtt kell tenni. Amennyiben a nevelési-oktatási intézményben foglalkoztatottak végzettsége,

szakképzettsége alapján erre lehetőség van, a vizsgabizottságba legalább két olyan pedagógust kell jelölni, aki jogosult az adott tantárgy tanítására.

- (5) A tanulmányok alatti vizsga követelményeit, részeit, így különösen az írásbeli, a szóbeli, a gyakorlati vizsgarészeket, az értékelés szabályait az iskola pedagógiai programjában kell meghatározni. A tanulmányok alatti vizsga – ha azt az iskolában szervezik – vizsgabizottságának elnökét és tagjait az igazgató, a független vizsgabizottság elnökét és tagjait a területileg illetékes kormányhivatal bízza meg.
- **73. §** (1) A független vizsgabizottság előtt letehető tanulmányok alatti vizsgát a kormányhivatal szervezi. A kormányhivatal a szakmai elméleti és szakmai gyakorlati vizsgatantárgyak esetén az érintett ágazat vagy szakképesítés – szakképzési törvényben meghatározott – országos szakképzési névjegyzéken szereplő szakértőjét kéri fel a vizsgabizottság tagjának
- (2) A tanuló – kiskorú tanuló esetén a szülője – a félév vagy a tanítási év utolsó napját megelőző harmincadik napig, az 51. § (7) bekezdésében meghatározott esetben az engedély megadását követő öt napon belül jelentheti be, ha osztályzatának megállapítása céljából független vizsgabizottság előtt kíván számot adni tudásáról. A bejelentésben meg kell jelölni, hogy milyen tantárgyból kíván vizsgát tenni. Az iskola igazgatója a bejelentést nyolc napon belül továbbítja a kormányhivatalnak, amelyik az első félév, valamint a tanítási év utolsó hetében szervezi meg a vizsgát.
- Az **érettségi és a szakmai vizsgák**kal kapcsolatban a vonatkozó vizsgaszabályzatok szerint kell eljárni.

f) Szintvizsga

A kilencedik évfolyam második félévében az új típusú szakközépiskolai tanulók számára. A vizsga sikere nem feltétele a tanulmányok folytatásának.

g) Szakmai vizsga

A szakképző évfolyamok végén az adott szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei alapján kerül megszervezésre.

h) Érettségi vizsga

A 100/1997. kormányrendelet alapján

közösségi szolgálat: szociális, környezetvédelmi, a tanuló helyi közösségének javát szolgáló, szervezett keretek között folytatott, anyagi érdektől független, egyéni vagy csoportos tevékenység és annak pedagógiai feldolgozása.

- Intézményünk a szakgimnázium a 9-12. évfolyamos, a szakközépiskola a 9-13. évfolyamos tanulói (számukra 12-13. évfolyamon) szervezi meg a legalább ötven órás közösségi szolgálatot, illetve annak teljesítésére időkeretet biztosít.
- A közösségi szolgálat helyszínén a szolgálattal érintett személy segítése **tanítási napokon alkalmanként legkevesebb egy, legfeljebb háromórás**, **tanítási napokon kívül alkalmanként legkevesebb egy, legfeljebb ötórás időkeretben végezhető**.
- Az osztályfőnök a **naplóban és a törzslapon nyilvántartja és folyamatosan vezeti** a közösségi szolgálattal összefüggő egyéni vagy csoportos tevékenységet, amely alapján az Nkt.-ban **az érettségi bizonyítvány kiadásának feltételeként meghatározott 50 óra** közösségi szolgálat elvégzése igazolható legkésőbb a tanuló érettségi bizonyítványa kiadásának időpontjára.
- Először a 2016. január 1-je után megkezdett érettségi vizsga esetében kell megkövetelni.

A középszintű érettségi vizsga témakörei (lásd még V.1.10.)

Minden tantárgy esetében részletesen lásd a mindenkor érvényes **100/1997. kormányrendeletben**, és a **40/2002 OM rendelet** mely az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szól.

V.1.7. Az írásbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya

A nevelőtestület határozata alapján az osztálynaplókba tanulónként, **félévenként legalább négy osztályzat** rögzítése szükséges tantárgyanként, ha a tantárgy heti óraszáma legalább kettő. Ennél kisebb heti óraszám esetén is, **félévenként legalább három osztályzat szükséges**.
A nevelőtestület törekszik egy egységes értékelési rendszer kialakítására és következetes alkalmazására, de – a képzések, illetve maga az oktató-nevelő tevékenység sokszínűsége miatt – ez a rendszer nehezen alkotható meg, amellett a munkaközösségek, illetve a nevelőtestület egésze fontos alapelvnek tartja, a pedagógus módszertani szabadságának tiszteletét.
Az egységesítő törekvések megvalósítására irányuló eredményeink e téren a következők:

A leggyakrabban alkalmazott írásbeli beszámoltatási formák a röpdolgozat, a kisdolgozat, a témazáró dolgozat, az írásbeli házi dolgozat.

Az írásbeli beszámoltatások

Formája	Rendje	Tartalma	Gyakorisága	Súlya
Röpdolgozat	Bejelentés nélkül	Egy óra anyaga. A mobilizálható, pillanatnyi tudást méri	Korlátozás nélkül	Egyszeres, mint a szóbeli felelet.
Kisdolgozat	Előre bejelentett órán	Néhány óra anyaga	Korlátozás nélkül	Egyszeres
Témazáró dolgozat	Minimum egy héttel előre bejelentett, a naplóban jelzett órán	Néhány órát meghaladó anyag. Egy nagyobb témakör globális áttekintésére.	Időpontja tanmenetben rögzített. Egy nap max. 2 db íratható.	Kétszeres jegyérték
Házi dolgozat	Megegyezés szerint	Kiadott téma alapján	Tantárgytól függő	Egyszeres

Az értékelés formái, rendje:

A pedagógus a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeli, félévkor és év végén osztályzattal minősíti.

- Az érdemjegy a tanuló teljesítményének, előmenetelének értékelésére szolgál, tehát nem fegyelmezési eszköz.
- Az értékelés szempontjait, illetve a javítás szakszerű jelöléseit az írásbeli számonkérések előtt ismertetjük.
- Az értékelés a tananyag típusától, tartalmától függően pontozással vagy globálisan történhet.
- Az értékelés 5 fokozatú (1 – 5) skálával történik.
- Minden értékelt írásbeli számonkérés eredménye, bekerül a naplóba.
- A témazáró dolgozat pirossal kerül a naplóba.
- A témazárók megíratásának várható idejét a tanmenetben rögzítjük.
- A félévi és év végi osztályzatokat az érdemjegyek alapján kell meghatározni.
- A félévi és év végi osztályzatok kialakításánál a témazáró dolgozat 2 jegynek számít, duplán ér, és 7 tized fölötti átlagtól lehet fölfelé kerekíteni, ettől az adott

szaktárgyat tanítók közössége a tanév munkatervének meghatározásakor eltérő kerekítési szabályt is alkalmazhat.

- A hiányzás miatt elmulasztott témazáró dolgozatot a soron következő órán meg kell íratni.
- Az évközi érdemjegyekről a tanulót és a szülőket rendszeresen értesíteni kell (ellenőrző, osztályfőnök).
- Ha az összes témazáró dolgozat érdemjegye elégtelen, a tanuló nem felel meg a magasabb évfolyamba lépés követelményeinek.
- **Ha a tantárgy oktatása félévkor fejeződik be**, a tanuló osztályzatát az **év végi bizonyítványban is** fel kell tüntetni.
- Ha a tanuló **egy vagy több tantárgy több évfolyamra megállapított követelményeit egy tanévben** teljesíti, **osztályzatait minden érintett évfolyamra meg kell állapítani**. Ha a tanuló több iskolai évfolyam valamennyi követelményét teljesíti, az osztályzatokat valamennyi **elvégzett évfolyam bizonyítványába be kell jegyezni**.
- Próbaérettségi és a próba szakmai vizsga végzős évfolyam utolsó félévében.

V.1.8. Az otthoni (tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Az otthoni (tanulószobai) felkészüléshez szükséges feladatok tantárgyanként, sőt azon belül is nagy változatosságot mutatnak. Gyakoriságukat tekintve feladásuk alkalomszerű.

Az otthoni (tanulószobai) írásbeli és szóbeli feladatot úgy kell meghatározni, hogy egy átlagos képességű tanuló otthoni (tanulószobai) felkészülésének várható időtartama tantárgyanként a 30 percet ne haladja meg. Az otthoni (tanulószobai) felkészülés alapja: tankönyv, órai vázlat, más segédanyag, iskolai könyvtár, községi könyvtár, városi könyvtár, Internet.

Az értékelés szempontjait a tanár a tanulóval a házi feladat, házi dolgozat kiselőadás esetén előre közli.

Az egész osztályt érintő feladat legtöbbször a tankönyv kérdéseire történő válaszadás. Ebben az esetben a feladat közvetlenül kapcsolódik a tananyaghoz, az ellenőrzés az elkészítés tényére terjed ki.

Az iskolánkban, az erdészeti szakmunkás szakmában, jellegénél fogva, számos állat- és növényfaj kerül ismertetésre. Az ismeretek feldolgozására szabott időkeret viszont meglehetősen szűkre sikeredett. Így, a tanulóknak otthoni (tanulószobai) munka keretében kell tanulmányozniuk néhány erdei élőlényt. Az érdekesebb feldolgozások ismertetésre kerülnek és természetesen értékelésük, jutalmazásuk sem marad el. A feladatok megoldásában jelentős szerep jut iskolánk könyvtárára, könyvtárosára.

A végzős régi szakiskolai és az új típusú szakközépiskolai évfolyamokon tételfüzetet készítünk. A szaktanárok szaktantárgyaikból számon kérik a füzet folyamatos vezetését. Kijelölik a feldolgozásra szánt témákat, megbeszélik a feldolgozás menetének irányát, mélységét, terjedelmét. Az otthoni munkát ellenőrzik, szükség esetén kijavítják. Ez, a szorgalmi időszakban, tanári felügyelettel elkészített önálló ismeretfeldolgozással járó munka, jelentős segítséget nyújt tanulóinknak a szakmai vizsgára való felkészülésben.

A jó füzetvezetés, a részletes óravázlat, a rendszeres, figyelmes munka a diákok számára nagyban megkönnyíti az otthoni felkészülés olykor jelentősnek tűnő terheit.

Az otthoni (tanulószobai) feladatok:

Formája	Célja	Határideje	Gyakorisága	Ellenőrzése	Értékelése
Írásbeli házi feladat	Gyakorlás, készségfejlesztés, ismeretek elsajátítása	Egyik tanóráról a másikra	Témától, tantárgytól függő	Rendszeresen	Szóban, elmulasztás esetén egyéni elbírálással
Szóbeli házi feladat	Gyakorlás, készségfejlesztés, ismeretek elsajátítása	Egyik tanóráról a másikra	Témától, tantárgytól függő	Folyamatosan	Szóban, illetve érdemjeggyel
Házi dolgozat	Ismeretek önálló alkalmazása, anyaggyűjtés, egyéni felkészülés	Min. egy hét felkészülési idő	Témától, tantárgytól függő	Mindig	Szóban, illetve érdemjeggyel
Kiselőadás	Önálló felkészülés, anyaggyűjtés, egyéni kutatómunka	Min. egy hét felkészülési idő	Témától, tantárgytól függő	Mindig	Szóban, illetve a tanár által felajánlott érdemjeggyel
Mintagyűjtés	Készségfejlesztés, adatgyűjtés, egyéni munka	Min. egy hét felkészülési idő	Témától, tantárgytól függő	Mindig	Szóban, illetve a tanár által felajánlott érdemjeggyel
Tételkidolgozás 12. évfolyamon	Ismeretek önálló alkalmazása, anyaggyűjtés, egyéni felkészülés	Kijelölt határidőig	Folyamatos	Rendszeresen	Szóban

V.1.9. A tanulók jutalmazása, magatartásának és szorgalmának értékelése

A kimagasló (közösségi, tanulmányi, sport, művészeti, szakmai) eredményeket elérő tanulókat a nevelőtestület megjutalmazhatja. A jutalmazás lehet oklevél, kiadvány, tárgyi eszköz, utazás, múzeum-, kiállítás-, színházlátogatás.

A jutalmazások formái:

- **szaktanári dicséret**: odaítélését a szaktanár határozza meg, adható az adott tantárgyban elért versenyeredményekért, kutató-, vagy sorozatos gyűjtőmunkáért, folyamatos kiemelkedő tanulmányi munkáért, szakköri tevékenységért.
- **osztályfőnöki dicséret**: odaítéléséről az osztályfőnök dönt, adható több dicséret alapján, vagy közösségi munkáért, példamutató
- **igazgatói dicséret**: versenyeken elért eredményekért, az iskola hírnevének öregbítésért, kiemelkedő teljesítményért,
- **nevelőtestületi dicséret**: a nevelőtestület egyszeri többségi véleménye alapján adható kiemelkedő eredményekért,

Félévkor és évvégén osztályzattal értékeljük a tanulók magatartását és szorgalmát. A minősítés kialakításába bevonjuk a tanulókat is. A végleges minősítést az osztályban tanító tanárok határozzák meg a következő alapelvek mentén:

A magatartás érdemjegy kialakításának szempontjai:

- Az aktivitás
- A példamutatás
- A közösségi célok érdekeinek figyelembevétele
- A munkában való részvétel
- A tanuló hatása a közösségre
- A házirend betartása
- Viselkedés, hangnem
- Fegyelmezettség

A magatartásból adott érdemjegyek feltételei:

Példás magatartású az a tanuló, aki:

- A közösség alakítását, fejlődését munkájával, jó kezdeményezéseivel, véleményének megfelelő nyilvánításával, valamint példás viselkedésével elősegíti és társait is erre ösztönzi
- Házirendet megtartja és társait is erre ösztönzi
- Nevelőivel és társaival szemben udvarias, tisztelettudó
- Fegyelmezett, megbízható pontos, segítőkész.

Jó magatartású az a diák, aki:

- Részt vesz a közösségi életben, a rábízott feladatokat elvégzi, iskolai viselkedése ellen általában nincs kifogás
- A házirendet és az iskolai együttélés szabályait megtartja
- Nevelőivel és társaival szemben udvarias, tisztelettudó
- Fegyelmezett, segítőkész, általában megbízható, pontos.

Változó magatartású az a diák, aki:

- A közösségi munkában csak vonakodva vesz részt, a közösség alakítására nincs befolyással, viselkedésével szemben kifogás merül fel, de igyekszik javulni
- A házirendet és egyéb szabályokat csak ismételt, állandó figyelmezetéssel tartja be
- Nevelőivel és társaival szemben nem udvarias, nem tisztelettudó
- Fegyelme ingadozó.

Rossz magatartású az a diák, aki:

- Munkájával, tevékenységével a közösség fejlődését hátráltatja, iskolai viselkedésével rossz példát mutat társainak, hibáit nem látja be
- Közösségi munkát nem végez, másokat is visszatart, szándékosan árt a közösségnek
- A házirendet ismételt figyelmeztetések ellenére sem tartja be
- Nevelőivel, társaival szemben udvariatlan, tiszteletlen
- Fegyelmezetlen, durván beszél, verekszik.

A szorgalom érdemjegy kialakításának szempontjai:

- Tanulmányi munka
- Munkavégzés
- Általános tantárgyi munkavégzés, önálló munkavégzés
- A tanuló feladatvállalásának gyakorisága
- Tanórán kívüli információk felhasználása

- A tanuló képességei, életkori sajátosságai, életkörülményei.

A szorgalomból adott érdemjegyek feltételei:

Példás szorgalmú az a diák, aki:

- Igényli tudása bővítését, céltudatosan és ésszerűen igyekszik munkáját megszervezni
- Munkavégzése pontos, megbízható
- Minden tárgyban elvégzi feladatait
- Mindig felkészül, figyel, érdeklődik
- Érdeklődése az iskolán kívüli ismeretanyagra is kiterjed
- Egyes iskola tárgyakban a tananyagon felül is produkál.

Jó szorgalmú az a diák, aki:

- Figyel órákon, rendszeresen és megbízhatóan dolgozik
- Általában felkészül, de különösebb érdeklődést nem árul el.

Változó szorgalmú az a diák, aki:

- Munkája ingadozó, időszakonként dolgozik, máskor figyelmetlen, pontatlan
- Önállótlan, csak utasításra kezd munkához
- Szétszórtság jellemzi.

Hanyag az a diák, aki:

- Figyelmetlenül dolgozik, megbízhatatlan, feladatait nem végzi el
- Nem hajlandó munkavégzésre
- Érdektelenség, közöny jellemzi.

A **tanulmányi eredményekbe** a magatartás és szorgalom értékelése, minősítése **nem számítható be.**
A magántanuló magatartását és szorgalmát **nem kell minősíteni**.

V.1.10. A KÖZÉPSZINTŰ ÉRETTSÉGI TÉMAKÖREI

A 40/2002. OM rendeletet módosító 33/2015 (VI. 24.) EMMI rendelet alapján.

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

1. Magyar nyelv

1. témakör: Kommunikáció
2. témakör: A magyar nyelv története
3. témakör: Ember és nyelvhasználat
4. témakör: A nyelvi szintek
5. témakör: A szöveg
6. témakör: A retorika alapjai
7. témakör: Stílus és jelentés

2. Irodalom

1. témakör: Művek a magyar irodalomból I. Kötelező szerzők
2. témakör: Művek a magyar irodalomból II. Választható szerzők

3. témakör: Művek a magyar irodalomból III. Kortárs szerzők
4. témakör: Művek a világirodalomból
5. témakör: Színház és dráma
6. témakör: Az irodalom határterületei
7. témakör: Regionális kultúra, interkulturális jelenségek és a határon túli irodalom

TÖRTÉNELEM ÉRETTSÉGI VIZSGA TÉMAKÖRÖK

1. Az ókor és kultúrája
1.1. Poliszok ókori Hellászban
1.2. Társadalmi és politikai küzdelmek az ókori Rómában
1.3. Az európai kultúra alapjai
2. A középkor
2.1. Nyugat-Európa a koraközépkorban
2.2. A középkori egyház
2.3. Az érett középkor Nyugat- és Közép-Európában
2.4. Az iszlám vallás és az Oszmán Birodalom
2.5. A középkor kultúrája
3. A középkori magyar állam megteremtése és virágkora
3.1. A magyar nép története az államalapításig
3.2. Az államalapítás és az Árpád-házi uralkodók kora
3.3. Az Anjouk és Luxemburgi Zsigmond kora
3.4. A Hunyadiak
4. Szellemi, társadalmi és politikai változások a kora újkorban (1492-1789)
4.1. A földrajzi felfedezések és következményei
4.2. Reformáció és katolikus megújulás
4.3. Alkotmányosság és abszolutizmus a 17-18. században
4.4. A felvilágosodás kora
4.5. Nagyhatalmi konfliktusok a 17-18. században
5. Magyarország a kora újkorban (1490-1790)

5.1. Az ország három részre szakadása és az országrészek berendezkedése
5.2. Az Erdélyi Fejedelemség virágkora
5.3. A török kiűzése és a Rákóczi-szabadságharc
5.4. Magyarország a 18. századi Habsburg Birodalomban
5.5. Művelődés, egyházak, iskolák
6. A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmus kora (1789-1914)
6.1. A francia forradalom eszméi és a napóleoni háborúk
6.2. A 19. század eszméi és a nemzetállami törekvések Európában
6.3. Gyarmati függés és harc a világ újrafelosztásáért
6.4. Az ipari forradalom hullámai és hatásai
7. A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon (1790-1914)
7.1. A reformkor
7.2. Forradalom és szabadságharc
7.3. A kiegyezés és a dualizmus
7.4. Társadalmi és gazdasági változások a dualizmus korában
8. A világháborúk kora (1914-1945)
8.1. Az első világháború és következményei
8.2. Gazdaság, társadalom és életmód
8.3. A fasizmus és a nemzetiszocializmus

8.4. A kommunista diktatúra
8.5. A második világháború
9. Magyarország a világháborúk korában (1914-1945)
9.1. Az első világháború és következményei Magyarországon
9.2. A Horthy-korszak
9.3. Művelődési viszonyok és társadalom
9.4. Magyarország a második világháborúban
10. A jelenkor (1945-től napjainkig)
10.1.A kétpólusú világ kialakulása
10.2.A „harmadik világ”
10.3.A kétpólusú világrend megszűnése
10.4.Az európai integráció
10.5.A globális világ sajátosságai
11. Magyarország 1945-től a rendszerváltozásig
11.1. A kommunista diktatúra kiépítése és a Rákosi-korszak
11.2. Az 1956-os forradalom és szabadságharc
11.3. A Kádár-korszak
11.4. A rendszerváltozás és a piacgazdaságra való áttérés
11.5. Demográfiai folyamatok és a határon túli magyarság
12. Társadalmi, állampolgári, pénzügyi és munkavállalói ismeretek
12.1. Társadalmi tagozódás és felelősségvállalás
12.2. Az aktív és felelős állampolgárság alapjai
12.3. Alapvető pénzügyi és gazdasági fogalmak, folyamatok. A munkaviszonyhoz kapcsolódó ismeretek

MATEMATIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA TÉMAKÖRÖK

1. GONDOLKODÁSI MÓDSZEREK, HALMAZOK, LOGIKA, KOMBINATORIKA, GRÁFOK
1.1. Halmazok
1.1.1. Halmazműveletek
1.1.2. Számosság, részhalmazok
1.2. Matematikai logika
1.2.1. Fogalmak, tételek és bizonyítások a matematikában
1.3. Kombinatorika
1.4. Gráfok
2. SZÁMELMÉLET, ALGEBRA
2.1. Alapműveletek
2.2. A természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek
2.2.1. Oszthatóság
2.2.2. Számrendszerek
2.3. Racionális és irracionális számok
2.4. Valós számok
2.5. Hatvány, gyök, logaritmus
2.6. Betűkifejezések
2.6.1. Nevezetes azonosságok
2.7. Arányosság
2.7.1. Százalékszámítás
2.8. Egyenletek, egyenletrendszerek, egyenlőtlenségek, egyenlőtlenség-rendszerek

2.8.1. Algebrai egyenletek, egyenletrendszerek: Elsőfokú egyenletek, egyenletrendszerek. Másodfokú
egyenletek, egyenletrendszerek. Magasabb fokú egyenletek. Négyzetgyökös egyenletek.
2.8.2. Nem algebrai egyenletek: Abszolútértékes egyenletek. Exponenciális és logaritmikus egyenletek.
Trigonometrikus egyenletek
2.8.3. Egyenlőtlenségek, egyenlőtlenség-rendszerek
2.9. Középértékek, egyenlőtlenségek

3. FÜGGVÉNYEK, AZ ANALÍZIS ELEMEI

3.1. A függvény
3.2. Egyváltozós valós függvények
3.2.1. A függvények grafikonja, függvénytranszformációk
3.2.2. A függvények jellemzése
3.3. Sorozatok
3.3.1. Számtani és mértani sorozatok.
3.3.2. Végtelen mértani sor
3.3.3. Kamatos kamat, járadékszámítás
3.4. Az egyváltozós valós függvények analízisének elemei
3.4.1. Határérték, folytonosság
3.4.2. Differenciálszámítás
3.4.3. Integrálszámítás

4. GEOMETRIA, KOORDINÁTAGEOMETRIA, TRIGONOMETRIA

4.1. Elemi geometria

4.1.1. Térelemek
4.1.2. A távolságfogalom segítségével definiált ponthalmazok
4.2. Geometriai transzformációk
4.2.1. Egybevágósági transzformációk.
4.2.2. Hasonlósági transzformációk
4.2.3. Egyéb transzformációk Merőleges vetítés
4.3. Síkbeli és térbeli alakzatok
4.3.1. Síkbeli alakzatok. Háromszögek. Négyszögek. Sokszögek. Kör
4.3.2. Térbeli alakzatok
4.4. Vektorok síkban és térben
4.5. Trigonometria
4.6. Koordinátageometria
4.6.1. Pontok, vektorok
4.6.2. Egyenes
4.6.3. Kör
4.6.4. Parabola
4.7. Kerület, terület
4.8. Felszín, térfogat

5. VALÓSZÍNŰSÉGSZÁMÍTÁS, STATISZTIKA

5.1. Leíró statisztika
5.1.1. Statisztikai adatok gyűjtése, rendszerezése, különböző ábrázolásai
5.1.2. Nagy adathalmazok jellemzői, statisztikai mutatók
5.2. A valószínűségszámítós elemei

ANGOL NYELV ÉRETTSÉGI VIZSGA TÉMAKÖRÖK

Középszinten a „B1 szint” a kötelező.

1. **Személyes vonatkozások**
- A vizsgázó személye, életrajza, életének fontos állomásai (fordulópontjai)
- Családi élet, családi kapcsolatok
- A családi élet mindennapjai, otthoni teendők
- Személyes tervek
2. Ember és társadalom
- A másik ember külső és belső jellemzése
- Baráti kör
- A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel
- Női és férfi szerepek
- Ünnepek, családi ünnepek
- Öltözködés, divat
- Vásárlás, szolgáltatások (posta)
- Hasonlóságok és különbségek az emberek között
3. Környezetünk
- Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása)
- A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek
- A városi és a vidéki élet összehasonlítása
- Növények és állatok a környezetünkben
- Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben: Mit tehetünk környezetünkért vagy a természet megóvásáért?
- Időjárás
4. Az iskola
- Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, pl. szakmai képzés, tagozat)
- Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka
- A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága
- Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei, iskolai hagyományok
5. A munka világa
- Diákmunka, nyári munkavállalás
- Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás
6. Életmód
- Napirend, időbeosztás
- Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás)
  - Étkezési szokások a családban
  - Ételek, kedvenc ételek
  - Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben
  - Gyakori betegségek, sérülések, baleset
  - Gyógykezelés (háziorvos, szakorvos, kórházak)
7. Szabadidő, művelő
    - Szabadidős elfoglaltságok, hobbik
    - Színház, mozi, koncert, kiállítás stb.
    - Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport
    - Olvasás, rádió, tévé, videó, számítógép, internet
    - Kulturális események
8. Utazás, turizmus
  - A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés
    - Nyaralás itthon, illetve külföldön
    - Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése
    - Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai

9. Tudomány
  - Népszerű tudományok, ismeretterjesztés
  - A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben
10. Gazdaság
- Családi gazdálkodás
- A pénz szerepe a mindennapokban
- Vásárlás, szolgáltatások (pl.: posta, bank)

FIZIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA TÉMAKÖRÖK

1. Mechanika
Newton törvényei
Pontszerű és merev test egyensúlya
A változó forgómozgás dinamikai leírása
Mozgásfajták
Munka, energia
A speciális relativitáselmélet alapjait
Folyadékok és gázok mechanikája

2. Hőtan, termodinamika
Állapotjelzők, termodinamikai egyensúly
Hőtágulás
Állapotegyenletek (összefüggés a gázok állapotjelzői között)
Az ideális gáz kinetikus modellje
Energiamegmaradás hőtani folyamatokban
Kalorimetria
Halmazállapot-változások
A termodinamika II. főtétele
A hőterjedés formái

3. Elektromágnesség
Elektromos mező
Egyenáram
Az időben állandó mágneses mező
Az időben változó mágneses mező
Elektromágneses hullámok

4. Optika
A fény, mint elektromágneses hullám

5. Atomfizika, magfizika
Az anyag szerkezete
Az atom szerkezete
Az atommagban lejátszódó jelenségek
Sugárvédelem
Elemi részek

5. Gravitáció, csillagászat

A gravitációs mező
Csillagászat
7. Fizika- és kultúrtörténeti ismeretek
A fizikatörténet fontosabb személyiségei
Felfedezések, találmányok, elméletek

KÉMIA ÉRETTSÉGI VIZSGA TÉMAKÖRÖK

1. Általános kémia
Atomszerkezet
Kémiai kötések
Molekulák, összetett ionok
Anyagi halmazok
Kémiai átalakulások
2. Szervetlen kémia
Hidrogén
Nemesgázok
Halogénelemek és vegyületeik
Az oxigéncsoport elemei és vegyületeik
A nitrogéncsoport elemei és vegyületeik
A széncsoport elemei és vegyületeik
Fémek
3. Szerves kémia
A szerves vegyületek általános jellemzői
Szénhidrogének
Halogéntartalmú szerves vegyületek
Oxigéntartalmú szerves vegyületek
Nitrogéntartalmú szerves vegyületek
Szénhidrátok
Fehérjék
Nukleinsavak
Műanyagok
Energiagazdálkodás
4. Kémiai számítások
Az anyagmennyiség
Gázok
Oldatok, elegyek, keverékek
Számítások a képlettel és a kémiai egyenlettel kapcsolatban
Termokémia
Kémiai egyensúly
Kémhatás
Elektrokémia

BIOLÓGIA ÉRETTSÉGI VIZSGA TÉMAKÖRÖK

1. Bevezetés a biológiába

A biológia tudománya
Az élet jellemzői
Fizikai, kémiai alapismeretek

2. Egyed alatti szerveződési szint

Szervetlen és szerves alkotóelemek:

- Elemek, ionok
- Szervetlen molekulák
- Lipidek
- Szénhidrátok
- Fehérjék
- Nukleinsavak, nukleotidok

Az anyagcsere folyamatai:

- Felépítés és lebontás kapcsolata
- Felépítő folyamatok
- Lebontó folyamatok

Sejtalkotók (az eukarióta sejtben)

3. Az egyed szerveződési szintje

Nem sejtes rendszerek:

- Vírusok

Önálló sejtek:

- Baktériumok
- Egysejtű eukarióták

Többsejtűség

- Gombák, növények, állatok elkülönülése
- Sejtfonalak
- Teleptest és álszövet

Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak

4. Az emberi szervezet

Homeosztázis
Kültakaró
A mozgás
A táplálkozás
A légzés
Az anyagszállítás
A kiválasztás
A szabályozás
Szaporodás és egyedfejlődés

5. Egyed feletti szerveződési szintek

Populáció
Életközösségek (élőhelytípusok)
Bioszféra
Ökoszisztéma
Környezet- és természetvédelem

6. Öröklődés, változékonyság, evolúció

Molekuláris genetika
Mendeli genetika
Populációgenetika és evolúciós folyamatok
A bioszféra evolúciója

FÖLDRAJZ ÉRETTSÉGI VIZSGA TÉMAKÖRÖK

1. Térképi ismeretek
A térkép
Tájékozódás a térképen és a térképpel
Távérzékelés és térinformatika
2. Kozmikus környezetünk
A csillagászati ismeretek fejlődése. A Világegyetem
A Nap és kísérői
A Föld és mozgásai
Az űrkutatás szerepe a Naprendszer megismerésében
3. A geoszférák földrajza
A kőzetburok
Földtörténet
A Föld gömbhéjas szerkezetének jellemzői
A kőzetlemezek és mozgásaik következményei
A hegységképződés
A kőzetburok (litoszféra) építőkövei, ásványkincsek
A Föld nagyszerkezetei egységei
A földfelszín formálódása
A talaj
A levegőburok
A légkör kialakulása, anyaga, szerkezete
A levegő felmelegedése
A levegő mozgása
Felhő- és csapadékképződés
Az időjárás és az éghajlat
A szél és a csapadék felszínformáló tevékenysége
A légszennyezés következményei
A vízburok földrajza
A vízburok kialakulása és tagolódása, tulajdonságai és mozgásai
A felszíni vizek és felszínalakító hatásuk
A felszín alatti vizek
A víz és a jég felszínformáló munkája
A karsztosodás
A vízburok, mint gazdasági erőforrás
A geoszférák kölcsönhatásai
4. A földrajzi övezetesség
A szoláris és a valódi éghajlati övezetek
A vízszintes földrajzi övezetesség
Az egyes övezetek jellemzői
A forró övezet
Mérsékelt övezet
Meleg-mérsékelt öv
Valódi mérsékelt öv
Hideg-mérsékelt öv
A hideg övezet
A függőleges földrajzi övezetesség
5. Társadalmi folyamatok a 21. század elején
A népesség földrajzi jellemzői
Településtípusok, urbanizáció
6. A világgazdaság jellemző folyamatai

A nemzetgazdaságok és a világgazdaság
Integrációs folyamatok
A globalizáció
A monetáris világ

7. Magyarország –helyünk a Kárpát-medencében és Európában

A Kárpát-medence természet-és társadalom-földrajzi sajátosságai
Magyarország természeti adottságai
Magyarország társadalmi jellemzői
A hazai gazdaság fejlődési jellemzői
Hazánk nagytájainak eltérő természeti és társadalmi-gazdasági képe
A magyarországi régiók földrajzi jellemzői
Természeti, kulturális és történelmi értékek védelme
Magyarország környezeti állapota
Az országhatárokon átívelő kapcsolatok

8. Európa földrajza. A társadalmi-gazdasági fejlődés regionális különbségei Európában

Európa általános természetföldrajzi képe
Európa általános társadalom földrajzi képe
Az Európai Unió
A területi fejlettség különbségei Európában
Az Európai Unió magterületei
Fejlett gazdaságú országok Európa közepén
A gazdasági felzárkózás lehetőségeinek példái
Kelet- Közép- és Délkelet Európa rendszerváltó országai
Kelet-Európa

9. Az Európán kívüli kontinensek, tájak, országok társadalmi-gazdasági jellemzői

A kontinensek általános természet-és társadalom földrajzi képe
Ázsia földrajza
Ázsia általános földrajzi jellemzői
Ázsia országai
Ausztrália és Óceánia földrajza
A sarkvidék földrajza
Afrika földrajza
Afrika általános földrajzi jellemzői
Afrika regionális földrajza
Amerika földrajza
Amerika általános földrajza
Amerika országai regionális földrajza

10. Globális kihívások – a fenntarthatóság kérdőjelei

A globálissá váló környezetszennyezés és következményei
A demográfiai és urbanizációs válság
Élelmezési válság
A mind nagyobb méretű fogyasztás és a gazdasági növekedés következményei
A környezet-és a természetvédelem feladatai

INFORMATIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA TÉMAKÖRÖK

1. Információs társadalom

1.1. A kommunikáció

1.1.1. A kommunikáció általános modellje

1.1.2. Információs és kommunikációs technológiák és rendszerek

1.2. Információ és társadalom

1.2.1. Az informatika fejlődéstörténete

1.2.2. A modern információs társadalom jellemzői

1.2.3. Informatika és etika

1.2.4. Jogi ismeretek

2. Informatikai alapismeretek- hardver

2.1. Jelátalakítás és kódolás

2.1.1. Analóg és digitális jelek

2.1.2. Az adat és az adatmennyiség

2.1.3. Bináris számábrázolás

2.1.4. Logikai műveletek

2.1.5. Bináris karakterábrázolás

2.1.6. Bináris kép- és színkódolás

2.1.7. Kép és hang digitalizálás

2.1.8. Tömörített adattárolás

2.2. A számítógép felépítése

2.2.1. A Neumann-elvű számítógépek

2.2.2. A számítógép főbb részei és jellemzői

2.2.3. A perifériák típusai és főbb jellemzői

2.2.4. A számítógép részeinek összekapcsolása és üzembe helyezése

2.2.5. Hálózatok

2.3. Munkavédelem és ergonómia

3. Informatikai alapismeretek- szoftver

3.1. Az operációs rendszer és főbb feladatai

3.1.1. Az operációs rendszerek részei és funkciói, az operációs rendszer felhasználói felülete

3.1.2. Háttértárak kezelése

3.1.3. Tömörítés

3.1.4. Adatvédelem, adatbiztonság

3.1.5. Kártevők, vírusvédelem

3.1.6. A hálózatok alapvető szolgáltatásai

4. Szövegszerkesztés

4.1. A szövegszerkesztő használata

4.1.1. Dokumentum megnyitása, mentése

4.1.2. Szövegbevitel, szövegjavítás

4.2. Szövegjavítási funkciók

4.2.1. Keresés és csere

4.2.2. Kijelölés, másolás, mozgatás, törlés

4.2.3. Nyelvi segédeszközök

4.3. Szövegszerkesztési alapok

4.3.1. A dokumentum egységei

4.3.2. Karakterformázás

4.3.3. Bekezdésformázás

4.3.4. Szakaszformázás

4.3.5. Stílusok

4.4. Táblázatok és objektumok a szövegben

4.4.1. Táblázatkészítés a szövegszerkesztővel

4.4.2. Körlevélkészítés

4.4.3. Képek és alakzatok beillesztése

4.4.4. Tartalomjegyzék
5. Táblázatkezelés
5.1. A táblázatkezelő használata
5.1.1. A táblázat megnyitása, mentése
5.1.2. Adatok bevitele, javítása
5.2. A táblázat szerkezete
5.2.1. Cella, oszlop, sor, tartomány, munkalap
5.3. Adatok a táblázatokban
5.3.1. Cella tartalma
5.3.2. Számformátumok
5.3.3. Adatok rendezése, kigyűjtése
5.3.4. A cellahivatkozások használata
5.3.5. Képletek szerkesztése, függvények alkalmazása
5.4. Táblázatformázás
5.4.1. Karakter és cellaformázás
5.4.2. Sorok, oszlopok, tartomány beállítások
5.4.3. Oldalbeállítások
5.5. Diagramok és egyéb objektumok
5.5.1. Diagramok
5.5.2. Objektumok
6. Adatbázis-kezelés
6.1. Az adatbázis-kezelés alapfogalmai
6.1.1. Az adatbázis alapfogalmai
6.2. Az adatbázis szerkezete és kezelése
6.2.1. Az adatbázis-kezelés alapműveletei
6.2.2. Adattípusok
6.2.3. Adatok módosítása, törlése
6.2.4. Adattáblák közötti kapcsolatok
6.3. Alapvető adatbázis-kezelési műveletek
6.3.1. Lekérdezések
6.3.2. Számítások végzése
6.4. Képernyő és nyomtatási formátumok
6.4.1. Űrlapok és jelentések használata
7. Információs hálózati szolgáltatások
7.1. Kommunikáció az Interneten
7.1.1. Hálózati alapismeretek
7.1.2. Elektronikus levelezései rendszer használata
7.1.3. Állományok átvitele
7.1.4. Web-szolgáltatás
7.1.5. Keresőrendszerek
7.1.6. Az internet veszélyforrásai
7.2. Weblap készítés
7.2.1. Hálózati dokumentumok szerkezete
7.2.2. Weblap készítése weblap-szerkesztővel
7.2.3. Formázási lehetőségek
8. Prezentáció és grafika
8.1. Prezentáció
8.1.1. Adatok bevitele és módosítása
8.1.2. Prezentáció elkészítése és formázása
8.2. Grafika

8.2.1. Megnyitás, mentés, beszúrás
8.2.2. Elemi alakzatok megrajzolása, módosítása
8.2.3. Képek feldolgozása, formázása
9. Könyvtárhasználat
9.1. Könyvtárak
9.1.1. A könyvtár fogalma
9.1.2. Könyvtártípusok
9.1.3. A könyvtári szolgáltatások
9.2. Információ-keresés
9.2.1. Tájékozódás a könyvtárban
9.2.2. Információ-keresési stratégiák
9.3. Forráshasználat
9.3.1. Dokumentum-használat
9.3.2. Kézikönyv használat
9.3.3. Forráskiválasztás
9.3.4. Forrásjelölés
10. Algoritmizálás, adatmodellezés
10.1. Elemi és összetett adatok, állományszervezés, relációs adatstruktúrák
10.1.1. Egyszerű adattípusok
10.1.2. Összetett adattípusok
10.1.3. Állományok
10.2. Algoritmusleíró eszközök
10.2.1. Feladatmegoldás egy algoritmus-leíró eszköz segítségével
10.3. Elemi algoritmusok
10.3.1. A programozás alapelvei
10.4. Rekurzió
10.4.1. Rekurzív algoritmus
11. A programozás eszközei
11.1. Programozási nyelv
11.1.1. Egy programozási nyelv ismerete
11.2. Programfejlesztői környezet
11.2.1. Kódolási, szerkesztési eszközök valamilyen programnyelvi fejlesztői környezetben
11.2.2. Programkipróbálási eszközök valamilyen programnyelvi fejlesztői környezetben

ERDÉSZET ÉS VADGAZDÁLKODÁS ÁGAZATI ÉRETTSÉGI TÉMAKÖRÖK

Állattan középszintű érettségi témakörök 2016-2017

1. **A nappali ragadozó madarak: Sólyomalkatúak rendje**
- Általános jellemzők
- Vágómadárfélék családja (kányák, héják, karvalyok, ölyvek, sasok)
- Sólyomfélék családja (sólymok, vércsék)

2. **A tyúkalkatúak rendje**
- Általános jellemzők
- A fácánfélék (Phasianidae) családja
- A fogoly és vadászata
- A fácán és vadászata

3. **A lilealkatúak rendje**
- A szalonkafélék családja

- Az erdei szalonka jellemzői és vadászata
- A galambalkatúak rendje;a galambfélék családjának jellemzése
- Néhány faj ismertetése

4. A vadászatilag jelentős vízi apróvadfajok

- Lúdalkatúak rendjének ismertetése
- A tőkés réce jellemzése és vadászata
- A nyári lúd, vetési lúd, nagylilik, kislilik rövid jellemzése, vadászata.

5. A fészekrabló madarak ismertetése

- Varjúfélék családjának jellemzése
- Vetési varjú
- Dolmányos varjú
- Szajkó
- Szarka

6. A vadászatilag jelentős szőrmés apróvadfajok ismertetése

- Mezei nyúl jellemzése, vadászata
- Üregi nyúl jellemzése, vadászata
- A két faj összehasonlítása

7. A vadászatilag jelentős nagyvad fajok ismertetése

- Az őz leírása
- Az őz szaporodása
- Az őz vadászata

8. A vadászatilag jelentős nagyvad fajok ismertetése

- A gímszarvas leírása
- A gímszarvas szaporodása
- A gímszarvas vadászata

9. vadászatilag jelentős nagyvad fajok ismertetése

- A dámszarvas leírása
- A dámszarvas szaporodása
- A dámszarvas vadászata

10. A vadászatilag jelentős nagyvad fajok ismertetése

- A muflon leírása
- A muflon szaporodása
- A muflon vadászata

11. A vadászatilag jelentős nagyvad fajok ismertetése

- A vaddisznó leírása
- A vaddisznó szaporodása
- A vaddisznó vadászata

12. A szőrmés ragadozók ismertetése

- A kutyafélék családja
- A róka leírása, vadászata
- Az aranysakál leírása, vadászata
- A vidra ismertetése

13. A menyétfélék családjának ismertetése

- Menyét bemutatása
- Görény bemutatása
- Nyuszt bemutatása
- Nyest bemutatása
- Borz bemutatása

14. A macskafélék családjának ismertetése

- A vadmacska bemutatása

- A hiúz bemutatása

15. Az egyéb vadászható szőrmés apróvadfajok ismertetése

- A pézsmapocok bemutatása
- A mosómedve bemutatása
- A nyestkutya bemutatása

Növénytan középszintű érettségi témakörök 2016-2017

1. Kéttűs fenyők jellemzése

- Erdeifenyő ismertetése
- Feketefenyő ismertetése

2. Egytűs fenyők jellemzése

- Lucfenyő ismertetése
- Vörösfenyő ismertetése
- Jegenyefenyő ismertetése
- Duglászfenyő ismertetése

3. Soktűs és egyéb fenyőfélék jellemzése

- Simafenyő ismertetése
- Tiszafa ismertetése
- Oregoni hamisciprus ismertetése
- Keleti és nyugati tuja ismertetése
- Közönséges és Virginiai boróka ismertetése

4. Tölgyfélék jellemzése

- Kocsányos tölgy ismertetése
- Kocsánytalantölgy ismertetése
- Csertölgy ismertetése
- Molyhos tölgy ismertetése
- Vörös tölgy ismertetése

5. A bükk jellemzése

- A bükk ismertetése

6. Az akác jellemzése

- Akác ismertetése

7. A nyárfélék jellemzése

- Hazai nyárak ismertetése
- Nemesnyárak ismertetése

8. A fűzfélék jellemzése

- Fehérfűz ismertetése
- Kecskefűz és egyéb fűzfajok ismertetése

9. A gyertyán jellemzése

- Gyertyán ismertetése

10. A hársak jellemzése

- Kislevelű hárs ismertetése
- Nagylevelű hárs ismertetése
- Ezüsthárs ismertetése

11. A juharok jellemzése

- Hegyi juhar ismertetése
- Korai juhar ismertetése
- Mezei juhar ismertetése
- Egyéb juhar fajok ismertetése

12. A kőrisek jellemzése

- Magas kőris ismertetése
- Magyar kőris ismertetése
- Virágos kőris ismertetése
- Amerikai kőris ismertetése

13. A szilek jellemzése

- Hegyi szil ismertetése
- Mezei szil ismertetése
- Vénic szil ismertetése

14. A szelídgesztenye és a madárcseresznye jellemzése

- Szelídgesztenye ismertetése
- Madárcseresznye ismertetése

15. A mézgás éger és a bibircses nyír jellemzése

- Mézgás éger ismertetése
- Bibircses nyír ismertetése

Termőhely-ismerettan középszintű érettségi témakörök 2016-2017

1. Az időjárás és az éghajlat

- Fogalmak, az időjárás, éghajlat összehasonlítása
- A légkör összetétele
- A légkör szerkezete

2. Az időjárás elemei: a sugárzás

- A sugárzás tér és időbeni változása
- A sugárzás hatása a növényekre
- A sugárzás mérése

3. Az időjárás elemei: a levegő hőmérséklete

- A hőmérséklet hatása
- A hőmérséklet változása
- A hőmérséklet mérése

4. Az időjárás elemei: a levegő nyomása

- A nyomás meghatározása
- A légnyomás mérése

5. Az időjárás elemei: a levegő áramlása

- A szél
- A szélsebesség mérése
- Légáramlások

6. Az időjárás elemei: a levegő páratartalma

- A páratartalom meghatározása
- A páratartalom mérése

7. Az időjárás elemei: a felhőzet

- A felhő meghatározása
- A felhők magassági elhelyezkedése

8. Az időjárás elemei: a csapadék

- A csapadék képződése
- A csapadékok csoportosítása
- A csapadék halmazállapota

9. Éghajlat

- Éghajlattípusok
- Magyarország éghajlata
- Makroklíma, mezoklíma, mikroklíma

10. Az erdő éghajlata, éghajlat módosító hatása

- Az erdő hatása a levegő összetételére
- Az erdő hatása a besugárzásra
- Az erdő hatása a hőmérsékletre
- Az erdő hatása a szélre
- Az erdő hatása a páratartalomra

11. A levegő összetételének megváltozása
- A légszennyezés erdőre gyakorolt hatása
- A savas esők hatása

12. A légszennyezés
- A nitrogén-vegyületek hatása
- A fokozódó üvegházhatás

13. Az erdészeti klímaosztályozás
- A klíma fogalma
- A tengerszint feletti magasság hatása a klímára
- A kitettség hatása a klímára
- A hajlásszög hatása a klímára

14. Bükkös klíma
- Relatív páratartalom
- Középhőmérséklet
- Klímajelző fafaj
- Csapadék

15. Gyertyános-tölgyes klíma
- Relatív páratartalom
- Középhőmérséklet
- Klímajelző fafaj
- Csapadék

16. Kocsánytalan tölgyes, illetve cseres klíma
- Relatív páratartalom
- Középhőmérséklet
- Klímajelző fafaj
- Csapadék

17. Erdősztyepp klíma
- Relatív páratartalom
- Középhőmérséklet
- Klímajelző fafaj
- Csapadék

Műszaki alapismeretek középszintű érettségi témakörök 2016-2017

Anyagismeret:

1. Ismertesse a vas- és acélgyártás menetét!
2. Ismertesse az acél szennyezőit és ötvözőit, valamint azok hatását az acél tulajdonságára!
3. Ismertesse a hőkezelési eljárásokat és azok hatását az acél tulajdonságaira!
4. Ismertesse az alumíniumgyártás menetét, az alumínium ötvözőit, valamint az ötvözetek jelentőségét és jellemzőit!
5. Ismertesse a rézgyártás menetét, a réz ötvözőit, valamint az ötvözetek jelentéségét és jellemzőit!
6. Ismertesse a gépészetben használatos nem fémes anyagok tulajdonságait, illetve felhasználási lehetőségüket – fa, szigetelő anyagok, tömítő és műanyagok!

7. Ismertesse a motorok üzemeltetéséhez szükséges tüzelőanyagokat és azok tulajdonságait!
8. Ismertesse a gépészeti üzemanyagokat és a velük szemben támasztott követelményeket – motorolaj, hajtóműolaj, hidraulikaolaj, kenőzsírok, fékfolyadék, fagyálló folyadék!
9. Ismertesse a korrózióvédelem jelentőségét, valamint a korrózió elleni védelem technológiai lehetőségeit!

Gépelemek:

10. Ismertesse a méret definícióját, a mérési hibákat valamint a mérőműszerek kialakítását, mérési pontosságát – mérőszalag, tolómérő, mikrométer!
11. Ismertesse a csavarmenet származtatását, a menetprofilokat, valamint a csavar- és anyatípusokat és a csavarbiztosítási módokat!
12. Ismertesse az ék- és reteszkötés kialakításokat és alkalmazásukat!
13. Ismertesse a bordás- és kúpos kötések kialakítását és alkalmazását!
14. Ismertesse a forrasztott és hegesztett kötések csoportosítását, kialakítását és alkalmazását!
15. Ismertesse a szegecsek típusait, szegecskötési módokat és alkalmazását!
16. Ismertesse a jellemző tengelykialakítási módokat és azok alkalmazási területeit!
17. Ismertesse a csapágyak csoportosítását, jellemzőit és alkalmazási területeit!
18. Ismertesse a szíjhajtási módokat, azok jellemzőit és alkalmazási területeit!
19. Ismertesse a lánchajtási módokat, azok jellemzőit és alkalmazási területeit!
20. Ismertesse a fogaskerék jellemző adatait, a fogaskerék-hajtási módokat, azok jellemzőit és alkalmazási területeit!

Motorok szerkezeti felépítése, működése:

21. Ismertesse a motorok jellemző métereit és a nevezetes pontjait!
22. Ismertesse a motorok motortömbjének kialakítását és a szerkezeti elemek feladatait!
23. Ismertesse a jellemző Otto- és Diesel égéstér kialakítások jellemzőit!
24. Ismertesse a motorok forgattyús hajtóművének kialakítását és a szerkezeti elemek feladatait!
25. Ismertesse a motorok gázcsere-vezérlésének szerkezeti kialakítását és a szerkezeti elemek feladatait!
26. Ismertesse a motor egyes ütemeiben lejátszódó folyamatokat - gázok állapotjelzőinek változását!
27. Ismertesse a kétütemű Otto-motor működését!
28. Ismertesse a négyütemű Otto-motor működését!
29. Ismertesse a négyütemű Diesel-motor működését!
30. Ismertesse a kenés feladatát, a kenési módokat és azok jellemző kialakítását!
31. Ismertesse a hűtés feladatát, a hűtési módokat és azok jellemző kialakítást!

<u>Vállalkozási és szervezési ismeretek középszintű érettségi témakörök 2016-2017</u>

1. Gazdasági alapfogalmak

- Az emberi szükségletek
- Gazdaság, gazdálkodás fogalma
- Termelési tényezők

2. A termelési eszközök

- Befektetett eszközök
- Forgóeszközök

3. Árugazdaság, piac

- A piac elemei

- Kereslet-kínálat
- Piackutatás módszerei
- Marketingstratégiák

4. A termelés ráfordításai és költségei

- A ráfordítás
- A termelési költség
- Költségnemek
- Önköltség

5. Hozam, termelési érték

- A hozam típusai
- Az árbevétel
- Jövedelem, jövedelmezőség
- Termelési érték mutatói

6. Az egyéni vállalkozás

- Alapítása
- Tevékenységi köre
- Működési szabályai

7. A gazdasági társaságok

- alapításuk
- Jogi személyiség, korlátolt, korlátlan felelősség fogalma
- A gazdasági társaságok vagyona
- Megszűnése

8. Jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok

- Közkereseti társaság
- Betéti társaság

9. Korlátolt felelősségű társaság, közös vállalat

- Alapításuk
- Szervezeti felépítésük
- Működésük

10. Részvénytársaság, egyesülés

- A részvény fogalma
- Alapításuk
- Szervezeti felépítésük
- Működésük

11. Szövetkezetek, egyéb gazdálkodó szervezeti formák

- A szövetkezetek feladata, alapszabálya
- Állami vállalat
- Leányvállalat
- Közhasznú társaság
- Erdőbirtokossági társulat
- Vízgazdálkodási társulatok

12. Cégnyilvántartás, kamarai tagság

- Cégjegyzék
- Cégbíróság
- Cégbejegyzés
- A gazdasági kamarák

13. Csődeljárás, felszámolási eljárás, végelszámolás

- A csőd
- Csődegyezség
- Felszámolás

- A vállalkozás megszüntetése
- A vállalkozások kockázata

V.1.11. Az országos és az iskolai szintű kompetenciamérések

A 2001 őszén elindult Országos kompetenciamérések rendszerének működtetését a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény írja elő. A mérés időpontja és tartalmi jellemzői szintén jogszabályokban rögzítettek, annak vonatkozó lépéseit, időpontját a mindenkori tanévre rendje ütemezi, szabályozza.
Intézményünk a kompetenciamérésekre való megerősített felkészülés jegyében az alábbi, táblázatba foglalt rend szerint jár el, melyet szervesen egészít ki a sok hátrányos helyzetű, SNI-s, BTMN-s gyerekünkkel való elhivatott foglalkozás, nevelés, vagy például többek között az Útravaló Ösztöndíjprogram, az osztályok közötti tanulmányi verseny.

Srsz.	Célkitűzés	Eredmények, indikátorok	Tevékenység, munkaformák, munkamódszerek	Módszer/eszköz	Határidő	Felelős	Résztvevők	Dokumentálás
				I. félév				
1.	Szükséges órakeret rendelkezésre áll	a felzárkóztató és fejlesztő órák szükséges óraszámai szerepelnek az intézmény tantárgyfelosztásában, a tevékenységek pedig a munkatervben	igazgatói tervezői tevékenység	a fenntartóval egyeztetett keretekben	augusztus 15-ig	igazgató	fenntartó, nevelőtestület	iktatott példányú tantárgyfelosztás, munkaterv
2.	Feladatlapok kidolgozása	könnyen használható és egyszerűen értékelhető szövegértési és matematikai feladatsorok összerakása	munkaközösségi műhelymunkák	korábban már a kompetenciaméréseken használt, bemért feladatok válogatása, átalakítása, frissítése, belső adatbázisba, feladatlapokba rendezése	augusztus 31-ig	igazgatóhelyettes munkaközösség-vezetők	nevelőtestület	jelenléti ív
3.	Bemeneti mérés 9. évf.	minden tanuló megírja a feladatlapokat	osztályonkénti felmérés	kijelölt tanítási napon kompetenciaméréshez hasonló keretekben	szeptember 20-ig	igazgatóhelyettes	9. évf. felügyelő-javító tanárok	egyéni és évfolyam összesítő az eredményekről
4.	Bemeneti mérés 10. évf.	minden tanuló megírja a feladatlapokat	osztályonkénti felmérés	kijelölt tanítási napon kompetenciaméréshez hasonló keretekben	szeptember 20-ig	igazgatóhelyettes	10. évf. felügyelő-javító tanárok	egyéni és évfolyam összesítő az eredményekről
5.	Felzárkóztató, fejlesztő foglalkozások 9. évf. (szövegértés, matematika)	rendszeresen részt vesznek a kijelölt tanulók a foglalkozásokon	tanórán kívüli külön foglalkozásokon	felzárkózató, fejlesztő jellegű foglalkozásokkal (szövegértés, matematika)	szeptember 25-től a tanév végéig	igazgatóhelyettes	9. évf. kijelölt szint alatt teljesítő tanulói	foglalkozási naplók
6.	Felzárkóztató, fejlesztő foglalkozások 10. évf. (szövegértés, matematika)	rendszeresen részt vesznek a kijelölt tanulók a foglalkozásokon	tanórán kívüli külön foglalkozásokon	felzárkózató, fejlesztő jellegű foglalkozásokkal (szövegértés, matematika)	szeptember 25-től a tanév végéig	igazgatóhelyettes	10. évf. kijelölt szint alatt teljesítő tanulói	foglalkozási naplók
7.	Mérés félévkor (9-10. évf.)	minden tanuló megírja a feladatlapokat	osztályonkénti felmérés	kijelölt tanítási napon kompetenciaméréshez hasonló keretekben	január 20-ig	igazgatóhelyettes	9-10. évf. felügyelő-javító tanárok	egyéni és évfolyam összesítő az eredményekről
8.	Hozzáadott értékek féléves vizsgálata	javuló tendencia	nevelőtestületi értekezlet	eredmények szemléltetéssel egybekötött közös értékelése, megbeszélése, esetleges korrekciók egyeztetése	január 27-ig	igazgatóhelyettes	nevelőtestület	jelenléti ív, jegyzőkönyv
9.	Motiváció fokozás	javuló tendencia az eredményekben	motivációs foglalkozás	élményszerzés a motiváció megerősítésére	február 15-ig	igazgató, igazgatóhelyettes	a minimum 10%-ot javító tanulóknak,	kimutatás a javító tanulókról, jelenléti ív,

							résztvevő tanároknak	foglalkozási dokumentáció

Srsz.	Célkitűzés	Eredmények, indikátorok	Tevékenység, munkaformák, munkamódszerek	Módszer/eszköz	Határidő	Felelős	Résztvevők	Dokumentálás
I. félév								
10.	Felzárkóztató, fejlesztő foglalkozások 9. évf. (szövegértés, matematika)	rendszeresen részt vesznek a kijelölt tanulók a foglalkozásokon	tanórán kívüli külön foglalkozásokon	felzárkózató, fejlesztő jellegű foglalkozásokkal az esetleges féléves korrekciókkal	szeptember 15-től a tanév végéig	igazgatóhelyettes	9. évf. kijelölt szint alatt teljesítő tanulói	foglalkozási naplók
11.	Felzárkóztató, fejlesztő foglalkozások 10. évf. (szövegértés, matematika)	rendszeresen részt vesznek a kijelölt tanulók a foglalkozásokon	tanórán kívüli külön foglalkozásokon	felzárkózató, fejlesztő jellegű foglalkozásokkal az esetleges féléves korrekciókkal	szeptember 15-től a tanév végéig	igazgatóhelyettes	10. évf. kijelölt szint alatt teljesítő tanulói	foglalkozási naplók
12.	Hozzáadott értékek vizsgálata a múlt évi kompetenciamérés eredményeinek tükrében	javuló tendencia	nevelőtestületi értekezlet	eredmények szemléltetéssel egybekötött közös értékelése, megbeszélése, esetleges korrekciók egyeztetése	március 15-ig	igazgató, igazgatóhelyettes	nevelőtestület	jelenléti ív, jegyzőkönyv
13.	Országos kompetenciamérés (10. évf.)	minden 10-es tanuló megírja a feladatlapokat	osztályonkénti felmérés	központilag kijelölt tanítási napon kompetenciamérés elvárásai szerint	május 15-31-ig	igazgatóhelyettes	10. évf. felügyelő tanárok	előírt dokumentáció, egyéni és évfolyam összesítő az eredményekről következő év február végéig
14.	Tanév végi mérés (9-10. évf.)	minden tanuló megírja a feladatlapokat	osztályonkénti felmérés	kijelölt tanítási napon kompetenciaméréshez hasonló keretekben	június 15-ig	igazgatóhelyettes	9-10. évf. felügyelő-javító tanárok	egyéni és évfolyam összesítő az eredményekről
15.	Hozzáadott értékek éves vizsgálata	javuló tendencia	nevelőtestületi értekezlet	eredmények szemléltetéssel egybekötött közös értékelése, megbeszélése, esetleges korrekciók egyeztetése, a jövő tervezése	július 7-ig	igazgató, igazgatóhelyettes	nevelőtestület	jelenléti ív, jegyzőkönyv
16.	Motiváció fokozás	javuló tendencia az eredményekben	motivációs foglalkozás	élményszerzés a motiváció megerősítésére	július 15-ig	igazgató, igazgatóhelyettes	a minimum 10%-ot javító tanulóknak, résztvevő tanároknak	kimutatás a javító tanulókról, jelenléti ív, foglalkozási dokumentáció

V.1.12. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

Az orvostudomány és a sporttudomány kutatási eredményei bizonyítják, hogy a tanulóknak napi 90 perc fizikai terhelésre (kondicionálás, tréning) van szükségük ahhoz, hogy életkoruk, és nemük sajátosságai szerint harmonikusan fejlődjenek.

A pszichomotoros készségek és képességek tervszerű fejlesztése a mozgásműveltség és egyben az életmódszemlélet alakítását jelenti az egész életen át tartó cselekvőképes tudás megalapozásában.

Az életkori sajátosságokból adódóan a természetes mozgás- és játékigényt figyelembe véve kívánatos, hogy a tanulók szervezett keretek között vegyenek részt testnevelési órán és tanórán kívüli testnevelésen, ahol a tantervi anyaggal és a célszerű aktív testmozgással elősegíthető a testi és lelki egészség kialakítása.

- Általános fizikai teherbíró képesség mérése az OM megbízásából a Testnevelési Bizottság által összeállított tesztek alapján

  - Hajlékonysági teszt

- Dinamikus láberőt mérő teszt
- Törzserőt mérő teszt (sit-up teszt)
- Funkcionális karerőt mérő teszt
- Futási sebességet, fürgeséget mérő teszt
- Kardio-respiratikus állóképességi teszt

- A tanuló testi, fizikai állapotának megítélésében jelentős szerepet töltenek be:
  - az iskolaorvos
  - a védőnő
  - a testnevelést tanító kollégák
  - az osztályfőnök

Az iskolaorvos a védőnővel együtt – vizsgálataik során – rendszeresen kontrolálják tanulóink fizikai állapotát.

- Probléma esetén szakorvosi kivizsgálásra küldik a diákot. Megállapítják, hogy az egészségügyi gondok milyen súlyosak. Könnyített testnevelésre, gyógytestnevelésre irányíthatják a tanulót, illetve teljes felmentést adhatnak. Nagy jelentősége van az iskolai testnevelési órák keretében megvalósított úszásoktatásnak is. Erre május hónapban a községi strand medencéjében van lehetőség.
- Az egészségügyi dolgozókon kívül a testnevelést tanító kollégák szembesülnek legjobban a tanulók fizikai állapotával. Mérési rendszerüket már ismertettük.
- Az osztályfőnök többször találkozik a tanulóval olyan szituációban (kirándulás, természetjárás, sportversenyek...), ahol hamar kiderül a tanuló fizikai állapota. Ha problémát észlel, akkor köteles azt jelezni az iskolaorvosnak és a szülőnek is.

Módszereink:

- Megfigyelés fizikai erőlétet igénylő szituációkban
- Megfigyelés különböző mozgássorozatok végrehajtásakor
- Iskolaorvosi, védőnői vizsgálatok
- Tesztek végrehajtása
- A tesztek végrehajtásának gyakorisága: ősszel és tavasszal
- Ez minden tanulóra kiterjed (kivéve a felmentett tanulók)
- Az állapotfelmérés illetve a tesztek értékelése a testnevelő-tanár feladata
- A felmérés dokumentálása értékelő lapokon történik.

A tanulók belső mérése kiegészül a tanévente kötelező országos Netfit mérések rendszerével.

V.1.13. Tanulásmódszertan helyi tanterve

9. évfolyam szakközépiskola

A *tanulásmódszertan* feladata azoknak a tanulási módszereknek és annak a szemléletmódnak a megtanítása, amelyek bármely tantárgy eredményes tanulásához felhasználhatók, és tanulóink további tanulmányainak sikeres teljesítéséhez is biztos alapot adnak. A tanulásmódszertan ezen felül az olyan tanulási részképességek, készségek, attitűdök fejlesztéséhez is teret biztosít, mint a figyelem, beszéd, olvasás, emlékezés, gondolkodás, önművelés. Ösztönzi a tanulókat arra is, hogy a tanulással kapcsolatos problémáikkal szembenézzenek, azokra megoldást keressenek, a

megismeréssel pozitív, örömteli viszonyt alakítsanak ki, a tanulást mindennapi életük ritmusában, szokásrendszerükbe megfelelően illesszék be, illetve megfelelően és célszerűen alakítsák ki tanulásuk mindennapi szokásrendszerét.
A tanulási önismeret a tudás megszerzésének kiindulópontja, a reális célkitűzések föltétele. A tanulók rendszeresen visszatérő teljesítménypróbákon szembesülnek képességeik, részképességeik pillanatnyi szintjével. Saját belső lehetőségeik megismerése és elfogadása alapozza meg a tanulók elégedettségét és harmonikus életvitelét.
A tanulási nehézségek közös megfogalmazása, az azokra való megoldáskeresés az őszinteség és az egyéni életproblémák megoldásának képességét fejleszti ki a tanulókban.
A *tanuláshoz való megfelelő viszony* kialakítása, az első nyolc iskolai év esetleges kedvezőtlen hatásainak korrekciója, a beidegződött rossz reflexek feltárása, átformálása, a művelődés iránti belső vágy, a világ iránti érdeklődés, kíváncsiság felkeltése, a tudásvágy felébresztése és folyamatos táplálása, a nyitottság attitűdjének természetessé tétele a 9. évfolyam legfontosabb fejlesztési követelménye. Visszatekintés ez az általános iskolára és előretekintés a következő évekre: a jó és rossz tapasztalatok összegyűjtése, rendszerezése, elemzése, az élmények, a sikerek és a kudarcok újraélése, a középiskolai célok fényében való transzformálása.
A tanulási szokások tudatosítása, jó szokások fölvétele, rosszak átalakítása a hatékony tanulás nélkülözhetetlen föltétele. A jó szokások elsajátításához tanulási tanácsok megfogalmazásán, megfogadásán, akarati megvalósításán át vezet az út. A helyes tanulási szokások a délelőtti iskolai tanulásra és a délutáni önálló tanulásra egyaránt vonatkoznak, s kialakításuk az első év alapvető feladata.
A tanulás módszereinek bemutatása és elsajátíttatása, a saját tanulási módszerek, eljárások kialakítása, rutinszerű gyakorlása a tanulás tanításának legkonkrétabb követelménye. Ez a szűk értelemben vett tanulásmódszertan, ennek veszi hasznát a gyerek közvetlenül és azonnal, s ezt a hasznosságot – szemben a többi fejlesztési követelmény hosszabb távú megvalósulásával – észreveszi maga is. Ezeknek a praktikus és egyszerű módszereknek az elsajátíttatása adja meg a tanulásmódszertan tanulásának hitelét.
A tanuláshoz szükséges alapképességek fejlesztése a közoktatás teljes időszakának, így a középiskolának is alapvető követelménye. Ezen alapképességek iskolai kibontakoztatása első fokon az alsó, majd a felső tagozaton történik, azonban korántsem fejeződik be ott. Minden életkornak megvannak e téren a maga tennivalói. A képességek tervszerű fejlesztése hosszú távú munka, amelyben nem nélkülözhető az iskola tantárgyi tanítási óráinak mint gyakorlóterepnek a felhasználása.
A *figyelem iskolázására* rengeteg gyakorlattípus és gyakorlat szolgál. A tanulás közbeni helyes figyelem kialakítása kondicionálással történhet. Olyan helyzeteket szükséges teremteni, amelyekben az élvezetes és egyszerű – vagy annak tűnő – feladatok csakis a figyelem egyirányú és teljes jelenlétével valósíthatók meg. A szétszórtság, a gondolati torlódások, az asszociációs parttalanság kialakulásában igen nagy szerepet játszik a gyermek környezete (az életmód, a családi életforma, a felgyorsuló világ dezorganizáló információzuhataga, az iskolai élet zaklatottsága), ami a figyelem egyirányú beállításának gyakorlásával ellensúlyozható. A gyakorlatok (melyek részben egyéniek, részben közösségiek, tehát együttműködést is kívánnak) nemcsak a figyelmi magatartás kedvező alakulásához járulnak hozzá, hanem játékos voltukból következően kellő kedvet és hangulatot is teremtenek a tanítási órákon a tananyaggal való elmélyültebb foglalkozáshoz.

A személyiség integritásához, a tanulási sikerekhez, s ezzel az elkötelezett és így önálló tanuláshoz igen nagymértékben járul hozzá az, hogy a gyerekek hogyan tudják élőszóban megformálni, érzékletesen, ízesen közölni, előadni azt, amit tudnak. A *beszéd* fejlesztésének feladata magába foglalja a beszédtechnika, a retorika (szóbeli szövegalkotás), a *szereplés* gyakorlását és a szókincsfejlesztést.
A könnyed, jó szövegértéssel való *olvasás* képessége nélkül nem képzelhető el eredményes tanulás. Módszertanilag a hangos olvasás folyamatos gyakorlásával kezdődik ez a munka, amelyben a hallgatóság élvezetét kiváltó interpretálásig kell eljutni. A közösségben való olvasás különböző munkaformái kitűnő szórakozást is jelentenek, és a figyelmi gyakorlatokhoz hasonlóan kreatív és konstruktív tanulási légkört teremtenek.
A *néma értő olvasás* gyakorlását ugyancsak elégtelen a gyerekek spontán olvasására bízni. A gyakorlás legegyszerűbb formája, az *"elolvasom-eltakarom-elmondom" (3el)* módszere –osztályban, kiscsoportban, párban és egyedül – a tananyag feldolgozásának olyan módja lehet, amely időszakosan gyakorolva és gyakoroltatva hozzászoktatja a gyerekeket az olvasás közben való teljes szellemi jelenléthez, a felelősséggel való olvasáshoz.
Noha az *emlékezeti képesség* jelentősen függ az adottságoktól, bizonyos, hogy a memória gyakorlással jelentősen fejleszthető. A jó megőrzési struktúrák kisgyerekkorban szinte észrevétlenül alakíthatók ki, de ha ez akkor nem, vagy csak részben történt meg, a tudatos figyelmet kívánó rögzítési módszerek megtanításával a nagyobbaknak is sokat segíthetünk. A memória kapacitása a memoriterek helyes tanításával tágítható, s ez azzal a haszonnal is jár, hogy a kiválasztott szövegek igen közel kerülhetnek a gyerekekhez: az írott magyar kultúra a tudatban állandóan „kéznél levő" részét képezik. Ez összefügg a beszédképességgel, a megszólalás könnyedségével, a szótalálás gyorsaságával. Csak a helyes – esetenként személyre szabott – módszereket kell megtalálnunk, amelyekkel a memoriterek tanulása nem kellemetlen kényszer, hanem az akarati erők gyakorlásának nélkülözhetetlen módszere. A lényegkiemelési gyakorlatok, a kulcsszavak keresése, a kulcsszó-vázlat, a vázlatkészítés, a jegyzetelés írott és hallott szövegből, a gondolati térkép készítése olyan rögzítési eljárások, amelyek bármely tantárgy tanításának folyamatába beillenek, s amelyeket elsősorban a tanulásmódszertan órákon kell megtanítani, és a szaktárgyi órákon képességgé fejleszteni.
A *gondolkodás* fejlesztése érdekében a problémahelyzetek teremtése, kérdések megfogalmazása, a válaszkeresés, a gondolkodási sémákra és eredeti utakra való rávezetés a pedagógiai feladat, amely – teljesülése esetén – akkor is „működteti" a gyereket, amikor egyedül marad tanulnivalóival. Vagyis a helyes tanítás mintáját átélve helyesen, tehát gondolkodva fog tanulni. Ehhez nélkülözhetetlen a *fogalmakkal* való helyes bánásmód gyakorlása is, vagyis a fogalmak belső tartalmának feltárása, a meghatározás képessége, az árnyalt és pontos definícióalkotás képessége. Kisebb korban mellőzhetetlen a gondolkodási minták, sémák átadása, a serdülőkortól az önálló problémamegoldással való kísérletezés kerül előtérbe.

9. évfolyam

Tematikai egység	**Tanulási önismeret**	**Órakeret 2 óra**
Előzetes tudás		
A tematikai egység	Adottságok, hajlamok, képességek, készségek szerepének bemutatása.	

nevelési-fejlesztési céljai	Tanulási attitűdök és szokások, olvasási szokások, tanulás és gondolkodás, érdeklődés felmérése, alakítása.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Öröklődés és környezet Amit hozunk, és amit szerzünk. Adottságok, hajlamok, képességek, készségek. Lehetőségek, korlátok, tehetség, antitalentum. *Tanulásdiagnosztikai kérdőívek – önvizsgálat* Önbizalom, akarat, siker, kudarc. *Önismeret* *Tanulási attitűdök és szokások*, olvasási szokások, tanulás és gondolkodás, érdeklődésvizsgálat. Tanulási típusok. Szeretett/nem szeretett tantárgyak.	*Magyar nyelv és irodalom* *Matematika* *Önismeret*

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Öröklődés, környezet, önismeret, tanulási attitűd, olvasási szokás, tanulási típus.

Tematikai egység	**Teljesítménypróbák**	**Órakeret 3 óra**
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kognitív képesség teljesítménypróbái. Beszéd- és olvasás-teljesítménypróbák.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Kognitív képesség teljesítménypróbái Hol tartok? Erősségeim, gyengeségeim. Figyelem: monotóniatűrés, jelkeresés, jelazonosítás. Emlékezet: szövegtanulás (vers, próza, algoritmus). Gondolkodás: fejtörő feladatok. Fejlesztés, önfejlesztés. *Beszéd- és olvasásteljesítménybeli próbák* Szóbeli szövegalkotás: félproduktív beszéd (történetmesélés). Spontán beszéd. Hangos kifejező olvasás: blattolás, felkészülés utáni felolvasás. Néma értő olvasás (szövegértés): válaszadás kérdésekre, lényegkiemelés.	*Magyar nyelv és irodalom* *Matematika* *Természettudományos alapismeretek*

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Figyelem, monotóniatűrés, jelkeresés, jelazonosítás, emlékezet, szövegtanulás, gondolkodás, szóbeli szövegalkotás, félproduktív beszéd, spontán beszéd, hangos kifejező olvasás, blattolás, felkészülés utáni felolvasás, néma értő olvasás.

Tematikai egység	**Tanulási nehézségek**	**Órakeret 1 óra**
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tanulási nehézségek feltérképezése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**

A tantárgyak jellege: hasonlóságok, különbözőségek, sajátosságok. Tantárgyi szimpátiák, antipátiák és ezek eredete. Önfejlesztési tervek. Kölcsönös konzultáció.	*Magyar nyelv és irodalom* *Természettudományos alapismeretek*
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tantárgyi jelleg, hasonlóság, különbözőség, tantárgyi szimpátia, antipátia.

Tematikai egység	**Tanuláshoz való viszony**	**Órakeret 1 óra**
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tanuláshoz való viszony tudatosítása. Motiválás.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		**Kapcsolódási pontok**
Az élet: tanulás. Mire való, mire használható az iskola? Jó és rossz dolgok az iskolában. Tanulás és motiváció. Kíváncsiság, érdeklődés, tudásvágy, ambíció, életcélok. Tanulás és öröm.		*Magyar nyelv és irodalom* *Idegen nyelvek* *Informatika* *Matematika* *Természettudományos alapismeretek*
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tanulás, motiváció, kíváncsiság, érdeklődés, tudásvágy, ambíció, életcél.	

Tematikai egység	**A tanulás ritmusa**	**Órakeret 1 óra**
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulás ritmusának alakítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		**Kapcsolódási pontok**
Életritmus, életstílus. Életkori szakaszok, életkori feladatok. Egy nap ritmusa. Tanulás, pihenés, kikapcsolódás a nap során.		*Természettudományos alapismeretek* *Komplex humán ismeretek*
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Életritmus, életstílus, tanulás, pihenés, kikapcsolódás.	

Tematikai egység	**Tanulási szokások**	**Órakeret 1 óra**
Előzetes tudás		

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tanulási szokások alakítása.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Szokások, szokásrend. Szokásformálás: tartós törekvések, erős elhatározások. Jó szokások felvétele, rossz szokások átalakítása. Rendszeresség és kitartás.	*Természettudományos alapismeretek* *Komplex humán ismeretek*

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szokás, szokásrend, törekvés, elhatározás, rendszeresség, kitartás.

Tematikai egység	**Tanulási tanácsok**	**Órakeret 1 óra**
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tanulási tanácsok.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Kísérletek, tapasztalatok, önreflexió. A tanulás külső körülményei: rend, csend, fény, munkahely, testhelyzet. A tanulás belső feltételei. A fizikai állapot karbantartása. A lelki harmónia megteremtése. Stresszkezelés.	*Magyar nyelv és irodalom* *Idegen nyelvek* *Informatika* *Matematika* *Természettudományos alapismeretek* *Komplex humán ismeretek* *Önismeret*

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Külső körülmény, rend, csend, fény, munkahely, testhelyzet, belső feltétel, fizikai állapot, lelki harmónia, stresszkezelés.

Tematikai egység	**Tanulási módszerek, eljárások, technikák**	**Órakeret 12 óra**
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A módszerek szerepének bemutatása. Ráhangolás, hangulatteremtés. Szövegfeldolgozási módszerek megismertetése, gyakorlása. Felkészülés a szóbeli szereplésre. Felkészülés az írásbeli munka elkészítésére. Rögzítés. Önellenőrzés.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A módszerek szerepe Hatékony, időtakarékos tanulás. „Eszköztudás”, napi rutin.	*Magyar nyelv és irodalom*

Ráhangolódás, hangulatteremtés A munkakezdés nehézségei. Rendcsinálás, előkészületek, koncentrációs és meditációs gyakorlatok, vízfürdő, tónusfokozó gyakorlatok (gimnasztika, sztrecsing – feszítőgyakorlatok, jóga), légzési gyakorlatok. Időterv készítése, időmérleg, célmeghatározás, tantárgyi sorrend. *Pihenés* A tevékenységváltások jelentősége. Kikapcsolódás, átkapcsolás – visszakapcsolás, lazítás. Relaxáció, autogén tréning, jóga: légzésgyakorlatok, ászanák. Egészség, betegség, alvás. *Szövegfeldolgozási módszerek* Könnyű és nehéz szövegek. Aláhúzás, kulcsszavak kiemelése, szövegkiemelés. Vázlatkészítés, kulcsszó-vázlat. Jegyzetelés írott szövegből. Kivonatolás. Elhangzó szöveg jegyzetelése. Emlékeztető. Gondolati térkép készítése. Címmeditáció, előregondolkodás, kérdések megfogalmazása, problémafelvetés, anyaggyűjtés, böngészés. A háromszori átolvasás. Tájékozódó olvasás (skimming). Áttekintés (holisztikus látásmód, rész és egész). Elemző olvasás. Ismétlő olvasás (futó olvasás). Kritikus olvasás. Kereső olvasás (skipping). Félhangos olvasás. Utánaolvasás (többkönyvűség). Ábraértelmezés, táblázatolvasás, képelemzés. Fogalom-meghatározás, definícióalkotás, leírás, körüljárás, magyar-magyar szótár készítése, szótárazás, forráselemzés, csoportosítás, osztályozás. *Felkészülés szóbeli szereplésre* A megszólalás feszültsége. Felelet, feleletterv, kutyanyelv. Tantárgyi beszámoló. Átfogó témavázlat. Témaismertetés, értekezés, kiselőadás. Vita, érvelés, hivatkozás, cáfolat. A lámpaláz leküzdése. *Felkészülés az írásbeli munka készítésére* A „míves munka” feltételei. Dolgozat, esszé, értekezés, tanulmány. Gondolati vázlat készítése. Egyéni kutatómunka. Íráskép, íráskészség. *Ismeretrögzítés* Emlékezés, felejtés. Memorizálás, szövegtanulás, verstanulás, adatok és évszámok megjegyzése, imagináció, belső képkészítés, mnemotechnikák. *Önellenőrzés* Megtanulás, biztos tudás, jó alapok. Visszamondás (elolvasás-elmondás), átfogalmazás (parafrazeálás). Próbafelmondás. Magyarázat. Tanítva tanulás. Összegzés (tömörítés). Kérdezési vázlat.	*Idegen nyelvek* *Informatika* *Matematika* *Természet-tudományos alapismeretek* *Komplex humán ismeretek*
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hatékonyság, időtakarékosság, tanulás, rendcsinálás, előkészület, koncentráció, meditáció, kikapcsolódás, átkapcsolás-visszakapcsolás, lazítás, relaxáció, autogén tréning, jóga, jegyzetelés, gondolati térkép, felelet, feleletterv, dolgozat, esszé, értekezés, tanulmány, memorizálás, szövegtanulás, verstanulás, mnemotechnika, megtanulás, biztos tudás.

Tematikai egység	Tanulási részképességek fejlesztése	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Figyelem, beállítódás koncentrált munkára. Beszédfejlesztés. Hangos, kifejező olvasás gyakorlása. Néma, értő olvasás, emlékezet, gondolkodás fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Figyelem, beállítódás koncentrált munkára Figyelem, beállítódás koncentrált munkára. Spontán és szándékos figyelem. Kondicionálás, figyelemfejlesztés. *Beszéd* Beszéd. Beszédtechnikai gyakorlatok (légzés, artikuláció, kiejtés). Szókincsfejlesztés. Szövegalkotás szóban. *Hangos, kifejező olvasás* Hangos, kifejező olvasás. Az értelmező olvasás eszközrendszere. A felolvasás gyakorlása különböző műfajokban: felkészülés utáni olvasás, blattoló olvasás, saját szövegek felolvasása, meseolvasás. *Néma, értő olvasás* Néma, értő olvasás. Szövegértési gyakorlatok. Az olvasás szellemi tényezőinek fejlesztése. *Emlékezet* Emlékezet. A rövid, a középtávú és a hosszú távú rögzítés stratégiái. Memóriafejlesztés memoriterek tanulásával. Az ismétlések jelentősége, dinamikája. *Gondolkodás* Gondolkodás. A problémamegoldó gondolkodás. Eltérő gondolkodási utak. Kreativitás a gondolkodásban. A fogalom-meghatározás. A képzelet fejlesztése.	*Magyar nyelv és irodalom* *Idegen nyelvek* *Informatika* *Matematika* *Természettudományos alapismeretek* *Komplex humán ismeretek*

Kulcsfogalmak	Figyelem, beállítódás, spontán és szándékos figyelem, kondicionálás, figyelemfejlesztés, beszéd, szókincsfejlesztés, szövegalkotás, hangos, kifejező olvasás, néma, értő olvasás, memóriafejlesztés, problémamegoldó gondolkodás, képzeletfejlesztés.

Tematikai egység	Az önálló szellemi munka technikája	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önálló szellemi munka technikáinak bemutatása, gyakorlása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Tájékozódás a könyvtárban. Anyaggyűjtés. Cédulázás, kivonatolás, jegyzetkészítés. Forrásjegyzék készítése. Szótárhasználat. A sajtó világa.	*Magyar nyelv és irodalom* *Idegen nyelvek* *Informatika* *Matematika*

	Természettudományos alapismeretek *Komplex humán ismeretek*
Kulcsfogalmak	Anyaggyűjtés, cédulázás, kivonatolás, jegyzet, forrásjegyzék, szótárhasználat.
A fejlesztés várt eredményei a ciklus végén	A tanulási önismeret megszerzése. A tanulási nehézségek közös megfogalmazása. A tanulási szokások tudatosítása. A tanulás módszereinek bemutatása. A tanuláshoz szükséges alapképességek fejlődése. A figyelem iskolázása. A hangos olvasás és a néma, értő olvasás fejlődése. Az emlékezeti képesség, gondolkodás fejlődése.

V.1.14. Szövegértési kompetencia-fejlesztés szakközépiskolai helyi tanterve (10. évfolyam)

A tantárgy elsődleges célja a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulás eredményességéhez szükséges kulcskompetenciák, készség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának a folytatása. A tanulók hallott és írott szövegalkotási és szövegértési kompetenciáinak fejlesztése a kognitív folyamatok, az életkori sajátosságok és az egyéni képességek figyelembevételével. A nyelvről szerzett tapasztalati (élmény alapú) és tárgyi ismeretek mélyítése, bővítése.
Beszédkészség szempontjából a tanuló beszéde fejlődjön tovább a megfelelő artikuláció,
szókincs és nyelvhelyesség szempontjából. A hallott szövegről legyen képes rövid szóbeli összefoglalást adni. Megszólalásaiban alkalmazkodjék a hallgatósághoz és a beszédhelyzethez.
Olvasás szempontjából legyen képes érzékelni a szövegek műfaji különbségeit. Legyen képes néhány mondatos vélemény szóbeli és írásbeli megfogalmazására az olvasottakról.
Szövegalkotás szempontjából legyen képes rövidebb szövegek alkotására, személyes és olvasmányélmények megfogalmazására.
Tanulási képesség szempontjából jó, ha a tanuló képes különböző vázlatok felhasználására, különbözőtémájú, műfajú szövegek megértésére, megfogalmazására.
Szövegértés szempontjából szükséges a globális, információkereső, értelmező és reflektáló olvasás, továbbá tartalommondás; a cím és a szöveg kapcsolatának magyarázata; a címadás.
Erkölcsi ítélőképesség szempontjából megismerkedik a tetszésnyilvánítás árnyaltabb nyelvi formáival, a különböző kultúrák és eltérő vélemények tiszteletben tartásának fontosságával.

Éves óraszám: 36
Heti óraszám: 1

Órakeret	
Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése és alkotása	4
Olvasás, az írott szöveg megértése. Olvasás, szövegértés	10
Írás, fogalmazás	10

Helyesírás	10
Év eleji, év végi felmérés	2

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése és alkotása**	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Mindennapi kommunikációs helyzetekben való megnyilvánulás, törekvés az érthető, kifejező beszédre. Szóbeli szövegek megértése, reprodukálása, utasítások megfelelő követése, a kommunikációs partner szóbeli közlésének megértése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kommunikációs helyzetnek megfelelő helyes beszédlégzés, hangképzés, hangsúlyozás, tempó és szünettartás kialakulásának segítése: pl. beszédgyakorlatokkal, dramatikus játékkal. Törekvés a különböző beszédhelyzetekben a jól formált, a kommunikációs célt közvetítő beszéd alkottatására. A kifejező kommunikáció, a megfelelő szókincs alkalmaztatása személyek jellemzésekor. A társas viselkedés szabályozásához szükséges nyelvi kompetenciák fejlesztése, a konfliktuskezelés képességének fejlesztése. A magyar nyelv kiejtési sajátosságainak (hangsúly, hanglejtés) tudatosításán keresztül a nemzeti identitás erősítése. Kommunikációs (illem) szabályok tudatosítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Különböző hallott szövegek, információk megértése, összefoglaló reprodukálása. Aktív részvétel különféle kommunikációs helyzetekben. Alkalmazkodás a beszédhelyzethez, a kommunikációs célhoz. A közlési szándéknak megfelelő szókincs, kiejtés (hangsúly, tempó, hangerő stb.), valamint nem nyelvi jelek alkalmazása. Felnőttek és gyermekek kommunikációjának különbözőségei, kommunikációs (illem) szabályok (férfiak és nők,	- kommunikációs kapcsolatteremtés, szituációk, helyzetgyakorlatok - önismeret, a személyes kapcsolatok, a beszélgetés jelentősége	

felnőttek és gyermekek, gyermekek és gyermekek között). Tanult szövegek szöveghű és kifejező tolmácsolása.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Beszédhelyzet, kommunikációs (illem) szabályok	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Olvasás, az írott szöveg megértése. Olvasás, szövegértés**	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A tanult olvasási stratégiák adekvát alkalmazása olvasás előtt, alatt és után. A tanult különböző típusú és műfajú szövegek felismerése és megértése. A szöveg információinak és gondolatainak a tanuló életkora szerint elvárható értelmezése és értékelése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az olvasási technika fejlesztése különféle folyamatos és nem folyamatos szövegeken többféle szövegértési eljárással. A szöveghez tartozó kép és szöveg közötti összefüggés felismertetése, egyszerűbb ábrák, grafikonok értelmeztetése. Az olvasási, a szövegértési hibák felismerésének fejlesztése, és a megfelelő javítási stratégia megismertetése, alkalmazásának elősegítése. A számítógépes szövegek olvasási sajátosságainak felismertetése. A tömegkommunikációs szövegekben rejlő manipulációk felismerése képességének fejlesztése. (Médiatudatosság.)	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Különféle szövegek néma és a szöveg üzenetének megfelelő hangos olvasása. Olvasási, szövegértési stratégiák alkalmazása, gyakorlása és bővítése különböző témájú és típusú nyomtatott és elektronikus szövegeken. Tájékozódás, információkeresés (betűrend, tartalomjegyzék, utalók használatával) a különféle dokumentumtípusokban. Újabb szöveg-feldolgozási	Matematika; természetismeret: szövegértés, a feladatok szövegének értelmezése. Informatika: tájékozódás, információkeresés. Vizuális kultúra: szöveg és kép összefüggéseinek felárása.	

stratégiák (szintézis, szelektív olvasás) alkalmazása. A hibás olvasási, szövegértési technika felismerése, a megfelelő javító stratégia megtalálása és alkalmazása. Az információhordozók kommunikációs funkcióinak megfigyelése, a szöveg mondanivalójának saját szavakkal történő megfogalmazása.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Üzenet, szövegkép	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Írás, fogalmazás**	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A társas kultúrában való részvételhez szükséges nyelvi kompetenciák fejlesztése írástechnikai téren: az érzelmek hiteles kifejezésének képessége, konfliktuskezelés képessége, udvariassági formulák ismerete, alkalmazása. Megfelelő, kialakult egyéni írástechnika alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az írástechnika tempójának, esztétikai megjelenésének fejlesztése, javítása. Az ismert fogalmazási műfajokban történő változatos, kreatív szövegalkotás támogatása. Újabb szövegalkotási eljárások megismertetése, alkalmazásának segítése. Digitális kompetencia fejlesztése: néhány internetes szövegtípus formai és tartalmi jellemzőinek megfigyelése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
A kialakult egyéni írástechnika további fejlesztése. Törekvés az esztétikus, olvasható kézírásra. Gyakorlatok a vázlat kifejtéséhez, kiegészítéséhez. Néhány internetes szövegtípus formai és	Informatika: internetes források adatainak megkeresése; új internetes kapcsolattartó műfajok nyelvi jellemzői. Vizuális kultúra: a szöveg képe.	

tartalmi jellemzőinek megfigyelése. Az írott és nyomtatott szöveg formájának üzenete. Az írásmű üzenetének, céljának, befogadójának megfelelő szókincs használata. Személyes élmények megfogalmazása különböző szövegtípusokban: jellemzés. Szövegalkotás az internetes műfajokban: pl. komment. Az írás nem nyelvi jeleinek (betűforma, -nagyság, sorköz, margó, távolság, színek, kiemelések stb.), a szöveg képének az írott üzeneten túli jelentése. A kézzel írt és a számítógépes szövegek különbözőségei, hasonlóságai.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Vázlat, jellemzés Az írás nem nyelvi jelei: sorköz, betű, margó stb	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Helyesírás**	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A tanult főbb helyesírási szabályok felismerése, alkalmazása a szövegalkotásban, az írásbeli munkákban. Helyesírási kézikönyv használata.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A leggyakrabban előforduló, a helyesírási alapelvekre épülő helyesírási szabályok tudatosítása, azok fokozatos önálló alkalmazásának fejlesztése az írott kommunikációban. A szófajokhoz kapcsolódó legalapvetőbb és leggyakoribb helyesírási szabályok, normák megismertetése. A helyzetnek megfelelő, pontos helyesírás iránti igény kialakítása, a helyesírást segítő segédeszközök (helyesírási szabályzat, szótár stb.) önálló használatának fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	

Az alapvető helyesírási szabályok (kiejtés elve, szóelemzés eleve, hagyomány elve, egyszerűsítés) alkalmazása főleg a szófajtani ismeretek elsajátításához kapcsolódóan. A tulajdonnév értelemtükröztető helyesírási alapjainak megismerése. A megismert helyesírási esetek felismerése és tudatos alkalmazása az írott szöveg megértése és szövegalkotási folyamatában. Hibajavítási gyakorlatok segédeszközök használatával. Törekvés a mindennapi írásbeli alkotásokban az igényes helyesírásra.	Történelem, társadalomismeretek; idegen nyelv; természetismeret; informatika: a tantárgyra jellemző tulajdonnevek, digitális kifejezések helyesírása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Helyesírási alapelv (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve), elválasztás	

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén:	A tanuló törekszik gondolatait érthetően, a helyzetnek megfelelően megfogalmazni, adekvátan alkalmazni a beszédet kísérő nem nyelvi jeleket. Képes mások rövidebb szóbeli üzeneteinek, rövidebb hallott történeteknek a megértésére, összefoglalására, továbbadására. Képes önállóan a tanult hagyományos és internetes műfajokban (elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, SMS, e-mail stb.) szöveget alkotni. Törekszik az igényes, pontos és helyes fogalmazásra, írásra. Az írott és elektronikus felületen megjelenő olvasott szövegek globális (átfogó) megértése, a szövegből az információk visszakeresése mellett képes újabb és újabb szövegértési stratégiákat megismerni, azokat alkalmazni. Képes önálló feladatvégzésre az információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazásával (kézikönyvek és korosztálynak szóló ismeretterjesztő források). Felismeri a szövegértés folyamatát, annak megfigyelésével képes saját módszerét fejleszteni, hibás olvasási szokásaira megfelelő javító stratégiát találni, és azt alkalmazni. A tanuló ismeri a tanult főbb helyesírási szabályokat, amelyeket az írott

	munkáiban igyekszik alkalmazni is. A megismert új szavakat, közmondásokat, szólásokat próbálja aktív szókincsében is alkalmazni.

V.1.15. Matematika-logikai kompetencia helyi tanterve 10. évfolyam szakközépiskola

A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is. A kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia – eltérő mértékben – felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, struktúrák, grafikonok/táblázatok), valamint a törekvést ezek alkalmazására.
A tanuló követni és értékelni tudja az érvek láncolatát, matematikai úton képes indokolni az eredményeket. Kialakul az absztrakciós, analizáló és szintetizáló képessége. Megérti a matematikai bizonyítást, képes a matematikai szakkifejezéseket szabatosan használni, biztonsággal alkalmazza a megfelelő segédeszközöket. Képes megérteni egyes természeti és társadalmi-gazdasági folyamatokra alkalmazott matematikai modelleket, és ezeket alkalmazni a jelenségek megértésében, a problémák megoldásában a mindennapi élet különböző területein is. Felismeri a matematikai műveltség szerepét és fontosságát a valós tények feltárásában, más tudományokban és a mindennapi gyakorlatban is.
Célok:

- A tanulók sajátítsák el azokat a képességeket, hogy alkalmazni tudják az alapvető matematikai elveket és folyamatokat mindennapi életük során, a problémáik megoldásában és az ismeretszerzésben egyaránt.
- Tudjanak érvelni, ill. követni mások érvelését, képesek legyenek indokolni az eredményeket, tudjanak a matematika nyelvén is kommunikálni, és tudják használni a segédeszközöket.

Feladatok:

- A számolási képességek fejlesztése a 9. évfolyamon, mivel az általános iskolából érkezők nagyon hiányos számolási tudással érkeznek.
- A szöveges feladatok során a szövegértési képességek fejlesztése, az átkódolás a matematika nyelvére, a feladatok megoldása után a visszakódolás képességének a fejlesztése.
- Tudják a különböző grafikonok, statisztikai adatokat elemezni, értelmezni.
- A matematikai modelleket tudják használni, alkalmazni a mindennapokban.
- Sikeres szakmai vizsgát tegyenek a képességeiknek megfelelően.

Módszerek:

- projekt munkák
- homogén és heterogén csoportmunkák
- sokszínűbb, kreativitást és logikus gondolkodást fejlesztő eszközök használata
- minél több gyakorlati probléma, feladat elemzése, megoldása
- egyéni fejlesztés
- differenciálás

A rendszerező képesség egyrészt a feladatban, a felvetett problémában megjelenő információk, adatok kigyűjtését, rendszerezését jelenti, másrészt a tanuló képességét

arra,
hogy az újonnan megszerzett ismeretet beillessze az addigi ismeretek rendszerébe. Az életkornak megfelelő nyelvi fejlettség, szövegértés, szövegértelmezés, és a relációszókincs jelentése nem szorul értelmezésre, kiemelendő viszont, hogy a megléte elengedhetetlenül szükséges a matematika szaknyelv értelmes használatához, a szövegben
rejlő összefüggések felismeréséhez, a fogalmak mély megértéséhez.
A memória terjedelme, az asszociatív memória és az értelmes memória a matematika kompetencia fontos komponensei. Az, hogy a tanuló egy ismeretet már készség szintjén elsajátított-e, és pl. meg tud-e egy erre az ismeretre épülő feladatot fejben oldani, ennek során jut szerephez a memória terjedelme. Egy-egy képlet megjegyzése (alkalmazások során) a tanuló asszociatív memóriájának milyenségére utaló. Az értelmes memória a megjegyzendő dolgok között fellelhető összefüggések megértésével segíthet a tanulásban.

A fejlesztést szolgáló és a matematikai ismereteket alapozó **tárgyi, manuális és gondolati tevékenységek** fontosabb területei:

- összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, megfigyelés,
- válogatás, osztályozás és rendezés,
- lényegkiemelés,
- absztrahálás és konkretizálás,
- tapasztalatok kifejezése különféle módokon megfogalmazása saját szókinccsel, egyszerűbb esetekben matematikai szaknyelv, illetve jelrendszer alkalmazásával,
- állítások és kérdések értelmezése,
- tudatos emlékezetbe vésés, felidézés,
- általánosítás és specializálás,
- önellenőrzés,
- gondolatok tudatosítása, reflektálás,
- adatok gyűjtése (mérés, megfigyelés és számítások útján), rögzítése, rendezése,
- összefüggések keresése, oksági és egyéb kapcsolatok feltárása,
- probléma felismerése, problémamegoldás tárgyi tevékenységgel és gondolati úton,
- analógiák felismerése, követése,
- algoritmusok követése.

A tudatos matematikai-logikai kompetenciafejlesztési tevékenységek eredményeként azt várjuk, hogy az évfolyam befejezése után a tanulók megismerési módszerekben gazdagodva, a matematikai-logikai feladatok iránti pozitív beállítódással, érdeklődéssel, alkalmazható ismeretek birtokában folytathassák tanulmányaikat.
A tanulási folyamaton belül a tanulók értékelésével az egyén fejlettségét, aktuális tudását viszonyítjuk a saját képesség szerint elérhető legmagasabb szinthez, valamint a fejlesztés, tanulás során várható eredményhez.

Éves óraszám: 36
Heti óraszám: 1

Órakeret		
Készségek	alapműveletek gyakorlása	4 óra
Gondolkodási képességek	logikai gondolkodás - analízis-szintézis, elvonatkoztatás,	8 óra

	következtetés	
Kommunikációs képességek	szövegértő képesség szövegösszefüggések értelmezése	7 óra
Tudásszervező képességek	probléma felismerése, problémamegoldás, kreativitás	8 óra
Tanulási képességek	figyelem, emlékezet	7 óra
Év eleji, év végi felmérés		2 óra

A matematikai kompetencia komponensei 1: készségek
- számlálás
- számolás
- mennyiségi következtetés
- becslés, mérés
- mértékegység-váltás
- szövegesfeladat-megoldás

A matematikai kompetencia komponensei 2: gondolkodási képességek
- rendszerezés
- kombinativitás
- deduktív következtetés
- induktív következtetés
- valószínűségi következtetés
- érvelés, bizonyítás

A matematikai kompetencia komponensei 3: kommunikációs képességek
- relációszókincs
- szövegértés, szövegértelmezés
- térlátás, térbeli viszonyok
- ábrázolás, prezentáció

A matematikai kompetencia komponensei 4: tudásszerző képességek
- problémaérzékenység
- problémareprezentáció
- eredetiség, kreativitás
- problémamegoldás
- metakogníció

A matematikai kompetencia komponensei 5: tanulási képességek
- figyelem
- rész-egész észlelés
- emlékezet
- feladattartás
- feladatmegoldási sebesség

Tematikai egység	**Készségek** Matematikai alapműveletek	**Óra-keret** 4 óra

Előzetes tudás	Racionális számkör. Számok írása, olvasása, összehasonlítása, ábrázolása számegyenesen. Műveletek racionális számokkal. Ellentett, abszolút érték, reciprok. Mérés, mértékegységek használata, átváltás egyszerű esetekben. A mindennapi életben felmerülő egyszerű arányossági feladatok megoldása következtetéssel, egyenes arányosság. Alapműveletek racionális számokkal írásban. A zárójelek, a műveleti sorrend biztos alkalmazása. Helyes és értelmes kerekítés, az eredmények becslése, a becslés használata ellenőrzésre is. Szöveges feladatok megoldása. A százalékszámítás alapjai.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A matematikai ismeretek és a mindennapi élet történései közötti kapcsolat tudatosítása. Szavakban megfogalmazott helyzet, történés céljai matematizálása. Az együttműködéshez szükséges képességek fejlesztése páros és kiscsoportos tevékenykedtetés, feladatmegoldás során – a munka tervezése, szervezése, megosztása. Az ellenőrzés, önellenőrzés iránti igény, az eredményért való felelősségvállalás erősítése.

Tematikai egység	Gondolkodási képességek	**Óra-keret** 8 óra
Előzetes tudás	Egyszerű, matematikailag is értelmezhető hétköznapi szituációk megfogalmazása szóban és írásban. Állítások igazságának eldöntése. Igaz és hamis állítások megfogalmazása. Összehasonlításhoz szükséges kifejezések értelmezése, használata. Definíció megértése és alkalmazása. Néhány elem kiválasztása adott szempont szerint. Néhány elem sorba rendezése különféle módszerekkel.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Fogalmak egymáshoz való viszonyának, összefüggéseknek a megértése. Rendszerszemlélet, kombinatorikus gondolkodás fejlesztése. A bizonyítás, az érvelés iránti igény felkeltése. Saját gondolatok megértetésére való törekvés. Logikai gondolkodás elemi szinten. A logikus gondolkodáshoz tartozó műveletek: - Analítikus gondolkodás: A probléma részekre bontása. - Szintézis: Közös tulajdonságok kiemelése, összekapcsolása - Elvonatkoztatás: Több tulajdonság közül egyet kiemelünk, a többitől elvonatkoztatunk. - Következtetés: Az egyes megállapításokat összevetjük, ezekből új megállapításra jutunk.	

Tematikai egység	Kommunikációs képesség	**Óra-keret** 7 óra
Előzetes tudás	Relációszókincs. Szövegértés, szövegértelmezés. Adatok lejegyzése, rendezése, ábrázolása és olvasása. Az eredmények jellemzése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Mért, számolt adatok lejegyzése sorozatba, táblázatba; grafikon készítése. Olvasás a kialakult sorozatról, táblázatról, grafikonról: egyenlő adatok keresése, az összes adatot együtt jellemző adat keresése. Adatsokaságok összehasonlítása, a képi grafikus információk feldolgozása.	

Tematikai egység	Tudásszervező képesség	**Óra-keret** 8 óra
Előzetes tudás	Problémaérzékenység Problémamegoldás	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Probléma felismerése, problémamegoldás (tárgyi tevékenységgel és gondolati úton) • Adott probléma felismerése, tudatosítása • A probléma megértése, megfogalmazása A szövegösszefüggések értelmezése • Sémaalapú gondolkodás • Sémát elvetni tudó gondolkodás. • Konvergens gondolkodás: összetartó, szűkítő gondolkodás: a lehetőségek leszűkítése a probléma megoldásához vezető úton; beállítódás az egyetlen megoldás irányába. A gondolkodás tényezői: logikus következtetés képessége, absztrakciós képesség; szabályosságok felismerésének képessége • Divergens gondolkodás: széttartó gondolkodás: többirányú gondolkodás, amely számos lehetőséget megvizsgál, számba vesz, mérlegel. Tényezői: a gondolkodás könnyedsége, minél több ötlet felvetésének képessége; új szempontok figyelembe vételére való képesség; eredetiség, problémaérzék • A probléma elemzése • A problémamegoldás folyamatának tervezése. Stratégia alkotása	

Tematikai egység	Tanulási képességek	**Óra-keret** 7 óra
Előzetes tudás	Feladattudat Feladattartás	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tanulási szokások kialakításához, munkavégzéshez szükséges általános képességek • figyelem • pontosság, rendszeresség, megbízhatóság, • tudatosság, • önállóság - önellenőrzés Figyelem • terjedelme, tartóssága. • az akaratlagos figyelem - célirányos figyelem - megosztott figyelem **Emlékezet** • rövidtávú - hosszútávú • vizuális – auditív – taktilis	

V.1.16. Komplex természettudomány helyi tanterve

(108 órás, egy évfolyamos változat)

A természettudományos műveltség az egyén és a társadalom számára is meghatározó jelentőségű. Az egyén tudása társadalmi szinten szorosan összefügg a gazdasági versenyképességgel és a szűkebb-tágabb autonóm közösségek fennmaradásával. A globális problémák megoldásának fontos feltétele az állampolgárok természettudományos műveltségen, az ok-okozati összefüggések felismerésén alapuló, kritikus és konstruktív magatartása. A kerettantervben leírt program célja, hogy az ember és természet szeretetén és a környezet ismeretén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás meghatározóvá váljék a tanulók számára.

A szakgimnáziumok 9. évfolyamán feldolgozásra kerülő komplex természettudomány tantárgy a természeti folyamatokkal kapcsolatos ismeretanyagot (azaz az Ember és természet műveltségterületet, illetve a Földünk – környezetünk természetföldrajzi részét) tárgyalja, és az ehhez kapcsolódó készségeket, képességeket fejleszti.

A tantárgy helyi tantervének általános célkitűzése egyrészt a tanulók természettudományos műveltségének, szemléletének komplex módon történő mélyítése, másrészt a természettudományi jellegű szakmai képzésük megalapozása. A helyi tanterv a rendszerszintű gondolkodás támogatása érdekében más tantárgyakhoz való kapcsolódási pontokat is tartalmaz. A dokumentum – jellegénél fogva – széles kereteket biztosít a megvalósító intézmények számára.

A tantárgy fontos sajátossága, hogy kapcsolatot teremt a tudományos eredmények és a hétköznapok között. Ezáltal még a természettudományos tantárgyak tanulása terén már sok kudarcot megélt diákok számára is lehetővé válik, hogy a természettudományos témákkal való foglalkozás örömforrássá váljon. Fontos szerepe van a tantárgynak abban, hogy rendszerezze, frissen tartsa, illetve kiegészítse a diákok meglévő tudását, és fejlessze természettudományos gondolkodásukat, képességeiket.

A tantárgy feldolgozása során elengedhetetlen a természet működési alapelveinek, az alapvető tudományos fogalmaknak, módszereknek és technológiai folyamatoknak az ismerete, de érteni kell az emberi tevékenységeknek a természetre gyakorolt hatásait is. Így jut el a tanuló a természeti folyamatok megismeréséhez, valamint az alkalmazások és a technológiák előnyeinek, korlátainak és kockázatainak megértéséhez.

Az egészség tudatos megőrzése, a természeti, a technikai és az épített környezet felelős és fenntartható alakítása a természettudományos kutatások és azok eredményeinek ismerete nélkül elképzelhetetlen.

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben is. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. A komplex természettudomány tantárgy hozzájárulhat ahhoz, hogy a diákok felkészüljenek a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Ennek érdekében törekedni kell arra, hogy a tanulók ismerjék meg azokat a természeti-gazdasági folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő.

A tantervi program részben új ismereteket kínál, részben a korábbiak elmélyítésére szolgál. Legfontosabb célja azonban a szemléletformálás. Azt mutatja meg, hogyan érdemes tanulni, hogyan lehet továbblépni, fogódzókhoz jutni. Olyan tudást kínál és olyan képességeket fejleszt, amelyek a mai világban elengedhetetlenek.

A tananyag feldolgozása során fontos a digitális technikák és az IKT-eszközök tanórai használata, valamint a természet iránti érdeklődés felkeltése után az önálló tanulói ismeretszerzésre, kutakodásra történő bíztatás. Utóbbira külön időkeretet is biztost a Projektmunka fejlesztési feladat keretében. Az ehhez kapcsolódó időkeret bármely témához, a tanév során bármikor felhasználható.

A tananyag feldolgozása során a tanuló képet kap a fizika, a kémia, a természetföldrajz és a biológia által vizsgált legfontosabb összefüggésekről, a természettudományos kutatás

módszereiről, tudásunk alkalmazásának lehetőségeiről és korlátairól. Mintát kap a jelenségek vizsgálatának módjairól. A tanulmányok eredményeképpen összefüggéseket ismer föl és fogalmaz meg a mechanikai működésekről, halmaztulajdonságokról, összefüggésben az élettelen természetben (meteorológia) és az élő szervezetben betöltött szerepükkel. Ismereteket szerez testünk fölépítésének és egészségének kapcsolatairól. Példákat elemez hazánk természeti környezeti állapota, az itt folyó gazdálkodás és történelmünk összefüggéseire. Az így nyert ismeretek kapcsolatot teremtenek a művészeti tárgyak, a társadalomismeret és a matematika között.

A kvantitatív feladatok száma, a lexikálisan elsajátítandó ismeret a rövid időkeret miatt szükségképpen alacsony marad, a témák, valamint a kvalitatív hangsúlyok azonban lehetőséget adnak a szakma igényeinek megfelelő differenciálásra, részletezésre is.

A tanulmányok eredményeképpen a diák összefüggéseket ismer föl és fogalmaz meg a hullámtani, hangtani, optikai, szerves kémiai, atomi összefüggésekkel kapcsolatban. Érti a fentiek élettelen természetben és élő szervezetben betöltött szerepét.
Ismereteket szerez a mikro- és makrovilág szervezeti egységéről. Az így nyert ismeretek kapcsolatot teremtenek a művészeti tárgyak, a társadalomismeret és a matematika között is.

A tantárgy tanulása során megvalósuló legfontosabb célok:

- a tanulók nyitottan tekintsenek a bennünket körülvevő világra;
- legyenek képesek az okok és okozatok megkülönböztetésére és adott okok ismeretében az okozatra vonatkozó következtetések levonására;
- ismerjék meg és alkalmazzák az alapvető természeti törvényeket;
- legyenek képesek az adatok ismeretében diagramok készítésére, valamint adott diagram ismeretében adatok, folyamatok meglátására;
- legyenek képesek grafika/kép alapján az ábrázolt folyamat értelmezésére.
- a szerves és szervetlen világ kapcsolata megismerésének megalapozása;
- az energia és energiaáramlás mint általános szervező megismerése;
- az atomi/molekuláris folyamatok megismerése; az atomi/molekuláris folyamatok szervezetre gyakorolt hatásainak tudatosítása.
- az élő és élettelen világ evolúciójának megismerése;
- az egyes tudományos elméletek egybevetése egymással, a természettudományos érvelés néhány sajátságának elmélyítése;
- az emberi tevékenység környezetalakító hatásának és a hatás következményeinek tudatosítása;
- az információ és jelentőségének ismerete a fizikai-biológiai-társadalmi létben.

Eközben gyakorlatot szereznek az egyéni és csoportos munkában, feltevéseik szabatos megfogalmazásában, a képi és verbális kommunikáció összekapcsolásában is.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Hogyan működik a természettudomány? A tudomány módszerei	Órakeret 3
Előzetes tudás	Tapasztalatok a megfigyelésről.	
Fejlesztési feladatok	Kísérlet és egyszerű megfigyelés különbségének megértetése. A modellek szempontfüggőségének és a mérések jelentőségének bemutatása. Eredmények ábrázolása (grafikon), illetve grafikon leolvasása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Legalább egy megfigyelés, kísérlet és mérés közös elvégzése, elemzése. *Lehetőségek a megvalósításra:* Versrészlet és tudományos leírás összehasonlítása. Saját megfigyelések összegyűjtése. A megfigyelések szempontfüggőségének fölismerése. (Pl.: Kinek milyen fiú/lány tetszik? Milyen házban szeretnék lakni?) Megfigyelés leírásának elemzése. (Mire volt kíváncsi a kutató? Mit figyelt meg? Mire következtetett?) A kísérletezés célja: saját kísérletek és ismert kísérletek összegyűjtése. A független és a függő változó fölismerése. A mérés szerepe a mindennapokban (pl. lázmérés, földmérés, tömegmérés). Példák a „modell” szó hétköznapi (pl. topmodell, vasútmodell) és tudományos (atommodellek, demográfiai növekedési modellek, a szív mint szivattyú) használatára. Modell és makett különbsége (pl. emberi szív) – mi érthető meg belőle, mi nem: közös megbeszélés. Eltérő modellek/makettek ugyanarról a jelenségről (pl. emberábrázolások), szempontfüggőség felismerése. Órai mérés: a megpendített húrhosszak és hangmagasságok (oktáv, kvint, kvart) mérése pl. gitáron, citerán. Az eredmény ábrázolása. Példák gyűjtése igazolható feltevésekre: az előrejelzés szerepe a hétköznapokban (népi időjárás-előrejelzések) és a tudományban (meteorológiai hálózat, életmód és betegségek kockázata). Tudományos ismeretterjesztő filmrészlet megtekintése (pl. D. Attenborough: Az élő bolygó – részlet). Hétköznapi vita és tudományos vita eljátszása egy konkrét probléma kapcsán.	Matematika: grafikus ábrázolás. Magyar nyelv és irodalom: Érvelés.
Kulcsfogalmak	Mérés, modellezés, feltevés, igazolás, törvény, tudományos leírás, szimuláció, makett.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vízkörnyezetünk fizikája és földrajza	Órakeret 7
Előzetes tudás	Fajhő, hőmennyiség, energia.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A környezet és fenntarthatóság kérdéseinek értelmezése a vízkörnyezet kapcsán, a környezettudatosság fejlesztése. Halmazállapot-változások sajátságainak azonosítása termikus rendszerekben, a fizikai modellezés képességének fejlesztése. Képi és verbális információ feldolgozásának erősítése.	

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások: A víz különleges tulajdonságai (rendhagyó hőtágulás, nagy olvadáshő, forráshő, fajhő), ezek hatása a természetben, illetve mesterséges környezetünkben. Halmazállapot-változások (párolgás, forrás, lecsapódás, olvadás, fagyás, szublimáció). Az időjárás elemei, csapadékformák, a csapadékok kialakulásának fizikai leírása. A víz körforgása, befagyó tavak, jéghegyek. A nyomás és a halmazállapot-változás kapcsolata. Kölcsönhatások határfelületeken (felületi feszültség, hajszálcsövesség). Lakóházak vizesedése. Vérnyomás, véráramlás. *Ismeretek*: A szilárd anyagok, folyadékok és gázok tulajdonságai. A halmazállapot-változások energetikai viszonyai: olvadáshő, forráshő, párolgáshő.	A különböző halmazállapotok meghatározó tulajdonságainak rendszerezése, ezek értelmezése részecskemodellel és kölcsönhatás-típusokkal. A jég rendhagyó hőtágulásából adódó teendők, szabályok összegyűjtése (pl. a mélységi fagyhatár szerepe az épületeknél, vízellátásnál stb.). Hőmérséklet-hőmennyiség grafikonok készítése, elemzése halmazállapot-változásoknál. A végső hőmérséklet meghatározása különböző halmazállapotú, illetve különböző hőmérsékletű anyagok keverésénél. A felületi jelenségek önálló kísérleti vizsgálata. A vérnyomásmérés elvének átlátása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Olvadáshő, forráshő, párolgáshő, termikus egyensúly, felületi feszültség.

Tematikai egység /Fejlesztési cél	Hidro- és aerodinamikai jelenségek, levegőburok földrajza	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	A nyomás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A környezet és fenntarthatóság kérdéseinek tudatosítása az időjárást befolyásoló fizikai folyamatok vizsgálatával kapcsolatban. Együttműködés, kezdeményezőkészség fejlesztése csoportmunkában folytatott vizsgálódás során.	

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:	A felhajtóerő mint

A légnyomás változásai. A légnyomás függése a tengerszint feletti magasságtól és annak élettani hatásai. A légnyomás és az időjárás kapcsolata. Hidro- és aerodinamikai jelenségek. Az áramlások nyomásviszonyai. A repülőgépek szárnyának sajátosságai (a szárnyra ható emelőerő). A légcsavar kialakításának sajátságai. A légkör áramlásainak és a tenger áramlásának fizikai jellemzői, a mozgató fizikai hatások. A szél energiája. Termik (például: vitorlázó repülő, sárkányrepülő, vitorlázóernyő), repülők szárnykialakítása. Hangrobbanás. Légzés. *Ismeretek*: Nyomás, hőmérséklet, páratartalom. A levegő mint ideális gáz jellemzése. A hidrosztatikai nyomás, felhajtóerő. A páratartalom fogalma, a telített gőz. A repülés elve. A légellenállás. Röppálya. Kármán Tódor munkássága.	hidrosztatikai nyomáskülönbség értelmezése. A szél épületekre gyakorolt hatásának értelmezése példákon. Természeti és technikai példák gyűjtése és a fizikai elvek értelmezése a repülés kapcsán (termések, állatok, repülő szerkezetek stb.). Az időjárás elemeinek önálló vizsgálata. A jég rendhagyó viselkedése következményeinek bemutatása konkrét gyakorlati példákon. A szélben rejlő energia lehetőségeinek átlátása. A szélerőművek előnyeinek és hátrányainak demonstrálása. Egyszerű repülőeszközök készítése. Önálló kísérletezés: felfelé áramló levegő bemutatása, a tüdő modellezése stb.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Légnyomás, hidrosztatikai nyomás és felhajtóerő, aerodinamikai felhajtóerő.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Rezgések, hullámok**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Az egyenletes körmozgás kinematikájának és dinamikájának alapfogalmai. Vektorok. Rugóerő, rugalmas energia. Mechanikai energia-megmaradás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Rezgések és hullámok a Földön a felépítés és működés viszonyrendszerében. A jelenségkör dinamikai hátterének értelmezése. A társadalmi felelősség kérdéseinek hangsúlyozása a természeti katasztrófák bemutatásán keresztül. Az időmérés technikai és kultúrtörténeti vonatkozásainak bemutatása. Kezdeményezőkészség, együttműködés fejlesztése.	

	A hang szerepének megértése az emberi szervezet megismerésében, az ember érzékelésében, egészségében. A hang szerepének megismerése a kommunikációs rendszerekben.

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	**Fejlesztési feladatok**
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások: Periodikus jelenségek (rugóhoz erősített test rezgése, fonálinga mozgása). Csillapodó rezgések. Kényszerrezgések. Rezonancia, rezonancia-katasztrófa. Mechanikai hullámok kialakulása. Földrengések kialakulása, előrejelzése, tengerrengések, cunamik. Az árapály-jelenség. A Hold és a Nap szerepe a jelenség létrejöttében. A hangsebesség mérése, a hangsebesség függése a közegtől. Doppler-hatás. Az emberi hangérzékelés fizikai alapjai. A hangok keltésének eljárásai, hangszerek. Húros hangszerek, a húrok rezgései. Sípok fajtái. A zajszennyezés. Ultrahang a természetben és gyógyászatban. *Ismeretek*: A harmonikus rezgőmozgás jellemzői: - rezgésidő (periódusidő), - amplitúdó, - frekvencia. A harmonikus rezgőmozgás és a fonálinga mozgásának energiaviszonyai, a csillapítás leírása. Hosszanti (longitudinális), keresztirányú (transzverzális) hullám. A mechanikai hullámok jellemzői: hullámhossz, terjedési sebesség. A hullámhosszúság, a frekvencia és a terjedési sebesség közötti kapcsolat ismerete. Huygens munkássága. A hang fizikai jellemzői. A hang terjedésének mechanizmusa. Hangintenzitás, a decibel fogalma. Felharmonikusok.	Rezgő rendszerek kísérleti vizsgálata. A rezonancia feltételeinek tanulmányozása gyakorlati példákon a technikában és a természetben. A rezgések általános voltának, létrejöttének megértése, a csillapodás jelenségének felismerése konkrét példákon. A rezgések gerjesztésének felismerése néhány gyakorlati példán. A hullámok mint térben terjedő rezgések értelmezése gyakorlati példákon. A földrengések létrejöttének elemzése a Föld szerkezete alapján. A földrengésekre, tengerrengésekre vonatkozó fizikai alapismeretek elsajátítása, a természeti katasztrófák idején követendő helyes magatartás, a földrengésbiztos épületek sajátságainak megismerése. Árapály-táblázatok elemzése. A hangmagasság és frekvencia összekapcsolása kísérleti tapasztalat alapján. Hangsebességmérés

		elvégzése. Közeledő, illetve távolodó autók hangjának vizsgálata. Kísérlet: felhang megszólaltatása húros hangszeren, kvalitatív vizsgálatok: feszítőerő - hangmagasság. Vizet tartalmazó kémcsövek hangmagasságának vizsgálata. Gyűjtőmunka: a fokozott hangerő egészségkárosító hatása, a hatást csökkentő biztonsági intézkedések.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Harmonikus rezgőmozgás, frekvencia, rezonancia, mechanikai hullám, hullámhosszúság, hullám terjedési sebessége. Frekvencia, terjedési sebesség, hullámhossz, alaphang, felharmonikus.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Atomfizika a hétköznapokban, az atommag szerkezete és a radioaktivitás**	**Órakeret 9 óra**
Előzetes tudás	Ütközések, a fény jellemzői.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az anyag modellezésében rejlő filozófiai, tudománytörténeti vonatkozások felismerése. A modellalkotás ismeretelméleti szerepének értelmezése. A radioaktivitás és anyagszerkezet kapcsolatának megismerése, a radioaktív sugárzások mindennapi megjelenésének, az élő és élettelen környezetre gyakorolt hatásainak bemutatása. A nukleáris energia energiatermelésben játszott szerepének áttekintése során a kritikai gondolkodás, érvelés képességének fejlesztése. Az állampolgári felelősségvállalás erősítése.	
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások: Az atom fogalmának átalakulásai, az egyes atommodellek mellett és ellen szóló érvek, tapasztalatok. Az atommag felfedezése: Rutherford szórási kísérlete. Atomok, molekulák és egyéb összetett rendszerek (kristályok,	A Thomson-féle atommodell cáfolatához vezető kísérleti tények összegyűjtése. A Rutherford-kísérlet következményeinek átlátása. A különféle anyagok színképének vizsgálata fényképfelvételek alapján. Vonalas és folytonos kibocsátási színképek jellemzése, létrejöttük	*Matematika:* folytonos és diszkrét változó. *Kémia:* Lángfestés, az atom szerkezete; kristályok és kolloidok. Elemek tulajdonságainak periodicitása.

folyadékkristályok, kolloidok). Stabil és bomló atommagok. A radioaktív sugárzás felfedezése. A radioaktív bomlás jelensége. A bomlás véletlenszerűsége. Mesterséges radioaktivitás. A nukleáris energia felhasználásának kérdései. Az energiatermelés kockázati tényezői. Atomerőművek működése, szabályozása. Kockázatok és rendszerbiztonság (sugárvédelem). A természetes háttérsugárzás. Az atomfegyverek típusai, kipróbálásuk, az atomcsönd-egyezmény. *Ismeretek*: Vonalas és folytonos kibocsátási színképek. Rutherford-modell, Bohr-modell, az atomok kvantummechanikai leírásának alapelvei. Az anyag kettős természete. Ernest Rutherford, Niels Bohr munkássága. Építőkövek: proton, neutron, kvark. A tömeghiány fogalma. Az atommagon belüli kölcsönhatások. Alfa-, béta- és gammasugárzások tulajdonságai: töltés, áthatolóképesség, ionizáció. A tömeg-energia egyenértékűség. Radioaktív izotópok. Felezési idő, aktivitás fogalma. A Curie-család munkássága.	magyarázata. A gázok vonalas színképének az atomi elektronállapotok energiájának ismeretén alapuló értelmezése. Különböző fénykibocsátó eszközök spektrumának gyűjtése a gyártók adatai alapján (például akvárium-fénycsövek fajtáinak spektruma). Az atommag-átalakulásoknál felszabaduló energia nagyságának kiszámítása. Kutatómunka: például a radioaktív jód vizsgálati jelentősége (vese, pajzsmirigy), vagy egy atomerőmű-baleset elemzése. Néhány anyagvizsgálati módszer megismerése, a módszer fizikai háttere (radiokarbon módszer, tömegspektroszkópia). Radioaktív izotópok a szervezetben. A radioaktív nyomjelzés jelentőségének megismerése. A radioaktivitás egészségügyi hatásainak felismerése: - sugárbetegség, - sugárterápia. A radioaktív hulladékok elhelyezési problémáinak felismerése, az ésszerű kockázatvállalás felmérése. Az atom-, neutron-, hidrogénbomba pusztító erejének, hosszú távú hatásainak felismerése	*Filozófia:* az anyag mélyebb megismerésének hatása a gondolkodásra, a tudomány felelősségének kérdései, a megismerhetőség határai és korlátai. *Matematika:* az exponenciális függvény. *Kémia:* az atommag. *Biológia-egészségtan*: a sugárzások biológiai hatásai, a sugárzás szerepe az evolúcióban, a fajtanemesítésben a mutációk előidézése révén, a radioaktív sugárzások hatása. *Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* a Hirosimára és Nagaszakira ledobott két atombomba története, politikai háttere, későbbi következményei, az atomenergia felhasználása békés és katonai célokra. *Földrajz:* energiaforrások. *Filozófia; etika*: a tudomány felelősségének kérdései; véletlen, törvényszerűség,

		szükségszerűség.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Vonalas színkép, az anyag kettős természete. Tömeg-energia egyenértékűség, radioaktivitás, felezési idő.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Az anyag és szerkezete**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	A periódusos rendszer. Atom (atommag, elektronfelhő), ion, molekula. Kémiai kötések: kovalens, ionos, fémes. Elem, vegyület, vegyjel, képlet.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A természet alapvető erőinek, kölcsönhatásainak megismerése. Az anyag részecskeszemléletének erősítése a tapasztalati folytonos anyagfelfogással szemben, az anyag, energia, információ szemszögéből. A felépítés és a működés kapcsolata szerint a Nap energiatermelésének megértése. Az állandóság és változás szemszögéből a stabilitás fogalmának alkalmazása a magfizikában. A tudomány, technika, kultúra területén a tudomány fejlődésének bemutatása az atommodellek fejlődése példáján.	

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások: Mi a kapcsolat a Nap és az atomerőmű energiatermelése között? Hogyan segítenek az izotópok a régészeknek? Hogyan olvashatók le a csak vegyjeleket tartalmazó periódusos rendszerből az atomok és az elemek sajátosságai? Miért színes a tűzijáték? Miért veszélyesek a szabad gyökök? Hogyan ragaszt a ragasztó? *Ismeretek*: Az atommag összetétele, stabilitása, a magerők, a Nap energiatermelésének magfizikai háttere, az atomerőművek és az izotópok kapcsolata. Az elektronburok héjas szerkezete, nemesgáz-szerkezet. Alapállapotú és gerjesztett atomok. Az elemek és az atomok periódusos rendszere. A periódusos rendszerből kiolvasható atomszerkezeti jellemzők, az elektronegativitás. Anyagmennyiség, moláris tömeg.	A stabilitás fogalmának alkalmazása az atomokkal kapcsolatban (magfizikában, magkémiában). Az atomok nagyságrendje, „ürességük” felismerése. Az atomok közötti kötések típusának, erősségének és számának becslése egyszerűbb példákon a periódusos rendszer használatával. Az atomok közötti kötés erősségének és számának becslése egyszerűbb, egyértelmű példákon a periódusos rendszer használatával. Molekulák és összetett ionok térszerkezetének és polaritásának értelmezése, magyarázata.	*Vizuális kultúra:* térbeli alakzatok.

Elsőrendű és másodrendű kötések. Az atomok közötti kötések típusai (fémes, ionos, kovalens). Molekulák és összetett ionok összetétele, térszerkezete és polaritása, képlete.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rendszám, tömegszám, elem, molekula, vegyület, keverék, anyagmennyiség, moláris tömeg, polaritás, kémiai változás, kötéstípus.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Az anyagi rendszerek**	**Órakeret 9 óra**
Előzetes tudás	A halmazállapot-változás és az oldódás mint fizikai változás, ezek energiaviszonyai. Vízoldékony és zsíroldékony anyagok. Elegyedés és szétválasztás. Ötvözet. Oldódás, kristályosodás, telített oldat. Az oldatok tömeg- és térfogatszázalékos összetétele.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A rendszerek egymásba ágyazottságának értelmezése. A felépítés és a működés kapcsolata, az állandóság és változás, valamint a tudomány, technika, kultúra szemszögéből a modell és valóság kapcsolatának értelmezése.	

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások: Tervezzünk egy eszközhöz anyagot! A kívánt technikai cél eléréséhez szükséges anyag fizikai tulajdonságainak és kémiai összetételének kapcsolata. Hogyan jeleníti meg a színeket a monitor, és hogyan a könyv? Miért változtatják színüket az indikátorok? Milyen halmazállapotú a gél? Mit miben és hogyan oldhatunk „jól” (mosás, főzés, kozmetika, lakásfestés)? Miért egészséges az ásványvíz? Miért nem olthatjuk vízzel az elektromos és a benzintüzet? Mit jelent a karát?	Az anyagvizsgálat néhány fontos módszerének megismerése, alkalmazása, tulajdonságok megállapítása tanári és tanulói kísérletek alapján, egyes tulajdonságok anyagszerkezeti értelmezése. Az anyagok vizsgálatában leggyakrabban használt állapotleírások, állapotjelzők alkalmazása, mérése, törekvés a mértékegységek szakszerű és következetes használatára. Az energiaváltozások jellemzése, egyszerűbb számítások végzése.	
Ismeretek: Rácstípusok: fémrács, ionrács, atomrács, molekularács. Kristályrács, kristályvíz. Allotróp módosulatok.	Ismert anyagok fizikai tulajdonságainak magyarázata a rácstípus alapján. Ismert anyagok csoportosítása kristályrács-típusuk szerint, a kristályos és amorf anyagok fizikai tulajdonságai elvi	*Matematika:* síkidomok, testek. *Történelem, társadalmi és*

	különbözőségének felismerése. A hőmérséklet értelmezése a részecskék mozgási energiájával, a hőmérséklet hatásának magyarázata a fizikai tulajdonságokra.	*állampolgári ismeretek:* ásványkincsek a történelmi Magyarországon.
Ismeretek: Fizikai tulajdonságok. Az anyagok összetétele, szerkezete és fizikai tulajdonságai (szín, szag, olvadáspont és forráspont, oldhatóság, hő- és áramvezető képesség, keménység, rugalmasság, sűrűség, viszkozitás) közötti kapcsolatok.	A fizikai tulajdonságok vizsgálata, mérése és a tulajdonságok különbözőségének anyagszerkezeti magyarázata. A mérés során az állapotjelzők és a mértékegységek szakszerű, pontos használata.	
Ismeretek: Diszperz rendszerek, komponensek, fázisok. Méret szerinti csoportok (homogén heterogén és kolloid rendszerek). Halmazállapot szerinti csoportok (elegy, köd, füst, füstköd, aeroszol, hab, szuszpenzió, ötvözet). Metastabil állapot.	Háztartási példák gyűjtése diszperz rendszerekre, valamint összetételükkel kapcsolatos gazdasági számítások. A metastabil állapot bemutatása példákon. Különböző vízfajták összetételének összehasonlítása. Adatgyűjtés a Los Angeles- és a London-típusú szmog kialakulásának feltételeiről.	
Ismeretek: Oldatok. Az oldódás, az oldódás hőhatása, oldhatóság, telített, túltelített oldat (keszonbetegség), az oldódás sebessége, a mennyiség és a sebesség változtatásának lehetőségei. Anyagáramlási folyamatok: a diffúzió és az ozmózis. A levegő fizikai tulajdonságai. A természetes vizek. A vízkörforgás fizikai háttere, környezeti rendszerekben játszott szerepe.	Cikkek értelmezése: a víztisztaság, levegőtisztaság megőrzése, a szennyező források felismerése, a megelőzés mindennapi módjai, a környezetet terhelő és óvó folyamatok a fenntarthatóság szempontjából. Számítások végzése oldatok koncentrációjával (pl. ásványvizek), hígítással, töményítéssel, keveréssel. A tengervíz, édesvíz, ásványvíz, gyógyvíz, esővíz, ioncserélt és desztillált víz kémiai összetételének összehasonlítása. Balesetvédelmi szabályok alkalmazása oldatokkal (pl. a hígan veszélytelen anyag töményen veszélyes lehet).	*Matematika:* százalékszámítás.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Moláris térfogat, relatív sűrűség, keverék, elegy, oldat, rácstípusok, heterogén rendszer, kolloid, oldódás, anyagáramlás, környezet, rendszer.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Kémiai reakciók és reakciótípusok**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Kémiai változás, kémiai egyenlet, anyagmegmaradás. A kémiai reakciók. Energiamegmaradás. Egyirányú, megfordítható és körfolyamatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az anyag, energia, információ szemszögéből az anyagmegmaradás elvének mélyítése. A környezet és fenntarthatóság szempontjából az energiatakarékosság módszereinek megismertetése, fontosságuk megértetése. Az energiaátalakítások hatásfokának és a szennyezéseknek az összekapcsolása. Az energiahordozók előnyeinek és hátrányainak mérlegeléséhez érvek alkalmazása. A rendszerfogalom általánosítása. Az állandóság és változás területén a kémiai reakciókkal kapcsolatos tévképzetek oldása; a dinamikus egyensúly fogalmának általánosítása, a kémiai változások oksági viszonyai felismerésének erősítése és a változások különböző szintű leírásainak összekapcsolása, valamint az egyirányú, megfordítható és körfolyamatok hátterének megértése.	

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások: Miből lesz a vízkő, és hova tűnik, ha eltávolítjuk? Háztartási gázrobbanás – esettanulmány. Hol van az élelmiszerekben a csomagolásukon feltüntetett energia? Miért és hogyan főzünk? Miért gazdaságos a kondenzációs kazán? Hogy működik az autó légzsákja?		
Ismeretek: Kémiai reakciók, a reakciók feltételei. Reakcióegyenlet. A reakciók feltételei, az elektronátmenetet megelőző és követő lépések. Anyagmegmaradás és a részecskék számának összefüggése.	A kémiai változás leírása három szinten: makro-, részecske- és szimbólumszint. Az atomok szerkezetét leíró modellek használata a kémiai változással kapcsolatban. A reakciók magyarázata a kötésekkel és leírása reakcióegyenletekkel. Egyszerű sztöchiometriai számítások végzése.	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* nemzeti jelképeink.
Ismeretek: A reakciók hőhatása. Az aktiválási energia és a reakcióhő. Az égés fogalmának fejlődése, az égés, biológiai oxidáció, erjedés kapcsolata; a tökéletes és a tökéletlen égés, a szén-dioxid és a szén-monoxid	Annak felismerése, hogy a kémiai kötésekben energia tárolódik. Az egyes energiahordozók és -források előnyeinek és hátrányainak mérlegelése fenntarthatóság, gazdaságosság, környezeti hatások és szociális	*Matematika:* előjelek helyes használata, egyenletrendezés.

élettani hatásának különbözősége; elsősegélynyújtás. A kémiai folyamatok közben zajló energiaváltozások.	szempontok alapján. A rendszernek és a környezetének a meghatározása konkrét példákban.	
Ismeretek: Reakciósebesség, hőmérséklet-, felület- és koncentrációfüggése, robbanás. A termodinamika főtétele. Katalizátor biokatalizátorok (enzimek)	A termodinamika főtételeinek alkalmazása konkrét problémák megoldásában. Természeti folyamatok sebességváltozásainak megfigyelése, rögzítése, ezek értelmezése, szabályozásának elemzése. Balesetvédelem: robbanás megelőzése.	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* az országok energiafüggősége, a helyes választás szempontjai.
Ismeretek: A reakciók egyensúlya. A körfolyamat szabályozó lépései. A termikus egyensúly és a kiegyenlítődés. Statikus, dinamikus és stacionárius egyensúly, stabil és metastabil állapot. A Le Chatelier–Braun-elv.	Az egyirányú, megfordítható és körfolyamatok hátterének megértése. A mészégetés, mészoltás és habarcs megkötése mint körfolyamat értelmezése; szabályozásának módja. Dinamikus kémiai egyensúly vizsgálata kémiai rendszerben (szénsavas ásványvíz). Az egyensúlyt megváltoztató okok következményeinek elemzése. Az ózon keletkezése és bomlása mint egyensúlyi folyamat értelmezése. Példák keresése az ózonréteget veszélyeztető hatásokra, megoldási módokra (pl. freon kiváltása más hűtőfolyadékkal).	
Ismeretek: Néhány kémiai reakció ipari hasznosítása: alapelvek (anyagtakarékosság, hatásfok, gazdaságosság, fenntarthatóság). Nyersanyag, másodlagos nyersanyag, termék. Vezéreltség, szabályozottság. Az ipari folyamatok szabályozásának lehetőségei.	Az anyag nyersanyagból termékké alakulásának, majd másodlagos nyersanyaggá válásának követése példák alapján. Az anyagtakarékosság fontosságának felismerése. A fogyasztással és a hulladékkezeléssel kapcsolatosan a környezettudatosság, az erkölcs, a demokrácia értelmezése érvek alapján.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kémiai változás, reakcióegyenlet, anyag- és energiamegmaradás, rendszer és környezet, reakciósebesség, egyensúlyi folyamat, hulladékgazdálkodás, sav, bázis, pH, redoxireakció, oxidáció, redukció, korrózió, galvánelem, akkumulátor, elektrolízis.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Kémiai folyamatok a környezetünkben**	**Órakeret 7 óra**
Előzetes tudás	Gyakori szervetlen anyagok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A felépítés és a működés kapcsolata szempontjából az előfordulás, előállítás és felhasználás szempontjainak kapcsolata. Az állandóság és változás szemszögéből a vezéreltség és a szabályozottság, a véletlen szerepe és a valószínűség fogalma. A környezet és fenntarthatóság területén a környezeti kár, az ipari katasztrófák okainak elemzése, elkerülésük lehetőségei. A fogyasztási szokásokkal kapcsolatos ésszerű és felelős szemlélet erősítése. Helyi környezeti probléma felismerése, információk gyűjtése, egyéni vélemények megfogalmazása. Egészség- és környezettudatos magatartás kialakítása, bekapcsolódás a környezetvédelmi tevékenységekbe. Nemzeti és természeti értékek megbecsülése, védelme.	

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások: Hogyan jelenik meg a kémia a mindennapjainkban? Milyen anyagokkal találkozunk közvetlen környezetünkben? Milyen átalakulásokat figyelhetünk meg napi tevékenységeink során? Hogyan járul hozzá a kémia életminőségünk javításához? Veszélyes-e minden vegyszer, vegyi anyag? Elkerülhetők-e az ipari katasztrófák? Mire törekszik a zöld kémia? *Ismeretek*: A mindennapi életvitelhez kapcsolódó legfontosabb szervetlen anyagok szerkezete, fizikai tulajdonságai és jellemző kémiai reakciói, előfordulásuk, előállításuk, felhasználásuk és élettani hatásuk (pl. szén, víz, klór, vas, nátrium-klorid, réz-szulfát, szén-dioxid, sósav, nátrium-hidroxid).	Legalább egy külső gyakorlat tapasztalatainak ismertetésén keresztül annak meglátása, hogyan hasznosul a kémiai tudás. Legalább egy magyarországi múzeum, természettudományi gyűjtemény meglátogatása, profiljának és néhány fontos darabjának elemző ismeretén keresztül annak felismerése, hogyan járul hozzá a kémia fejlődése és a tudás gyarapodása a mindennapi élet minőségének javításához. Egy, a fenntarthatósághoz köthető projektmunka elkészítése. Csoportmunkában vagy önállóan bemutató vagy esszé készítésével az eddig gyakorolt kémiai ismeretek és kompetenciák bemutatása, közös értékelése. Egy környezeti kár, egy ipari katasztrófa okainak elemzése, legközelebbi elkerülésének lehetősége. Az anyagok kémiai leírásának szempontsorának alkalmazása az anyagok jellemzésekor (atom-, ion- vagy molekulaszerkezet, fizikai tulajdonságok, kémiai	

	reakciók különböző fémekkel, nemfémes elemekkel, vízzel, savakkal, lúgokkal, redoxireakciókban, előfordulás, előállítás, felhasználás, élettani hatás).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fenntarthatóság, környezetvédelem, értékvédelem.	

Tematikai egység	**A szénhidrogének és halogénezett származékaik**	**Órakeret 16 óra**
Előzetes tudás	A molekulák alakja, polaritása, a fizikai tulajdonságok molekuláris alapja, a kémiai reakciók típusai közül az égés, a sav-bázis és a redoxireakciók.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tudománytörténeti szemlélet kialakítása. A szerves vegyületek csoportosításának, a vegyület, a modell és a képlet viszonyának, a konstitúció és az izoméria fogalmának értelmezése és alkalmazása. A szénhidrogének és halogénezett származékaik szerkezete, tulajdonságai, előfordulásuk és a felhasználásuk közötti kapcsolatok felismerése és alkalmazása. A felhasználás és a környezeti hatások közötti kapcsolat elemzése, a környezet- és egészségtudatos magatartás erősítése. Helyes életviteli, vásárlási szokások kialakítása.	

Ismeretek (tartalmak, jelenségek, problémák, alkalmazások)	**Fejlesztési követelmények/ módszertani ajánlások**	**Kapcsolódási pontok**
Bevezetés a szerves kémiába A szerves kémia tárgya (Berzelius, Wöhler), az organogén elemek (Lavoisier). A szerves vegyületek nagy száma, a szénatom különleges sajátosságai, funkciós csoport, konstitúció, izoméria. Összegképlet (tapasztalati és molekulaképlet), a szerkezeti képlet, a konstitúciós képlet és az egyszerűsített jelölési formái. A szénváz alakja. A szerves vegyületek elnevezésének lehetőségei: tudományos és köznapi nevek.	Az anyagi világ egységességének elfogadása. A modell és képlet kapcsolatának rögzítése, képletírás. A nevek értelmezése. C, H, és O és N kimutatása szerves vegyületekben. Molekulamodellek, szerves molekulákról készült ábrák, képek és képletek összehasonlítása, animációk bemutatása. Az izomer vegyületek tulajdonságainak összehasonlítása. A szerves vegyületek elnevezése néhány köznapi példán bemutatva, rövidítések, pl. E-számok.	*Biológia-egészségtan:* biogén elemek.
A telített szénhidrogének Alkánok (paraffinok), cikloalkánok, 1-8 szénatomos főlánccal rendelkező alkánok elnevezése, metil- és etilcsoport, homológ sor, általános képlet.	A metán, a propán, a bután, a benzin, a kenőolaj és a paraffin tulajdonságainak, fizikai és kémiai jellemzőinek anyagszerkezeti magyarázata. A kémiai reakciók sebességének értelmezése az alábbi példákon:	*Biológia-egészségtan:* etilén mint növényi hormon, rákkeltő és mutagén anyagok, levegőszennyezés, szmog, üvegházhatás,

A nyílt láncú alkánok molekulaszerkezete, a ciklohexán konformációja. Apoláris molekulák, olvadás- és forráspont függése a moláris tömegtől. Égés, szubsztitúciós reakció halogénekkel, hőbontás. A telített szénhidrogének előfordulása és felhasználása. A fosszilis energiahordozók problémái.	az égés tökéletessé tétele levegővel előkevert lángban, robbanómotor, halogénezés láncreakcióval. Az ember természeti folyamatokban játszott szerepének kritikus vizsgálata. A globális éghajlatváltozás lehetséges okainak és következményeinek elemzése. Az energiaátalakító folyamatok környezeti hatásainak elemzése, alternatív energiaátalakítási módok értékelése. A fogyasztási szokásokkal kapcsolatos ésszerű és felelős szemlélet erősítése. Az egyes energiahordozók előnyeinek és hátrányainak mérlegelése, egyszerűbb számítások végzése. Az energiatakarékosság fontosságának felismerése. A környezeti kár, az ipari katasztrófák okainak elemzése. A levegő-, a víz és a talajszennyezés forrásainak, a szennyező anyagok típusainak és konkrét példáinak vizsgálata.	ózonpajzs, savas esők. *Fizika:* olvadáspont, forráspont, forrás, kondenzáció, forráspontot befolyásoló külső tényezők, hő, energiamegmaradás, elektromágneses sugárzás, poláros fény, a foton frekvenciája, szín és energia, üvegházhatás. *Technika, életvitel és gyakorlat:* fűtés, tűzoltás, energiatermelés. *Földrajz:* kőolaj- és földgázlelőhelyek, keletkezésük, energiaipar, kaucsukfa-ültetvények, levegőszennyezés, szmog, globális problémák, üvegházhatás, ózonlyuk, savas eső.
Az alkének (olefinek) Elnevezésük 2-4 szénatomos főlánccal, általános képlet, molekulaszerkezet, geometriai izoméria. Égésük, addíciós reakciók, polimerizáció, PE és PP, tulajdonságaik. Az olefinek előállítása.	A stabilitás és a szerkezet összefüggéseinek felismerése és alkalmazása az alkénekkel és alkinekkel kapcsolatos konkrét példákon. Az etilén és az acetilén jellemzőinek anyagszerkezeti magyarázata (addíció, polimerizáció: PE, PP, PS, PVC).	
A diének és a poliének A buta-1,3-dién és az izoprén szerkezete, tulajdonságai. Polimerizáció, kaucsuk, vulkanizálás, a gumi és a műgumi szerkezete, előállítása, tulajdonságai. A karotinoidok.	A természetes és mesterséges anyagok összehasonlítása. Gumi hőbontása. Információk a hétköznapi gumitermékekről (pl. téli és nyári gumi, radír, rágógumi), használatuk környezetvédelmi problémáiról és a karotinoidokról.	
Az acetilén Acetilén (etin) szerkezete, tulajdonságai. Reakciói: égés, addíciós reakciók, előállítása,	Balesetvédelmi és munkabiztonsági szabályok betartása hegesztéskor. Acetilén előállítása, égetése,	

felhasználása.	oldódás (hiánya) vízben, oldása acetonban, reakció brómos vízzel. Információk a karbidlámpa és a disszugáz használatáról.	
Az aromás szénhidrogének A benzol szerkezete (Kekulé), tulajdonságai, szubsztitúciója, (halogénezés, nitrálás), égése. Toluol (TNT), sztirol és polisztirol. A benzol előállítása. Aromás szénhidrogének felhasználása, biológiai hatása.	A benzol, a naftalin jellemzőinek anyagszerkezeti magyarázata. A mérgező hatás magyarázata. Információk a TNT-ről és a dohányfüstben lévő aromás vegyületekről.	
A halogéntartalmú szénhidrogének A halogéntartalmú szénhidrogének elnevezése, kis molekulapolaritás, nagy moláris tömeg, gyúlékonyság hiánya, erős élettani hatás. A halogénszármazékok jelentősége.	A szerves halogénvegyületek környezetszennyezésével kapcsolatos szövegek, hírek kritikus, önálló elemzése. PVC égetése, fagyasztás etil-kloriddal. Információk a halogénszármazékok felhasználásáról és problémáiról (teflon, DDT, HCH, PVC, teratogén és mutagén hatások, lassú lebomlás, bioakkumuláció, savas eső, a freonok kapcsolata az ózonréteg vékonyodásával).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szerves anyag, heteroatom, konstitúció, izoméria, funkciós csoport, köznapi és tudományos név, telített, telítetlen, aromás vegyület, alkán, homológ sor, szubsztitúció, alkén, addíció, polimerizáció, műanyag.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Heteroatomot tartalmazó szerves vegyületek**	**Órakeret 13 óra**
Előzetes tudás	Pszichoaktív szerek: metanol és etanol kémiai tulajdonságai, élettani hatásaik. A halogénatomok, a nitrogénatom atomi jellemzői, műanyagok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hidrolízis és a kondenzáció vizsgálata, gyakorlati jelentőségének megismerése. Annak felismerése, hogy a szénlánchoz egy-, két vagy három kötéssel kapcsolódó oxigén jelentősen megváltoztatja az anyag tulajdonságait, valamint hogy az oxidáltabb vegyület kisebb energiatartalmú. A személyes felelősség tudatosítása a függőséget okozó szerek használatában, a szülő, a család, a környezet szerepének bemutatása a függőségek megelőzésében. A biogeokémiai rendszerekben előforduló alapvető anyagátalakulások értelmezése, a rendszerek valamint a környezet és fenntarthatóság szemszögéből. Az ember megismerése és egészsége területén a drogfogyasztás károsító hatásainak megértése. Annak felismerése, hogy a halogén- vagy nitrogénatom beépülése a	

	szénláncba gyakran jelentős biológiai aktivitású anyagot, mérgező vagy pszichoaktív szereket hoz létre, amelyek megváltoztatják a személyiséget.

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	**Fejlesztési követelmények**
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások: Miért halnak meg minden évben emberek metil-alkohol-mérgezésben? Miért veszélyes a borhamisítás? Miért veszélyes a nitroglicerin? Hasznosak vagy károsak-e a műanyagok? Pótolható vagy kiváltható-e a műanyagok alkalmazása? Hogyan hatnak a drogok? Mi az oka annak, hogy hasonló összetételű vegyületek egyike ártalmatlan az egészségre, míg a másik mérgező? Mit tartalmaznak a serkentőszerek (kávé, tea), illetve az energiaitalok?	

Ismeretek: Alkoholok, fenol, éterek. Metil- és etil-alkohol. Glikol, glicerin és nitroglicerin. Fenol, dietil-éter. Aldehidek, ketonok. Formaldehid és acetaldehid, aceton. Karbonsavak, észterek. Hangyasav és ecetsav, zsírsavak. Gyümölcsészterek, illatanyagok. Mosószerek, detergensek összetevői, a felületaktív anyagok funkciói, a szappan habzása lágy és kemény vízben. *Ismeretek*: Halogéntartalmú vegyületek. Növényvédő szerek, PVC, teflon, mustárgáz.	A megismert anyagok jellemzőinek anyagszerkezeti magyarázata. Az alkoholfogyasztás károsító hatásainak megértése. A kockázatos, veszélyes viselkedések, függőségek okainak, elkerülésének, élethelyzetek megoldási lehetőségeinek felismerése. Az oxidáció-redukció értelmezése az oxigéntartalmú szerves vegyületek csoportjai között, az energia-megmaradás elvének felismerése az élő rendszerekben is. A mesterséges felületaktív anyagok és a vizek foszfátszennyeződése közötti kapcsolat felderítése – szakirodalom keresése. Vizsgálatok mosószerek, szappanok habzásával kapcsolatban. A mosószer összetevőinek megismerése konkrét példa és adatbázisok használatának segítésével, az egyes összetevők szerepének felderítése, indoklása. Az műanyagok életciklusának követése, valamint a növényvédő szerek alkalmazásával kapcsolatos előnyök és a kockázatok felismerése példák alapján. Harci gázok betiltása mögött álló okok megértése. Az anyagtakarékosság fontosságának felismerése a műanyagok előállításának, felhasználásának és újrahasznosításának folyamatában. Annak indoklása, miért nem lehet minden műanyagot újrahasznosítani és annak belátása, miért fontos a tudatos, környezetre érzékeny fogyasztói magatartás.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Alkohol, aldehid, karbonsav, éter, keton, észter, felületaktív anyagok.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A Naprendszer fizikai viszonyai**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Az általános tömegvonzás törvénye, Kepler-törvények, halmazállapot-változások, üvegházhatás, súrlódás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A Naprendszer mint összefüggő fizikai rendszer megismerése, keletkezésének és jelenlegi állapotának összekapcsolása, értelmezése.	

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások: A Naprendszer keletkezése, a perdületmegmaradás érvényesülése. A Föld és a Hold kora. A hold- és a napfogyatkozás. A Merkúr, a Vénusz és a Mars jellegzetességei. Érdekességek a bolygókon: - hőmérsékleti viszonyok, - a Merkúr elnyúlt pályája, - a Vénusz különlegesen sűrű légköre, - a Mars jégsapkái. A kisbolygók övének elhelyezkedése, egyes objektumai. A Jupiter, a Szaturnusz, az Uránusz és a Neptunusz jellegzetességei. Az óriásbolygók anyaga. Gyűrűk és holdak az óriásbolygók körül. A Vörös-folt a Jupiteren. Meteorok, meteoritek. Üstökösök és szerkezetük. A Földet fenyegető kozmikus katasztrófa esélye, az esetleges fenyegetettség felismerése, elhárítása. *Ismeretek*: A Naprendszer szerkezete, legfontosabb objektumai. A bolygók pályája, keringésük és forgásuk sajátságai. A Föld forgása, keringése, befolyása a Föld alakjára. A Föld felszínét formáló erők.	A Föld, a Naprendszer és a Kozmosz fejlődéséről alkotott csillagászati elképzelések áttekintése. Az Föld mozgásaihoz kötött időszámítás logikájának megértése. Egyszerű kísérletek végzése, értelmezése a perdületmegmaradásra. A Földön uralkodó fizikai viszonyoknak és a Föld Naprendszeren belüli helyzetének összekapcsolása. A holdfázisok és a Hold égbolton való helyzetének megfigyelése, az összefüggés értelmezése. Annak felismerése, hogy a Hold miért mutatja mindig ugyanazt az oldalát a Föld felé. Holdfogyatkozás megfigyelése, a holdfázis és holdfogyatkozás megkülönböztetése. A bolygók fizikai viszonyainak és felszínük állapotának összekapcsolása. A légkör hiányának és a légkör jelenlétének, valamint a bolygófelszín jellegzetességeinek kapcsolatára vonatkozó felismerések megtétele. Táblázati adatok segítségével két égitest sajátságainak, felszíni viszonyainak összehasonlítása, az eltérések okainak és azok következményeinek az értelmezése. A bolygók sajátosságainak, a bolygókutatás legfontosabb eredményeinek bemutatása	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* a napfogyatkozások szerepe az emberi kultúrában, a Hold „képének” értelmezése a múltban. *Földrajz:* a tananyag csillagászati fejezetei, a Föld forgása és keringése, a Föld forgásának következményei (nyugati szelek öve), a Föld belső szerkezete, földtörténeti katasztrófák. *Biológia-egészségtan:* a Hold és az ember biológiai ciklusai, az élet fizikai feltételei.

A Hold jellemző adatai (távolság, keringési idő, forgási periódus, hőmérséklet), a légkör hiánya, a holdfelszín, a Hold formakincse. A Hold fázisai, holdfogyatkozás. Kopernikusz és Kepler munkássága.	internetes adatgyűjtést követően az osztálytársak számára. A Naprendszer óriásbolygóinak felismerése képekről jellegzetességeik alapján. Az űrben játszódó fantasztikus filmek kritikai elemzése a fizikai tartalom szempontjából.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Pálya, keringés, forgás, csillag, bolygó, hold, üstökös, meteor, meteorit.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A csillagok világa**	**Órakeret 5 óra**
Előzetes tudás	Méretek, mértékegységek, magfúzió, a Nap sugárzása, energiatermelése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A felépítés és működés kapcsolatának értelmezése a csillagokban mint természeti rendszerekben. Az Univerzum (általunk ismert része) anyagi egységének beláttatása.	

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások: A csillagok lehetséges fejlődési folyamatai, fejlődésük sajátságai. A Nap várható jövője. A csillagtevékenység formái, ezek észlelése. Néhány különleges égi objektum (kettős csillag, fekete lyuk, szupernóva stb.). *Ismeretek*: A csillagok definíciója, jellemzői, gyakorisága, mérete, szerepük az elemek kialakulásában. A Nap és a Föld kölcsönhatása. A galaxisok alakja, szerkezete, galaxisunk, a Tejút.	A csillagok méretviszonyainak (nagyságrendeknek) áttekintése. A csillagok energiatermelésének megértése. A világunkban zajló folyamatos változás gondolatának elfogadása a csillagok fejlődése kapcsán. A csillagokra vonatkozó általános ismeretek alkalmazása a Napra. A földi anyag és a csillagkeletkezési folyamat közötti kapcsolat átélése: „csillagok porából vagyunk valamennyien”. Önálló projektmunkák, képek gyűjtése, egyszerű megfigyelések végzése (pl. a Tejút megfigyelése).	*Filozófia:* állandóság és változás; a világ, a létezés keletkezéséről, természetéről alkotott elméletek. *Etika:* az ember helye és szerepe a világban. *Kémia:* a periódusos rendszer, elemek keletkezése. *Magyar nyelv és irodalom:* Madách Imre: Az ember tragédiája.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Csillag, galaxis, Tejút.	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló megfogalmazza és konkrét példán fölismeri az egyszerű megfigyelés és a kísérlet közti különbséget. Érti a számszerűség jelentőségét a mérésekben, tud különböző módon ábrázolni és ábrákról leolvasni mérési adatokat. A mindennapokban tapasztalt jelenségeket meg tud magyarázni anyagi- és halmaztulajdonságokkal. Érti az éghajlat és az időjárás elemeinek fizikai hátterét, összefüggését hazánk természeti képével, gazdálkodásával. A tanuló értelmezi és ábrázolja a természetben megfigyelhető arányokat, ismer példákat vizsgálatuk módjára. Kapcsolatba hozza az anyagok szerkezetét tulajdonságaikkal, felhasználásukkal. Legyen képes egyszerű fizikai rendszerek esetén a lényeges elemeket a lényegtelenektől elválasztani, tudjon néhány egyszerű számítást elvégezni és helyes logikai következtetéseket levonni. Tudja helyesen használni a tanult alapfogalmakat. Tudjon példákat mondani a tanult jelenségekre, a tanult legfontosabb törvényszerűségek érvényesülésére a természetben, a technikai eszközök esetében. Tudja a tanult mértékegységeket a mindennapi életben is előforduló mennyiségek esetében használni. Legyen képes a világhálón a témához kapcsolódó érdekes és hasznos adatokat, információkat gyűjteni. Ismerje a tanulmányok során előforduló fontosabb hétköznapi eszközök működési elvét, biztonságos használatát. Ismerjen olyan kísérleti eredményeket, tapasztalati tényeket, amelyekből arra következtethetünk, hogy az anyag atomos szerkezetű. Tisztában van a radioaktivitás okával és élettani hatásával, az atomenergia felszabadulásának módjaival és lehetőségeivel, környezeti hatásaival. A tanuló ismerje fel, hogy a tudományos gondolkodás módszerei hasznosak a mindennapi életben is, és ezeket tudja tudatosan alkalmazni. Ismerje fel a periódusos rendszer használatának előnyeit. Lássa az anyagi világ egymásra épülő szerveződési szintjeit, és hogy egy adott jelenséget többféle tudomány is vizsgál. Ismerje az általános iskolában hétköznapi szinten és anyaghoz kötötten tanult fizikai tulajdonságok magyarázatát, tudja ezt általánosítani és ismeretlen anyagra megbecsülni. Alakuljon ki a részecskék szerkezete, a halmazok fizikai tulajdonságai és a felhasználási lehetőségek közötti logikus kapcsolat. El tudjon igazodni a kémiai reakciók sokaságában, értse a csoportosítás hasznát, tudja megítélni, hogy egy adott reakció végbemehet-e adott körülmények között, és van-e ennek veszélye közvetlenül számára vagy a környezetre nézve. Ismerje a fontosabb szerves és szervetlen anyagok felhasználását, azok életciklusának környezetre és emberi egészségre gyakorolt hatásait. Legyenek ismeretei a csillagászat alapvető eredményeiről. Ismerje az Univerzum és a Naprendszer kialakulásának vázlatos történetét. Ismerje az űrhajózás elméleti és gyakorlati jelentőségét.

A kerettantervben megadott témákat a következő tantárgyakban és témákban tanulják majd a diákok:

Kerettantervi téma	Órakeret	Tantárgy	Téma	Órakeret	Évf.
Tájékozódás térben és időben	8 óra	Műszaki alapismeretek	Testek mozgása	10 óra	10.
Formák és arányok a természetben (Elemek és vegyületek; kristályrácsok, szerves molekulák)	10 óra	Komplex természettudomány	Az anyag és szerkezete	8 óra	9.
		Komplex természettudomány	A szénhidrogének és halogénezett származékaik	17 óra	9.
		Komplex Természettud.	Heteroatomot tartalmazó szerves vegyületek	13 óra	9.
		Biológia	Megfejthető üzenetek - Molekuláris genetika	10 óra	11.
Halmazok (Gázok, folyadékok, halmazállapot-változások, az időjárás elemei)	8 óra	Komplex természettudomány	Hidro- és aerodinamikai jelenségek, a levegőburok földrajza	7 óra	9.
		Földrajz	A légkör földrajza, Meteorológia	13 óra	11.
		Földrajz	A vízburok földrajza, A termőhely hidrológiai kategóriái	12 óra	11.
		Műszaki alapismeretek	Folyadékok, gázok mechanikája	6 óra	10.
Lendületbe jövünk!	4 óra	Műszaki alapismeretek	Testek mozgása	10 óra	10.
		Műszaki alapismeretek	Dinamika, statika	10 ó	10.
Mechanikai energia	4 óra	Műszaki alapismeretek	Munkavégzés, teljesítmény	11 óra	10.
Az „embergép”: mozgás, légzés, keringés (Az emberi mozgás, keringés és légzés élettana és anatómiája)	6 óra	Biológia	Jó a levegő? – A légzés	5 óra	11.
		Biológia	Szívből szívbe – nedvkeringés, belső környezet	7 óra	11.
		Biológia	Erő és ügyesség - mozgás és testalkat	8 óra	11.
Atomi aktivitás	4 óra	Komplex természettudomány	Atomfizika a hétköznapokban, az atommag szerkezete és a radioaktivitás	9 óra	9.
Elektromosság, mágnesesség	4 óra	Műszaki alapismeretek	Anyagok elektromágneses tulajdonságai	18 óra	10.

Mi a fény?	4 óra	Műszaki alapismeretek	Az anyagok elektromágneses tulajdonságai	17 óra	10.
		Komplex természettudomány	Rezgések és hullámok	8 óra	9.
Energianyerés az élővilágban. Táplálkozás, emésztés, kiválasztás	4 óra	Biológia	Ételek és életek – A táplálkozás	8 óra	11.
		Biológia	Szívből szívbe – nedvkeringés, belső környezet	7 óra	11.
A szervezet egysége – szabályozó folyamatok, ideg-és hormonrendszer és a viselkedés	8 óra	Biológia	A vérünkben van? – A hormonális szabályozás	8 óra	11.
		Biológia	Harcolj vagy fuss! - Az idegrendszer	12 óra	11.
		Biológia	Érthetjük őket? Az állatok viselkedése	8 óra	10.
Állandóság és változatok – információ, szexualitás, az emberi élet szakaszai	8 óra	Biológia	Új kezdetek - Szaporodás, szexualitás	8 óra	11.
		Biológia	Nemzedékről nemzedékre - Az öröklődés törvényei	6 óra	11.
		Biológia	Megfejthető üzenetek - Molekuláris genetika	10 óra	11.
Honnan hová? Csillagászati, földrajzi és biológiai evolúció	8 óra	Komplex természettudomány	A csillagok világa	5 óra	9.
Az ember társas viselkedése		Biológia	Kibontakozás - a biológiai evolúció	10 óra	12.
		Biológia	Az ember egyéni és társas viselkedése	8 óra	12.
Az evolúció színpada és szereplői	9 óra	Biológia	Gazdálkodás és fenntarthatóság	8 óra	12.
		Biológia	Az élet lehetőségei	4 óra	12.
		Biológia	Kibontakozás - a biológiai evolúció	10 óra	12.

V.1.17. Elsősegélynyújtási ismeretek helyi tanterve szakközépiskola és szakgimnázium 2019-től

A tantárgy oktatása során, a tanulók elsajátítják az ***elsősegélynyújtás*** alapos elméleti és gyakorlati ismereteit. Az ***elsősegélynyújtás*** olyan egészségügyi beavatkozás, amelyet a baleset/rosszullét észlelője, a végleges szakellátás

megkezdése előtt, a hirtelen egészségkárosodás elhárítása és az állapot további romlásának feltartóztatása érdekében végez. Ahhoz, hogy valaki képessé váljon jól elsősegélyt nyújtani, meg kell tanulnia:

- az alapvető viselkedési szabályokat baleseti helyzetben;
- felismerni a lényeges jeleket, tüneteket;
- megfelelő módon segítséget hívni;
- szakszerűen végrehajtani a szükséges elsősegélynyújtást.

Az iskolai ***elsősegélynyújtás*** oktatásának célja, hogy a tanulók ismereteik birtokában határozottan és helyesen tudjanak fellépni a munkavégzés alatt vagy azon kívül is, bizonyos sérülések, illetve rosszullétek esetében. További célja, hogy lehetőséget biztosítson a közúti elsősegély vizsga sikeres letételére, mely a jogosítvány megszerzéséhez szükséges.

Az ***elsősegélynyújtás*** képessége tudáson, begyakorláson és tapasztalaton alapul. Az új ismeretek elsajátítása nagyban növeli a diákok önbizalmát és aktív cselekvőképességét. Az ***elsősegélynyújtás*** oktatása elősegíti a tanulói képességek (logikus gondolkodás, kapcsolatteremtés, kooperáció, problémamegoldás, mozgáskoordináció, kézügyesség stb...) fejlődését.

Az elsősegélynyújtás kapcsolata közismereti tantárgyakkal:

TANTÁRGY	***ELSŐSEGÉLY–NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK***
Biológia	- *ember anatómiája* - *egészségtan*
Kémia	- *vegyszerek (vegyületek)* - *marás, mérgezés* - *gázok*
Fizika	- *égési sérülések* - *forrázás*
Testnevelés	- *magasból esés*

A képzés javasolt helyszíne: tanterem.
A képzés javasolt eszközigénye: "B" típusú elsősegély doboz felszerelése.
A tantárgy értékelésének módja: A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

Az elvárt eredmények a tantárgy elvégzése után.

A diákok képesek legyenek:

- Az elsősegélynyújtás szükségességének felismerésére.
- Az életveszély tüneteinek megszüntetésére.
- Az újraélesztés elvégzésére.
- A keletkezett sebek, törések kezelésére.
- A gyakoribb rosszullétek, mérgezések elsősegélyére.
- Helyes segélykérésre.
- Sikeres közúti elsősegélyvizsga megszerzése.

10. évfolyam - Témakörök / 36 óra

I. Elsősegélynyújtás alapjai - 6 óra

Elsősegélynyújtás fogalma és szabályai. Mentőhívás módja. Teendők a baleset helyszínén. Elsősegély nyújtásának korlátai. A baleseti helyszín biztosítása. Beteg állapotának felmérése, betegvizsgálat.

II. Újraélesztés - 5 óra

Felnőttek újraélesztése. Külső automata defibrillátor használata. Gyermekek újraélesztése. Csecsemők újraélesztése.

III. Sérülések - 8 óra

Sérülés típusai. Vérzések típusai. Sokk. Koponyasérülések. Mellkasi sérülések. Hasi sérülések. Medence és gerincsérülések. Rándulás, ficam, törés. Amputáció. Heimlich-féle műfogás. Rautek-féle műfogás. Szem sérülései. Égési sérülések. Idegen test okozta sérülések.

IV. Hirtelen fellépő és egyéb megbetegedések - 7 óra

Görcsroham. Epilepsziás roham. Az agy keringési zavara. Szív eredetű rosszullét. Ájulás. Vércukorszint változás. Légzőszervrendszer betegségei. Elektromos áram okozta balesetek. Vízbefulladás. Hőmérséklet okozta megbetegedések. Csípések és marások. Mérgezések.

V. Sérülések ellátása, kötések, szituációs gyakorlatok - 10 óra

Nyomókötés. Sapkakötés. Fedőkötés. Parittyakötés. Háromszögletű kendők használata. Fektetési módok. Gyakorlás, ismétlés. A tanultak hasznosítása szituációs feladatokban.

10. Évfolyam

Heti 1 óra / Évi 36 óra

I. Témakör

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Elsősegélynyújtás alapjai**	**Órakeret 6 óra**
Előzetes tudás	Mentők száma. Biztonságos közlekedési ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A fejezet célja, hogy a hallgató megtanulja az elsősegély jelentőségét. Ismerje a baleseti helyszínen a tevékenység szabályait és sorrendjét. Ismerje fel az életveszélyt (vizsgálatokkal is). Súlyossági sorrendet tudjon felállítani.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Az elsősegélynyújtás meghatározása és szabályai Meghatározza az elsősegély fogalmát, illetve annak megismerése után a pontos szabályszerűségét. ***Baleseti helyszín*** A baleseti helyszín fogalma, fajtái. Tájékozódás a baleseti helyszínen. A sérültek osztályozása, ellátási sorrend felállítása. ***A mentőhívás menete*** Mentők igénybevétele, mentőhívás szabályai. ***Betegvizsgálat*** Egyszerű beteg átvizsgálás helyes sorrendje, szabályai. Stabil oldalfektetés helyes kivitelezése. Az Esmarch-Heiberg-féle műfogás alkalmazása.	Magyar nyelv és irodalom: kommunikáció. Technika és életvitel: biztonságos közlekedési szabályok. Erkölcstan: segítségnyújtás a rászorulóknak, empátia.

Fejezet során elsajátított kompetenciák	A fejezetben foglaltak megtanulása után a hallgató a kárhelyen az életet veszélyeztető tüneteket megszüntetheti, és korrekt, pontos segítséghívás lebonyolítására képes.

II. Témakör

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Újraélesztés**	**Órakeret 5 óra**
Előzetes tudás	Az emberi test működése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szabályos újraélesztés megismerése, és kivitelezése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**

Újraélesztés A halál fogalma, és csoportosítása. Légzésvizsgálat menete. Felnőttek újraélesztése, szabályos mellkas kompresszió alkalmazása. Külső automata defibrillátor használata. Gyermekek újraélesztése. Csecsemők újraélesztése.	*Matematika:* arányszámítás. *Informatika*: digitális eszközök használata. *Fizika: elektromos áram.* Biológia: szív felépítése, keringés.
Fejezet során elsajátított kompetenciák	A fejezetben foglaltak megtanulása után képesek lesznek az újraélesztés elméleti ismereteit a gyakorlatban alkalmazni. Természetesen gyakorolni szükséges, hogy készségszinten történjen az újraélesztés folyamata.

III. Témakör

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Sérülések**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Az emberi test felépítése, és egészségtana. Háztartási ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Meg kell tanulni a nagyfokú vérző sérültek és a sokkos beteg ellátását, sérülések ellátását illetve a betegek mobilizálásának módját.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Vérzések A vérzés fogalma, csoportosítása. A különböző vérzési típusok ellátási módja(vérzéscsillapítás módszerei). Nyomókötés elkészítése. ***Sokk*** A sokk fogalma, jellemző tünetei, ellátásának módja. ***Sérülések*** A sérült vizsgálatának és ellátásának általános lépéssora. Sérülések fajtái, ellátási módjuk. Koponyasérülések. Mellkasi sérülések. Hasi sérülések. Medence és gerincsérülések. Rándulás, ficam, törés. Amputáció. Heimlich-féle műfogás. Rautek-féle műfogás. Szem sérülései. Égési sérülések. Idegen test okozta sérülések.	*Biológia-egészségtan*: vér, hajszálér, artéria, véna, csontok, szem, bőr. *Matematika:* térbeli mozgások elképzelése. *Fizika:* erőhatások, szilárd testek fizikai változásai. *Informatika:* digitális információforrások használata, informatikai eszközök használata.
Fejezet során elsajátított kompetenciák	Képesek felismerni a különböző sérülések típusait. A diákok el tudják látni a különböző sérüléseket, vérzéseket, csonttöréseket és ficamokat. Felismeri a sokk tüneteit, és tisztában van ellátásának módjával.

IV. Témakör

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Hirtelen fellépő és egyéb megbetegedések**	**Órakeret 7 óra**
Előzetes tudás	Az emberi test felépítése, és egészségtana. Elektromosság. Hőmérséklet és hőmérsékletváltozás. Vegyületek, vegyszerek.	
A tematikai egység	A hirtelen fellépő és egyéb megbetegedések felismerése és ellátásának módja.	

nevelési-fejlesztési céljai	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Hirtelen megbetegedések Görcsroham, lázgörcs. Epilepsziás roham. Az agy keringési zavara. Szív eredetű rosszullét (szívinfarktus). Ájulás. Vércukorszint jelentős csökkenése miatti rosszullét. Légzőszervrendszer betegségei (asztma, krupp). Allergiás reakciók, anafilaxiás sokk. ***Egyéb megbetegedések*** Elektromos áram okozta balesetek. Vízbefulladás. Hőmérséklet okozta megbetegedések. Csípések és marások. Mérgezések.	*Fizika:* nyomás, áramlás, elektromos áram, hőmérséklet. *Kémia:* szerves és szervetlen vegyületek. *Biológia-egészségtan*: vitaminok, ember anatómia, véralvadás, gombák.

Fejezet során elsajátított kompetenciák	Felismerik a tanulók a hirtelen fellépő és egyéb megbetegedéseket, illetve tisztában vannak azok ellátásának módjaival.

V. Témakör

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Sérülések ellátása, kötések, szituációs gyakorlatok	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Elsősegélynyújtás elmélete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A gyakorlat célja, hogy a tanulók képesek legyenek ideiglenes sebellátásra, illetve néhány egyszerű kötés elkészítésére.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Sérülések ellátása, kötések Sebellátás tennivalói, kötések testtájak szerint. Fektetési módok. ***Szituációs gyakorlatok*** Az elméleti tudás alkalmazása szituációs gyakorlati feladatokban.	*Etika:* az egyéni felelősség felismerése, felelős viselkedés.

Fejezet során elsajátított kompetenciák	A gyakorlatot követően a hallgató készség szintjén is elsajátítja a különböző sebellátási, kötözési módozatokat.

V.1.18. Erdőismeret helyi tanterve szakgimnázium 11-12. évf. 2018-tól

XXXII. Erdészet és vadgazdálkodás ágazat szakgimnáziumi óratervében lévő, kötelezően választható **Erdőismeret** tantárgy szakmai tartalma a helyi tantervhez

Rendelkezésre álló időkeret az **Erdőismeret elmélet** tantárgyhoz heti 2 óra a 11. és a 12. évfolyamon. (Éves 72 óra és 62 óra)

Témakörök/Óraszámok	11. évf	12. évf.
Állattan	36	31
Ízeltlábúak	4	3
Rovarok	7	6

Gerincesek: Halak, kétéltűek, hüllők	4	3
Madarak	9	8
Emlősök	12	11
Növénytan	36	31
Fenyők	6	5
Állományalkotó lombos fajok	8	7
Lombos kísérő fajok	7	6
Egyéb kísérő fajok	5	4
Cserjék	3	2
Társulástani alapfogalmak	2	2
Erdőtársulás csoportok	5	5

Állattan témakör egységei 36 + 31 óra

Ízeltlábúak törzse 4 + 3 óra
- Az ízeltlábúak törzsének általános jellemzése
- Rákok osztály
- Pókok osztálya

Rovarok osztálya 7 + 6 óra
- Egyenesszárnyúak rendje
- Kabócák rendje
- Poloskák rendje
- Bogarak rendje
- Kétszárnyúak rendje
- Lepkék rendje
- Hártyásszárnyúak rendje

Gerincesek törzse, a halak, kétéltűek és hüllők osztálya 4 + 3 óra
- A gerincesek törzsének általános jellemzése
- Halak osztálya
- Kétéltűek osztálya
- Hüllők osztálya

Madarak osztálya 9 + 8 óra
- Gólyaalkatúak rendje
- Lúdalkatúak rendje
- Sólyomalkatúak rendje
- Tyúkalkatúak rendje
- Daru-, lile-, sirályalkatúak rendje
- Galamb-, kakukk-, szalakótaalkatúak rendje
- Harkályalkatúak rendje
- Bagolyalkatúak rendje
- Verébalkatúak rendje

Emlősök osztálya 12 + 11 óra
- Rovarevők rendje
- Denevérek rendje
- Rágcsálók rendje

Nyúlalkatúak rendje
Ragadozók rendje
Páratlanujjú patások rendje
Párosujjú patások rendje

<u>Növénytan témakör</u> egységei 36 + 31 óra

A fenyők 6 + 5 óra
- Fenyők általános jellemzése
- Kéttűs fenyők
- Egytűs fenyők
- Soktűs fenyők
- Egyéb fenyőfajok

Állományalkotó lombos fafajok 8 + 7 óra
- Lombos fajok általános jellemzése
- Tölgyek
- Bükk, akác
- Nyárak
- Füzek

Fontosabb lombos kísérő fafajok 7 + 6 óra
- Gyertyán, hársak
- Juharok
- Szilek, kőrisek
- Szelídgesztenye, madárcseresznye, mézgás éger, bibircses nyír

Egyéb kísérő fafajok 5 + 4 óra
- Berkenyék
- Diók, vadalma, vadkörte
- Lepényfa, platánok, bálványfa, fehér eper, keskenylevelű ezüstfa

Cserjék 3 + 2 óra
- Sóskaborbolya, erdei iszalag
- Kökény, galagonyák, vadrózsa, málna, szedrek
- Meggyek
- Kecskerágók, bengék, somok
- Bodzák, bangiták, aranyeső, fagyal
- Borostyán, cserszömörce, mogyorós hólyagfa, közönséges mogyoró, fagyöngyök

Társulástani alapfogalmak 2 + 2 óra
- Társulástani alapfogalmak
- A társulások térbeli és időbeli szerkezete
- A zonáció és a szukcesszió
- Magyarország növényföldrajza

A fontosabb erdőtársulás-csoportok 5 + 5 óra
- Klímazonális erdők
- Mészkerülő erdők
- Mészkedvelő erdők

Erdősztyepp-erdők
Nem természetszerű erdők
Erdőtípus, típusjelző növények

V.1.19. Erdőismereti és erdőnevelési gyakorlat helyi tanterve szakgimnázium 11-12. évf. 2018-tól

Erdészet és vadgazdálkodás ágazat szakgimnáziumi óratervében (mellék szakképesítés nélkül) lévő, **Erdőismereti és erdőnevelési gyakorlat** tantárgy szakmai tartalma a helyi tantervhez. Rendelkezésre álló időkeret és témakörök az **Erdőismereti és erdőnevelési gyakorlat** tantárgyhoz heti 6 óra a 11. és heti 1 óra a 12. évfolyamon. (Éves 216 óra és 31 óra)

Témakörök/Óraszámok	11. évf.	12. évf.
Erdőműveléstani gyakorlat	144	11
Szaporítóanyag gyűjtés	12	1
Csemetetermesztési alapismeretek	12	1
Ápolási munkák	24	2
Erdősítési munkák	24	2
Erdőnevelési munkák	72	5
Növényismereti gyakorlat	36	11
Fenyők	6	2
Állományalkotó lombos fajok	6	2
Lombos kísérő fajok	6	2
Egyéb kísérő fajok	6	2
Cserjék	6	1
Társulástani alapfogalmak	3	1
Erdőtársulás csoportok	3	1
Erdészeti géptani gyakorlat	36	9
Csemetetermelés gépei	6	2
Erdőfelújítás-, erdőtelepítés gépei, eszközei	12	3
Fakitermelés kézi-, és gépi eszközei	12	3
Közelítés-, készletezés gépei, eszközei	6	1

Erdőműveléstan témakör egységei 144 + 11 óra

Szaporítóanyag gyűjtés 12 + 1 óra
- Magtermő állományok és ültetvények.
- Maggyűjtési módok, magkezelés, magtárolás.
- Fontosabb lombos fafajok magjának gyűjtése és kezelése.
- Fenyőtoboz gyűjtése, magpergetés.

Csemetetermesztési alapismeretek 12 + 1 óra
- A csemetetermesztés alapfogalmai, berendezései.
- Vetés, a vetés gondozása, a csemete nevelése, ápolása.
- Kiemelés, osztályozás, vermelés, szállítás.
- Csemetekert látogatás.

Ápolási munkák 24 + 1 óra
- Az ápolás módjai: kézi- és gépi ápolás.

Az ápolás célja.

Erdősítési munkák 24 + 2 óra

Kézi talaj-előkészítés.
Gépi talaj-előkészítés.
Erdősítési és erdőnevelési munkák.
Erdősítési munkák kézi és gépi eszközökkel.

Erdőnevelési munkák 72 + 5 óra

Az erdő fejlődési szakaszai.
A legfontosabb állományszerkezeti tényezők.
A tisztítások célja, feladata, módjai.
Tisztítási munkák elvégzése.
A nyesések célja, feladata, módjai.
Nyesési munkák elvégzése.
A gyérítések célja, feladata, módjai.
Kisegítő munkák gyérítésekben.

Növényismeret gyakorlat témakör egységei 36 + 11 óra

A fenyők 6+ 2 óra

Fenyők általános jellemzése
Kéttűs fenyők
Egytűs fenyők
Soktűs fenyők
Egyéb fenyőfajok

Állományalkotó lombos fafajok 6 + 2 óra

Lombos fajok általános jellemzése
Tölgyek
Bükk, akác
Nyárak
Füzek

Fontosabb lombos kísérő fafajok 6 + 2 óra

Gyertyán, hársak
Juharok
Szilek, kőrisek
Szelídgesztenye, madárcseresznye, mézgás éger, bibircses nyír

Egyéb kísérő fafajok 6 + 2 óra

Berkenyék
Diók, vadalma, vadkörte
Lepényfa, platánok, bálványfa, fehér eper, keskenylevelű ezüstfa

Cserjék 6 + 1 óra

Sóskaborbolya, erdei iszalag
Kökény, galagonyák, vadrózsa, málna, szedrek
Meggyek
Kecskerágók, bengék, somok

Bodzák, bangiták, aranyeső, fagyal
Borostyán, cserszömörce, mogyorós hólyagfa, közönséges mogyoró, fagyöngyök

Társulástani alapfogalmak 3 + 1 óra
Társulástani alapfogalmak
A társulások térbeli és időbeli szerkezete
A zonáció és a szukcesszió
Magyarország növényföldrajza

A fontosabb erdőtársulás-csoportok 3 + 1 óra
Klímazonális erdők
Mészkerülő erdők
Mészkedvelő erdők
Erdősztyepp-erdők
Nem természetszerű erdők
Erdőtípus, típusjelző növények

Erdészeti géptan gyakorlat témakör egységei 36 + 9 óra

Csemetetermelés gépei 6 + 2 óra
Talajművelő gépek. A tápanyag utánpótlás gépei.
Vetőgépek.
A vegyszerezés, permetezés és öntözés gépei.

Erdőfelújítás-, erdőtelepítés kézi és gépi eszközei 12 + 3 óra
Terület előkészítő gépek Bozótirtók. Vágástakarítók.
Teljes talaj-előkészítést végző gépek.
Részleges talaj-előkészítést végző gépek.
Kézi eszközök.
Ültetőgépek. Az ápolás és tisztítás gépei.

Fakitermelés kézi-, és gépi eszközei 12 + 3 óra
Kézi eszközök: balták, fejszék, sújtó kések, fűrészek.
A motorfűrészek felépítése, fő szerkezeti részei. A motor működése, az erőátvitel.
A vágószerkezet, a lánc élezése.
A biztonsági berendezések, védőfelszerelések alkalmazása.
Motorfűrészek kezelése, karbantartása.
Adapterek, egyéb motoros berendezések kezelése, karbantartása

Közelítés-, készletezés gépei, eszközei 6 + 1 óra
A közelítés, kihordás gépei, közelítő kerékpárok, csörlők.
A készletezés eszközei.
A szállítás gépei.

V.1.20. Földrajz és erdészeti földtudományi ismeretek helyi tanterve a szakgimnázium 11-12. évfolyamán 2019-től

FÖLDRAJZ ÉS ERDÉSZETI FÖLDTUDOMÁNYI ISMERETEK

(Földünk és környezetünk, illetve termőhely-ismerettan)
HELYI TANTERV
11-12. évfolyam

A ***földrajzoktatás*** megismerteti a tanulókat a szűkebb és tágabb környezet természeti és társadalmi-gazdasági, valamint környezeti jellemzőivel, folyamataival, a környezetben való tájékozódást, eligazodást segítő alapvető eszközökkel és módszerekkel. Vizsgálódásának középpontjában a földrajztudomány, valamint a társföldtudományok (geológia, meteorológia, geofizika, planetológia) által feltárt természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti folyamatok, jelenségek, azok kölcsönhatásai, illetve napjaink gazdasági, környezeti eseményei állnak, lokális, regionális és globális szinten egyaránt, különös tekintettel a fenntarthatóságra.

A ***termőhely-ismerettan*** tantárgyi program elvégzése felkészíti a tanulókat egy adott terület (erdőrészlet) termőhelyi viszonyainak, ezen belül a klimatikus, a domborzati, talajtani és hidrológiai jellemzők helyszíni vizsgálatokkal történő megállapítására, valamint ezen tényezők összhatásának értékelésére. A termőhelytípus alapján ki tudják választani az optimális hozamot biztosító célállományt és erdőgazdasági eljárássort (erdősítési, erdőnevelési módszerek stb.). Képesek megítélni a talaj-előkészítési, talajjavítási, tápanyag-utánpótlási és öntözési eljárások szükségességét, azok várható ökológiai és ökonómiai hatásait, ki tudják választani ezen eljárásoknak az adott helyzetben alkalmazható alternatíváit.

A ***földrajzi*** *és* ***termőhely-ismerettani*** tartalmak feldolgozása során fejlődik a tanulók földrajzi-környezeti, illetve szakmai gondolkodása, helyi, regionális és globális szemlélete. Megértik, hogy a természet egységes egész, a Föld egységes, de állandóan változó rendszer, amelyben az ember természeti és társadalmi lényként él, és ez megköveteli az erőforrásokkal való ésszerű gazdálkodást. A ***földrajzi*** témakörök minden jelenséget és folyamatot tér- és időbeli változásában, folytonos átalakulásában mutat be, megláttatva azok okait és lehetséges következményeit. Így fokozatosan kialakulhat a tanulók felelős magatartása a szűkebb és a tágabb természeti, illetve társadalmi környezet iránt. A globalizálódó gazdasági, társadalmi és környezeti folyamatok értékelésével lehetővé válik, hogy a tanulók megismerjék az emberiség egész bolygónkra kiterjedő természetátalakító tevékenységét, az ebből fakadó, szintén világméretű természeti és társadalmi problémákat úgy, hogy egyben használható támpontokat kapjanak e problémák megoldásainak következő évtizedekben várható irányaihoz is. A ***termőhely-ismerettani*** fejezetek segítenek a szakmai tudás megalapozásában, és a szakmai tantárgyak (növénytan, erdőműveléstan, vadászat, vadgazdálkodástan, erdővédelemtan) tartalmi összekapcsolásában.

A tantárgy komplex ismeretanyaga révén elősegíti a tanulók szakma iránti tiszteletét és szeretetét, pályaválasztását, eligazodását a munka világában, illetve felkészíti őket a szakirányú felsőfokú tanulmányokra. Hozzájárul ahhoz, hogy az iskolából kilépő diákok képesek legyenek felelős döntéshozatalra az állampolgári szerep gyakorlása során.

A tantárgy óraszámának megoszlása: földrajzi ismeretek 96 óra, termőhely-ismeretek 48 óra.

<u>11. évfolyam témakörei / 72 óra</u>

Földrajz
I. A Föld kozmikus környezete - 8 óra
II. A földi tér ábrázolása -5 óra
III. A Föld mint kőzetbolygó szerkezete és folyamatai - 10 óra
Termőhely-ismerettan
IV. Kőzet-és talajtan - 12 óra
V. A talajok osztályozása - 12 óra
Földrajz és Termőhely-ismerettan
VI. A légkör földrajza, Meteorológia - 13 óra
VII. A vízburok földrajza, A termőhely hidrológiai kategóriái - 12 óra

<u>12. évfolyam témakörei / 62 óra</u>

Földrajz és Termőhely-ismerettan
I. A földrajzi övezetesség, éghajlatok a Földön; Erdészeti klímakategóriák - 12 óra
Földrajz
II. Társadalmi folyamatok a 21. század elején - 5 óra
III. A világgazdaság jellemző folyamatai - 7 óra
Földrajz és Termőhely-ismerettan
IV. Magyarország nagytájai és erdőgazdasági tájai - 8 óra
Földrajz
V. Magyarország társadalmi-, regionális- és gazdasági jellemzői - 6 óra
VI. A társadalmi-gazdasági fejlődés regionális különbségei Európában - 8 óra
VII. Az Európán kívüli kontinensek, országok társadalmi-gazdasági jellemzői - 8 óra
VIII. Globális kihívások, Magyarország természetvédelme - 8 óra

11. Évfolyam

Heti 2 óra / Évi 72 óra

I. Témakör - Földrajz

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A Föld kozmikus környezete**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	A Föld, mint égitest jellemzői. A Föld mozgásai és azok következményei (napszakok, évszakok váltakozása, időszámítás). Alapvető tájékozottság a térbeli és az időbeli nagyságrendekben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A modellhasználat fejlesztése a Naprendszer keletkezéséről és felépítéséről alkotott elképzelések tudománytörténeti jelentőségének megértésén keresztül. A csillagászati térben való tájékozódási képesség fejlesztése, helyes elképzelés kialakítása a csillagászati adatok (távolságok) nagyságrendjéről. Az elvont gondolkodás fejlesztése az egyedi és közös jellemzők felismertetésével a Föld és kőbolygó szomszédainak példáján. A rendszerfogalom fejlesztése a Naprendszer felépítésében megfigyelhető törvényszerűségek felismerésével. A Föld mozgásaiból adódó jelenségek törvényszerűségeinek felismertetése, bolygónk életére gyakorolt hatásának megértetése. A tudományos és az áltudományos elméletek közötti különbség megvilágítása az asztrológia (csillagjóslás) példáján.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A csillagászati ismeretek fejlődése A geo- és a heliocentrikus világkép, a bolygómozgás törvényszerűségei. A csillagképek látszólagosságának megértése, néhány ismertebb csillagkép mitológiai eredettörténetének ismerete. ***A Világegyetem*** A Világegyetem (Univerzum), a Tejútrendszer (Galaxis) és a Naprendszer kapcsolata és méretei. A Világegyetem keletkezésével kapcsolatos legfontosabb elméletek bemutatása. A csillagfejlődés áttekintése.	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek*: az ó- és a középkor tudományos gondolkodása. *Magyar nyelv és irodalom*: mitológia. *Fizika*: a bolygómozgás törvényei, a tömegvonzás törvénye, forgómozgás, viszonyítási rendszer, a csillagok

A Naprendszeren kívüli bolygók (exobolygók) kutatásának új eredményei. A Naprendszer tagjai, felépítésének törvényszerűségei, az égitestek osztályozása. A Nap mint csillag szerkezete, jellemző folyamatainak bemutatása. A naptevékenység földi hatásai példák alapján. A Föld-típusú (kőzet-) és a Jupiter-típusú (gáz-) bolygók jellemzőinek összehasonlítása, a törpebolygó mint égitesttípus magyarázata, kisbolygók, üstökösök, meteorok, meteoritok jellemzése. ***Az űrkutatás szerepe a Naprendszer megismerésében*** Az űrkutatás legfontosabb mérföldköveinek és eszközeinek, űrkutatás magyar vonatkozású eredményeinek megismerése. A műholdak gyakorlati jelentőségének példái. ***A Föld mint égitest*** A tengely körüli forgás és Nap körüli keringés következményeinek összekapcsolása az ember életére gyakorolt hatásokkal. A periodikusan ismétlődő jelenségek és az időszámítás összekapcsolása, a helyi és a zónaidő megkülönböztetése, gyakorlati jelentőségük belátása, alkalmazása egyszerű számítások során. A Vénusz, a Mars és a Föld felszíni és légköri folyamatainak összehasonlítása. ***A Hold*** Jellemzése; mozgásai földi hatásainak, a holdfázisok és a fogyatkozások kialakulásának magyarázata. a holdkutatás eredményeinek bemutatása internetről gyűjtött információk alapján.	energiatermelése, elektromágneses sugárzás, részecskesugárzás, nyomás, hőmérséklet, erő-ellenerő, űrkutatás. *Kémia*: hidrogén, hélium, gázok. *Matematika*: logika, matematikai eszközhasználat. *Biológia-egészségtan:* az élet fogalma, fotoszintézis. *Informatika:* digitális információforrások használata, informatikai eszközök használata.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Világegyetem, Tejútrendszer, Naprendszer, csillagászati egység, kőzetbolygó (Föld-típusú bolygó), gázbolygó (Jupiter-típusú bolygó), tengely körüli forgás, keringés, földrajzi koordinátarendszer, helyi és zónaidő, holdfázis, nap- és holdfogyatkozás, űrállomás.

II. Témakör – Földrajz

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A földi tér ábrázolása**	**Órakeret 5 óra**
Előzetes tudás	A térkép és a földgömb fogalma, ábrázolása és méretaránya. Szemléleti térképolvasás. A földrajzi fokhálózat elemeinek használata, tájékozódás a fokhálózat segítségével. Tér és idő kapcsolata.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési	A logikai térképolvasás képességének kialakítása; gyakorlottság kialakítása különböző típusú térképek információforrásként való használatában (közölt	

céljai	információk felismerése, értelmezése, felhasználása). A modern technikai rendszerek szerepének bemutatása a Föld megismerésében és gyakorlati célok megvalósításában.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A térkép A térképkészítés fejlődése, a modern térképkészítés elvei. A földrajzi fokhálózat értelmezése és használata; a vetület fogalma, a legelterjedtebb vetülettípusok és jellemzőik összehasonlítása, alkalmazhatóságuk korlátai. A térképek csoportosítása méretarány és tartalom alapján; a domborzat háromdimenziós ábrázolásának lehetőségei. Térképvázlatok és egyszerű keresztmetszeti ábrák készítése. ***Tájékozódás a térképen és a térképpel*** Távolság- és magasságmeghatározási és a méretarányhoz kapcsolódó számítási feladatok megoldása különböző méretarányú térképeken. Tájékozódási, számítási feladatok megoldása a fokhálózat használatával. A terepi tájékozódás eszközei és gyakorlata, a térképi ismeretek alkalmazása mindennapi tájékozódási helyzetekben. ***Távérzékelés és térinformatika*** A műholdak csoportosítása pályatípus és feladat alapján, földmegfigyelő műhold-családok; a műholdfelvételek típusai és alkalmazásuk lehetőségei, földi képződmények, jelenségek azonosítása műholdfelvételeken. A GPS működési elve és jelentősége; a földrajzi információs rendszer (GIS) fogalma, jelentőségének igazolása mai térbeli adatbázisok példáin. Példák gyűjtése a digitális térképi alkalmazások, illetve térinformatikai rendszerek mindennapi életben való sokoldalú felhasználhatóságára (pl. veszély előrejelzése, környezet károsodásának felismerése).	*Matematika:* arányszámítás, mértékegységek. *Informatika*: adat, információ, adatbázis, digitális információforrások használata, informatikai eszközök használata. *Fizika:* elektromágneses sugárzás, űrkutatás, mesterséges égitestek.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Vetület, vetülettípus, jelrendszer, topográfiai és tematikus térkép, kis-, közepes- és nagy méretarányú térkép, abszolút és relatív magasság, szintvonal, helymeghatározás, távérzékelés.

III. Témakör – Földrajz

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A Föld mint kőzetbolygó szerkezete és folyamatai**	**Órakeret 10 óra**
Előzetes tudás	A Föld alakja, felépítésének egyszerű modellje. A szárazföldek és az óceánok elhelyezkedése. Elemi tájékozottság a földtörténet időrendjéről. Az alapvető domborzati és felszínformák felismerése, jellemzőik ismerete. A leggyakoribb hazai	

	üledékes és vulkáni kőzetek.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kőzetbolygó mint összetett, törvényszerűségek alapján változó rendszer bemutatása. Az oksági gondolkodás erősítése anyagok különböző körülmények közötti eltérő fizikai viselkedésének bemutatásával. Helyes időképzet kialakítása, időnagyságrendek összevetése, az események sorrendiségének felismerése révén.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A kőzetbolygó gömbhéjainak szerkezete és ásványtani összetétele A belső gömbhéjak fizikai jellemzői; a tulajdonságok változásában megfigyelhető törvényszerűségek megfogalmazása. Az egyes gömbhéjak fő geokémiai és ásványtani jellemzői. ***A kőzetlemezek és mozgásaik következményei*** A kontinentális és az óceáni kőzetlemezek felépítésének és legfontosabb tulajdonságainak összehasonlítása. A közeledő, a távolodó és az elcsúszó kőzetlemez-szegélyek jellemző folyamatainak és következményeinek leírása konkrét példák alapján; folyamatábrák elemzése és készítése. A földrengésveszélyes térségek elhelyezkedésének törvényszerűségei; a földrengések következményei, a cunami. A földrengések előrejelzésének lehetőségei és korlátai; a károk mérséklésének lehetőségei példák alapján, a társadalom felelős alkalmazkodása a földrengésveszélyes zónákban; a nemzetközi segítségnyújtás szerepének bemutatása konkrét példa alapján. A felszín alatti és a felszíni magmatizmus jellemzőinek bemutatása; a vulkánosság típusai, összefüggésük a kőzetlemez-szegélytípusokkal; magyarázó ábrák elemzése. Az ütköző kőzetlemez-szegélyek mentén lejátszódó folyamatok összehasonlítása. Mélytengeri árok, peremi medence, üledékfelhalmozódás, szigetív, hegységképződés (orogenezis). A geológiai (belső) és a földrajzi (külső) erők felszínformáló munkájának kapcsolata, szerepük bemutatása kontinentális és óceáni példák alapján. ***Földtörténet*** A kormeghatározás módszerei, a módszerek szerepének összehasonlítása. A földtörténeti időskála elemzése; eon, idő, időszak, kor időegységek rendszere. A Föld belső és felszíni fejlődésének legfontosabb eseményei, azok nyomai bolygónkon; az élet elterjedésének legfontosabb lépcsői, az élet visszahatása a földrajzi, és ezen keresztül a geológiai folyamatokra, a környezet változásának mérföldkövei; konkrét példák megnevezése, területi előfordulásuk bemutatása.	*Kémia:* szerves és szervetlen vegyületek, keverék, ötvözet, ásványok, kőszén, szénhidrogén, halmazállapotok. *Biológia-egészségtan*: élő anyag, evolúció, rendszertan. *Matematika:* térbeli mozgások elképzelése időegységek, időtartammérés. *Fizika:* úszás, sűrűség, nyomás, hőmérséklet, erőhatások, szilárd testek fizikai változásai, hullámterjedés. *Magyar nyelv és irodalom*: szövegelemek időrendjének felismerése. *Informatika:* digitális információforrások használata, informatikai eszközök használata.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Geoszféra, földköpeny, asztenoszféra, geotermikus gradiens, kőzetlemez-mozgás, hegységképződés, földrengés, vulkanizmus, szerkezeti mozgás; nagyszerkezeti elem, domborzati forma, rekultiváció; kormeghatározás, földtörténeti eon, idő, időszak, kor.
Topográfiai ismeretek	Gondwana, Pangea, Tethys. Ősföldek (pajzsok) tanult példái. A Kaledóniai-, a Variszkuszi-, a Pacifikus-, az Eurázsiai-hegységrendszer tanult tagjai. Fuji, Vezúv, Etna, Hawaii-szigetek, Teleki-vulkán, Mt. Pelée, Mount St. Helens.

IV. Témakör – Termőhely-ismerettan

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Kőzet- és talajtan**	**Órakeret 12 óra**
Előzetes tudás	Ásványkincsek, kőzetek felismerése, rendszerezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A témakör lehetőséget biztosít a rendszerező képesség fejlesztésére, az egyéb közismereti tantárgyak kapcsolódására. A környezet iránti felelősségérzet növelése az ásványkincs-készletek véges hasznosíthatóságának példáján. Olyan képesség és szemlélet kialakítása, amely a pozitív hatások, a lehetséges környezeti kockázatok és az egymással ütköző érdekek felismerésére révén hozzájárul, a tanultakat felhasználni képes, megalapozott érvelés iránti igény kialakulásához.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Ásványkincsek, kőzetek A legfontosabb kőzetalkotó ásványok felismerése, elkülönítése; a kőzetek csoportosítása, az egyes kőzetcsoportokhoz tartozó főbb kőzettípusok jellemzése; kőzetvizsgálat, kőzetfelismerés. A kőzetek hasznosításának bemutatása példák alapján: közvetlen (pl. terméskő) és átalakítást követő használat (pl. cement, cserép). Ércek és más hasznosítható ásványegyüttesek: példák gyakori ércásványokra, felismerésük, elkülönítésük; magmás és üledékes ércképződés; az ércek gazdasági hasznosításának bemutatása példák alapján. Fosszilis energiahordozók: a kőszén és a szénhidrogének keletkezésének folyamata, gazdasági jelentőségük változása. A bányászatból, a szilárd földfelszín megbontásából eredő környezeti problémák. A nagy tömegű kőzetátalakítás (pl. cementgyártás) és a fenntarthatóság kapcsolatának szemléltetése; az építkezés, ércbányászat, fosszilis energiahordozók kitermelésének és felhasználásnak környezeti következményei információgyűjtés és feldolgozás alapján. A károkozás mérséklésének lehetőségei, a rekultiváció bemutatása példákban.	*Kémia:* szerves és szervetlen vegyületek, keverék, ötvözet, ásványok, kőszén, szénhidrogén, halmazállapotok, oldás, savak, kolloidok, oldat, kémhatás. *Fizika:* sűrűség, nyomás, hőmérséklet, erőhatások, szilárd testek fizikai változásai, halmazállapotok, töltés. *Biológia-egészségtan*: élő anyag, evolúció, rendszertan, humusz, erdő, rét, flóra, fauna, szimbiózis.
A talaj - talajok képződése és a talajok tulajdonságai A talaj, mint a legösszetettebb és a társadalmi-gazdasági folyamatok miatt legsérülékenyebb környezeti képződmény jellemzése; a talajképző tényezők megismerése, a talajképződés folyamatának, összefüggéseinek bemutatása. A talaj szerkezete, szintjeinek jellemzői; a talajok fizikai és kémiai tulajdonságai, a talajok levegő- hő- és vízgazdálkodása, a talajok élőlényei, a talajok szervesanyag-tartalma, a humuszképződés, a talajok tápanya-	*Etika:* az erőforrásokkal való etikus gazdálkodás, egyéni és társadalmi érdek. *Informatika:* digitális

gazdálkodása, a talajok fejlődése. ***Termőhely fogalma, termőhelyi tényezők, a termőhely-osztályozás rendszere*** Ismerjék meg a termőhely fogalmát, és tényezőit. Tudják a termőhelyeket rendszerezni.	információforrások használata, informatikai eszközök használata.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Pedoszféra, alapkőzet, kőzetalkotó ásvány, magmás, üledékes és átalakult kőzet, tufa, tőzeg, humusz, talajkolloid, talajvíz, ércásvány, ércképződés, agyagásvány, geokémiai körforgás, termőhely.

V. Témakör – Termőhely-ismerettan

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A talajok osztályozása**	**Órakeret 12 óra**
Előzetes tudás	Kőzetek keletkezése, csoportosítása. A talajok képződés és azok tulajdonságaik.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A témakör lehetőséget biztosít a rendszerező és az összehasonlító képesség fejlesztésére, az egyéb közismereti tantárgyak kapcsolódására. Elősegíti az oksági gondolkodás erősödését.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		**Kapcsolódási pontok**
Talajok főtípusai A talajtípusok genetikai kialakulása és osztályozása, a romtalajok, a klímahatásra kialakult talajok, a vízhatásra kialakult talajok megismerése, rendszerezése. Váztalajok jellemzői, talajtípusai és azok tulajdonságaik. Üledék-és hordalék talajok jellemzői, talajtípusai és azok tulajdonságaik. Kőzethatású talajok jellemzői, talajtípusai és azok tulajdonságaik. Barna erdőtalajok jellemzői, talajtípusai és azok tulajdonságaik. Csernozjom talajok jellemzői, talajtípusai és azok tulajdonságaik. Szikes talajok jellemzői, talajtípusai és azok tulajdonságaik. Réti talajok jellemzői, talajtípusai és azok tulajdonságaik. Láptalajok jellemzői, talajtípusai és azok tulajdonságaik. Mocsári és az ártéri erdők talajainak jellemzői, talajtípusai és azok tulajdonságaik.		*Kémia:* szerves és szervetlen vegyületek, ásványok, halmazállapotok, oldás, savak, kolloidok, oldat, kémhatás. *Fizika:* sűrűség, nyomás, hőmérséklet, erőhatások, halmazállapotok.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Lepelhomok, redzina, podzol, agyagbemosódás, krotovina, kotusodás.	

VI. témakör - Földrajz és Termőhely-ismerettan

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A légkör földrajza, Meteorológia**	**Órakeret 13 óra**
Előzetes tudás	Időjárási elemek és jelenségek felismerése. A felmelegedés, a víz körforgása és halmazállapot-változásai. Az időjárási elemek térbeli és időbeli változásai. A Föld gömb alakjának következményei, az éghajlati övezetesség kialakulásának okai, az egyes éghajlatok előfordulásának területi példái. Éghajlati diagram.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési	Az oksági gondolkodás fejlesztése a légköri folyamatokat alakító tényezők közötti kölcsönhatások alapján. A légkör, mint rendszer folyamatainak a Föld egészére	

céljai	gyakorolt hatásának bemutatása. Igény és képesség kialakítása a tevékeny, felelős környezeti magatartásra az emberi tevékenység légköri folyamatokra gyakorolt hatásainak bemutatásával, a személyes felelősség és cselekvés szükségességének felismertetésével. A lokális és a globális kapcsolatának beláttatása a helyi károsító folyamatok globális veszélyforrásokká válásának példáján. Az időjárás okozta veszélyhelyzetek felismertetése, a helyes és mások iránt is felelős cselekvés képességének kialakítása. Meteorológiai alapfogalmak hasznosítása a mindennapi életben.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A légkör anyagai és szerkezete A légkört felépítő anyagok csoportosítása, az egyes anyagok légköri folyamatokban betöltött szerepének megismerése. A légkör tartományainak jellemzése, jellemzőik összehasonlítása, szerepük értékelése a földi élet és a gazdaság szempontjából. ***A levegő felmelegedése*** *A* levegő felmelegedésének folyamata, törvényszerűségei; folyamatábra elemzése, hőmérséklet változásához kapcsolódó egyszerű számítási feladatok megoldása. A felmelegedést meghatározó és módosító tényezők, hatásuk gazdasági-energetikai hasznosíthatóságának példái. ***A felhő- és csapadékképződés*** A felhő- és csapadékképződés feltételei, összefüggései, a folyamat bemutatása. A levegő nedvességtartalmához és a csapadékképződéshez kapcsolódó számítási feladatok megoldása. A talaj menti és a hulló csapadékok típusainak jellemzése, a csapadék gazdasági jelentőségének ismertetése példákkal. ***A levegő mozgása*** A légnyomás változásában szerepet játszó tényezők megnevezése; a légnyomás és a szél kialakulásának összefüggései. A nagy földi légkörzés rendszerének bemutatása; a szélrendszerek jellemzése. A monszun szélrendszer kialakulásában szerepet játszó tényezők bemutatása, a mérséklet és a forró övezeti monszun összehasonlítása; a jellegzetes helyi szelek és a mindennapi életre gyakorolt hatásuk bemutatása példák alapján. A ciklon és az anticiklon összehasonlítása, az időjárás alakításában betöltött szerepük igazolása. ***Időjárás, időjárási frontok*** Az időjárás és a mindennapi élet kapcsolatának bemutatása. Szöveges és képi időjárás-előrejelzés értelmezése; következtetés levonása időjárási adatokból. A hideg és a meleg front összehasonlítása, jellemző folyamataik bemutatása, példák a mindennapi életet befolyásoló szerepükre.	*Kémia:* gázok jellemzői, gáztörvények, a víz tulajdonságai, kémhatás, kémiai egyenletek, légnyomás, hőmérséklet, áramlások, savas eső. *Fizika*: gáztörvények, kicsapódás, légnyomás, hőmérséklet, sűrűség, áramlások, sebesség, üvegházhatás. *Biológia-egészségtan*: légzés, keringés, légúti betegségek, allergia. *Matematika:* százalékszámítás, matematikai eszköztudás alkalmazása. *Informatika*: digitális információforrások használata, informatikai eszközök használata. *Etika:* az egyéni felelősség felismerése, felelős viselkedés.

Felkészülés az időjárás okozta veszélyhelyzetekre, a helyes és másokért is felelős magatartás kialakítása. ***A szél és a csapadék felszínformáló tevékenysége*** A felszínformáló tevékenységet befolyásoló tényezők összegyűjtése; a pusztító és építő tevékenység által létrehozott jellemzői formák felismerése. A szél és a csapadék felszínformáló tevékenységének gazdasági következményei. ***A légszennyezés következményei*** A legnagyobb légszennyező források megnevezése; a szennyeződés élettani, gazdasági stb. következményeinek bemutatása példák alapján. Az egyén lehetőségeinek és felelősségének feltárása a károsítás mérséklésében, a légköri folyamatok egyensúlyának megőrzésében. Aktuális légszennyezési információk gyűjtése és feldolgozása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Állandó, változó és erősen változó gáz; troposzféra, sztratoszféra; üvegházhatás, a hőmérséklet napi és éves járása, izoterma, izobár, hőmérsékleti egyenlítő, főnszél, harmatpont, relatív páratartalom, felhőtípusok, talaj menti csapadék, hulló csapadék; időjárás- előrejelzés, kibocsátás, szállítás, leülepedés, ózonréteg ritkulása (elvékonyodása), globális felmelegedés, savas csapadék, a szél pusztító és építő munkája, erózió.

VII. témakör - Földrajz és Termőhely-ismerettan

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A vízburok földrajza, A termőhely hidrológiai kategóriái**	**Órakeret 12 óra**
Előzetes tudás	Az óceánok és a jelentősebb tengerek elhelyezkedése. A folyók felszínformáló munkájának jellemzői példái, az árvíz. A tavak jellemzői. Hazánk legnagyobb folyói és tavai. Az egyes kontinensek legjelentősebb folyói, tavai. Talajvíz, hévíz fogalma, hazai előfordulásuk példái. Vízszennyezés.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A vízburokban lezajló folyamatok társadalmi-gazdasági következményeinek felismertetése. Oksági gondolkodás fejlesztése a növekvő termelés és fogyasztás által a vízburokban bekövetkezett változások, az emberiség további sorsát is befolyásoló hatások megláttatásával. A személyes felelősség és cselekvés szükségességének, lehetőségeinek felismertetése, a felelős környezeti magatartás iránti igény kialakítása. A környezeti szemlélet fejlesztése a lokális károsító folyamatok kölcsönhatások révén megvalósuló globális veszélyforrásokká válásának, valamint az egészséges ivóvíz biztosításának egyre nagyobb nehézségei miatt elengedhetetlen ésszerű, takarékos vízfelhasználás beláttatásával. A vízburok folyamatai által okozott veszélyhelyzetek felismertetése és a helyes, mások iránt is felelős cselekvés képességének kialakítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		**Kapcsolódási pontok**

A vízburok tulajdonságai és mozgásai A vízburok tagolódása, az elemek kapcsolódásának, egymáshoz való viszonyának megértése (világtenger, óceánok, tengerek); a tengerek típusainak, jellemzőinek bemutatása példák alapján. A sós és az édes víz eltérő tulajdonságai, következményeinek bemutatása. A tengervíz sótartalmát befolyásoló tényezők földrajzi összefüggéseinek értelmezése. A hullámzás kialakulása és jellemzői, kapcsolata a parttípusokkal. A tengeráramlást kialakító tényezők összefüggéseinek bemutatása; a hideg és a meleg tengeráramlások példái; a tengeráramlás éghajlat-módosító szerepének bemutatása példákban. A tengerjárást kialakító tényezők összefüggései, a jelenség kapcsolata a torkolattípusokkal. ***A felszín alatti vizek*** A felszín alatti vizek típusai, kialakulásuk folyamatának, összefüggéseinek bemutatása. Az egyes víztípusok jellemzése, gazdasági jelentőségük megismertetése példák alapján; veszélyeztetettségük okainak és következményeinek feltárása. ***A felszíni vizek*** A vízgyűjtő terület, a vízállás, a vízjárás és a vízhozam összefüggéseinek felismerése. A tómedencék kialakulásának típusai példák alapján; a tavak pusztulásához vezető folyamatok, illetve azok összefüggéseinek bemutatása. ***A termőhely hidrológiai kategóriái*** Megismerik a termőhelyek hidrológiai kategóriáit, azokat tudják jellemezni. ***A víz és a jég felszínformáló munkája*** A tenger és a folyóvíz felszínformáló munkáját befolyásoló tényezők megismerése; épülő és pusztuló tengerpartok jellemzése; a folyók építő és pusztító munkája következményeinek bemutatása, felszínformálási összefüggéseinek megismerése. A belföldi és a magashegységi jég felszínformáló munkájának összevetése, jellemzése. Jellemző felszínformák felismerése képeken, következtetés a kialakulás folyamatára. ***A karsztosodás*** A karsztosodás folyamatának bemutatása, a tényezők közötti összefüggések felismerése.	*Kémia:* víz, oldatok, oldódás, szénsav, nitrátok. *Fizika:* nyomás, áramlások, tömegvonzás, energia. *Biológia-egészségtan*: eutrofizáció, vízi életközösségek. *Informatika:* digitális információforrások használata, informatikai eszközök használata. *Etika*: az erőforrásokkal való etikus gazdálkodás, egyéni és társadalmi érdek, az egyéni felelősség felismerése, önkéntes segítőmunka.

A felszíni és felszín alatti karsztformák jellemzése; a jellemző felszínformák felismerése képeken, terepen, következtetés a kialakulás folyamatára. ***Magyarország vízrajzi adottságai*** A tanulók ismerjék meg hazánk felszíni és felszínalatti vizeit. ***A vízburok környezeti problémái*** A legnagyobb szennyező források megnevezése; a szennyeződés élettani, gazdasági stb. következményeinek bemutatása példák alapján; az egyén lehetőségeinek és felelősségének feltárása a károsítás mérséklésében, a vízburok egyensúlyának megőrzésében. Az öntözés okozta környezeti problémák bemutatása. Az ivóvíz-biztosítás nehézségeinek és következményeinek, a vízzel való takarékosság lehetőségeinek megismerése információgyűjtés és feldolgozás alapján.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Világtenger, beltenger, peremtenger, fajhő, talajvíz, belvíz, rétegvíz, hévíz, vízrendszer, fertő, mocsár, láp, eutrofizáció, lefolyástalan terület, épülő tengerpart, pusztuló tengerpart, szakaszjelleg, gleccser, moréna, karsztjelenség, karsztforma. Hidrológiai viszony.
Topográfiai ismeretek	Az óceánok és tengerek, tavak, folyók tanult példái. Karib (Antilla)-tenger, Csád-tó, Niger, Tanganyika-tó, Szt. Lőrinc-folyó; Eufrátesz, Holt-tenger, Jenyiszej, Léna, Ebro, Elba, Fekete-tenger, Rajna, Genfi-tó, Gyilkos-tó, Odera, Olt, Szent Anna-tó, Vág, Visztula, Bodrog, Hernád, Mura, Szamos, Száva, szegedi Fehér-tó, Szelidi-tó. Golf-, Észak-atlanti-, Labrador-, Humboldt-, Oja-shio-, Kuro-shio-áramlás.

12. Évfolyam

Heti 2 óra / Évi 62 óra

I. Témakör - Földrajz és Termőhely-ismerettan

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A földrajzi övezetesség, éghajlatok a Földön; Erdészeti klímakategóriák**	**Órakeret 12 óra**
Előzetes tudás	Az éghajlat és az időjárás fogalma, az éghajlati elemek felismerése. Az egyes kontinensek tipikus éghajlatainak és Magyarország éghajlatának jellemzői. Az éghajlati elemek, az éghajlatot alakító és módosító tényezők szerepe. Éghajlati diagram olvasása. Az éghajlati övezetesség okai. A földrajzi övezetek egyedi jellemzői, az övezetekhez kötődő tipikus tájak. termőhelyi tényezők ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az oksági gondolkodás fejlesztése a földrajzi övezetességet kialakító tényezők közötti ok-okozati kapcsolatrendszerek megértetésével, az éghajlat más földrajzi tényezők alakításában meghatározó jelentőségének, a természeti adottságok és a mezőgazdasági tevékenység közötti, az éghajlat és a táplálkozás, a napi életvitel közötti összefüggések felismertetésével. A rendszerszemlélet fejlesztése a földrajzi övezetesség elemeinek megismerése során. Annak megértése, hogy az egyes elemekben bekövetkező változások az egész	

	bolygónkra kiterjedő övezetesség rendszerének megbomlásához is vezethetnek és átalakíthatják, illetve létében veszélyeztethetik az egyes társadalmak életterét.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A szoláris és a valódi éghajlati övezetesség A szoláris éghajlati övezetesség kialakulása törvényszerűségeinek, a valódi éghajlati övezetességgel való kapcsolatának, az övezetességet kialakító és módosító tényezők szerepének értelmezése, összefüggéseinek feltárása. Az övezetesség rendszerének megerősítése; az éghajlati és a földrajzi övezetesség közötti különbség indoklása. A talajtípusok övezetes elrendeződésének bemutatása, az egyes övezetekhez kapcsolódó meghatározó zonális talajtípusok jellemzése. ***A forró, a mérsékelt és a hideg földrajzi övezet*** Az övezetek kialakulása, elrendeződése, az ebben rejlő törvényszerűségek és összefüggések feltárása; az övezetek tagolódásának törvényszerűségei. Az éghajlati jellemzők változásában megfigyelhető törvényszerűségek feltárása, más elemekkel való összefüggéseinek bemutatása. A természetföldrajzi adottságok és az életmód, illetve gazdálkodás kapcsolatának bemutatása; az összefüggések, ok-okozati kapcsolatok feltárása. Övezeteket veszélyeztető környezeti problémák és következményeik bemutatása. ***A függőleges övezetesség*** A kialakulás összefüggéseinek, törvényszerűségeinek bizonyítása. A függőleges övezetességben megnyilvánuló területi különbségek bemutatása példák alapján. ***Magyarország éghajlati adottságai*** A tanulók ismerjék meg Magyarország éghajlatát, tudják a földrajzi övezetességben elhelyezni. ***Az erdő éghajlata, Erdészeti klímakategóriák*** Tudják rendszerezni a hazai erdészeti klímákat. Ismerjék meg a tanulók, hogy milyen számszerű, mérhető adatokkal jellemezhető az egyes erdészeti klímák. A bükkös-, a gyertyános-tölgyes-, Kocsánytalan tölgyes-, a cseres-, illetve az erdősztyepp klímák jellemzői.	*Fizika*: meteorológiai jelenségek fizikai alapjai. *Matematika*: modellek és diagramok megértése, adatleolvasás. *Biológia-egészségtan:* életfeltételek, életközösségek, biomok, ökológiai kapcsolatrendszerek, talaj, az élővilág rendszerezése. *Magyar nyelv és irodalom*: szövegegységek közötti tartalmi különbségek felismerése. *Etika*: más kultúrák iránti érdeklődés.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szoláris és valódi éghajlati övezetesség, földrajzi övezetesség, övezet, öv, terület, vidék; zonális talaj, természetes élővilág, függőleges övezetesség, erdőhatár, hóhatár.

II. Témakör - Földrajz

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Társadalmi folyamatok a 21. század elején**	**Órakeret 5 óra**
Előzetes tudás	A hazai településtípusok legfontosabb jellemzői, a különböző településtípusokon	

	élők jellemző tevékenységei. Települések és szerepköreik konkrét példái. Az egyes kontinensek, kontinensrészek, országok népességének jellemzői, meghatározó jelentőségű települései.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az eltérő kultúrák értékeinek felismertetése, a kultúrák közötti párbeszéd fontosságának, a vallás kultúraformáló szerepének megértése. Érdeklődés és nyitottság kialakítása más vallások, kultúrák értékeinek megismerése iránt. Az idegen nyelvtudás fontosságának beláttatása. Bolygónk különböző térségeiben lejátszódó urbanizálódás eltérő vonásainak felismertetése, a társadalmi-gazdasági fejlődéssel való összefüggésének belátása. A témához kapcsolódóan a médiában megjelenő hírek kritikus értelmezés képességének kialakítása.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Demográfiai folyamatok a 21. század elején A népességszám-változás időbeli és területi különbségeinek megismerése, okainak feltárása. A folyamatok következményeinek megfogalmazása. A fiatal és az elöregedő társadalmak jellemzőinek összevetése, következtetés a társadalmi folyamatokra, problémákra. A népesség térbeli eloszlását befolyásoló tényezők megismerése. A népesség gazdasági aktivitás szerinti jellemzői (keresők, eltartottak). A demográfiai folyamatokhoz kapcsolódó egyszerű számítási feladatok megoldása, következtetések levonása az eredmények alapján. Napjaink migrációs folyamatainak megismerése, konkrét példáinak bemutatása (pl. hírek, nyomtatott, illetve digitális információforrások alapján), az okok feltárása. ***A népesség összetétele*** Az emberfajták (nagyrasszok) területi elhelyezkedésének bemutatása. Állam, nemzet, nemzetállam, több nemzetiségű állam, nemzeti kisebbség, nemzetiség fogalmának értelmezése konkrét példák alapján. A világ nyelvi, kulturális és vallási sokszínűségének jellemzése. ***Településtípusok – urbanizáció*** A települések csoportosítása különböző szempontok alapján, példák megnevezése. A különböző településtípusokon élők életkörülményének, életmódjának összevetése. A városodás és városiasodás fogalmának megismerése, kapcsoltuk megértése. Az urbanizációs folyamatok összehasonlítása a fejlett és a fejlődő világban. Az agglomerációk kialakulásának bemutatása. A nagyvárosi élet ellentmondásainak feltárása.	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek*: demográfiai folyamatok; vallás, nemzetiség; a városok kialakulása, urbanizáció jellemzői. *Biológia-egészségtan*: emberfajták. *Matematika*: logikus gondolkodás, matematikai eszközhasználat. *Informatika*: digitális információforrások használata, informatikai eszközök használata. *Etika*: a vallás szerepe; más kultúrák értékeinek elismerése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Nagyrassz, természetes szaporodás és fogyás, népesedési folyamat, népességrobbanás, korfa, fiatalodó társadalom, öregedő társadalom, születéskor várható élettartam, népsűrűség, világnyelv, világvallás, aktív és inaktív népesség, munkanélküliség, vendégmunkás, tanya, farm, falu, város, városszerkezet,

	agglomeráció.
Topográfiai ismeretek	Magyarország megyéi és megyeszékhelyei és megyei jogú városai, nyugat-európai, észak-amerikai és kelet-ázsiai népesség tömörülések, a világvallások központjai.

III. Témakör - Földrajz

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A világgazdaság jellemző folyamatai**	**Órakeret 7 óra**
Előzetes tudás	Alapvető gazdasági fogalmak: gazdaság, ipar, mezőgazdaság, szolgáltatás bevétel, kiadás adósság. A család mint a legkisebb gazdasági közösség működése. A világ meghatározó jelentőségű országainak alapvető gazdasági jellemzői. Magyarország gazdaságának fő vonásai.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A globalizáció fogalmának megértetése, a jellemzők, a mozgatórugók, a folyamat ellentmondásainak felismerése. A pénz világa alapvető folyamatainak, intézményrendszerének megismertetése, az ismeretek alkalmazásának képessége a mindennapi pénzügyi helyzetekben. A hitelfelvétel esetleges veszélyeinek beláttatása. Érdeklődés felkeltése a napi pénzügyi-gazdasági folyamatok megismerése iránt. A témához kapcsolódóan a médiában megjelenő hírek kritikus értelmezésének képessége. Pénzügyi döntéseik mérlegelésének képessége, a vállalkozó szellemű, kreatív állampolgárrá válás igényének kialakulása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Nemzetgazdaságok és a világgazdaság A nemzetgazdaságok átalakuló szerepének megértése, az állam piacgazdaságban betöltött szerepének megismerése. A gazdasági fejlettség összehasonlítására alkalmas mutatók értelmezése. A gazdasági fejlettség területi különbségeinek példái: a centrum- és periféria térségek jellemzői, kapcsolatrendszerük sajátos vonásai. Különböző típusú statisztikai forrásokból gyűjtött fejlettséget tükröző adatsorok értelmezése. A gazdaság szerveződését befolyásoló természeti és társadalmi telepítő tényezők megismerése, szerepük átalakulásának példái. A gazdasági szerkezet fogalma, a gazdasági szerkezet és társadalmi-gazdasági fejlettség összefüggéseinek bemutatása országpéldák alapján. A gazdasági és a foglalkozási szerkezet kapcsolatának felismerése, a foglalkozási átrétegződés bemutatása példák alapján. ***Integrációs folyamatok*** Az együttműködések kialakulásában szerepet játszó tényezők értékelése. Az integrációk fejlődési szintjeinek összehasonlítása. A legfontosabb nemzetközi integrációk jellemzése. ***A globalizáció*** A globalizáció értelmezése, feltételei, jellemzése. A transznacionális vállalatok (TNC) működésének jellemzése, a termelésszervezés sajátosságainak bemutatása vállalatpéldákon. A globalizáció és a TNC-k kapcsolatának felismerése.	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek*: az eltérő gazdasági fejlettség történelmi alapjai, Európa a 20. század második felében, gazdaságtörténet. *Matematika*: statisztikai adatok értelmezése, kamatszámítás. *Etika*: a pénz szerepe a mindennapi életben. *Informatika:* digitális információforrások használata, informatikai eszközök használata.

A globalizáció következményei, mindennapi életünkre gyakorolt hatásának bemutatása. ***A monetáris világ*** A működőtőke és a pénztőke áramlásának jellemzői. A mindennapok pénzügyi folyamatai, a pénzügyi szolgáltatások megismerése. (folyószámla, hitel, befektetés, értékpapírok, valuta). Az infláció kialakulásában szerepet játszó tényezők bemutatása. Az infláció következményeinek mérlegelése. A tőzsde működésének jellemzői. A hitelfelvétel és az eladósodás összefüggéseinek felismerése az egyén, a nemzetgazdaság és a világgazdaság szintjén. Az eladósodás és az adósságválság kialakulásának folyamata. A nemzetközi pénzügyi szervezetek szerepének és feladatainak megismerése. A gazdasági és pénzügyi folyamatokhoz kapcsolódó hírek, adatok gyűjtése, értelmezése, a vélemények ütköztetése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gazdasági szerkezet, GDP, GNI, piacgazdaság, költségvetés, integráció, területi fejletségi különbség, K+F, globalizáció, pénztőke, működőtőke, adósságválság, Nemzetközi Valutaalap (IMF), Világbank, WTO, OECD.
Topográfiai ismeretek	A világ meghatározó jelentőségű tőzsdéinek helyszínei.

IV. témakör - Földrajz, Termőhely-ismerettan

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Magyarország nagytájai és erdőgazdasági tájai**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Magyarország és a Kárpát-medence természetföldrajzi jellemzői.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A térszemlélet fejlesztése Magyarország földjének a Kárpát-medencevidék egészében való földrajzi értelmezésével. Az oksági gondolkodás fejlesztése az országrészek, tájak földrajzi jellemzőinek összevetésével (az összehasonlító földrajzi elemzés módszerével, a jellemzők okainak és következményeinek összekapcsolásával).	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A magyarországi nagytájak A medencei fekvés nagytájanként eltérő következményeinek értelmezése; az alföldi, a dombvidéki és a középhegységi nagytájak természet- és társadalom-földrajzi jellemzése, a természeti adottságok felhasználásának értelmezése és a táj átalakításának modellezése. ***Az erdőgazdasági tájak*** A tanulók ismerjék meg hazánk 6 erdőgazdasági tájcsoportját, illetve annak 50 erdőgazdasági tájait.	*Magyar nyelv és irodalom*: szöveges információgyűjtés. *Biológia-egészségtan:* ökológia és természetvédelem.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Aggteleki-karszt, Badacsony, Balaton-felvidék, Baradla, Bükk-fennsík, Budai-, Kőszegi-, Soproni-, Tokaj-Eperjesi- (Zempléni-), Villányi-hegység, Cserehát, Cserhát, Gerecse, Pilis, Vértes, Baranyai-, Somogyi- és Tolnai-dombság, Bodrogköz, Dráva menti és Pesti-síkság, Győri-, Marcal- és Tapolcai-medence, Hajdúság, Hegyalja, Jászság, Őrség; Szigetköz, Mohácsi- és Szentendrei-sziget, Tihanyi-félsziget; Hévízi-tó, Ipoly, Kis-Balaton, Sajó, Sió, Tisza-tó, Zagyva, Zala.

V. Témakör - Földrajz

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Magyarország társadalmi-, regionális- és gazdasági jellemzői**	**Órakeret 6 óra**
Előzetes tudás	Magyarország és a Kárpát-medence természetföldrajzi jellemzői. Magyarország társadalmi-gazdasági jellemzői, területi sajátosságainak vonásai, értékei és problémái.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kedvezőtlen népesedési folyamatok társadalmi és gazdasági következményeinek beláttatása. Hazánk földrajzi adottságainak reális értékelése. Az egyén, a helyi, illetve a regionális közösségek szerepének, lehetőségeinek felismertetése a gazdaság fejlődésében. A földrajzi ismeretek alkalmazásának képessége, kreatív, vállalkozó szemléletű gondolkodás megalapozása. Az érdeklődés felkeltése a szűkebb és tágabb környezetüket érintő társadalmi-gazdasági folyamatok, illetve fejlesztések, döntések megismerése iránt. Képesség a hazánkkal, illetve a Kárpát-medencével kapcsolatos társadalmi-gazdasági tartalmú információk, híradások értelmezésére. Hazánk természeti, társadalmi, kulturális és tudományos értékeinek megismerése alapozva a magyarsághoz, a hazához, a szűkebb és tágabb környezethez való kötődés megerősítése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A társadalmi-gazdasági fejlődés jellemzői A természeti és társadalmi erőforrások jellemzése. A gazdasági rendszerváltás következményeinek bemutatása. Napjaink jellemző társadalmi és gazdasági folyamatainak megismerése, a társadalmi-gazdasági fejlődésre gyakorolt hatásuk bemutatása példák alapján. ***A magyarországi régiók földrajzi jellemzői*** Az egyes régiók jellemző erőforrásainak megismerése, földrajzi adottságainak értékelése és összehasonlítása. A társadalmi-gazdasági fejlődés és fejlettség területi különbségeinek bemutatása. A társadalmi-gazdasági központok megismerése. Védelem alatt álló természeti és kulturális értékeink, a nemzeti parkok és a világörökségi helyszínek védett értékeinek rendszerezése, idegenforgalmi szerepük feltárása. A legfontosabb idegenfogalmi célpontok bemutatása. ***Határokon átívelő kapcsolatok*** A regionális szerveződések földrajzi alapjainak feltárása. A Kárpát-medence eurorégió: működésük értelmezése. Hazánk Európai Unióban betöltött szerepének megismerése, nemzetközi gazdasági kapcsolataink bemutatása.	*Történelem:* Magyarország történelme. *Művészetek*: az épített környezet értékei. *Magyar nyelv és irodalom*: hazai tájakról készült leírások. *Informatika*: digitális információforrások használata, informatikai eszközök használata. *Etika:* kulturális érték, a hazánkban élő nemzetiségek kulturális értékeinek tisztelete.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Természeti és társadalmi erőforrás, gazdasági rendszerváltozás, eladósodás, működőtőke-befektetés, területi fejlettségi különbség, tranzitforgalom, gazdasági szerkezetváltás, húzóágazat, idegenforgalom, személygépkocsi-gyártás, vegyipar, ipari park, hungarikum, nyitott gazdaság, eurorégió.
Topográfiai ismeretek	Településpéldák az alábbi szempontokból: határátkelőhely, vallási és kulturális központ, a kitermelés, az energiagazdaság központjai, élelmiszer-, gép- és vegyipari központ, válságterület települése, idegenforgalmi központ, védett természeti és kulturális érték helyszíne, világörökség-helyszín.

VI. témakör - Földrajz

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A társadalmi-gazdasági fejlődés regionális különbségei Európában**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Az Európai Unióról tagállamai, a közösség működésének alapvető elemei, az egyes kontinensrészek természeti és társadalmi-gazdasági jellemzői.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az Európai Unió, illetve a kontinens országainak természeti és társadalmi-kulturális sokszínűségének felismertetése. Nyitottság az országok természeti és kulturális értékeinek megismerése iránt. Az Európai Unióval, illetve a kontinens országaival kapcsolatos hírek, információk értelmezése, érdeklődés a közösséget, a kontinens országait érintő témák, események megismerése iránt. Az Európai Unión belüli különbségek okainak felismertetése, az ezek kiegyenlítődésére irányuló programok, alapok jelentőségének megértése. Az Európai Unió tagországai által közösen megfogalmazott értékek iránti tisztelet, a felelős közösségi magatartás iránti igény kialakulása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Az Európai Unió Az együttműködés kialakulását és elmélyítését segítő tényezők megnevezése, az ágazati és regionális együttműködés területei és konkrét példáinak megnevezése. Az Európai Unió mint gazdasági erőtér elhelyezése a világgazdaságban. ***A területi fejlettség különbségei Európában*** Az Európai Unió mag-területei: Németország, Franciaország, a Benelux-államok és Nagy-Britannia gazdaságának jellemző vonásai, szerepük az Európai Unió gazdaságában. Fejlett gazdaságú országok Európa közepén: Ausztria és Svájc gazdaságának összehasonlítása, a fejlődés sajátos vonásainak kiemelése. A gazdasági fejlődés sajátos útjai Észak-Európában és a mediterrán térségben példák alapján. Kelet-Közép-Európa és Délkelet-Európa rendszerváltó országai: a piacgazdaságra történő áttérés társadalmi és gazdasági következményeinek bizonyítása. Csehország, Lengyelország, Szlovákia, és Románia gazdasági fejlődésének közös és egyedi vonásai. A jugoszláv utódállamok (délszláv országok) eltérő fejlődési útjai. Kelet-Európa: a gazdasági átalakulás jellemzői Ukrajna és Oroszország példáján.	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* Európa a 20. század második felében, az Európai Unió kialakulása Szovjetunió, szocializmus. *Magyar nyelv és irodalom*: útleírások, tájleírások. *Informatika*: digitális információforrások használata, informatikai eszközök használata. *Etika:*

		más kultúrák értékeinek tisztelete.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gazdasági unió, eurozóna, Schengeni egyezmény, uniós támogatás, területi fejlettségi különbség, regionális politika, magterület, perifériaterület, felzárkózás.	
Topográfiai ismeretek	Európa országai és fővárosai. A magyarsághoz kötődő határon túli területek központjai. Antwerpen, Barcelona, Bilbao, Birmingham, Csernobil, Donyeck, Dubrovnik, Europoort, Fiume (Rijeka), Genova, Gibraltár, Glasgow, Göteborg, Lyon, Manchester, Marseille, Milánó, Murmanszk, Nápoly, Odessza, Rotterdam, Sevilla, Split, Strasbourg, Szentpétervár, Theszaloníki, Torino, Várna, Velence, Volgográd. Bonn, Brassó, Bréma, Brno, Constanţa, Dortmund, Drezda, Duisburg, Frankfurt, Galaţi, Gdańsk, Genf, Graz, Halle, Hamburg, Hannover, Karlovy Vary, Katowice, Köln, Krakkó, Linz, Lipcse, Lódz, München, Ostrava, Ploieşti, Plzeň, Rostock, Salzburg, Stuttgart, Szczecin, Trieszt, Zürich.	

VII. Témakör - Földrajz

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Az Európán kívüli kontinensek, tájak, országok társadalmi-gazdasági jellemzői**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Az egyes kontinensek természetföldrajzi jellemzői, kontinensek, illetve azok meghatározó jelentőségű országcsoportjainak társadalmi–gazdasági és környezeti sajátosságai.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A fejlett országok felelősségének felismertetése a perifériatérségek problémáinak mérséklésében, a nemzetközi összefogás szükségességének belátása. A földi gazdasági erőtér folyamatos átrendeződésének felismertetése, az okok megértetése. Világunk természeti és társadalmi – kulturális sokszínűségének felismertetése, ez ezekben rejlő értékek megőrzése iránti felelősség kialakulása. Nyitottság más országok természeti és kulturális értékeinek megismerése iránt. A Föld közeli és távoli országaival kapcsolatos hírek, információk értelmezése, érdeklődés a közösséget, az egész emberiséget érintő témák, események megismerése iránt. Az általános emberi jogok (pl. az egészséges környezethez, a tanuláshoz való jog) érvényesülése iránti elkötelezettség, az emberi értékek iránti tisztelet kialakulása. A segítő szándékú, az emberi fejlődést szolgáló karitatív tevékenység tisztelete, illetve az ebben való közreműködés képessége.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		**Kapcsolódási pontok**
Ázsia Délnyugat-Ázsia világgazdasági jelentőségének, kulturális-vallási sokszínűségének bemutatása. Japán meghatározó szerepének belátása Kelet- és Délkelet-Ázsia gazdasági fejlődésében. Délkelet-Ázsia gyorsan iparosodott országainak fejlődési sajátosságai. A feltörekvő új gazdasági hatalmak (Kína és India) fejlődésének sajátos vonásai. Ázsia elmaradott térségeinek társadalmi-gazdaság problémái. ***Amerika*** Az Amerikai Egyesült Államok szerepének bemutatása a világ gazdasági és pénzügyi folyamatainak alakulásában. A gazdasági fejlődés sajátosságai, területi jellemzői. Latin-Amerika gazdasági fejlődését befolyásoló tényezők, társadalmi-történelmi		*Történelem:* ókori öntözéses kultúrák, világvallások gyarmatosítás, nagy földrajzi felfedezések, az USA megalakulása. *Magyar nyelv és irodalom:* útleírások, tájleírások. *Művészetek:* távoli tájak népeinek kulturális értékei. *Informatika*:

adottságok bemutatása. A gazdasági fejlődés gócpontjainak jellemzői. A fejlődés ellentmondásainak feltárása az adóparadicsomok példáján. Brazília feltörekvő gazdaságának jellemzése, a fejlődést elősegítő és megnehezítő tényezők kiemelése. ***Afrika*** A fejlettség területi különbségeinek bemutatása, az okok feltárása, a gazdasági fejlődést nehezítő tényezők elemzése. Észak-Afrika és trópusi Afrika földrajzi adottságainak összehasonlítása, a társadalmi-gazdasági felzárkózás lehetőségeinek példái. A Dél-Afrika (Dél-afrikai Köztársaság) fejlődésében szerepet játszó tényezők bemutatása.	digitális információforrások használata, informatikai eszközök használata. *Etika*: más kultúrák értékeinek tisztelete.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Világgazdasági centrum,-periféria, gyarmatosítás, japán csoda, posztindusztriális társadalom, technopolisz, hightech ágazat, K+F, duális gazdaság, demográfiai válság, feltörekvő ország, üdülősziget, adóparadicsom, ültetvény, farmgazdaság, eladósodás, adósságválság, éhségövezet, OPEC.
Topográfiai ismeretek	Fülöp-szigetek, Indonézia, Irak, Irán, Malajzia, Tajvan. Algéria, Csád, Dél-afrikai Köztársaság, Egyiptom, Guinea, Kenya, Libéria, Líbia, Marokkó, Nigéria, Tunézia. Amerikai Egyesült Államok, Argentína, Bolívia, Chile, Brazília, Kanada, Kuba, Mexikó, Panama, Venezuela. Abuja, Alexandria, Fokváros, Johannesburg, Kairó, Tel-Avív, Pretoria. Atlanta, Brazíliaváros, Buenos Aires, Caracas, Chicago, Dallas, Havanna, Houston, Los Angeles, Mexikóváros, Montréal, New Orleans, New York, Ottawa, Rio de Janeiro, San Francisco, São Paulo, Seattle, Washington. Adóparadicsomok és üdülő szigetek példái.

VIII. témakör - Földrajz

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Globális kihívások – a fenntarthatóság kérdőjelei, Magyarország természetvédelme**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Az egyes kontinensek, országok feldolgozása során megismert konkrét környezeti problémák. Magyarország környezeti állapota, védendő természeti és társadalmi-kulturális értékei. A Világörökség részeként megnevezett értékek. A geoszférák környezeti problémái.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Annak megértetése, hogy a természeti és a társadalmi-gazdasági folyamatok közötti egyensúly megőrzése, a környezettudatos termelés és fogyasztás elvének érvényesülése Földünk jövője szempontjából alapvető fontosságú. A lokális folyamat – globális következmény elv értelemében az egyén és a helyi közösségek felelősségének beláttatása. Folyamatos tájékozódás igénye a környezeti témában, a környezetbarát termékek, eljárások megismerése iránti igény kialakulása. A témához kapcsolódó médiában elhangzó információk kritikus értelmezésének képessége. Törekvés a fogyasztási szokások környezeti szempontokat szem előtt tartó átalakítására, a tudatos fogyasztói magatartásra baráti és családi körben egyaránt. A természetes környezet, a természetes tájak és életközösségek sokszínűségében rejlő szépség felismertetése, ennek megőrzését segítő magatartásforma kialakulása. A témában megszerzett ismeretek tudatos alkalmazásának képessége a mindennapi életben, és majd később a munka világában.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		**Kapcsolódási pontok**
A globálissá váló környezetszennyezés és következményei		*Kémia*:

Az egyes szférákat ért környezetkárosító hatások rendszerezése, az összefüggések feltárása, a lokális szennyeződés globális következményeinek igazolása példákkal. A környezetkárosodás életkörülményekre, életminőségre gyakorolt hatásának bemutatása. ***Demográfiai és urbanizációs válság*** A népességrobbanás kialakulása és következményei, a folyamat összefüggéseinek, területi jellemzőinek feltárása. A nagyvárosok terjeszkedése - az urbanizációs folyamatok területi jellemzőinek, ellentmondásainak, társadalmi-gazdasági következményeinek feltárása példák alapján. ***Élelmezési válság*** Az élelmiszertermelés és -fogyasztás területi ellentmondásainak felismerése. A fokozódó mezőgazdasági termelés környezeti hatásainak igazolása konkrét példákkal. A bioszféra és a talaj sérülékenységének felismerése. A genetikailag módosított termékek előállításának, elterjedésének lehetséges hatásai. A biogazdálkodás jellemzése. ***A mind nagyobb mértékű fogyasztás és a gazdasági növekedés következményei*** A nyersanyag- és energiaválság kialakulásának folyamata. Az energia- és nyersanyag-hatékony gazdálkodás lényegének megismerése. Az alternatív energiaforrások hasznosítási problémáinak feltárása. A környezeti szempontok érvényesíthetőségének bemutatása a termelésben és a fogyasztásban. A fogyasztói társadalom, illetve a tudatos fogyasztói magatartás jellemzőinek összegyűjtése és összevetése. A hulladékkezelés és a hulladékgazdálkodás: a különböző megoldási lehetőség összevetése. ***A környezet- és a természetvédelem feladatai*** Az egyén társadalmi szerepvállalásának lehetőségei, a tevékeny közreműködés példáinak bemutatása. A helyi szerveződések, illetve a regionális és nemzetközi összefogás példái a környezet védelme és a fenntarthatóság eléréséért. A legfontosabb nemzetközi szervezetek tevékenységének bemutatása, a főbb egyezmények, irányelvek célkitűzéseinek megismerése. A megvalósítás eredményeinek és nehézségeinek feltárása. ***Magyarország természetvédelme*** A védettség különböző fokozatainak és jellegének összehasonlítása helyek, objektumok példáin; a védelem lényegének megértése, a védett helyeken engedélyezett tevékenységek megismerése; kulturális hungarikumok megismerése	a szennyeződésekhez kapcsolódó kémiai folyamatok, szennyező-anyagok, gyártási folyamatok, műanyagok, égés. *Biológia-egészségtan*: környezeti ártalmak, egészséges táplálkozás, hiánybetegségek, elhízás, GMO, rendszertan, védett növények és állatok. *Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek*: demográfia, urbanizáció. *Fizika:* energia, üvegházhatás, elektromágneses és radioaktív sugárzások. *Informatika*: digitális információforrások használata, informatikai eszközök használata. *Etika:* a jövő generációért érzett felelősség.

projektmunkában. A magyarországi világörökség helyszínek és nemzeti parkok.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Elsivatagosodás, elszikesedés, talajpusztulás, ózonritkulás, globális klímaváltozás, radioaktív szennyeződés, biodiverzitás, ivóvízellátás, vízhiány, népességrobbanás, élelmezési válság, urbanizációs válság, fogyó és megújuló energiaforrás, energiahatékonyság, veszélyes hulladék, szelektív hulladékgyűjtés, hulladék újrahasznosítása, fenntarthatóság, ENSZ, FAO, UNESCO, WHO, WWF, Greenpeace, kiotói jegyzőkönyv.	
Topográfiai ismeretek	Környezeti világegyezmények aláírásának helyszínei. Regionális és globális hatású társadalmi-gazdasági és környezeti katasztrófák kipattanásának helyszínei. A magyarországi világörökség helyszínek és nemzeti parkok.	

V.1.21. Kresz helyi tanterv a szakgimnázium 11-12. évfolyamán 2020-tól

Mellékszakképesítéssel

I. Téma Közlekedési ismeretek (15 óra)

- Bevezető rendelkezések
- Közúti járművekkel és forgalommal kapcsolatos fogalmak
- Forgalomirányító fényjelző készülékek
- A rendőr jelzései
- Jelzőtáblák
- Útburkolati jelek
- Elindulás, haladás, irányváltoztatás
- Párhuzamos közlekedés
- Rendkívüli események

II. Téma Vezetéselmélet (5 óra)

- A járművezetés emberi tényezői
- A gépjármű vezetése, elindulás előtti teendők
- A jármű és az út kapcsolata- autós fizika
- Veszélyhelyzetek
- Tüzelőanyag takarékosság- környezetvédelem

III. Téma Szerkezeti és üzemeltetési ismeretek (6 óra)

- Mezőgazdasági erőgépek motorja
- Kerekes járművek járószerkezete, kormányzása
- Fékszerkezetek, fékrendszerek
- Vonó- és függesztő szerkezet, teljesítmény átvitel
- Elektromos berendezések

IV. Téma Munkavédelem, tűzvédelem és szállítási ismeretek (10 óra)

- Munkáltatók és munkavállalók jogai és kötelezettségei
- A munkavégzés helyszínei (műhely, akna, emelő, mosó stb.)
- Tűzvédelmi általános előírások
- Tűzoltó készülékek

- Járműtüzek okai és oltásuk
- Személy- és teherszállítás általános előírásai
- Szállítójárművek típusai
- Rakományképzés és rögzítés
- Élőállat szállítás, Veszélyes áruk szállítása

Mellékszakképesítés nélkül

I. Téma Közlekedési ismeretek (30 óra)

- Bevezető rendelkezések
- Közúti járművekkel és forgalommal kapcsolatos fogalmak
- Forgalomirányító fényjelző készülékek
- A rendőr jelzései
- Jelzőtáblák
- Útburkolati jelek
- Elindulás, haladás, irányváltoztatás
- Párhuzamos közlekedés
- Rendkívüli események

II. Téma Vezetéselmélet (10 óra)

- A járművezetés emberi tényezői
- A gépjármű vezetése, elindulás előtti teendők
- A jármű és az út kapcsolata- autós fizika
- Veszélyhelyzetek
- Tüzelőanyag takarékosság- környezetvédelem

III. Téma Szerkezeti és üzemeltetési ismeretek (12 óra)

- Mezőgazdasági erőgépek motorja
- Kerekes járművek járószerkezete, kormányzása
- Fékszerkezetek, fékrendszerek
- Vonó- és függesztő szerkezet, teljesítmény átvitel
- Elektromos berendezések

IV. Téma Munkavédelem, tűzvédelem és szállítási ismeretek (20 óra)

- Munkáltatók és munkavállalók jogai és kötelezettségei
- A munkavégzés helyszínei (műhely, akna, emelő, mosó stb.)
- Tűzvédelmi általános előírások
- Tűzoltó készülékek
- Járműtüzek okai és oltásuk
- Személy- és teherszállítás általános előírásai
- Szállítójárművek típusai
- Rakományképzés és rögzítés
- Élőállat szállítás, Veszélyes áruk szállítása

V.1.22. Életviteli ismeretek helyi tanterv szakközépiskola 11. évfolyamán 2018-tól

Célok és feladatok

Az életviteli ismeretek tantárgy tanításának célja, hogy elősegítse az önálló, felelősségteljes, önfejlesztésre képes, a családi életre alkalmas ember nevelését, segítse a kulturált beilleszkedést a mindennapi életbe, a társadalmi együttélés szabályait követő hozzáállás kialakulását, valamint társadalmi, technikai kérdésekben az alapvető tájékozottságot. Kiemelt elvárás a megalapozott elméleti ismertek szélesebb körű felhasználása, a probléma megoldási képességek és formák változatainak különböző szintű alkalmazása a mindennapok gyakorlatában. A szemléletformálás változatos tartalommal és sokféle módszerrel valósítható meg, fontos a helyi adottságokhoz, elvárásokhoz való illesztés, a személyi és tárgyi feltételekhez illő (de nem megalkuvó) igazítás.
A Család, otthon, háztartás tematikai egység fő célja a családban felmerülő problémák azonosítása, az egyéni és társadalmi szükségletek összefüggéseinek feltárása, szabatos megfogalmazása és megvitatása után az igények elemzése alapján választott, életszerű és célszerű megoldási módok bemutatása, kidolgozása. Előremutató módon a párkapcsolat, a házasság, a gyermekvállalás és a gyermeknevelés kérdéseiben igyekszik támpontokat adni, így szolgálva a majdani családalapítást. Napjainkban hangsúlyosan halaszthatatlan megoldásra váró kérdés a gondozás feladatainak és felelősségének megosztása a családban és környezetünkben, a gyermek-, fogyatékos- és idősgondozás, valamint betegápolási munkák ellátása a kötelezettségeknek és kötelességeknek megfelelően. Gazdálkodni nemcsak az anyagi javainkkal (háztartási jövedelmek) kell, hanem a fizikai, lelki, szellemi energiáinkkal és az időnkkel is, ezért igen fontos a szabadidő hasznos eltöltésére, az aktív és passzív pihenésre nevelés. Fontos ezen túlmenően felismerni, hogy a szabadidő alkalmas lehet a környezetért, illetve a környezetben élő rászorulókért való tevékenységre, az önkéntesség gyakorlására. Újabb kiemelt fejlesztési cél a környezettudatosságra, takarékosságra, tudatos fogyasztói magatartásra nevelés, a fenntarthatóság elvének követése. Az alapvető pénzügyi és gazdasági ismeretek mellett a vásárlói és fogyasztói érdekvédelem érvényesítésével, valamint a hivatali ügyintézéssel is meg kell ismerkedniük a tanulóknak.
A Közlekedési ismeretek tematikai egység célja a közlekedési helyzetekben követendő etikus magatartás, a magabiztos tájékozódás. Emellett a közlekedés rendszer-jellegét, környezeti és társadalmi hatásait is vizsgálja.
Az Életpálya-tervezés témakörben a továbbtanulásnak és a munkába állásnak gyakorlati kérdéseit tárgyaljuk, s az ezekhez szükséges kompetenciák fejlesztését helyezzük előtérbe. Ezzel egyfelől a tanulás világából a munkavállalói létbe való átlépést kívánja megalapozni, másfelől az élet munkavállalással kapcsolatos nehézségeire is igyekszik felkészíteni.

A tanulók értékelése
A javasolt ellenőrzési módszerek:
- Szóbeli felelet (kiselőadás felkészülés alapján, érvelés, lényegkiemelés, órai feladatok)
- Otthoni munka (gyűjtőmunka, megfigyelés, interjú)
- Csoportmunka (adatgyűjtés, érvelés)
- Projektmunka és annak dokumentálása
- A tantárgyi eredmények értékelése a hagyományos 5 fokozatú skálán történik.

Tantárgyi óraszámok 11. évfolyam szakközépiskola	
Életviteli ismeretek	2 óra

Feldolgozandó témakörök és óraszámok Tematikai egység		Óraszámok
2óra/ hét (62 óra)		
1. Család, otthon, háztartás		24 óra
2. Közlekedés		8óra
3.Életpálya-tervezés, munkavállalás, felnőttkori tanulási lehetőségek		30 óra

Tematikai egység	**1. Család, otthon, háztartás**	**Órakeret 24 óra**

Előzetes tudás	Tapasztalat, illetve saját vélemény megfogalmazása a család és a környezet életmódjáról. Az egészség és a környezet ügye iránti személyes felelősség elismerése és vállalása. A háztartásban elvégzendő mindennapi munkák ismerete. Előzetes tapasztalat és ismeretek a családi munkamegosztásról, az időbeosztásról. Közművek és szolgáltatások ismerete. Takarékossági lehetőségek ismerete. Egészség fogalma. Az egészséges életmód elemei. Családtagok és példaképek karitatív munkatevékenységeinek ismerete.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kulturált véleménynyilvánítás, vita, meggyőzés eszközeinek ismerete. Öntudatos, határozott, magabiztos, de mások érdekeit is szem előtt tartó személyiség alakítása. Az egészséges családi élet és a gyermekvállalás iránti nyitottság kialakítása, illetve erősítése. A gyermekvállalással és a gyermekneveléssel kapcsolatos tájékozottság növelése. A gyermeknevelési problémák objektív, felnőtt módra történő értékelése képességének fejlesztése. Előrelátó pénzügyi tervezés képességének és gyakorlatának kialakítása. Az anyagi és humán erőforrások gazdaságos működtetéséhez szükséges képességek és tájékozottság kialakítása. Takarékos, önkorlátozó, tudatos fogyasztói magatartás kialakítása. Alapvető jártasság kialakítása a fogyasztóvédelem lehetőségeiben és eszközeiben. Az egészség- és környezettudatos attitűd megszilárdítása. Tapasztalatok bővítése a környezetünkben élők tevékenységével, azok kölcsönhatásaival összefüggő egészség- és környezetkárosító hatások, veszélyek azonosítása, elemzése, a megelőzés és a kármentesítés lehetőségeinek felmérése, alkalmazása terén. A karitatív tevékenységek iránti elköteleződés kialakítása. Felelős, öngondoskodó attitűd kialakítása. A pénzkezelés és a hivatali ügyek intézésében szerzett jártasság kialakítása.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
1.1. Családi élet A család, mint az egyén elsődleges társadalmi környezete. A házasság (a párválasztás szempontjai, a tartós párkapcsolat és a házasság jelentősége, feltételei, a házastársi kapcsolat ápolása, konfliktuskezelés). Családtípusok, családmodellek. Gyermekvállalás (a gyermekvállalás felelőssége a társadalom és az egyén szempontjából, kötelezettségek, lehetőségek, kockázatok, terhek és örömök).	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* Családformák a mai világban. Jogok és kötelességek, az alapvető emberi jogok, a gyermekek
Higiénia (környezetünk, ruházatunk és testünk tisztasága, bőrkímélő és környezetbarát tisztító- és testápoló szerek használata). *Öltözködéskultúra (divatok, mértéktartó, alkalomhoz illő öltözködés, a ruházat gondozása).* *Egészséges táplálkozás (tudatos élelmiszer-választás, egészséges élelmiszerek, élelmiszer-biztonság, élelmezésbiztonság, az élelmiszerek kezelésének és tárolásának szabályai, étrend-kiegészítők és élelmiszer-*	*egyén és közösség, magánélet és közélet.* *Törvények.* *A társadalmi együttélés közös normái.* *Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás, hivatalos stílus.* *Művészetek Mozgóképkultúra és médiaismeret; vizuális kultúra: reklámok.*

adalékanyagok előnyei, hátrányai). *A rendszeres testmozgás jelentősége.* *Egészséges környezet.* *Környezetjog (állatvédelem, természetvédelem, környezetvédelem).*	

1.5. Életminőség

A nélkülözők, szűkös anyagi körülmények között élők, a támogatásra szorulók gyámolítása, közreműködés életminőségük jobbá tételében.
A fogyatékosság fogalma, fajtái, következményei.
A fogyatékkal élők jogai és lehetőségei.
A fogyatékkal élők hivatali és önkéntes segítése. Önkéntesség lehetőségei.

1.6. Öngondoskodás

Alapvető biztosítási fajták, szolgáltatások (életbiztosítás, vagyonbiztosítás, felelősségbiztosítás).
Felelős viszonyulás a jövőhöz (kockázatok és ezek kezelése, a valódi, saját akaratból történő öngondoskodás céljai, formái, lehetőségei, ezzel kapcsolatos számítások).

1.7. Korszerű pénzkezelés

A bank (célja, lehetőségei, előnyei, kockázata, fajtái).
Bankhasználati ismeretek (hogyan válasszunk bankot, szolgáltatást, mire ügyeljünk, mit számoljunk, ellenőrizzünk).
Bankszámlák és bankkártyák típusai és a vele járó tudnivalók.
Teendők elveszett, ellopott bankkártya esetén.

1.6. Hivatali ügyintézés

A legfontosabb hivatalok (polgármesteri hivatal, adó- és vámhivatal, posta, kormányhivatal) és az ügyintézés lehetőségei.
Internetes ügyintézés, információszerzés.

Tematikai egység	**2. Közlekedés**	**Órakeret 4 óra**
Előzetes tudás	A település közlekedési viszonyairól nyert tapasztalatok. Véleménynyilvánítás a közlekedési infrastruktúráról.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Önálló megfigyelés, adatgyűjtés, rendszerezés. Személyes életvitelt befolyásoló tényezők vizsgálata, értékelése. Magabiztos tájékozódás kialakítása. Udvariasság, előzékenység gyakorlása. Döntéshozatali képesség fejlesztése gazdaságossági számítások alapján.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**	
2.1. Közlekedési rendszerek Adott település közlekedési rendszere, a közlekedési infrastruktúra és a lakosság életmódjának, a terület gazdasági lehetőségeinek összefüggései.	*Földrajz:* települési struktúra, közlekedési rendszerek, energiaforrások, energiahordozók, légkör, klímaváltozás. *Kémia:* energiaforrások, légszennyezés, szmog, savas eső, ózonlyuk. *Biológia-egészségtan:* klímaváltozás, környezettudatosság, természetvédelem, fenntarthatóság.	

2.2. A közlekedési viszonyok társadalmi hatásai

A közlekedési viszonyok társadalmi hatásai (a település közlekedési viszonyainak hatása a személyes életvitelre, a tömegközlekedési lehetőségek társadalmi hatásai).

2.3. A közlekedés környezeti hatásai

A különböző közlekedési eszközök és közlekedési módok energiaigénye.
A közlekedésből eredő levegőszennyezés.
Az energiaigény és a levegőszennyezés mérséklésének lehetőségei (alacsony fogyasztású, illetve alternatív energiaforrású közlekedési eszközök, környezettudatos közlekedés).

2.4. Közlekedéskultúra

Közlekedési kultúra (udvarias, biztonságos közlekedés, szabálykövetés, biztonság, baleset megelőzés, előzékenység).

Tematikai egység	**3. Életpálya-tervezés, munkavállalás, felnőttkori tanulási lehetőségek**	**Órakeret 30 óra**
Előzetes tudás	Elektronikus kommunikációs gyakorlottság. Önismeret (személyes erősségek, gyengeségek, tanulási képességek, ambíciók).	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A személyes életpálya-lehetőségeket meghatározó objektív és szubjektív tényezők felismerése és reális értékelése, a tervezett pálya jellemzőinek helyes megítélése. Véleményalkotás tipikus életpályákról, életpályamintákról, összevetésük a saját életpálya-tervekkel. Kitartó, fegyelmezett munka, a munkamagatartásban megnyilvánuló céltudatosság erősítése. Reális önértékelésen alapuló pályaválasztás, a tervezett életpálya jellemzőinek számbavétele és összevetése a személyes elképzelésekkel. A folyamatos egyéni művelődés, szakmai továbbfejlődés fontosságának, az egész életen át tartó tanulásnak (LLL) az elfogadása és érvényesítése.	
1.1.1 Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**	
3.1. Személyes adottságok és az objektív lehetőségek A személyes ambíciók, képességek, objektív lehetőségek komplex mérlegelése, a saját életpályára vonatkozó döntések meghozatala. Az életpálya tervezésekor mérlegelendő körülményekről, tényezőkről szóló adatok, információk gyűjtése. Különböző megélhetési lehetőségek összehasonlítása, feltételek, körülmények, kockázati tényezők, ezek hatása az életminőségre. Előnyök és hátrányok vizsgálata.	*Osztályfőnöki óra:* pályairányítás, pályaalkalmasság, egyéni tanulási módszerek, önismereti tesztek, vizsgálatok. *Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* Jogok és kötelességek. Munkahely és munkavállalói szerep. *Informatika:* adatgyűjtés az internetről. *Etika:* korunk kihívásai, a tudományos és technikai haladás, a felgyorsult világhoz való alkalmazkodás.	
3.2. Továbbtanulás A szakmatanulási, illetve a felsőoktatási továbbtanulási lehetőségek, a jelentkezés, felvételi eljárás megismerése. A szakképzés és a felsőoktatás rendszerének, a szakképzettségek (szakmák), felsőoktatási kimenetek főbb jellemzői. Önképzés, távoktatás, felsőoktatási szervezési formák jellemzői.		
3.3. Álláskeresés, munkavállalás, munkaviszony, munkanélküliség Munkaviszony keletkezése, megszűnése, munkavégzés. A személyes kapcsolatok és a munkamagatartás, munkakultúra szerepének felismerése az álláskeresésben és a munkahely megtartásában. A munkavállalás jogszabályi környezete, különböző munkaszervezetek, munkavégzéssel kapcsolatos jogviszonyok jellemzői, a munkaszerződés kötelező kellékei, a munkavégzésre, a munkaidőre, a próbaidőre, a szabadságra, a munkabérre vonatkozó szabályok. A tanulói, hallgatói jogviszony melletti munkavállalási feltételek és kötelezettségek. Az álláskeresést segítő szervezetek, információforrások, álláskeresési technikák, eljárások. A munkaviszony nélküli állapot lehetőségei és veszélyei, a munkanélküliséggel járó lehetőségek, jogok és kötelezettségek.		

A nevelés-oktatás eredményeként olyan gyakorlati tudás megszerzése, amelynek birtokában a tanulók könnyen eligazodhatnak a mindennapi élet számos területén.
Képesség kialakítása önmaguk megismerésére, a konfliktuskezelésre, a változásokhoz való rugalmas alkalmazkodásra, a pozitív életszemléletre, az egészséges életvitelre és a harmonikus családi életre.
Felelős gondolkodás, átgondolt döntések képességének kialakítása a pénzügyek kezelésében, a fogyasztási javak használatában, a szolgáltatások igénybevételével és a jövővel kapcsolatban.
Mindennapokban nélkülözhetetlen életvezetési és háztartási ismeretek, „háztartási praktikák" ismeretében a napi munka szakszerűbb, hatékonyabb, gazdaságosabb elvégzése.
Az élő és a tárgyi környezet kapcsolatából, kölcsönhatásainak megfigyeléséből származó tapasztalatok felhasználása a problémamegoldások során, a tevékenységek gyakorlásakor.
Használati utasítások értő olvasása, betartása.
Tudatos vásárlókká válás, a fogyasztóvédelem szerepének, a vásárlók jogainak ismerete.
A szociális érzékenység növekedése (a fogyatékkal élők és az idősek segítése). Karitatív tevékenységek végzése melletti elköteleződés.
Hivatalos ügyekben érdekek képviselete, kulturált stílusú ügyintézés szolgáltatóknál, ügyfélszolgálatoknál.
A korszerű pénzkezelés lehetőségeinek és eszközeinek megismerése.
A biztonságos, balesetmentes, udvarias közlekedés szabályainak betartása.
Magabiztos tájékozódás közvetlen és tágabb környezetben.
Közlekedési szabályok és a közlekedési etika alkalmazása.
A veszélyhelyzetek felismerése, elhárítása, az elsősegélynyújtás, valamint a balesetvédelem legalapvetőbb ismereteinek alkalmazása.
A személyes ambíciók, képességek, objektív lehetőségek komplex mérlegelése, a saját életpályára vonatkozó helyes döntések meghozatala.
A személyes kapcsolatok és a munkamagatartás, munkakultúra szerepének felismerése az álláskeresésben és a munkahely megtartásában.
A munka és az aktivitás iránti elkötelezettség.
Az egész életen át tartó tanulás, a szaktudás, a műveltség fontosságának elfogadása és érvényesítése.

VI. SZAKMAI PROGRAM

VI.1. Az iskola szakképzési rendszere

Az új szakközépiskolában és a szakképzési évfolyamokon az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakmai és vizsgakövetelmények alapján szakmai vizsgára való felkészítés folyik az alábbi szakmákban:

- régi szakiskolai képzések:
  - erdészeti szakmunkás
  - virágkötő és virágkereskedő
  - lovász
- régi szakközépiskola
  - erdészet és vadgazdálkodás ágazat
- új típusú szakközépiskola
  - erdészeti szakmunkás
  - virágkötő és virágkereskedő
  - lovász
- szakgimnázium
  - erdészet és vadgazdálkodás ágazat (természetvédelmi munkatárs képzéssel)
  - erdész technikus (1, illetve 2 éves képzéssel)
- felnőttoktatás
  - szakmai végzettségre épülő érettségire történő felkészítés

A régi típusú szakmunkásképzéseink:

- Az erdészeti szakmunkásképzés célja az erdő és a vadgazdálkodás valamint az elsődleges fafeldolgozás számára olyan megfelelő biológiai alapismeretekkel rendelkező szakemberek biztosítása, akik az erdő- és a vadgazdálkodás, valamint az elsődleges fafeldolgozás során előforduló, technikusi végzettséget nem igénylő, valamennyi feladatot, munkafolyamatot képesek önállóan végezni.
- Virágkötő és virágkereskedő szakképesítés oktatásának célja:
  Olyan szakemberek képzése, akik alkalmasak a virágkötészeti, virágkereskedelmi, kereskedelmi és szolgáltatási tevékenység végzésére.
- Lovász szakképesítés célja: olyan lótenyésztő szakemberek képzése, akik rendelkeznek a lótartás, - tenyésztés, sport és versenyhasználat elméleti, gyakorlati tapasztalataival. Önállóan el tudják végezni a lovak szakszerű ápolását, gondozását, istállómunkáit, takarmányozását, szaporítását, felnevelését. Önálló vállalkozói tevékenységet folytatnak, ami lótenyésztéshez, - tartáshoz kapcsolódik. Képesek alapfokú szinten lovagolni és fogatot hajtani. Tehetségüktől függően verseny- és sporttevékenységre, valamint a lovak alapfokú belovaglására, kezdő lovasok oktatására.

VI.2. Az iskola képzési szerkezete

A Bedő Albert Erdészeti Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium régi típusú szakiskolai és szakközépiskolai képzést, valamint új típusú szakközépiskolai és szakgimnáziumi és az ezekre épülő technikusi szintű képzéseket folytat.

Új típusú szakközépiskolai képzések és kifutási lehetőségei:

- erdészeti szakmunkás
- virágkötő és virágkereskedő
- lovász

- középszintű szakmai érettséginek felel meg
- érettségi (már csak 4 tárgyból)
- erdészeknek jogosítványok:
  - traktor,
  - motorfűrész,
- 2x4 hét nyári gyak. 9-10. évfolyamokon helyben

Szakgimnáziumi képzések és kifutási lehetőségei:

- erdészet-vadgazdálkodás

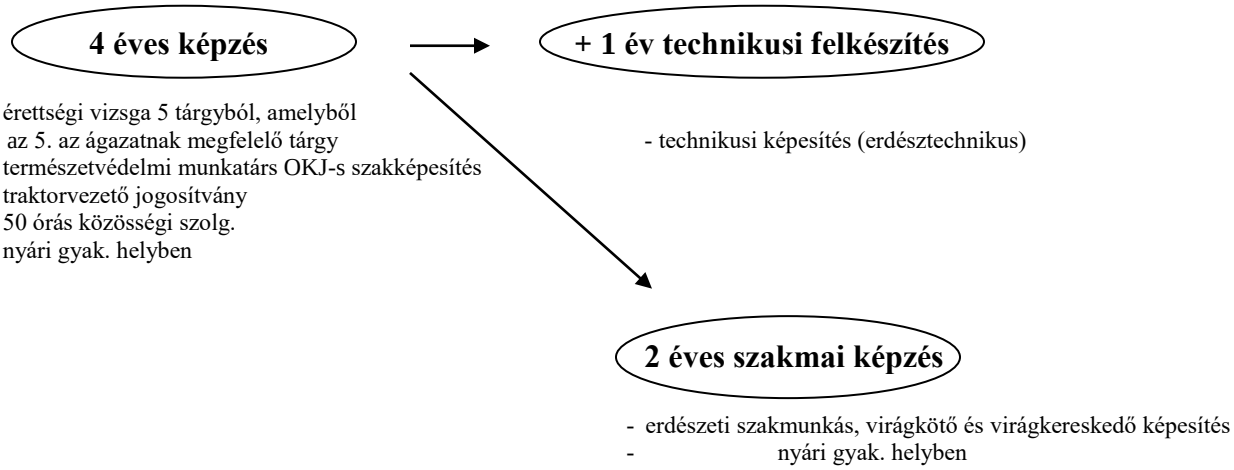

- érettségi vizsga 5 tárgyból, amelyből az 5. az ágazatnak megfelelő tárgy
- természetvédelmi munkatárs OKJ-s szakképesítés
- traktorvezető jogosítvány
- 50 órás közösségi szolg.
- nyári gyak. helyben

- technikusi képesítés (erdésztechnikus)

- erdészeti szakmunkás, virágkötő és virágkereskedő képesítés
- nyári gyak. helyben

VI.3. A tantervek forrása

Az iskola a kiadott központi programok alapján folytatja a képzést.

VI.4. A szakmai gyakorlat képzési helyeinek és formáinak bemutatása

Az iskola és a tangazdaság intézményen belüli feladatai, eszközellátottsága és egyéb jellemzői

Az iskola alapításakor Szeged városa a 8976 kh erdejéből a Királyhalmi Erdőőri Iskolának 670 kh-at (441 ha) kitevő területet adott át *„…mindaddig, amíg ezen iskola fennáll, vagy ennek megszűntével az iskolaépületek más, de kimondottan erdészeti érdekeket szolgáló módon használtatnak…. Az erdő elsődleges célja az oktatás és a kutatás szolgálata és csak másodsorban a fatermesztés.”* (*Üzemterv,* 1885)

A Tanulmányi erdő 1950-ig volt az Intézmény tulajdona, ezt követően a Szegedi Erdőgazdaság ásotthalmi Erdészete kezelte.

A rendszerváltozás következtében az egykori **Tanulmányi erdő 1994. január 01-től ismét az Intézmény kezelésében van és, mint Tanüzem az iskola szerves részét képezi a tanműhelyekkel és a gépparkkal egyetemben.**

Az intézmény szervezeti felépítése, a tangazdaság jogállása

A tanulmányi erdő, mint **Tanüzem az iskola szerves részét képezi a tanműhelyekkel és a gépparkkal egyetemben**.

Kivonat a Bedő Albert Erdészeti Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium Szervezeti és Működési Szabályzatából:

„A tanerdő állami tulajdon, az iskola az Állami Erdészeti Szolgálat Kecskeméti Igazgatósága által előírtak szerint, mint különleges rendeltetésű tanulmányi erdőben gazdálkodik a kezelői jogra szóló külön megállapodás alapján. A Tanerdő kezelését szakszemélyzet látja el (29/1997. (IV. 30.) FM. rendelet)".

A Tanulmányi erdőt alkotó fafajok %-os megoszlásának változása 6 évtized alatt:

Fafaj	1935	1994
Akác	67 %	6%
Tölgy	14%	7%
Nyár,nyír	8%	21%
Erdei és fekete fenyő	6%	61%
Egyéb	5%	5%
Összesen	100%	100%

1994-ben az alábbi korosztályviszonyok jellemezték az erdőt:

A 425,3 ha faállománnyal borított terület **74 %-át az 1-30 éves** korosztályba tartozó állományok foglalják el (1-10 éves 26 %, 11-20 éves 20 %, 21-30 éves 28 %). A **31-40 éves** korosztályba az erdők **8 %-a,** a **41-90 éves** korcsoportba **7 %-a** tartozik. Szintén **7 %-os** aránnyal szerepelnek a **91 és 100 év** közötti állományok.

A tanerdőben a jóváhagyott 10 éves üzemterv szerint gazdálkodhatunk.

A Tanulmányi erdő élőfa-készlete 59200 bruttó m^3, 139 m^3/ha.

A Tanulmányi erdőt kezelő Intézmény visszatérve a régi hagyományokhoz nagyobb teret enged az oktatásnak és a tudományos kutatásnak. Ennek érdekében az Erdészeti Tudományos Intézettel együttműködve több kutatási programot is elindítottunk.

Az iskola tanüzeme 1999-ben és 2000-ben elnyerte a Minősített Tangazdaság, 2000-ben a Bemutató Üzem címet, 2003-ban és 2007-ben a bronz fokozatú Minősített Tangazdaság címet.

A tanulmányi erdő termelési adatai (2000-2002 években)

Megnevezés	Rönk m^3			Kivágás m^3			Tűzifa m^3			Oszlop/ állványfa m^3			Rostfa m^3			Összesen m^3		
Évek	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Tölgy	17	59	7	15	94	3	94	61	15	-	-	-	-	-		126	214	25
Fekete dió	6	11	-	11	40	-	23	25	-	-	-	-	-	-	-	40	76	-
Akác	-	-	-	-	-	-	4	4	-	-	-	-	-	-	-	4	4	-
Egyéb kemény	2	-	-	-	19	-	11	10	-	-	-	-	-	-	-	13	29	-
Hazai nyár	38	41	-	19	-	2	77	100	27	102	-	-	-	28	-	236	169	29
Fenyő	2	-	28	-	-	5		33	59	558	-	7	196	73	87	756	106	372
Mindösszesen	**65**	**111**	**35**	**45**	**153**	**10**	**209**	**233**	**101**	**560**	**-**	**7**	**196**	**101**	**87**	**1175**	**598**	**426**

A tanüzem tanműhelyei és eszközállománya

Üzemi épület megnevezése, használati célja	Terület(m2)	Kapacitás jellemző
Tanműhely, gyak.oktatás	1340	100%
Raktár, gyak.okt. eszk.raktározása	70	100%
Karbantartó műhely, gyak.okt.,gyak.okt.eszk. Javítása	107	100%
Garázs, erőgépek tárolása	418	100%
Gépszín (gyak. okt.erő és munkagépek tárolása)	500	100%
Összesen	2435	

Erőgépek és önjáró betakarító gépek megnevezése	(db)	Típus	Motor teljesítmény (kW)	Életkor (év)	Egyéb teljesítmény jellemző
Erdészeti közelítő traktor	1	LKT-81	60	7	
Nehéz univerzális traktor	1	Z-16245	118	6	LOGLIFT F-71
	1	MTZ 1221	100	1	
Köz.neh.un. traktor/emelő	1	Z-12045	85	21	HIAB-650
Középnehéz univ. Traktor	2	Z-6245	43	15	
	3	MTZ-82	56	21/15/4	
Könnyű univerzális traktor	1	Z-5211	33	11	
	1	Z-6011	43	18	
	1	Z-6211	43	12	
	1	Z-4320	43	2	
Könnyű univ.traktor/emelő	1	MTZ-50	40	25	KCR-2000
Univerzális kistraktor	1	V-MT-450	13	3	
	1	Grillo-31	21	9	
	1	Ferrari-50	35	2	
Csukott terepjáró	2	UAZ-452	40	14/17	
Összesen	19				

Munkagép megnevezése	(db)	Tipus	Teljesít-mény jellemző	Életkor (év)	Egyéb jellemző
Ágyeke	2	Csólyos		5	
Aprítógép	1	HÓD-MF1		126	
Gödörfúró	1	80 Sn/3		4	
Erdészeti talajmaró	1	Frangitor		4	
Erdészeti szárzúzó	1	Rz-2		14	
Erdészeti tuskófúró	1	R-Speedy		3	
Rézsűkasza	1	BA-350		5	
Csemeteültető	2	ÜLT-1		18	
Sorművelő tárcsa	4	SMT-2		22/17/10/6	
Permetezőgép	1	NOVOR		19	
	1	FNKO-2		17	
Műtrágyaszóró	1	FERTI-500		5	
Vetőgép	1	SPC-6		19	
Rönkvonszoló	1	SK-600		31	
Rönkhasító	1	RH-1		16	

Pneumatikus metszőolló	1	Paterlini		3	
Pótkocsi	4	AGROBIL		11/11/2/2	
	2	MBP-6,5		19	
	1	BILL-31		15	
Emelőtargonca	1	Molotov	56	25	
	1	Toyota	30	1	
Összesen	30				

A szakmai gyakorlatokat 1994-ig részben a térség gazdaságainál szerveztük. 1994-től a visszakapott Tanulmányi erdőben történik, amely eredetileg is az iskola kezelésére volt bízva.

Iskolánk valamennyi tanulója számára a tanítási évben gyakorlóhelyet biztosít.

A tanulók számára az alábbi tanulmányutak szervezése szükséges és javasolt:
1. – 10. évfolyam:
- Szeged Füvészkert
- Szeged Vadaspark
- Szeged Meteorológiai állomás
- Gemenc Ártéri erdőgazdálkodás, fűrészüzem látogatás
- Szarvas Arborétum
- Kecskemét Juniperus Parkerdészet

Szakképző évfolyamok /erdészeti szakmunkás szakma, erdészet és vadgazdálkodás ágazat/
- Bugac ősborókás, fűrészüzem, árkos ültetés
- Mecseki Erdőgazdaság hegyvidéki állományok, kötélpályás közelítés
- Jánoshalma mezőgazdasági gépkiállítás
- Budapest OMÉK
- Budapest FEHOVA
- Gyula DALERD Rt

Szakképző évfolyamok /virágkötő és virágkereskedő, kertészet és parképítés ágazat/
- Szeged és környéke, Virágpiac, virágtermelők, kertészetek
- Budapest Nagybani virágpiac, Szárazvirág részleg
- Szigetszentmiklós Virágkiállítás
- Budapest KELENFLEUR napok, Esküvő-kiállítás

VI.6. Szakmai versenyek

Erdészeti szakmunkás szakma

Szakma Kiváló Tanulója Verseny – évente változó helyszín
Dr. Szepesi László Emlékverseny – Piliscsaba
Regionális Fakitermelő Verseny (Stihl, Husquarna)

Virágkötő és virágkeresedő szakma

Szakma Kiváló Tanulója Verseny – évente változó helyszín
Alpok-Adria Nemzetközi Virágkötő verseny – Szombathely
Virágkötő verseny- Kecel
Virágkötő verseny – Budapest

VI.7. SZAKKÉPESÍTÉSEK ALAPDOKUMENTUMAI

AZ ERDÉSZETI SZAKMUNKÁS SZAKKÉPESÍTÉS ALAPDOKUMENTUMAI

A szakmai képzés a köznevelési és a szakképzési törvény valamint ezek végrehajtását elősegítő hatályos végrehajtási rendeletek alapján tervezhető.
A képzés feltételeit a hatályos szakmai és vizsgáztatási követelmények, a modulrendelet és a kerettantervek határozzák meg.

VIRÁGKÖTŐ ÉS VIRÁGKERESKEDŐ SZAKKÉPESÍTÉS ALAPDOKUMENTUMAI

A szakmai képzés a köznevelési és a szakképzési törvény valamint ezek végrehajtását elősegítő hatályos végrehajtási rendeletek alapján tervezhető.
A képzés feltételeit a hatályos szakmai és vizsgáztatási követelmények, a modulrendelet és a kerettantervek határozzák meg.

LOVÁSZ SZAKKÉPESÍTÉS ALAPDOKUMENTUMAI

A szakmai képzés a köznevelési és a szakképzési törvény valamint ezek végrehajtását elősegítő hatályos végrehajtási rendeletek alapján tervezhető.
A képzés feltételeit a hatályos szakmai és vizsgáztatási követelmények, a modulrendelet és a kerettantervek határozzák meg.

LOVASTÚRA-VEZETŐ SZAKKÉPESÍTÉS ALAPDOKUMENTUMAI

A szakmai képzés a köznevelési és a szakképzési törvény valamint ezek végrehajtását elősegítő hatályos végrehajtási rendeletek alapján tervezhető.
A képzés feltételeit a hatályos szakmai és vizsgáztatási követelmények, a modulrendelet és a kerettantervek határozzák meg.

VII. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK, DOKUMENTUMOK, NYILVÁNOSSÁG

Ezen Pedagógiai program:

- a nemzeti köznevelésről szóló **2011. évi CXC. törvény**,
- a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló **229/2012 (VIII. 28.) kormányrendelet**,
- a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló **20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet**,
- szakképzésről szóló **2011. évi CLXXXVII. törvény**t
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló **1997. évi XXXI. törvény**,
- **2001. évi XXXVII**. **törvény** a tankönyvpiac rendjéről,
- **17/2014. (III. 12.) EMMI rendelet** a tankönyvvé, pedagógus-kézikönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről
- **20/2016. (VIII. 24.) EMMI rendelet** a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet módosításáról
- **51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet** a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről
- **40/2002. (V. 24.) OM rendelet az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló**
- **19/2016. (VIII. 23.) EMMI rendelet az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. (V. 24.) OM rendelet módosításáról**
- **100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet** az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról
- a **Nemzeti alaptanterv** kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012.(IV.4.) Kormányrendelet módosításáról szóló **7/2014.(I.17.) Kormányrendelet**
- a szakképzési kerettantervekről szóló **30/2016. (VIII. 31.) NGM rendelet**
- A Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 59/2013 (VIII.9.) EMMI rendelet
- továbbá az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatának (**SZMSZ**) és **Házirendjének** rendelkezései alapján készült.

A dokumentum **nyilvános**.
Munkanapokon, munkaidőben megtekinthető a titkárságon, illetve az **intézmény honlapján** (www.bedo-ahalom.sulinet.hu) bármikor.
A titkárságon **tájékoztatás is kérhető** személyesen.
A dokumentum minden évben felülvizsgálatra, igény szerint módosításra kerül.

A pedagógiai program **érvényességi ideje**
Az iskola 2016. szeptember 01. napjától szervezi meg az oktató-nevelő munkáját e pedagógiai program alapján.

A pedagógiai program **értékelése, felülvizsgálata**
A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
A nevelők szakmai munkaközösségei minden tanév végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

A pedagógiai program **módosítása**
A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:
- az iskola igazgatója,
- a nevelők szakmai munkaközösségei,
- az iskola fenntartója.

A szülők és a tanulók a pedagógiai program módosítását közvetlenül a szülői szervezet, illetve a diákönkormányzat képviselői útján tehetnek javaslatot.
A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az igazgató jóváhagyásával válik érvényessé. A módosított pedagógiai programot, a jóváhagyást követő tanév szeptember 1. napjától kell bevezetni.

VIII. ZÁRADÉK

A módosított Pedagógiai programot 2017. augusztus 28-án megtárgyalta a Diákönkormányzat és egyetértési, illetve véleményezési jogukat gyakorolták.

A módosított Pedagógiai programot 2017. augusztus 30-án megtárgyalta az Iskolaszék, az Intézményi Tanács és egyetértési, illetve véleményezési jogukat gyakorolták.

2017. augusztus 30-án a Nevelőtestület elfogadta az új Pedagógiai programunkat, melyet az igazgató jóváhagyott. A módosítások elfogadásáról szóló nevelőtestületi jegyzőkönyvet a fenntartó számára megküldtük a Pedagógiai programmal együtt.

A dokumentum 2017. szeptember 1-től lép hatályba.

Ásotthalom, 2017. augusztus 30.

PH.

Andrésiné dr. Ambrus Ildikó
igazgató